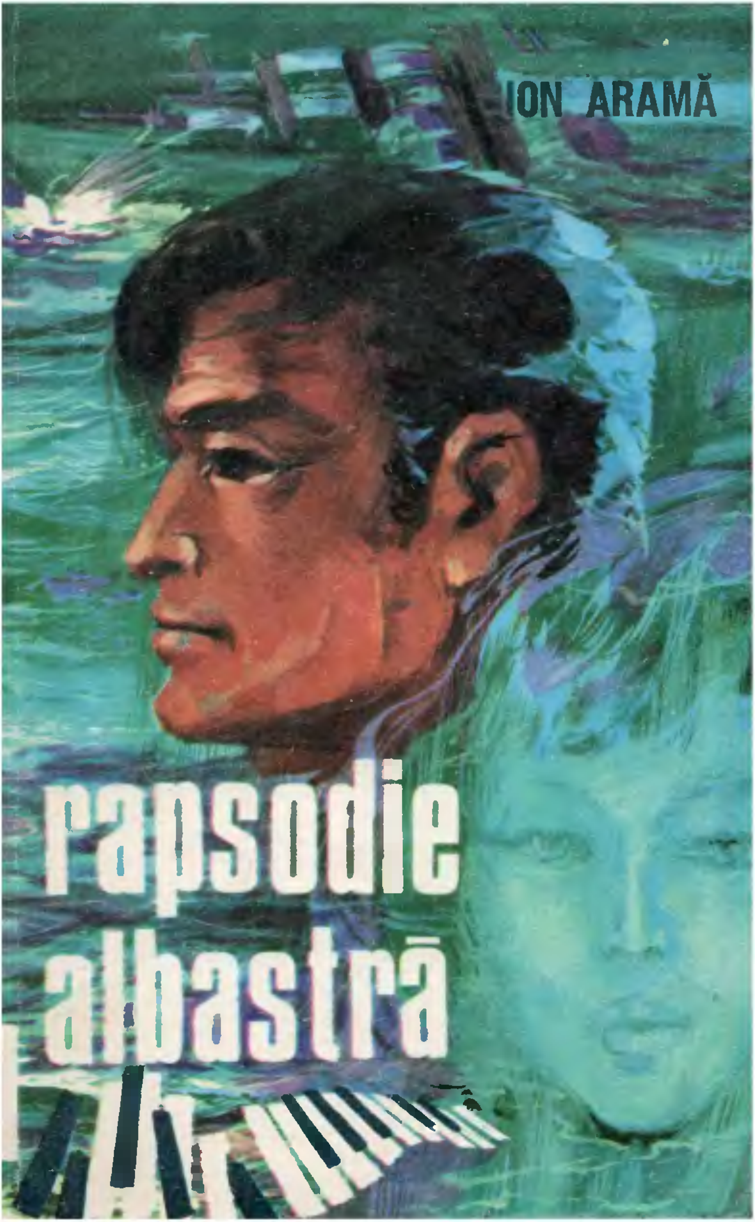

ION ARAMĂ

rapsodie albastră

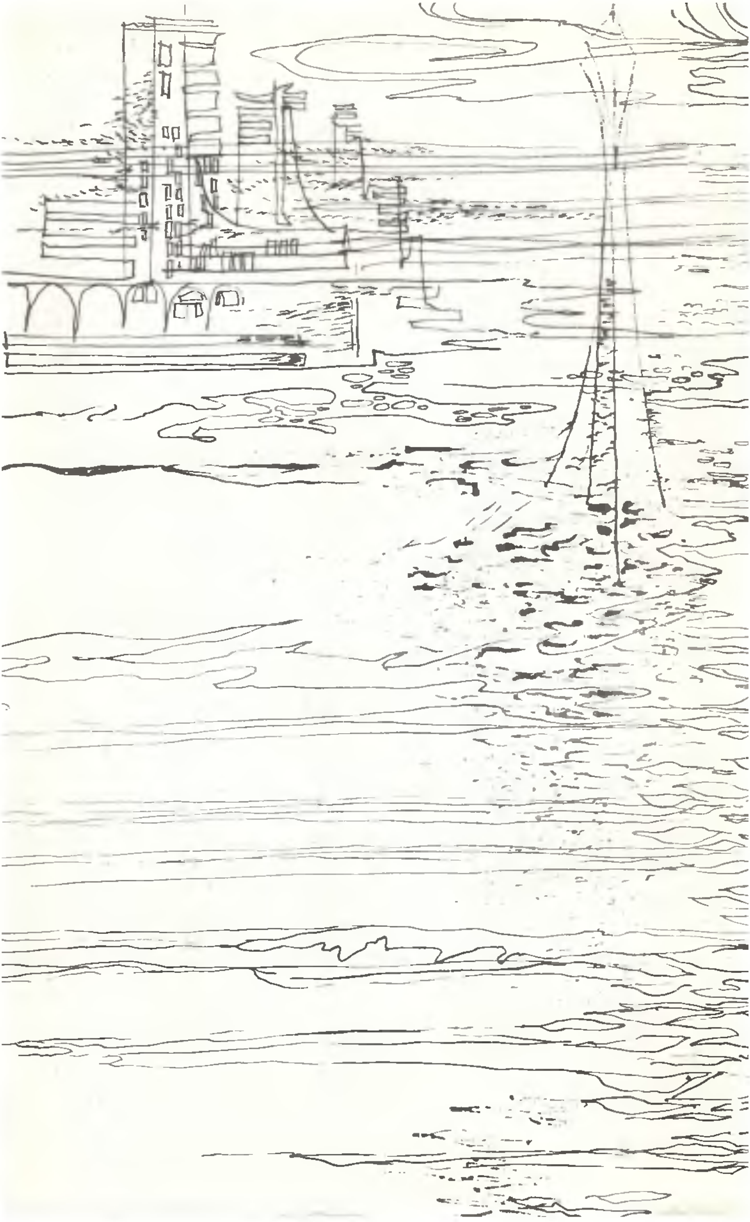

ION ARAMĂ

---

rapsodie albastră

ION ARAMĂ

rapsodie albastră

— roman —

EDITURA MILITARĂ
1971

Partea întîi

1

Tangoul se sfîrşi. În urma lui rămase doar susurul uşor al bandei satinînd tăcerea, apoi în cameră ţîşni deodată, într-un glissando rapid, strigătul limpede al clarinetului. Cîteva arabescuri tot mai rare, mai solemne parcă, pe urmă întreaga orchestră, un popor de sunete...

— „Rapsodia albastră", murmură Anda.

Emil Armaşu o sărută mai jos de ureche şi o simţi cum zvîcneşte toată, scuturată de un fior. Asta îi plăcea, dar cînd încercă iarăşi, ea se apără, alăturînd capul de umăr. Ca s-o necăjească, se prefăcu indiferent. Se depărtă. Mîngîie întunericul mătăsos de pe pernă — părul ei. Se întinse apoi spre capătul studioului. Găsi ţigările. Şi chibriturile. Cînd scăpără, ea îşi feri ochii răniţi de lumină.

— Fumezi cam mult, Emil. Nu cumva din plictiseală ?

Emil se gîndi că acum o zi nici n-ar fi visat s-o aibă aici, lîngă el, învăluind-o, înflăcărînd-o, dăruindu-i, în fine, voluptatea îndelung dorită, luînd pentru sine din plăcerea ei, însetat de setea ei aprigă, încă o dată reînviată, un ghem de dorinţe noi, o altă vibraţie, un ţipăt interior prelungit, un freamăt al întregii ei fiinţe desprinse de sine, trăind în, şi din, şi pentru bucuria lui iar el devenind ea, trăind în, şi din, şi pentru bucuria ei, un zbucium, o contopire, o încercare tîrzie de a întîrzia finalul, acuitatea simțurilor intensificată pînă-n pragul durerii — apoi liniștea, bătăile inimii ca tunete profunde rărindu-se treptat, un ecou al furtunii trecute...

Se gîndi că acum o zi n-ar fi sperat s-o aibă aici, lîngă el, să-i simtă alături șoldul fierbinte, s-o mîngîie încet, mai mult pentru ideea de a mîngîia decît dintr-o pornire senzuală, cu lenea aceea dulce de după dragoste.

— Nu cumva din plictiseală ? repetă ea.

Emil suflă fumul spre tavan și rîse victorios :

— Plictiseală, cu tine ?

Rîse și ea, sigură pe sine și pe propriile farmece. Se ridică într-un cot spre el. Părul lung lunecă neauzit și-i acoperi pe jumătate fața.

— Cortina, spuse Emil. Te ascunzi mereu după cortina asta.

Anda scutură puțin din cap și șuvoiul negru, lucios, se prelinse dincolo de umăr. Mîna ei aținti poruncitor țigara :

— Dă-mi și mie. Măcar să te scutesc de două fumuri.

— Mă copleșești cu atîta grijă.

— Nu. Pur și simplu vreau să fumez.

Jarul țigării, înviorat, îi lumină o clipă obrazul delicat, nasul fin, buzele țuguiate copilărește. Apoi jarul acela, potolit, urmă o traiectorie iute către scrumiera de aluminiu care închipuia o sirenă cam corpolentă și muri acolo, strivit pe pîntecele aspru, de metal neprelucrat. O dungă de lumină strecurată printre jaluzele juca pe umerii bombați ai sirenei. Anda le urmări încet, cu degetul, contururile.

— Cine-a modelat figurina asta avea o părere ciudată despre corpul uman.

El se ridică și privi la rîndu-i scrumiera, de parcă o vedea pentru prima dată. I-o dăruise un cunoscut din șantier, un sculptor amator care, printre robineți și mînere de ușă, turna uneori, pentru plăcerea personală, mici obiecte cu ornamente complicate.

— Ideal de frumusețe primitivă, explică. Simbolizează dărnicia naturii sau așa ceva.

— Auzi, Emil, povestește-mi despre tine.

— Ar fi o istorie grozav de anostă, rîse el.

Sărută brațul ei mai sus de cot, acolo unde sub pielea catifelată se ghicea, zvîcnind ca un arc, tricepsul. Înotătorii au tricepsul bine dezvoltat, gîndi. Iar a-ți povesti viața unei fete e ca și cum ai închide povestea într-o sticlă și ai arunca-o în valuri. Sau ca și cum te-ai destăinui unui necunoscut în tren. Ce o privesc amintirile mele din copilărie ? Și, în definitiv, cine-i Anda ? Una dintre atîtea fete cu care-ți place să petreci cîteva ceasuri. Dacă te-ai așterne pe confesiuni de fiecare dată...

Voia să-și potolească dorința fierbinte care-l atrăgea spre ea. Așa se obișnuise. Să-și desprindă repede din suflet femeile care-i plăceau. Se temea, inexplicabil, de permanentizarea unei legături. De pierderea unei independențe care nu-i folosea la nimic. De cele o mie de mărunțișuri ce compun proza vieții în doi. Prefer să fiu un amant care aduce flori femeii, decît soțul care-i furnizează cămăși de spălat. O etică ciudată, în numele căreia întreținea numai relații temporare, schimba mereu ținta pasiunilor lui și aduna, treptat, amintiri. Încercă și acum, odată actul iubirii consumat, să redevină lucid, indiferent, rece, dar nu izbutea. Fii bărbat, ce naiba ! N-o să mă îndrăgostesc acum, la treizeci de ani ! Pe lîngă mine, nu-i decît o fetișcană romanțioasă și zglobie... Dar, mai știi ? poate tocmai asta-mi place la ea, asta și toate celelalte, frumusețea deosebită, mersul de regină, vocea, scînteierile din ochi. Încerca, poate pentru prima oară, strania dorință de a avea o femeie pentru totdeauna : a lui și numai a lui.

Anda stătea nemișcată, cu ochii închiși, și respira egal. O dungă de lumină îi urmărea liniile feței, curbîndu-se de-a lungul obrazului oval, spre ureche, se stingea neputincioasă în prima șuviță de păr, pe urmă reapărea pe pernă și albul o reflecta către gît, unde o venă albăstruie tresărea ritmic. Emil urmări zbaterea aceasta microscopică ; într-un răstimp, descoperi că inimile lor aveau același ritm și ar fi vrut să vadă în asta un simbol. Se culcă lîngă ea, cuminte, cu fața-n sus, cu mîinile sub cap. Rapsodia își desfășura mai departe cascadele sonore ; geamătul saxofoanelor puncta în răstimpuri fierberea prelungă a orchestrei și Emil îl compară cu un val care izbește repetat în stîncile țărmului. O forță subtilă și atotputernică, neobosită şi plină de echilibru, cum numai marea poate avea. Reluarea motivului de blues, cu patetismul lui reţinut, ar echivala cu goana unică şi repetată a talazurilor gonind spre nicăieri, crescînd, izbind şi ostoindu-se în frămîntări mărunte ca să renască iarăşi cu o vitalitate zadarnică... Poate s-a gîndit la mare cînd a scris-o. Dac-aş fi aviator, aş spune că s-a gîndit la zbor ; m-aş duce cu gîndul la nişte nori albi, învolburaţi, prin care intrăm, din care ieşim, lumină-întuneric, abur-soare, o alternanţă la fel de posibilă ca valul... Asta-i virtutea muzicii, gîndi. Pentru fiecare simbolizează altceva. Potrivit cu universul lui. Universul... Casa asta, muzica asta sînt ale mele, ca şi fata de alături. Fie şi numai temporar, fac parte din acest univers al meu... Dar eu ? Eu intru în universul Andei ? În ce raport se află ea cu tot ce o înconjoară aici ?

Privi în tavan, spre lustra care acum, în penumbră, semăna cu o pasăre preistorică. Nici nu era nevoie de serviciile ei ; becul cu neon din stradă bătea drept în geam şi numai jaluzelele coborîte pe jumătate izbuteau să diminueze lumina dură, violacee, care altfel ar fi părut neplăcută. E drept, gîndi, pe întuneric se simte mai în largul ei. Măcar acum, în prima seară...

Încercă pentru o clipă să se dedubleze, să intre în rolul ei, să-şi închipuie că se află pentru întîia oară într-o casă străină, în casa *asta.* Ce va fi gîndind Anda ? Trecu în revistă interiorul nepretenţios, mai mult utilitar decît supus convenţiilor. Lîngă peretele opus patului trona dulapul masiv, lucios şi negru ca o locomotivă ; în colţ, lîngă el, toaleta, cu oglinda în care nu se uitase niciodată, dintr-o aversiune veche (încercase să n-o primească la magazin, ca pe un lucru tipic feminin, de care el, burlac convins, n-avea nevoie, dar vînzătorul îi replicase cam cu bruscheţe că nici un om civilizat nu s-ar mai putea lipsi de o asemenea piesă ; drept răzbunare, el o ignora) ; mai încolo, spre celălalt perete, cam în drum, fotoliul pliant, cumpărat dintr-un capriciu vara trecută şi care-i prindea bine cînd stătea seara singur şi-l apuca miezul nopţii citindu-l pe Joseph Conrad, apoi un taburet de bucătărie alb, cu o margine roasă în mod curios — obişnuia să pună acolo piciorul cînd se încălţa dimineaţa —, iar lîngă uşă o etajeră străveche, în contrast violent cu restul mobilelor, singurul obiect adus de acasă, de la Sulina, se deprinsese cu ea de cînd era în liceu şi deşi dincolo, în sufragerie, lucea o bibliotecă nouă şi lungă, el tot pe etajera asta demodată îşi păstra cărţile mai dragi. De cealaltă parte a uşii era un scaun drept, împrumutat din sufragerie, pe al cărui spătar îşi punea vestonul bleumarin cu trese de căpitan-locotenent. Peste haină se afla acum rochia ei verde, aruncată cu o mînecă deasupra epoletului, de parcă veşmintele înseşi ar fi repetat, caricatural, îmbrăţişarea stăpînilor.

— Taci mereu, murmură Anda, fără să deschidă ochii.

— Credeam că dormi.

Hotărît lucru, interiorul acesta nu spune nimic despre omul care-l locuieşte. O simplă adunătură de lucruri necesare, fără nici o semnificaţie psihologică. O casă de duzină. Trebuie să-mi fac rost de un mic bar. Pentru musafiri. Sau musafire, se corectă. Sună mai exact.

— Ce-ar fi să facem o cafea? întrebă Anda ridicîndu-se într-un cot. Sper că n-ai nimic împotrivă. Bine-nţeles, dacă ai utilaje pentru asta...

Voia neapărat să-şi găsească de lucru. Se simţea stingherită în prezenţa acestui bărbat frumos dar cam tăcut, cu ochii albastru-cenuşii scrutători, cu sprîncenele groase adesea încruntate, oglindind o continuă frămîntare interioară, cu gura fermă, bine desenată, gata de zîmbet, şi cu bărbia proeminentă dar rotundă — semn de bunătate sufletească, aflase ea dintr-o carte veche. Îi privi coama de păr aspru, conturată ca un arici în cadrul zebrat al ferestrei ; şuviţele nu prea ascultau de pieptene, ci se rînduiau după o logică a lor, fiecare în altă direcţie, astfel că părul lui, fără să pară dezordonat, avea totdeauna un aspect zbîrlit şi rebel. Asta-i accentua aerul romantic pe care ea i-l atribuise din prima zi. Un om al mării, cu viaţa lui secretă, de neînţeles pentru cei de pe ţărm, un om care dă comenzi energice prin şuierul furtunii, care rîde în hohote ca răspuns la hohotul talazurilor, un om în care nici dragostea, nici ura, nici îndrăzneala nu au margini.

Dar omul de acum, de aici, din pat, nu-i încuraja această imagine ; îşi aminti vag de o poezie de Baudelaire, în care albatrosul, stăpînul văzduhurilor şi al stihiilor cerului, devine o biată arătare şontoroagă cînd umblă pe pămînt. „De aripile-i vaste se-mpiedică în paşi", spunea ultimul vers, şi Andei comparaţia îi păru tocmai potrivită pentru acest Emil domestic, cu umerii largi odihnindu-se leneş pe albul cearşafului, cu glasul potolit, abia distinct în acordurile largi ale Rapsodiei, cu degetele nervoase care strîngeau o nouă ţigară, turtind-o, scuturînd-o, rotunjind-o iarăşi înainte de a o aprinde, tabiet de fumător înveterat...

Acest Emil nu spunea nimic, glasul lui puternic în furtună tăcea, privirile lui nu scăpărau ca în faţa primejdiei, căldura sufletului nu i se revărsa spre sufletele copleşite de teamă ; era un om oarecare, un om ca toţi oamenii, cam obosit, cam gînditor, şi numai amintirea îmbrăţişării lui furtunoase o făcea să-l deosebească de alţii. Ar fi vrut ca el să vorbească, să spună orice, fie şi o banalitate, poate asta l-ar coborî puţin de pe piedestalul lui romantic, l-ar face mai accesibil, l-ar apropia ; dar lui nici prin cap nu-i trece să-i spună ceva drăguţ — ştii, n-am mai întîlnit niciodată o fată ca tine, mi-ai plăcut din prima clipă, ne potrivim grozav — un loc comun oarecare, bun numai să înviorеze puţin atmosfera. Aşa, ar fi avut şi ea prilejul să răspundă : tu eşti al doilea bărbat din viaţa mea şi primul pe care-l iubesc cu adevărat, sau ceva asemănător, un suport moral pentru apropierea fizică deja săvîrşită. Se apleca spre el cu intenţia să-l sărute uşor, cu vîrful buzelor, dar îi simţi braţul cuprinzînd-o şi îmbrăţişarea lui îi tăie răsuflarea.

— Ce puternic eşti ! rîse. De fapt, nici nu prea am termen de comparaţie. Ca să fiu sinceră, tu eşti al doilea bărbat din viaţa mea...

El îşi lipi obrazul de umărul ei rece şi neted ca fildeşul.

— Să lăsăm asta. Sînt gelos din fire, Anda.

— Gelos ?

— Foarte. Nu-mi place să discut despre lucruri care-au fost înainte de mine. Lasă-mi iluziile intacte. Să nu fiu nici al doilea, nici primul, ci singurul.

— Dar bine, Emil, eşti într-adevăr. Singurul. Altfel... Doar nu crezi că...

— Taci, Anda, o întrerupse. Să nu ne jucăm cu vorbe mari. Mi-a plăcut de tine din prima clipă. Dacă și ție-ți place aici, cu mine, e perfect. Restul sînt lucruri secundare. Absolut secundare.

— Îmi vorbești ca unui ţînc, se bosumflă ea. Ştii că am împlinit nouăsprezece ani ?

— La vîrsta asta eşti aptă să faci o cafea straşnică. Dacă e nevoie, te ajut și eu. În orice caz te însoţesc, ca să-ţi ţin de urît. Vrei ?

Anda sări drept în mijlocul casei și rămase în fața oglinzii într-o atitudine de zeiţă greacă. Pentru asta avea un pretext destul de simplu : să-și aranjeze puţin părul acela negru și lucios, cu reflexe albăstrui, răvășit de lupta dragostei. Emil îi privi corpul perfect proprţionat, încă păstrînd o urmă din bronzul verii trecute ; numai pe sînii mici şi în jurul șoldurilor pielea rămăsese albă, neatinsă de soare, iar acum, în lumina filtrată printre jaluzele, Anda părea că poartă un bikini de culoarea fildeşului. O frumusețe perfectă, dar cum stătea aşa, dreaptă şi sportivă, nu-l mai tulbura ca femeie ; o admira cu detașare, ca pe-o operă de artă, şi-l fermeca ideea că-i aparţinuse — trup și suflet sau numai una dintre ele, pe deplin sau numai, amăgitor, pentru o clipă scurtă. Tu, Anda, ai fost şi rămîi a mea. Chiar dacă pleci. Din mintea mea, din simțurile mele nu te poţi smulge şi nu te poate smulge nimeni ; pînă şi amintirea ta mi-ar fi de ajuns...

— Iarăşi taci, se alintă ea întorcîndu-se oarecum cu spatele. La ce te gîndești ?

O rafală de vînt zgudui geamurile. Emil se gîndi o clipă la cei de pe mare.

— Eşti frumoasă, răspunse, furios îndată de banalitatea acestor cuvinte. Ai un corp minunat. Şi îmi închipui că te-ai săturat de complimente.

— Nimeni nu se satură de complimente.

— Atunci am să-ţi spun nişte mărunţişuri amabile, vrei ?

— Tu, mărunțișuri ? Nu, Emil. Tu nu spui niciodată mărunțișuri. Numai că taci prea mult. Veni lîngă el, pe pat, şi atingînd cearşaful răcoros se zgribuli în glumă. I-auzi cum fluieră vîntul. Ține-mă-n brațe, Emil, mi-e frig. Şi povestește-mi ceva frumos. Despre ce-ai văzut în drumurile tale. Despre golfuri cu apă albastră, cu muzică şi miros de mandarine. Despre depărtarea care înghite vapoarele. Le văd mereu cum vin... cresc... trec... se fac mici... dispar... Ca nişte jucării plutitoare. Dar acolo-i o lume, Emil ! Sînt oameni care-ascund la piept o fotografie, care-au lăsat în urmă pe cineva, sînt îndrăgostiţi, logodnici, soţi. Unde se duc vapoarele ? Şi cum rabdă oamenii despărţirea ? Aveţi o taină voi, oamenii mării. Şi tata a fost marinar. De la el ştiu că există o taină. Care-i taina voastră, Emil ? Nu vă e dor, nu sînteţi trişti, nu oftaţi după ce-aţi lăsat pe ţărm ? Ce puteri vă ţin acolo, departe ? De ce nu-ntoarceţi vasul după un ceas de mers pe apă, ca să veniţi din nou la ce vă cheamă cu adevărat ? Vă lăsaţi pe ţărm iubitele... Ce vă poartă departe de ele, de pămînt, de dragoste ?

— Altă dragoste, spuse Emil. La fel de puternică. Dragostea de mare.

— Emil ! sări ea din nou în mijlocul camerei.

— Spune, Anda.

— Emil, tu mă minţi. Pot exista două iubiri deodată ?

— Fireşte. Uite, eu iubesc marea, dar iubesc deopotrivă o persoană prostuţă care-şi bate capul cu întrebări...

— Nu glumi, Emil.

— Nu glumesc.

— Îţi plac cu adevărat ?

Da, îi strigă în gînd. Îmi placi cu adevărat. Mai mult decît crezi tu. Îmi place glasul tău, îmi plac buzele tale, îmi plac şoldurile şi părul şi ochii şi mersul şi zîmbetul şi trupul şi tu cu totul şi te iubesc, te iubesc-te iubesc-te iubesc-te iubescteiubesc...

Dar n-avea curajul. Şoptise atîtea minciuni la urechea femeilor, încît se îndoia că va fi crezut acum, cînd spune de fapt adevărul. Rapsodia se terminase. Urma o melodie de duzină, un zgomot ritmic de chitare şi de tobe, regulat şi nemelodios ca pulsaţia unei maşinării, punctat în răstimpuri de urletele scurte, nearticulate, ale unui solist răguşit. Anda îşi îmbrăcă furoul şi se apropie de fereastră. El profită de neatenţia ei şi coborî să-şi ia pijamaua. Moment prozaic : reveneau şi unul şi altul pe pămînt.

— Spuneai de-o cafea, Anda. Hai la bucătărie. Şi pune asta pe tine, dacă ţi-e rece.

Haina lui de casă, vişinie, cu cordon. Ea observă mînecile suflecate, dar nu zise nimica. Fără-ndoială, nu era singura persoană căreia haina îi fusese prea lungă la mîneci. O îmbrăcă şi zîmbi stingherită :

— Mă scuzi puţin, merg pînă la baie.

Totul reintra pe făgaşul de totdeauna ; o piesă bine pusă la punct, pe care de fiecare dată alţi actori o joacă la fel de corect. Nu-i chip să te desprinzi de şabloanele astea blestemate, îşi spuse el pentru a suta oară şi aprinse lumina.

2

— Bine c-am scăpat niţel din iadul ăla de jos.

Emil se întoarse cu un zîmbet crispat. Pe puntea de comandă se ivise, naiba ştie cînd, şeful-mecanic.

— Dacă nu te mai astîmperi... mormăi el ca să spună ceva.

— Trebuia s-o facem şi p-asta. Pompa de apă sărată ne-a sîcîit tot drumul. Păcatul e că nu prea se vede aici, sus, ce lucrăm noi.

— Eşti un lăudăros, Valeriu.

— Am şi de ce, surîse şeful-mecanic şi-i întinse pachetul cu bomboane de mentă. Serviţi cu încredere.

— Nu mai servesc aşa ceva de douăzeci de ani.

— Păcat. Ajută la limpezirea gîndurilor.

— De unde ştii că am nevoie de limpezirea gîndurilor ?

— Se vede după faţă, zise Valeriu.

Faţa lui Emil se mai destinse puţin. Prezenţa şefului-mecanic era totdeauna ceva liniştitor, un fel de garanţie că lucrurile se vor aranja pînă la urmă. Slab şi deşirat, cu o figură aproape imberbă, cu un nas mare şi îngust pe spinarea căruia ochelarii cu multe dioptrii păreau să nu-şi găsească în vecii vecilor un loc stabil, Valeriu Teodorescu avea aerul că priveşte lumea de undeva din depărtare sau cam de sus. I-ar sta mai bine în halat şi-n papuci, gîndise Emil acum doi ani, cînd lua în primire canoniera purtătoare de rachete C-588, „nava opt", cum o numeau pe scurt. Teodorescu, fiind cel mai mare la bord în lipsa comandantului, îl întîmpinase la schelă după eticheta marinărească. Nu prea saluta grozav și nici formula de prezentare n-o rostise impecabil. Bibliotecar cu epoleți, îl calificase Emil mai apoi, în cabina invadată de tomuri voluminoase, între care inginerul părea că se simte cu adevărat la el acasă. Cu vremea, cunoscîndu-l mai bine, se atașase de el și-i trecea cu vederea micile ciudățenii : pasiunea exagerată pentru matematică, obiceiul de a ronțăi tot timpul bomboane ca un școlar sau vocabularul presărat cu termeni extravaganți.

— Infernul lui Dante e o pensiune drăguță față de hărmălaia de jos, de la mașini, spuse Valeriu. Mă mir cum nu sar tablele bordajului de-atîta zgomot. Îți toacă nervii, pe cuvîntul meu.

— Dac-ar vorbi altul, mi-ar fi milă. Dar cînd e cineva care nu vrea să poarte căștile...

— Păi mai auzi motoarele cu drăciile alea pe cap ? Ar fi ca și cum ai pune un orb să picteze. Eu le ascult ca doctorii. Și fixez diagnosticul fără să-i dau pacientului mațele afară.

— Purum-pum-pum... imită Emil o fanfară. Te-am și trecut la primă. Că decorații nu se dau luna asta.

— Serviți o bomboană. Și dați-mi voie să mai stau și eu cinci minute aici, la lărgime.

— Lărgime, pe naiba ! făcu Emil scoțînd o țigară. Semnalizator, ai un chibrit ?

— Da, tova'com' ant !

— Iar vorbești cu economie ?

Semnalizatorul rîse tăcut și scăpără chibritul. Emil își aprinse țigara, ferindu-se de curentul care sufla ușor dar statornic dinspre prova, apoi își roti privirea peste lărgimea de care vorbea Teodorescu. Lărgime, aici ? Un paradox, gîndi. Apă întinsă cît vezi cu ochii, totuși abia te poți mișca. Puntea de comandă de doi metri pe trei, în mijloc catargul scurt și gros ca un picior de pod, mai încolo postamentul mitralierei jumelate, rastelul cu stegulețe, lada cu măști, apoi centurile de salvare stivuite frumos, iar în stînga — proiectorul cel mare, care parcă abia așteaptă să-i tragi una cu capul.

— Lărgime ! mai pufni o dată Emil.

Departe, în babord, se zăreau nelămurit clădirile albe, de înălţimi atît de diferite, încît ţărmul părea o gigantică lamă de ferăstrău aplicată pe orizont. Un val răzleţ izbi canoniera dintr-o coastă, nava se înclină uşor, şi ferăstrăul coborî domol spre parapetul punţii de comandă. Pe urmă tot aşa, domol, nava se redresă şi panorama oraşului depărtat se instală iarăşi la nivelul ochilor. O clipă, Emil se gîndi la oamenii care de acolo, de pe ţărm, aruncă o privire întîmplătoare spre larg şi se opresc în treacăt asupra navei lui. Uite un vapor, vor fi zicînd. Şi revin iarăşi la ocupaţiile lor, fără să ştie că această alcătuire cenuşie, abia vizibilă în negura depărtării, ascunde cincizeci de oameni, cincizeci de inimi, cincizeci de doruri răzleţe, fiecare ţintind în altă parte, un suflet rănit de o dragoste fără răspuns, altul nefericit pentru că a fost smuls de lîngă fericire, un altul chinuit de incertitudinea unei iubiri posibile, altul ros de gelozie, iar altul — trist că n-are parte de nici una dintre acestea.

— Valeriu, omule, mă-nsor.

— N-am înţeles.

— Mă-nsor, mă-nsor, mă-nsor.

Valeriu îşi scoase cascheta şi-şi netezi părul spre frunte ; avu deodată aerul unui băieţaş nedumerit.

— Adică cum ? Ce v-a venit aşa, deodată ?

— Tristeţea singurătăţii şi dorinţa de a avea un rost pe lume, declamă Emil. Vreau o femeie care să fie numai a mea, o femeie tristă şi dulce, sau veselă, zburdalnică, domoală şi placidă, cu forme rotunde, stil Rubens, sau o balerină, o dansatoare, o croitoreasă, o profesoară de chimie — o femeie. Femeia mea. Definitiv. M-am săturat să tot încerc, să caut, să uit şi s-o iau de la capăt. N-aş vrea să ies la pensie burlac.

— Şi cine-i persoana ?

— Nu mă gîndesc la cineva anume. Vorbesc în general...

Nedumerirea dispăru subit de pe faţa şefului-mecanic.

— În general ! Nu cumva numele ei începe cu A ?

— De unde naiba ştii ?

— Calculul probabilităţilor, zîmbi Valeriu. Nouăzeci la sută din oamenii care se-ntîlnesc de două ori la rînd cu Anda se gîndesc la însurătoare. Bine-nţeles, înainte de a-i cere şi ei părerea. Pe urmă...

— Pe urmă ce ?

— Nu mai aduc vorba despre asta.

Emil se întoarse iute spre el. Credea că prietenul lui glumeşte, dar Valeriu îl privea rece prin ochelarii lui bombaţi ca nişte faruri de maşină.

— Aşa e cum vă spun. Doar nu credeţi că sînteţi primul candidat la mîna ei. Prima partidă. Pretendentul aşteptat. Etcetera.

— Începe să devină interesant, zise Emil. Ce, Anda nu vrea să se mărite ?

— Nici gînd. Plănuieşte să se facă artistă.

— Toate fetele se visează artiste.

— Da, dar ea e mai statornică. Mult mai statornică decît în alte lucruri. Se vede că n-o cunoaşteţi destul.

— N-o cunosc deloc, mărturisi Emil. Dar mă atrage cum nu m-a mai atras niciodată o femeie. Nu ştiu de ce. Poate fiindcă are un trup superb şi un suflet romantic. Iar mie-mi plac sufletele romantice, desprinse de mărunţişurile vieţii de toate zilele.

— Asta nu-nseamnă prea mult cînd e vorba de căsătorie.

— Ai dreptate. Tocmai de aceea am deschis vorba. Am nevoie de ajutorul tău...

Era rîndul lui Valeriu să se întrebe dacă nu-i o glumă. Toţi sînt foarte comunicativi cînd discută despre femei în general, îşi zise. Dar cînd e vorba de una anume, singura, *dînsa,* devin brusc circumspecţi. Numai la strîmtoare deschid gura ca să ceară ajutor. Sînteţi la strîmtoare, tovarăşe comandant. Ridică din umeri :

— Nu văd cum pot să vă ajut.

— Eu văd. Spune-mi ce ştii despre ea.

— Multe şi nimic. Stau la familia ei în gazdă de cînd am venit în oraş. Sînt cinci ani de-atunci şi Anda avea paisprezece. Un copil zvăpăiat, fără minte prea multă. Mă respecta, probabil fiindcă am ochelari şi fiindcă n-am încercat niciodată să-i fac curte. Mai ales asta îţi dă prestigiu în faţa fetelor. M-a transformat deci într-un fel de confident. Așa e soarta unora, să asculte povești de dragoste și să dea sfaturi...

— Ceea ce se întîmplă și-n prezent, vrei să spui.

— Persoanele de față se exclud.

— Mulțumesc. Mai departe.

— Mai departe... La trei-patru seri venea la mine să se plîngă. Se certa cu prietenul ei — de cînd o știu numește pe cineva „prietenul ei“, numai că foarte rar e vorba de aceeași persoană. Se certa pentru un lucru de nimica, dar ei i se părea grav nu atît lucrul acela, cît ideea de a se întoarce și a-și recunoaște vina. Prefera să sufere, cît poate să sufere o puștancă de paisprezece sau șaisprezece ani. Frumoasă cum o știți, avea totdeauna în jurul ei o escortă de băiețandri. Pasionați de volei cînd o vedeau pe plajă cu mingea. Înotători din vocație cînd ea avea chef să înoate. Îi domina. O mică regină răsfățată. De aici tot felul de pretenții absurde și siguranța că dacă unul i se împotrivește, sînt alți doi-trei gata să-i accepte absurditățile. Asta a ajutat-o să nu se fixeze, să cunoască mulți oameni și să nu prețuiască cu adevărat pe nimeni, să creadă că totul i se cuvine și mai ales i se iartă. Mai știu că are nouăsprezece ani și că ultima ei cucerire pare a fi comandantul navei opt, căpitanul Armașu în persoană.

— Poate invers, eu am cucerit-o pe ea, ripostă căpitanul Armașu.

— Știți bine că nu-i așa. Anda cucerește pe cine vrea și sînt foarte puțini oameni în stare să-i reziste. Acum vreo doi ani a avut un bucluc chiar la școală, ceva cu unul dintre profesorii tineri, direcția s-a alarmat și n-o privea cu ochi buni... Numai că învăța foarte bine și asta închidea multora gura.

— Ești o adevărată enciclopedie, îl lăudă Emil.

— Nu. Un simplu spectator. Ba încă unul imparțial. Numai un spectator imparțial vede meciul cu adevărat.

— Anda și restul lumii.

— Anda și cei care se interesează de ea.

— Spune mai departe, zise nervos Emil.

— Mă tem că nu mai am ce. V-am descris-o așa cum o cunosc. Și nu cred că descrierea asta e în avantajul ei.

— Sau al meu.

— Vedeţi ? Mîine-poimîine te pomeneşti că Anda devine madam Armaşu şi domnul Armaşu îi spune între două îmbrăţişări : uite, dragă, dacă mă luam după vorbele lui Cutare... Ştiţi, uneori în pat oamenii trec la destăinuiri stupide. Şi Cutare o să fie blestemat. Iar mie nu-mi place să fiu blestemat.

Emil se încruntă abia vizibil. Oare o să-i vorbesc vreodată Andei despre toate aceste întrebări, despre nesiguranţa, despre îndoiala, despre speranţele mele ? M-ar dispreţui, fără-ndoială. Că n-am avut încredere de la bun început. Că am şovăit. Că am avut nevoie de referinţe. Că am pus înaintea sentimentului calculul rece.

— Valeriu, să lăsăm gluma. Eşti singurul om căruia îi cer părerea. Am mare nevoie de un sfat prietenesc.

— Sfatul meu prietenesc e să vă lăsaţi păgubaş. Anda nu-i potrivită pentru dumneavoastră.

Emil încercă să surîdă :

— Ei, asta-i ! Trebuie să recunoşti că-i o fată superbă... Şi nici proastă nu-i. Ce vrei mai mult ?

— Nu ştiu nici eu. Mă întreb dacă-i suficient să fie frumoasă şi deşteaptă. E greu să pătrunzi caracterul unui om.

— Am fost prudent o viaţă-ntreagă. Cu prudenţa n-ajungi niciodată la starea civilă.

— Văd că aveţi toate răspunsurile pregătite. E limpede că o să fiu blestemat de madam Armaşu.

Emil continuă să nege cu încăpăţînare.

— Dar nu-i nimic hotărît, omule. Ţi-am spus, am vrut doar aşa, să-ţi cer sfatul.

— Numai un prost dă sfaturi în dragoste. Şi numai un mare prost îşi închipuie că sfaturile lui vor fi ascultate.

— Să admitem că eu te-aş asculta. Valeriu, sînt nebun după ea. A devenit pentru mine un fel de obsesie.

— Da, spuse inginerul. Vin şi eu la nuntă. Numai dacă între timp Anda nu-şi găseşte alt logodnic.

— Spuneai că e statornică.

— Nu şi în dragoste.

— Asta-i un motiv în plus să mă grăbesc. Pînă nu se răzgîndeşte, nu ? Dar înainte să iau o hotărîre...

— Hotărîrea aţi luat-o. Se vede de la o poştă. Iar ancheta asta nu serveşte la nimic. N-a servit niciodată, nimănui. Totdeauna omul îşi aminteşte prea tîrziu de sfaturile pe care le-a ignorat.

— Nu vreau s-o pierd, murmură Emil mai mult pentru sine. Mă îmbolnăveşte ideea că ea poate să se plimbe oricînd, cu oricine. Să se plimbe şi toate celelalte. Sînt egoist, recunosc. O vreau numai pentru mine. Şi pentru totdeauna. Aşa cum este, cu toate defectele ei. Minus nestatornicia, se grăbi să adauge. Nu crezi, Valeriu, că o femeie devine statornică dacă se mărită ?

— Absolut, spuse Valeriu.

Emil scoase o nouă ţigară şi semnalizatorul se apropie cu chibriturile.

— Vedeţi norul de colo ? schimbă vorba inginerul. O să ne facă figura mai spre seară.

— L-am văzut şi-l aştept ca pe un prieten. Am în plan un exerciţiu general şi ce-mi lipseşte este tocmai un pic de vreme parşivă.

— Pe vreme rea aparatura suferă...

— Şi oamenii suferă. Dar din păcate războiul nu se duce numai pe mare bună.

— Acuma nu-i război, spuse încet şeful-mecanic.

Emil se aprinse la faţă. Vechea poveste : De ce să chinuim echipajul şi nava ? Dar antrenamentul, măi oamenilor, antrenamentul ? De cînd există marina se ştie că victoria e a celui deprins cu marea rea. Asta era pe vremea lui Nelson. Ba pe toate vremurile, nu vă supăraţi. Lasă, tovarăşe, acum avem electronica, soldatul devine un fel de auxiliar al aparatelor... Dar tot omul rămîne elementul hotărîtor. Aparatul merge dacă-l programezi, dacă-i dai de lucru. Şi nu-i indiferent ce-i dai de lucru... Pînă la urmă, ridicau din umeri : Just. Trebuie să ne antrenăm în condiţii complexe. Just, dar rîndul trecut ai pîndit pentru trageri o zi cu mare calmă, te-au lăudat la bilanţ pentru reuşită, iar mie, la atelier, cînd am o defecţiune la un agregat, îmi spun printre dinţi : Aşa vă trebuie, dacă supuneţi tehnica la solicitări prea mari...

— Cei de pe nava şapte cum fac ? reluă Valeriu. Anul trecut au dat economii la carburanţi şi la ulei. Au prelungit durata motoarelor... I-au evidențiat că știu să protejeze aparatura...

Cei de pe nava șapte. Miti, colegul de școală militară al lui Emil. Stăteau la ancoră, ca și ei, la vreo jumătate de milă mai spre sud, și Emil privi îndelung silueta cenușie, aerodinamică, a navei șapte, cu hangarele rachetelor abia îngroșînd-o puțin către centru. Acolo e ceva mai multă liniște, presupuse.

— Îi invidiezi, Valeriu ?

— Nu, zise simplu inginerul. Dar mă gîndesc că noi consumăm ulei peste normă.

— Și ce-i cu asta ? Motoarele diferă între ele, poate ale noastre au vreo chichiță pe care nu le-o știm...

— Chichiță pe care nu le-o știm ! izbucni șeful-mecanic, crunt lovit în amorul propriu. Cînd mergi o noapte-ntreagă pe mare de gradul șase, cu elicele ieșind din apă la fiecare minut, cum naiba să nu consume peste normă ? Bine că nu le-am prăjit. Că dacă se-ntîmpla asta, ne prăjeam și noi.

— În schimb, lui Ionescu-Tun i-a plăcut marșul ăla. Unui cunoscător ca Ionescu-Tun !

— Aliatul dumneavoastră.

— Aliat, fiindcă mă-nțelege deplin. Înțelege logica mea. Să știi că mai am un mare aliat, Valeriu : logica. În numele ei fac toate astea.

— Și tot în numele ei suportați consecințele. Mereu sîntem trași la răspundere, pe toate liniile.

— Ți-e frică de răspundere ?

— Dar dumneavoastră ?

— Mie nu. Merg înainte și înfrunt totul, în numele scopului principal : să pregătesc echipajul.

— E scopul principal al tuturor. Dar vedeți că avem motoare sensibile, de mare turație...

— Tu, Valeriu, trebuia să fii pe un portavion nuclear. Acolo n-ai motoare de mare turație.

— N-aș da eu rechinul ăsta pe toate portavioanele din lume, rînji șeful-mecanic, lăsînd să i se vadă dinții mari ca niște lopățele sidefii. Dar uitați-vă că prietenul dumneavoastră s-a apropiat. Și a venit și frate-său.

Într-adevăr, nourașul cenușiu și inofensiv care tivea orizontul crescuse pe nesimțite, acoperind o bună parte din cer, iar dinspre sud se învolbura o adevărată avalanşă aeriană, ameninţătoare prin tăcerea ei. În direcţia norilor, marea devenise gri ca oţelul. Deşi în jurul navei valurile erau vesel albastre, Teodorescu se zgribuli. Era celebru în tot divizionul cu teama lui de frig. O rafală de vînt rece se stîrni dinspre prova şi Emil îşi îndreptă faţa aprinsă către ea.

— Vă place vîntul de prova, rosti inginerul.

Emil încuviinţă din cap zîmbind. Cuvintele acestea îi făceau plăcere. Descifra în ele un înţeles ascuns : omul care ştie să primească vîntul în faţă. Să ia pieptiş totul, să lupte şi să învingă. Această simbolistică naivă era unul dintre secretele lui. În difuzorul de sub timonă se auzi un pîrîit şi o voce metalică rosti cam pe nas :

— Gama şapte şi gama opt, vorbeşte şase-zero. Meteorul dă prognoză de vreme rea. Raportaţi hotărîrea.

— Aţi văzut ? făcu victorios Valeriu.

— Ţi-am spus eu ? îl imită Emil.

Era un motiv de laudă s-o iei înaintea „meteorului". Radiotelegrafistul, un sergent spătos, cu mustăcioară, răsări lîngă ei :

— Raportez că vine vreme rea. Am prins buletinul de la radio-coastă.

— Şi ce spune radio-coasta, Velicule ?

— Vînt de nord, forţa şase, ploaie şi mare agitată.

— Iarăşi forţa şase ! oftă şeful-mecanic.

— Luna mai, explică Emil. Se-ntîmplă în fiecare an.

Semnalizatorul de cart întinse gîtul spre comandant. Suferea de rău de mare şi chiar numai gîndul la vremea rea îi dădea un junghi în capul pieptului.

— S-auzim ce hotărăsc ceilalţi, spuse Emil.

Tăcură cîteva clipe, cu ochii ţintă la difuzorul radiotelefonului. Se auzi un declic şi apoi o voce tinerească, vibrantă :

— Sînt gama şapte, am terminat lucrul şi plec acasă.

— Bine, spuse vocea nazală de la început.

— Miti se grăbeşte, surîse Emil şi luă microfonul : Sînt gama opt, rămîn unde mă aflu şi execut planul în continuare.

— ...Bine, făcu iarăşi difuzorul după o pauză scurtă. Sergentul Velicu plecă în fugă iar semnalizatorul de cart lăsă capul în jos, dezamăgit.

3

Anda puse ceaşca pe farfurioară.

— Grozav îmi place cafeaua de la o vreme. Mai ales cum o faci tu. Adevărată turcească.

— Era bun şi-un strop de coniac, dragă, spuse visătoare Iuliana.

— Ei, coniac ! Te-ai învățat cu coniacul acolo, pe munte.

Iuliana rîse scurt, aproape fără să-şi clintească muşchii obrazului. Citise undeva că rîsul accentuează ridurile, iar ea ajunsese la vîrsta cînd femeile se uită în oglindă şi-şi pipăie cu vîrful degetelor un anumit loc dintre tîmplă şi ochi.

— Şi ce ți-ai mai cumpărat ? întrebă Anda.

— Nimica, spuse Iuliana cu ipocrizie. Nişte fleacuri. Se ridică netezindu-şi fusta pe şoldurile plinuțe, deschise uşa şifonierului şi trase afară un cupon de stofă de culoarea tutunului. Uite ăsta, de la Romarta, mi l-a luat Nic. Culoarea am ales-o eu, bine-nțeles. A stat trei zile cu mine-n Bucureşti la întoarcere.

— Ah, Bucureştiul ! N-am mai fost din septembrie. Voi ce faceți, nu vă mutați ?

— Nu vrea Nic, dragă. Ia pune mîna, parcă-i mănuşă, nu pantof. Îi asortez la mantoul ăla bej, cu tighele late, făcut la Casa de mode. Nu pot să-l scot din ale lui pe Nic. Cu toate că dac-ar vrea... Ştii, are nişte colegi la minister, doar o vorbă să le zică. Aş ! Locul meu e la mare, iubițel, n-o să comand un vaporaş pe Herăstrău decît la pensie poate... Fusta asta-i de la Consignația. Tinerească, nu ? Aşa-s bărbații, fac mare caz de meserie, de vocație, de cariera lor. Zdrăngăni printre umeraşele cu rochii din şifonier. Ascultă sfatul meu, dragă : nu te mărita cu un marinar.

— Nici cu un marinar, nici cu altcineva, spuse Anda scuturînd cu mîndrie din cap. Mă țin de planul meu. Toamna asta dau iar la Teatru, orice s-ar întîmpla.

Iuliana o privi lung. Avea un anumit fel de a privi, deprins de la o cîntăreață de mîna a doua care apărea uneori la televizor : întorcea numai ochii, ținînd capul înainte, nemișcat, si asta-i dădea un aer languros și excentric. Dacă crezi că pentru teatru e destul să fii un animal frumos... gîndi ea și spuse compătimitor :

— E greu fără pile.

— Am și pile. De data asta am. Un unchi de-al doamnei care stă la noi îl cunoaște pe fratele decanului. Au fost colegi de liceu. Se tutuiesc. Și n-o să mă refuze...

— Foarte bine, dragă, că te-ai hotărît să-ți faci un viitor. Nu ca mine, înfundată aici în provincie. Adăugă repede : De fapt n-o duc rău, de ce să spun ? Nic mă iubește, mă respectă și aduce acasă și ultimul leu. Nu merge la țuică cu colegii. Iar cînd primește o primă...

— Știu. Direct la Constanța te oprești.

— Ba chiar la București, dragă. Își probă în glumă o beretă cărămizie care-o arăta mult mai tînără. Iau și termosul cu mine. Să-mi aduc aer de Capitală. Ăsta-i singurul lucru ce-mi lipsește.

Anda oftă înțelegătoare și-și făcu de lucru cu cafeaua. Sorbi cu grijă ultima înghițitură, răsturnă atent ceașca, învîrtind-o cu grijă pentru ca zațul să se lăbărțeze uniform și o depuse pe farfurioară.

— Și ce mai e nou, dragă ? întrebă Iuliana. Nici un eveniment pe-aici în lipsa mea ?

— Eveniment ! În colțul ăsta uitat de Dumnezeu ! Unul singur : Rebegea și-a gonit nevasta.

Iuliana lăsă să-i cadă fusta plisată pe care tocmai o examina și-și lovi palmele una de alta :

— Ei, asta ! Cum, dragă ? Ce-a avut cu ea ? Doar spune la toată lumea c-o iubește și ni-ni-ni pe lîngă ea, ca un logodnic...

— A fost o întreagă istorie, povesti Anda cu plăcere. O aventură misterioasă, ca prin romane, tu ! El a plecat pe teren. L-au văzut toți vecinii cu geamantanu-n mînă și ea la poartă, îi făcea semn cu batista... Acuma ori bănuia Rebegea ceva, ori pur și simplu a pierdut trenul, că n-a mai plecat. Măcelarul spune că l-a văzut cu ochii lui la bodegă : geamantanul alături, la piciorul mesei, și omul se cinstea cu doi inși de la șantier. Pe urmă s-a dus acasă și madam Rebegea nicăieri. Întreabă vecinii dacă știu ceva despre ea, era alarmat, alții spun că voia să aibă martori... Noaptea a dormit singur. A dormit sau a băut, că lumina a ars în casă pînă-n zori.

— Sau a stat la pîndă, spuse Iuliana cu sufletul la gură.

— Poate, confirmă Anda. Dimineața apare și madam Rebegea : veselă, cu zarzavat în sacoșă, de ochii vecinilor, chipurile se întorcea de la piață...

— Se pricepe la de-alde astea !

— Intră în curte, nu bănuiește nimica, și-n ușă dumnealui. Pe urmă dă-i bufnituri și țipete și plînsete, se adunase lumea ca la circ. Madam Rebegea a ieșit după vreo oră, bătută măr, și s-a dus la sora ei, croitoreasa.

— Cum naiba, dragă, atîta imprudență ! Și pînă la urmă cu cine a fost ?

— Nimeni nu știe nimic. Doar taxatoarea de pe locală spune că a zărit-o pe o motocicletă albastră, dimineața, la marginea orașului...

— Albastră ! strigă Iuliana. Iarăși ?

— Cum iarăși ? A mai pățit-o o dată madam Rebegea ?

— Nu ea. Altcineva. O casieriță de la magazin, fată tînără. Nemăritată. N-ai auzit ? Prin toamnă, cînd erai tu la examen. O vedeau toți pe șosea, călare pe motocicleta albastră. Și într-o zi s-a otrăvit cu carbaxin. E drept, au salvat-o, dar n-a mai călcat pe aici de-atunci. S-a transferat la Hîrșova, mi se pare. Cît despre motociclist... în tot orașul nu există nici o motocicletă albastră.

— Așa spune și milițianul de vizavi de noi. Vorbea cu tata ieri dimineață. E din altă localitate, spunea. În orice caz, bine lucrat. În oraș n-a intrat, că eram de serviciu în noaptea aia, spune milițianul. A lăsat-o la gară și a plecat înapoi.

— Asta zic și eu aventură, întări Iuliana. Zău că merită să riști. Și bătaie, și plecare de acasă, și tot.

— Ce spui, Iuliana ? Eu una mă mir cum mai scoate capu-n lume după asta. Îţi dai seama, la piaţă toate cucoanele îşi fac semne cînd o văd...

— De invidie, dragă, ascultă-mă pe mine. Alea care-şi dau coate, ce n-ar da să fie-n locul ei... Viaţa-i scurtă şi o femeie se trece repede. Numai că aşa-i în oraşele de provincie. Nu poţi face o mişcare, că te ştie toată lumea.

Anda oftă de circumstanţă.

— Şi se bănuie măcar cine-a fost motociclistul?

— Mister absolut, spuse Anda. Un fel de Făt-Frumos motorizat...

— E frumos, într-adevăr, murmură Iuliana.

— Îl cunoşti ?

— Nu, cum să-l cunosc ? se apără Iuliana. Vreau să spun e frumos din partea lui că nu iese la iveală. Cavaler. Ştiu şi eu ? Am cunoscut acum doi ani un tînăr, tot aşa, dar nu-i numai o motocicletă albastră pe lume...

— Cum arăta ?

— Înalt, blond, cu ochi albaştri, cu glas plăcut... Dar nu poate fi el. Era în trecere pe aici. Nu l-am mai văzut de atunci.

Anda se şi văzu răpită de un tînăr cu plete blonde, cu ochi albaştri, asortaţi cu motocicleta. Nu prea sună ca-n basme, dar, la urma urmei, motocicleta e un fel de cal modern. Mai actualizăm şi noi basmele !

— N-are gusturi proaste madam Rebegea, spuse ea.

— Poţi să ştii, dragă, cu cine-a fost ? Vreun golan din lumea largă, făcu Iuliana cam înţepat. I-adevărat că şi ea e cam slăbănoagă...

— Are talie subţire.

— Şi gura cam mare...

— Zîmbeşte frumos.

— Şi părul cam rar...

— Ştie să şi-l tapeze.

Iuliana se dădu bătută. Madam Rebegea fusese cîndva una dintre prietenele şi rivalele ei la baluri. Pe vremea cînd erau domnişoare şi le obseda ideea unei partide. Mai apoi se înstrăinaseră şi pe stradă abia se salutau.

— În orice caz, păcat de băiatul ăla, cine-o fi, să aibă neplăceri. Rebegea e o brută. Mai ales cînd bea un pahar. Mă tem să nu dea de el într-o bună zi. Orașul mic... Ia să fi fost la București. Nu simțea nimeni, în vecii vecilor.

— Ei, București ! Altă viață ! spuse Anda și rămase tăcută, cu privirea pironită pe tabloul cu mesteceni din mijlocul peretelui.

Bucureștiul... Vara trecută, în zorul pregătirii pentru admitere. Dimineața, studiu la bibliotecă. Bilețele și priviri furișe peste mesele încărcate cu tomuri.

La douăsprezece, creionul jos. Cîțiva pași pe bulevard. Aglomerația din fața cinematografelor. Fețe încadrate de favoriți lungi, cămăși tricotate, stacojii sau albastre, mîini înfundate în buzunarele aduse mult spre șolduri. Singurică, duduie ? Am un bilet în plus, și dacă acceptați... Uneori accepta. Se cufunda în mulțimea anonimă care trîntea scaunele în sală. Se așeza alături de necunoscutul acela și-l privea cu coada ochiului. În timpul jurnalului el se foia pe scaun. O atingea ca din greșeală cu cotul, supraveghind-o discret. Ea nu mișca. Îi simțea brațul lipindu-se de al ei. Pe urmă, palma lui strecurîndu-se peste spătarul scaunului, către umărul celălalt. Nu reacționa în nici un fel. Încurajat, băiatul mergea mai departe. Mîna lui cobora sub braț încercînd să-i atingă sînul. Ea o depărta ușurel, cu ochii țintă la ecran. Mîna se retrăgea, dar începea dincoace : de la cot la degete, apoi degetele împreunate, pe genunchi... Tot mai sus, pe piciorul gol... pînă la tivul fustei. Atît. Hotărîse limita asta și mai departe nu-i îngăduia să... Dar fusta era scurtă. Scurtă, cît se poartă. Simțea palma aceea mare și fierbinte învăluindu-i pulpele. Și-i plăcea. Și-o lăsa. Dar iarăși tivul fustei și iarăși ea... Un joc și nimic mai mult. Un joc care dura cît filmul și se încheia cu privirea puțin jenată, puțin aprinsă, a tînărului în cauză. Ea se prefăcea grăbită și-i făgăduia să vină la întîlnire seara. Și, bine-nțeles, nu venea.

Seara mergea la dans. Cu vreun băiat cunoscut la bibliotecă. Dansau pînă la epuizare. Lipiți unul de altul și abia mișcînd picioarele în ritmul acela egal, un fel de rudiment al valsului, foarte la modă în anii din urmă, lent și monoton. Băiatul gîfîia lîngă urechea ei și-i simțea pe gît răsuflarea fierbinte ca jetul aparatului de uscat părul. Începea un fel de conversație banală care-l liniștea pentru un moment. Apoi iar răsuflarea fierbinte pe gît... Tîrziu, plecau. Pe străzi dosnice, pustii la miez de noapte, se îmbrățișau la fiecare zece pași. Pe urmă, tînărul o invita, mai pe ocolite sau mai direct, la el acasă. Atunci era punctul culminant al petrecerii ei, fiindcă rostea fraza aceea aparent foarte firească și spontană, cu ezitări bine jucate, folosită de multe ori cu rezultate excelente : Te sfătuiesc să nu-ți faci iluzii. Sînt fată cuminte. Și n-am de gînd să fiu... altfel, decît cu cel care-mi va fi soț. De obicei, fraza avea efectul unui șoc electric ; băiatul îi dădea drumul din îmbrățișare, dezamăgit, și porneau spre gazda ei, și ea rîdea tot drumul spunînd nimicuri și întrebîndu-l de ce e bosumflat...

Cu Emil fusese altfel. Erau la balul mărțișorului, ea cu un grup de fete și băieți, ofițeri tineri, care altfel n-ar fi avut curajul să apară acolo : un fel de reuniune de familie, unde fiecare dansa cu consoarta sau, din cînd în cînd, vecinii de masă schimbau între ei partenerele ; dacă unul o invita de două ori la rînd pe soția altuia, întîmplarea avea s-ajungă subiect de discuții chiar a doua zi... Cine venea singur, risca să rămînă pe scaun toată seara. Poate că Emil se împăcase cu această perspectivă, fiindcă se așezase de la început cam într-un colț, bea bere și fuma țigară după țigară. Pe la miezul nopții s-au împărțit mici inimioare de carton numerotate, și numărul ei corespundea cu al lui. A luat-o din grupul acela voios și, după un vals-boston, a făcut cîteva reflecții despre hazardul care-i scosese în cale o dansatoare perfectă. Ea a rîs. La sfîrșitul balului a condus-o acasă. Nu încercase propunerea cu cafeaua, dar o strîngea de mijloc și brațul lui era puternic și Andei îi plăceau oamenii puternici. Nădăjduiesc să vă mai văd, domnișoară. Cînd doriți, domnule căpitan. Mîine seară. Nu-i cam devreme ? a rîs ea. Ba da, dar ce importanță are ? Vă aștept la opt, în fața librăriei. Nu s-a dus. După vreo săptămînă l-a revăzut pe stradă și i-a zîmbit de departe, ca să afle dacă nu e supărat. El a salutat-o și a vrut să treacă înainte, dar ea și-a amintit într-o fulgerare de brațul lui puternic. L-a privit drept în ochii cenușiu-albaștri și l-a oprit. El a primit cu indiferență scuzele, deci primise cu indiferență și lipsa ei de la întîlnire, a gîndit ea atunci, contrariată. Nu-i plăcea să fie privită cu indiferență și purtarea lui o alarma. Data viitoare o să fiu mai punctuală, domnule. Cînd? întrebase el. Cînd doriți. Mîine seară la opt, tot acolo. S-au întîlnit, s-au dus la cinema, se rezemase de brațul acela puternic, era un film sentimental, o dramă spaniolă cu multe lacrimi și ea simțea nevoia unei dovezi palpabile că în viață dramele nu-s așa de grave ca în filme, îl avea lîngă ea și brațul acela cu palma mare, fierbinte, care-i luase mîna... El a plecat în larg pentru o perioadă mai lungă, între timp veniseră studenții în vacanță, ea mergea cu ei la dans, încercase să se rezeme de brațul tinerilor acelora, dar nici unul nu era așa puternic și s-a bucurat cînd l-a revăzut, într-o seară, cu o geantă mare-n mînă, venit la tîrguieli. Purta un sveter bleumarin care-i reliefa umerii și avea un mers elastic, suplu și totuși apăsat, mi-era dor de tine, Anda, ce faci, vii de la piață, da, așa-i cînd ești burlac, diseară aș vrea să te văd, nu știu dacă pot, mă duc la croitoreasă, dar venise, croitoreasa mai putea s-aștepte, în altă seară iar...

Acum vreo două săptămîni, într-o seară, ploua mărunt și ea s-a plîns că nu-i vreme de plimbare, începuse vîntul, mai bine-am asculta muzică, a spus el, hai la mine, mi-am reparat magnetofonul, vin, Emil, dar să fii cuminte, nu știu ce-nseamnă asta, dar o să fiu...

Pe urmă, în timp ce pregăteau cafeaua, ea purtînd haina lui cu mînecile suflecate, o sărutase pe gît: Chiar te gîndeai c-o să fiu cuminte? Poate fi cineva cuminte lîngă o fată ca tine? Nu fi rău, Emil... Sînt sincer, atîta.

Îi plăcea de el, dar avea un ce anume care-i scăpa. Era cam închis, dacă nu ascuns, poate era prea serios, sau poate prudent, Anda nu obișnuia să analizeze oamenii, n-avea răbdarea cuvenită, prefera părerile gata formulate de alții și voia răspuns pe loc la toate întrebările. Oare Iuliana știe mai multe? Cunoștea pe toată lumea din oraș și avea pentru fiecare un mic portret mai mult sau mai puțin caustic...

— Iuliana, tu cunoști un ofițer Emil Armașu?

— Pe căpitanul Armașu? Cum să nu-l cunosc, dragă? E subalternul lui Nic. Un bărbat prezentabil. La ochi seamănă cu Alain Delon. Și are o dantură splendidă. Ca statură, nu mai vorbesc. Ştii bine că-mi plac bărbaţii înalţi ca el.

— Ca înfăţişare îl cunosc şi eu, o întrerupse Anda nerăbdătoare. Te întrebam aşa, dacă-l cunoşti ca om. Sufleteşte adică.

— Politicos şi atent cu doamnele. Un cavaler, dragă ! Prima oară l-am văzut la un bal. Stătea singur și-n jur lumea se distra, mă rog, ca la bal. El, singur la o masă.

— Obiceiul lui, murmură Anda.

— Atunci Nic l-a invitat la masa noastră. Iubițel, zice, uite pe tovarăşul căpitan Armaşu, lucrează la noi. Fii gazdă bună, că dînsul e nou în oraș şi nu cunoaşte pe nimeni. Iar dacă te invită la dans, nu cumva să refuzi. Doar știi că eu, cu dansul... Așa-i Nic, dragă, totdeauna binevoitor. Căpitanul a înțeles aluzia şi m-a invitat la un tango, ştii, tocmai „Chitara romana“, l-am cerut și la radio, la melodia preferată... Dansează frumos, dragă, dar corect, rece, fără sentiment. Și nu era să-l strîng eu de mînă, ce Dumnezeu ! Cînd l-am văzut aşa, zic e timid băiatul, şi-am încercat să intru în vorbă. Dacă e-nsurat sau în perspectivă. Dacă-i place oraşul. Mă rog, conversaţie. Nu cu gînduri ascunse, cu toate că e genul meu, dar ştii, nu se face, coleg cu Nic... Pur și simplu îl simpatizez şi atunci l-am compătimit văzîndu-l singur, fără relaţii... Oamenii singuri nu inspiră decît compătimire sau neîncredere, sînt sau înfumuraţi, sau proşti. El însă, nu era nici una, nici alta. De aceea am deschis discuția. Nic mi-l descrisese ca pe-un om deosebit, şi Nic nu se înşală la oameni, pe urmă unde mai pui că era totuși nou venit în oraş, sau mai nou decît toţi ceilalţi, poate n-a reuşit să-și facă încă relaţii, cineva trebuie să înceapă, nu-i aşa, vorba lui Nic, totdeauna sîntem dispuși să vedem într-un nou-venit un eventual prieten, pe urmă omul îşi dezvăluie caracterul şi se-ntîmplă să regretăm că i-am acordat încredere, așa spune Nic și cred că are dreptate...

— Vrei să spui că Emil Armaşu e un om care nu merită încredere ?

— Dimpotrivă, dragă, el face o excepţie, are o purtare corectă şi ştie ce vrea. Şi e om serios, altfel cum îţi închipui că i-aş fi dat atenţie ! În seara aia mi s-a părut cam tăcut. Sau poate era rezervat față de mine, știa cine sînt și n-ar fi vrut să fie prea intim tocmai cu soția comandantului, orașul e mic și lumea clevetește... Cu toate că Nic nu-i gelos, ferit-a sfîntul, mă înțelege ca un prieten desăvîrșit și spune distrează-te, iubițel, simte-te bine, nu se uită urît dacă vorbesc sau rîd cu cineva din societate, Nic e om civilizat, din prima zi de căsătorie mi-a arătat încredere, e blajin de felul lui și nu face o tragedie din toate mărunțișurile...

Anda tăcea jucîndu-se cu un chibrit ars. Te-am întrebat de Emil Armașu, nu de grasul tău. Nic grasul. Mă mir cum ai loc în același pat cu el. Și mîna aceea transpirată și vocea aceea nazală cînd făcuseră cunoștință pe faleză, într-o seară : Nu știam, iubițel, că ai prietene așa de drăguțe. Oare în tinerețe o fi fost ceva de capul lui ? O figură de duzină. Și Iuliana, femeie de gust, ce-o fi găsit la el ? Bani ? Să te măriți cu un portofel umflat...

— Cred că are vreo relație ascunsă, altfel nu se poate, surprinse Anda din flecăreala Iulianei. În lume nu iese cu nimeni.

— Acum iese.

— Zău, dragă ? De cînd ?

— De cînd ești tu plecată la munte.

— Și... cu cine ?

— Cu mine.

Iuliana știa să-și ascundă sentimentele. Surîse din vîrful buzelor și o făcu pe mirata. Încă un nenorocit. Băiat frumos, cu perspective, se-ncurcă cu o fîță. Știa pe degete combinațiile Andei. Anda însăși nu făcea din asta un secret : Am fost la bar, la Eforie. Cu un amic, doctor din București. Zău, dragă ? Îl cunoști de mult ? De ieri dimineață, de pe plajă. Trei sute a cheltuit. Îi plăcea să precizeze sumele. Parcă se prețuia cu banii cheltuiți de amicul acela. Obicei de cocotă. Un singur lucru nu știa Iuliana : dacă se culca cu el sau nu. Anda tăcea ca un sfinx cînd discuția aluneca spre această latură. Nimeni nu știa nimic, în afară de cel în cauză. Nici măcar nu existau indicii ; nu fusese văzută ieșind din locuințe străine la ore suspecte, iar la ea acasă era o ordine care excludea orice posibilitate : tatăl ei, un pensionar fără itinerare neprevăzute ; musafirii veniți la sezon — familiști, oameni serioși; inginerul acela înalt și inflexibil, care stătea la ei de ani de zile, părea cu totul străin de perspectiva obișnuită — chiriașul tînăr îndrăgostit de fiica proprietarului. E drept că Anda făcea escapade pe litoral și la drept vorbind sutele acelea nu se cheltuiesc chiar așa, de amorul artei, dar cine știe? La urma urmei mai există și fete deștepte... Se cuibări pe studio, lîngă ea.

— Hai să-ți ghicesc.

Anda îi oferi cu plăcere ceașca. Nu credea, dar o amuzau totdeauna aceste mici șarade din zațul cafelei sau din cărțile cu regi bărboși și regine împopoțonate, cine e persoana asta în vîrstă care-ți vrea binele, uite, îți cade în casă o damă de tobă, o să primești un dar, o să fii într-o adunare cu vorbe bune, o să faci un drum și așa mai departe, un șir întreg de previziuni optimiste pe care le uita îndată, pe cînd Iuliana le ținea bine minte și cînd se nimerea ca faptele să coincidă cu spusele ei, triumfa și se minuna. De data asta, Iuliana trăgea nădejde că fie din șănțulețele albe și tremurate care străbăteau zațul, fie din discuția meșteșugit condusă, va izbuti să afle răspuns la întrebarea care nu-i dădea pace.

— Uite, dragă! Să mai spui că ceașca minte!

— Unde-i? spuse Anda bufnind în rîs.

— Aici, și Iuliana aținti țepușa roz-sidefie a unghiei spre fundul ceștii. Uite-l, nu vezi? Bradul ăsta. Brad, adică voinic: militar.

— Ca să vezi ce întîmplare!

— Ce întîmplare, dragă? Uite mai departe, șarpele. Aici, alături. Un obstacol. Dar el dă cu mîna așa, și-l împinge. Îl îndepărtează.

— A, da!

Nu vedea nimic. Brazde albe pe suprafața neagră lucitoare. Puteau fi orice: șarpe, floare, ghem de ață deșirat. Dar nu voia să-și dezamăgească prietena.

— Extraordinar! strigă Iuliana. Aici, spre coada ceștii, în casă adică. Un lanț. Lanțul înseamnă dragoste mare. Cu ce v-ați legat voi?... Ștrengărițo, ai fost la el!

— La el acasă, tu?

— Sau a venit el la tine.

— Ești nebună?

— Ceaşca spune, rosti solemn Iuliana. Şi ceaşca nu minte !

— De data asta minte. Doar nu crezi că...

— Atunci e ceva serios. Îl ţii la distanţă ca să te măriţi cu el.

Anda făcu iarăşi mişcarea aceea mîndră cu capul, scuturîndu-şi pletele negre :

— Pe toţi îi ţin la distanţă !

4

— Eram în navigaţie independentă, replică Emil.

— Dar de regula generală nu ţii seama ? Cînd ai văzut că-i vreme rea trebuia să intri în port. Nu s-o faci pe eroul. Pe spinarea echipajului. Şi a motoarelor.

— Motoarele n-au nimic.

— N-au nimic ! pufni căpitanul de rangul trei Bădoiu. Dar oamenii ? I-ai văzut cum arată ? Deschise uşa cabinei şi strigă la nimereală pe punte : Ia vino-ncoa, soldat !

— Ordonaţi !

Emil îl privi o clipă pe marinarul care intrase. Era semnalizatorul, cu mutrişoara lui şireată, cu nasul în vînt, un băieţandru cu beretă, mic de statură şi cu umeri înguşti ca de fată. Cum nu fusese chemat pe nume, îşi dădea desigur seama că nu-l pîndeşte vreo observaţie şi nici nu va fi pus să dea socoteală pentru ceva păcate mărunte, deci intră cu inima uşoară. Îşi îngădui chiar un mic zîmbet, fugar ca o adiere de vînt. Bădoiu se aplecă înainte, oftînd, şi-l întrebă cu blîndeţe :

— Ai rău de mare ?

— Păi...

— Ce-ai mîncat în timpul ieşirii în larg ?

— La început, normal. Cît a fost vreme bună.

— Bine. Şi după aia ?

Semnalizatorul rîse vinovat :

— Două zile n-am pus nimica-n gură, tova' rang' trei.

Prescurta, ca totdeauna, gradele. Un obicei prost, de care Emil încercase zadarnic să-l dezveţe.

— Şi-n ziua următoare ?

— Pezmet şi apă, vă raportez.

— Şi-a patra zi ?

— A patra zi mi-era mai bine şi m-a ajuns foamea, spuse soldatul cu un fel de voluptate. Am mîncat normal, ba am cerut şi supliment. De-acuma nu mai mi-e teamă, vă raportez. M-am obişnuit.

— Bine, du-te.

Marinarul plecă, închizînd cu grijă uşa cabinei.

— Ăsta suferă cel mai mult din tot echipajul, spuse Emil. Dacă şi el a ajuns să se deprindă...

— Las' că ştiu eu. I-ai învăţat să-ţi cînte-n strună, dar adevărul... De ce-i chinuieşti, Armaşule ? Principiul meu e să protejez oamenii. În toate unităţile unde-am lucrat, ei mă iubeau pentru asta. Tu, iartă-mă că-ţi spun, n-ai grijă de ei.

— Dimpotrivă. Din grijă pentru ei o fac. Îi călesc, îi ajut să se deprindă cu greul.

Bădoiu se aplecă spre el şi începu să vorbească, înfuriindu-se treptat :

— Nu-mi spune mie asta. Un soldat care trăieşte bine, lucrează mai cu spor. Şi-şi preţuieşte mai mult comandantul. Mi-a plăcut să am oamenii de partea mea, Armaşule. Şi la bine, şi la rău. Nu m-au părăsit niciodată. Şi nu-ţi permit nici ţie, atîta vreme cît...

Se opri. Gîfîia şi-şi simţea faţa arzînd. Auzea parcă vorbele Iulianei : Nu te mai enerva din toate fleacurile, Nic dragă. Grăsuţ cum eşti tu, şi cu tensiune... Îşi tamponă fruntea, apoi îşi trecu batista pe sub gulerul strîmt al vestonului alb, încheiat la toţi nasturii. Îşi desfăcu copca, cerîndu-şi scuze :

— Îmi dai voie, nu ? Şi deschide naibii uşa aia. Ne sufocăm aici.

Emil deschise uşa. Nu i se părea prea cald, dar el purta cămaşa-bluză uşoară, de lucru, pe cînd Bădoiu nu umbla altfel decît cu vestonul alb, pretenţios, apretat ca tabla, care-i ascundea întrucîtva corpolenţa. Tăcură. Ascultau, fără voia lor, discuţia domoală de pe punte.

— Păcat că n-aţi mers cu noi, tova'caporal.

— Ce să fac, măi ? Aveam treabă în permisie. Sau voiai să renunț ? Am umblat destul pe mare, pentru mine nu mai e o noutate.

— Da, da așa ca acuma cred că n-ați apucat-o niciodată. A fost ceva de spaimă, se lăudă semnalizatorul. Credeam că ne răstoarnă.

— Cum să te răstoarne, băiete ? Am navigat cu nava asta și pe vînt de forța nouă. Știi, are metacentrul foarte jos. Saltă pe valuri ca un hopa-Mitică, dar nu se lasă.

— Nu se lasă, tova'caporal, da eu unu am hrănit peștii ca la carte. Dacă mai dura trei zile, îmi aducea la mal numa bocancii. Și-am auzit că ăia, la motoare...

Emil scoase capul pe ușă :

— Ce-s basmele astea ? Nu mai aveți ce face ? Ia treceți la posturile voastre !

Bocăniră pașii iuți ai celor doi. În cabină, răsturnat în fotoliul pliant, Bădoiu triumfa :

— Ai văzut ? Oamenii tăi, Armașule. Acuma le știi părerea, nu-i așa ? Ascultă-mă pe mine, că-s bătrîn în meserie : soldatul e șmecher. Ți-a prins slăbiciunea și-ți cîntă-n strună. Dar ce e în sufletul lui, asta n-ai de unde să mai știi. În orice caz, altceva decît părerea oficială, pe care o susține ca să-ți facă plăcere ție, comandantului. Acuma îmi dai dreptate, nu-i așa ?

— Un lăudăros, pufni Emil. Se grozăvește de parcă a trecut printr-un taifun. Avem vară capricioasă, asta-i. Și nu puteam să încalc planul de pregătire.

— Acuma te ascunzi după plan, rîse Bădoiu. Dar rîndul trecut ? Știi bine cum te zoream, execută tragerea, Armașule, că e vreme bună, dar tu nimica. Făceai aluzii la inițiativa comandantului. Și spuneai să nu fim robii planului...

Emil zîmbi. Șterse într-o doară capacul sondei ultrasonore și-și examină cu atenție degetul, să vadă dacă nu-i vreun fir de praf. Ridică privirea spre comandantul divizionului :

— Aveam o defecțiune la mașini și nu puteam să ies în larg.

— Vorbă să fie ! Știu eu ce defecțiune ai avut. Voi mă credeți naiv. Vedeți că tac și vi se pare că m-ați dus.

Chiar dacă e ceva, tac din gură. Dar asta nu-nseamnă, Armaşule, că n-am observat. Vrei să-ţi spun de ce n-ai ieșit atunci ? Aşteptai o zi urîtă, ca să faci demonstraţii. De ce să iei foarte bine la trageri ?

— Un bine pe vreme rea are mai mare valoare decît...

— Teoria ta, se înfurie iar Bădoiu. Ca să arăţi că se poate trage precis şi pe mare proastă. Dar ştii că din cauza asta nici divizionul n-a luat foarte bine ? Şi ştii că angajamentul nostru...

— Acolo nu specifică să tragi neapărat pe vreme bună.

— Asta ai s-o hotărăşti cînd o să comanzi tu divizionul ăsta. Deocamdată însă, trebuie să faci cum spun eu.

— Am înțeles, zise Emil mohorît.

— Sună fals „am înțeles" ăsta al tău. Ştiu că n-ai înţeles, ştiu asta fiindcă eşti tu şi nu altul. Ţii neapărat să-ţi etalezi stilul. Mulţi te admiră. Îi aud șoptind : Ce curaj pe Armaşu ! Ai văzut al naibii ? Rebel ca totdeauna. Pe ăsta nimeni nu-l întoarce. Mereu contra părerii generale, Armaşu. Mereu cu o idee, Armaşu.

— N-o fac de dragul de a fi original, ci fiindcă aşa trebuie. Chiar dacă alţii nu-mi dau dreptate.

— Dar s-ar putea să greșești şi să crezi că greşesc alţii. Că greșesc toţi. Ce ne facem atunci ? Crezi că orice lucru nou este neapărat un lucru mai bun ?

Emil simţea că-i zvîcnesc tîmplele. Încercase tot timpul să se tempereze, să discute liniştit, să-și expună argumentele. Voia să-i demonstreze logic, la rece, că nu făcuse o greşeală sau o imprudenţă, ci un act deliberat, de a cărui utilitate era convins. Dar nu putea să se stăpînească, să rămînă calm în faţa acestui om care acum îi părea atît de obtuz, atît de fricos pentru liniştea lui, atît de puţin înclinat către cel mai mic risc. Eşti funcţionăraş, nu marinar, îi venea să-i strige. N-ai înțeles nimic din legile mării, din cerinţele și asprimile meseriei Totul e să n-avem neplăceri cu nimeni, să ne scăldăm într-o zonă călduță, să ne tămîiem la bilanţuri... Dar acolo, în larg, ce ne facem ? Dacă ne prinde furtuna departe de port, dacă ne trezim cu catargele frînte şi cu bărcile smulse de valuri ? Toată nădejdea e-n navă şi-n echipaj, asta caut, vreau siguranţa absolută, în mecanisme şi în oameni, mai ales în oameni, îi vreau drepţi şi căliţi în faţa furtunii şi-n faţa mamei furtunii...

— Tovarăşe comandant, mă cercetaţi de parc-aş fi făcut o crimă. Pur şi simplu am acţionat după regulament...

— După regulament, dar trebuia să te orientezi. Unde scrie să rămîi în larg cînd se anunţă furtună ?

— Dar unde scrie să intri în port, să fugi din calea ei ?

Bădoiu sări în sus, cu un strigăt de satisfacţie :

— Aha ! Răspunsul pe care-l aşteptam. Rebelul nu se dezminte ! Se aşeză din nou, suflînd greu, şi spuse pe alt ton, calm şi binevoitor : Armaşule, ţi-o spun prieteneşte, fii atent că pierzi. Eşti un ofiţer bun, meseria ţi-o cunoşti, ar fi păcat, înţelegi ? E mai bine pentru toată lumea să fim uniţi, să gîndim la fel, să vorbim aceeaşi limbă. Nu uita că-n toamnă vine inspecţia. De ce să nu meargă totul ca pe roate ?

Va să zică asta era, inspecţia ! gîndi Emil cu sarcasm. Uite pentru ce mă omor eu de un an de zile : să meargă totul ca pe roate la inspecţie. Ei bine, o să meargă !

— O să meargă, spuse el tare.

— Ştiu c-o să meargă. Ştiu şi ce-nţelegi tu prin „o să meargă". Dar pîn-la urmă o să-ţi auzi iarăşi vorbe, cei de la brigadă vor spune că divizionul nostru n-are o linie unitară în pregătire, iar şantierul naval o să ne acuze că suprasolicităm tehnica. La toate astea nu te gîndeşti cînd faci experienţele tale pe mare ?

Emil apăsă pe butonul soneriei. Şeful de cart se ivi într-o clipă în uşa comenzii.

— Ordonaţi !

— Să vină şeful-mecanic cu jurnalul de maşini.

Marinarul dispăru. Figura lui Bădoiu se bosumflă. Obrajii lui trandafirii, bine bărbieriţi, îl făcură pe Emil să se gîndească la un mare copil supărat.

— Ce jurnal de maşini ? Ce-ai să-mi demonstrezi cu asta ? Regim normal de exploatare, nu ? Turaţia constantă etcetera. Dar a fost vînt de forţa şase, măi tovarăşe ! Asta numeşti regim normal de exploatare ?

Emil ridică din umeri :

— Sancționați-mă, dacă socotiți că...

— Hai, nu te supăra. Mai bine ascultă-mi sfatul, Armașule. Și eu am fost cîndva rebel ca tine, însă pe parcurs am mai învățat cîte ceva. Viața pe navă e grea și fără experiențele tale. Nu chinui oamenii inutil.

— Nu-i chinuiesc, ci îi formez, spuse Emil rar. Îi fac să se deprindă cu greul, și-atunci greul o să li se pară mai ușor. Asta nu merge de la sine. Trebuie să-i ajuți. Să-i stimulezi. Să le pretinzi. Oamenii dau atît cît li se cere. Iar eu le cer totul !

Valeriu intră aplecîndu-se în ușa mult prea scundă pentru el. Purta o salopetă plină de pete, iar în mînă frămînta un șomoiog de bumbac, odată alb, care împrumutase acum culoarea brună a uleiului ars. Aceeași culoare o aveau și mîinile lungi și subțiri, cu degete uscate și foarte mobile. Valeriu păru cam stînjenit cînd dădu cu ochii de comandantul divizionului.

— Vă rog să mă iertați că mă prezint așa. Tocmai lucram. S-a fisurat o conductă de ulei la motorul principal din babord.

— Mai vrei ceva, Armașule ? triumfă iarăși Bădoiu. Dacă-ți dau ordin acuma să ieși în larg ?

Emil ezită. Întrebarea îl surprindea nepregătit.

— Putem pleca oricînd, tovarășe comandant, interveni inginerul. Folosim conductele de rezervă și între timp remediem incidentul.

— Cu voi n-o scoate omul la capăt, se văicări în glumă Bădoiu. Parcă v-ați vorbit cu toții...

Se întrerupse. În ușă se oprise șeful de cart. Salută și raportă că masa e gata. Emil îl concedie cu un semn din cap și se întoarse spre comandantul divizionului :

— Vă invităm la prînzul nostru modest.

— Cu plăcere. Măcar bucătăria știu că merge bine pe vaporul ăsta.

— Răspund cu capul, tovarășe comandant. Pentru bucătărie și pentru toate celelalte.

Bădoiu îl amenință clătinîndu-și gușa și se ridică greoi. Cum o să mai urc scările după masă ? se întrebă. Pe nava opt se serveau totdeauna prînzuri excelente.

5

Contraamiralul Dobrescu, comandantul brigăzii, lăsă stiloul și-și aprinse o țigară.

— Iar ! făcu mustrător Blăjan, secretarul consiliului politic. Spuneați că le mai răriți.

— Ai rămas cu apucăturile din cincizeci, Nicule, hohoti gros contraamiralul. Păzitor al moralei : să nu fumezi, să nu bei...

— Să nu umbli după fete, completă Blăjan.

— Ba ce-aș mai umbla ! rîse iarăși Dobrescu. Ți-aduci aminte la Flotilă, cînd ne îndrăgostisem amîndoi de dactilografă ? Hai, nu te încrunta. Promit să vin la discuții mai ortodoxe. Ți-am spus eu, ai rămas vechiul puritan...

— Cu diferența că am îmbătrînit între timp. În schimb dumneavoastră ați rămas același : tînăr și bătăios.

Contraamiralul Dobrescu suflă cu voluptate fumul spre tavan și-și trecu mîna peste părul mărunt și sur de la tîmplă.

— Bătăios, poate. Cît privește tinerețea... hm... aș vrea să fiu iarăși căpitan și să am treizeci de ani. Din păcate, nu mai merge. Sînt prea înțelept pentru asta. Și prea cărunt. Și, cu timpul, vezi și tu că ne rămîn tot mai puține plăceri... Suflă un rotocol măiestrit de fum albăstrui. Asta-i, prietene. Ne apropiem de apus, fie că vrem, fie că nu.

Blăjan îl privi pe bărbatul din fața lui, aspru și vînjos, dar bătrîn înainte de vreme, și încercă să și-l închipuie așa cum îl cunoscuse acum douăzeci de ani, într-un port dunărean. L-a găsit pe dană, lucrînd cu soldații la niște dărîmături. Dezbrăcat pînă-n brîu ca și ei, ars de soare ca și ei, tînăr ca și ei. L-a recunoscut după caschetă și s-a apropiat de el. Dobrescu a făcut un semn și un marinar i-a adus la iuțeală vestonul albastru de doc, plin de moloz. L-a întîmpinat încheindu-și nasturii oxidați. Mă ierți că mă găsești așa, locotenente, pardon, tovarășe secund politic. Ne-au mutat la dana asta, abia am sosit. Ruine și iar ruine. E nevoie de mînă de gospodar aici. Vrei să mergi pe nava-bază, să te odihnești ?

În două ceasuri terminăm şi... Nu-s obosit, tovarăşe căpitan. Mă rog, cum doreşti. Măi leat, fugi la bucătar şi spune-i să dea de două ori cu prostovolul, că avem musafiri. Aş vrea să nu fiu musafir, tovarăşe căpitan, aş vrea să devin de-al casei cît mai repede. V-aş ruga să-mi daţi şi mie o lopată. Îmi placi, locotenente, a hohotit căpitanul de atunci. Numai dă-ţi haina jos. Şi cravata. Măi leat, du astea şi geamantanul în cabină la mine. Şi după aia du-te la colţ, la nea Cristache, să-ţi dea o sticlă de molan. Spune-i că-i pentru mine. Banii la leafă, ştie el.

La masă, în ziua aceea de toamnă, l-a întrebat pe căpitan cum a fost în război. Mizerie, spunea. Dă-l dracului de război. Cînd m-au numit în funcţie mi-au povestit despre dumneavoastră şi vă numeau erou... Erou, locotenente ? Eroi nu-s decît morţii. Noi, ăştilalţi, sîntem bucuroşi că am scăpat cu viaţă. Te uiţi la decoraţii, ei da, viaţa e cea mai grozavă decoraţie, nu era zi să nu explodeze o mină, unele se loveau de buştenii care veneau pe apă, pe altele le distrugeam noi, dar se mai întîmpla şi altfel... Într-o seară, eram aval de Giurgiu, tocmai terminasem dragajul, stăteam pe comandă şi fumam, zic l-am mai păcălit pe Dumnezeu de-o zi, şi-atunci a venit un „Stukas“, parc-a ieşit de sub mal, şi trăgea cu mitralierele ca la nuntă, n-am avut vreme să fac o mişcare, un snop întreg a lovit vedeta, pe mine m-a nimerit în şold şi în clipa aia nu m-am gîndit decît la magazia de muniţii, am avut noroc mare, ne-au decorat atunci iar mie, ca rănit, mi-au dat „Mihai Viteazul“, cu toate că fusesem la fel de erou ca şi ceilalţi... Bea, locotenente, şi nu te mai gîndi la asta, fii vesel, că viaţa e tristă...

Îşi aminti careul ofiţerilor de pe şlepul pe care căpitanul Dobrescu de atunci îl numea „navă-bază“: o încăpere scundă, cu gemuleţe pătrate din lemn, care nu se închideau ca lumea şi vîntul fluiera prin ele aducînd miros de baltă ; masa din mijloc, scîlciată, cu muşamaua de deasupra roasă pe la colţuri ; scaunele trosnind la fiecare mişcare, farfuriile de tablă, scrumiera dintr-un tub de proiectil retezat lîngă capsă... De la careul acela la cabinetul de acum, mare cît o sală de bal, cu masa de consiliu vastă şi scaunele cu spătare înalte, acoperite cu pluş de culoarea pelinului — şi-n capul mesei omul de atunci, încă atletic, cu glas încă puternic, doar douăzeci de ani înseamnă ceva, bea locotenente și fii vesel, că viața e tristă, e tristă numai deocamdată, tovarășe căpitan, și uite-l acum, îl privea și-și spunea au trecut anii, prietene, amiralule cărunt, poate sînt și eu la fel de cărunt, viața merge înainte, trebuie să-i facem față, hai să lăsăm trecutul, e un subiect care te întristează de la o vîrstă încolo...

— De trei săptămîni caut să mă orientez în brigada dumneavoastră.

— A noastră, îl corectă contraamiralul.

— A noastră, zîmbi Blăjan. Oameni mulți, nave multe, probleme multe... Pe unele am reușit să le dezleg singur. Dar sînt altele în care o să vă cer ajutorul.

— Cu dragă inimă.

Blăjan începu să răsfoiască în carnețelul lui cu scoarțe cenușii, veche deprindere de activist politic ;

carnețelul cu scoarțe cenușii în care avea notate planuri și observații și adrese și data nașterii unuia sau altuia dintre ofițeri, se pomenea omul că-i felicitat de ziua lui de care uita totdeauna, furat de vîrtejul miilor de treburi de atunci (după-amiaza devenea învățător la școala de alfabetizare a unora din leatul '49, alteori pierdea ore întregi în tratative interminabile pentru niște uniforme mai acătării, fiindcă echipajele purtau echipament din timpul războiului, vechi și uzat, care crăpa mereu la cusături...) ;

carnețelul devenea un fel de jurnal al acestor zile eroice, oamenii munceau pe rupte, puneau iarăși pe linia de plutire flotila fluvială, refăceau cazărmi și depozite, scoteau la suprafață nave scufundate ; uneori găseau în caseta comandantului, ermetic închisă, jurnalul de bord cu ultima însemnare întreruptă la jumătate *„sala mașinilor inundată, abandonăm nava, echipajul..."* și hîrtia veche trecea din mînă-n mînă și o priveau înfiorați, cu un fel de evlavie, și-n ziua aceea nu mai glumea nimeni și după stingere, în dormitorul echipajului se auzea pînă tîrziu șoapta unui subofițer care povestea cum a fost ;

carnețelul cu scoarțe cenușii cuprindea numele și adresa părinților unui soldat care nu primise veste de acasă, a iubitei care l-a părăsit pe fruntașul Buică, pe urmă, subliniat cu roșu, *„de discutat cu caporalul Hălmăgeanu“*, veneau oamenii să se plîngă, caporalul Hălmăgeanu le dăduse un ghiont sau i-a înjurat, zdrahonul de caporal asculta spăsit predica despre demnitatea omului muncitor şi după ce ieşea pe punte zîmbea pe sub mustață și făcea tot ce știa el și ce apucase de la caporalul dinaintea lui, care-l primise de recrut ;

carneţelul cu scoarţe cenușii, în fiecare an plin de drame şi de conflicte adesea rezolvate, și de unele care rămîneau nerezolvate, un soldat care-şi pierduse părinții în timpul refugiului şi încercări zadarnice de a le da de urmă, cine ştie prin ce sat uitat, sau prin ce cimitir... Pe urmă planificările acelea sărace, în mai toate lunile același lucru, datele cînd trupa urma să participe la curățirea centrului de ruine (acolo unde acuma sînt blocuri şi trandafiri şi o fîntînă arteziană cu o fată goală de bronz și liceenii își dau coate cînd trec prin dreptul ei, primul nud cu care fac cunoştinţă, dar pe locul acela găsiseră, printre cărămizi, un ceas deșteptător și o săndăluță de lac) ; planul pentru campania electorală, o convorbire cu bucătarii pe tema *„să nu furăm din hrana tovarășilor noștri“*, cîteva constatări privind îngrijirea materialului, constituirea organizației de tineret, plan pentru prelucrarea noilor regulamente, opinia colectivă — mijloc de educare, probleme tot mai complicate, o întreagă istorie cuprinsă între scoarțele cenușii...

— Voiam să vă întreb și de Armașu. Din prima zi cînd am venit aici aud mereu de el. Şi toate lucrurile pe care le aud se contrazic, se bat cap în cap...

— Armaşu ? zise contraamiralul visător. Ca să afli totul trebuie să ai răbdare. Îți spun un secret, Nicule, şi să nu mă crezi o babă sentimentală. Cred că Armaşu ăsta este ce-aş fi vrut să fiu eu la anii lui, dacă apucam vremuri prielnice. Ai şi tu copii și știi cum zicem noi, părinţii, toți părinții din lume : copilul meu să facă ce n-am putut realiza eu. Să-mi ducă mai departe visurile, aspiraţiile ; pentru asta îi dau din puterile mele, din sufletul meu. Un fel de transfer al personalității, înțelegi ? Așa și cu Armaşu. Îi transfer, dacă pot spune aşa, o parte din personalitatea mea, îl învestesc, fără să știe, cu speranțele mele nerealizate, cu dorurile mele, cu elanurile mele de acum douăzeci de ani...

— De ce l-ați ales tocmai pe el ?

— Pentru că l-am găsit demn de asta. Singur s-a ales. Îl urmăresc de ani de zile. Marinar bun și curajos. E destul să-ți spun că pînă acum doi ani a fost comandantul remorcherului paisprezece...

— Interesant ! ! făcu Blăjan luminat la față. Nu știam numele comandantului, dar despre navă s-a dus vestea. Acum vreo patru ani, remorcherul paisprezece făcea minuni pe Dunăre.

— Da, era și spărgător de gheață și navă de salvare și de toate, în primăvară a evacuat populația unui sat întreg din Deltă, venise Dunărea mare și curgeau sloiuri și el mergea înainte, trecea printre ele și peste ele, nici o altă navă nu risca asta, iar cînd l-au scos pe doc pentru revizie s-a văzut că tablele de la prova erau subțiate de atîta frecuș cu gheața, parcă erau lustruite cu șmirghel. Unii au făcut scandal atunci, că a fost o acțiune imprudentă și că Armașu a șubrezit nava, dar să-i fi văzut pe bătrînii satului acela din Deltă venind la comandament să ne mulțumească...

— Frumos, dar meritele astea au fost prețuite la vremea respectivă. Nu poate să trăiască la infinit pe seama lor. Și nici să-și ascundă abaterile de acum.

— Abateri ? se încruntă contraamiralul.

— Poate nu chiar abateri. Exagerări în orice caz. Se spune despre el că sare mereu peste cal.

— Sare, e adevărat. Însă în numele unor idei. Prefer asta în locul unui comandant amorf, care nu iese din litera instrucțiunilor. Are idei, niște idei îndrăznețe pe care nu toată lumea le acceptă. Noul pătrunde greu, Nicule, nu trebuie să-ți explic asta, ți-aduci aminte că într-o vreme chiar și acostarea cu pupa la cheu era ceva împotriva instrucțiunilor...

— Se spune că el a făcut imprudențe ceva mai mari.

— Cei care spun așa nu l-au înțeles. E mai comod să mergi pe principii solide, verificate, care nu-ți dau bătaie de cap. Eu tocmai pentru asta îl prețuiesc, fiindcă-mi dă bătaie de cap.

— De ce nu-l apărați dacă sînteți de partea lui ?

— Nu e momentul încă. Trebuie să-și demonstreze lui însuși mai întîi că are dreptate. Canonierele sînt nave moderne, rutina n-are ce căuta acolo. Armașu asta vrea să facă, să spargă rutina, să deschidă drumuri noi. Uneori poate greși, dar am grijă să nu i se întîmple ceva grav.

— Vreți să spuneți că vegheați de la distanță asupra lui, ca un fel de tată ceresc ? Mai bine i-ați aduna pe toți și le-ați pune în vedere să-l lase în pace. Să-l sprijine chiar.

— Nici asta nu se poate. Ți-am spus că susține idei care ies din cadrul obișnuit. Regulamentele sînt desprinse dintr-o experiență anterioară, din practica trecutului. Ele nu pot prevedea ce-o să fie. Aici mi se pare că se plămădește o mlădiță a noului, ceea ce regulamentul numește inițiativa comandantului. Îl las pe Armașu să-și dezvolte inițiativa asta. Să experimenteze. Are pentru asta un an, o navă și un echipaj...

— Abia acum vă recunosc deplin !

— Mă răzbun pe viață prin el, zise contraamiralul. Și vreau să-l văd izbutind. Ar fi o victorie a mea.

Blăjan închise carnețelul cenușiu și privi visător undeva, peste epoleții din fir de aur ai omului din fața lui.

6

Vine-nu vine, vine-nu vine. Ce prostie ! Trebuia să-mi dau seama de la-nceput. Îi place să se joace de-a dragostea. Treaba ei, dar nu *cu mine !* Ah, de ce nu vine odată ! Poate i s-a întîmplat ceva. Un ciorap agățat cînd să iasă pe poartă, înapoi să-l schimbe... O jumătate de oră pentru un ciorap ? Și acuma-i vară, ce ciorapi ! Găsesc consolări prostești și vremea trece și uite că n-am tăria să plec de aici. Dacă vine în lipsa mea ? Încă cinci minute. Jur !

A naibii puștoaică, un ceas de așteptare, zău, e culmea, o fi uitat, o fi adormit, or fi reținut-o acasă niște musafiri neașteptați... Sau vrea să scape de mine și n-are curaj să spună de-a dreptul ? Poate nici nu-i pasă c-o aștept. Ei, nu-i pasă ! Dacă nu-i păsa, nu venea la mine. Iar o femeie care a fost o dată a ta, e sigură. E atît de sigură că devine stingheritoare. Nu mai scapi de ea. Cum.

să scap de Anda ? Abia am găsit-o, e fata care-mi trebuie, dar poate eu nu-i trebuiesc ei, atunci, de ce, Dumnezeule, de ce s-a încurcat cu mine, ba nu-i deloc încurcată, singură spunea că nu-i place să aibă obligații, dar cu ce-o oblig eu care-o chem în oraş din an în paşti, are timp berechet să se distreze în lipsa mea, să se distreze cu alţii, poate le împarte la fel de darnic îmbrăţişările, o neserioasă, ce mai încolo-ncoace, nu merită să-mi bat capul pentru asta, jur că dacă-n cinci minute nu vine...

O iubea şi o ura deopotrivă în clipa asta, se imagina certînd-o, dac-ar veni acum, după un ceas de aşteptare, dac-ar veni, dar uite că nu vine şi te-apucă deznădejdea, te vezi singur şi caraghios şi inutil, dar tocmai în asta stă farmecul, o prefera pe Anda fetelor docile, pisăloage, care-l căutau pînă şi în port, motivînd că sînt venite din provincie și de la un timp plutonierul de la punctul de control începuse să înțeleagă și le spunea, mișcînd fioros mustaţa de hoţoman, imposibil, duduie, a plecat în larg, n-am cum să-l chem, marea-i mare şi doar dacă găsiţi dumneavoastră o ocazie... Dar Anda nu se purta așa, era cît se poate de departe de femeia-scai, care umblă după tine și-ar vrea să te-ntîlnești în fiecare zi, să-ţi laşi treburile baltă ca să stai mereu cu ea, care-ţi reproșează supusă şi plîngăreață mă așteptam la asta, nu ţii la mine nici un pic, nu, Andei nu-i pasă dacă ţine la ea sau nu, dar lui îi pasă, îi păsa al naibii şi se-ntreba mereu dacă și ea...

Minutele treceau şi în cele din urmă, înțelegînd că nu mai e nici o speranță, Emil luă o hotărîre bruscă, se întoarse pe călcîie şi porni grăbit către gară, grăbit fiindcă era furios, n-avea ce căuta la gară, dar n-avea unde să se ducă acum, acasă, ce acasă, apartamentul acela mic și drăguț nu-l mai atrăgea cu nimic, de cînd Anda ascultase „Rapsodia albastră". Toate ungherele casei îi vorbeau despre trecerea ei pe-acolo, unică trecere, de care-l despărţeau două săptămîni încheiate ; ceaşca de cafea, haina de casă cu mînecile suflecate, care-i păstrase parfumul sau numai așa i se părea lui, parfumul ăsta îl urmărea pretutindeni, îi stăruia viu în amintire, îl întrista, îl înfuria, îl făcea s-o cheme cu un glas interior deznădăjduit, s-o regrete, s-o certe, s-o ierte, s-o adore...

Se însera şi pe bulevardul principal pîlpîiră violet luminile cu neon, acum am fi fost amîndoi pe terasă, aş fi privit-o în ochi, i-aş fi luat mîna în mîna mea şi i-aş fi spus ascultă Anda, ce-ar fi să... Dar ce-nțelege dintr-o mărturisire gravă o fată de nouăsprezece ani, care-a ascultat atîtea mărturisiri grave ?...

N-o mai văzuse din seara aceea, din seara în care fusese la el. Era aşa de sigur atunci ! Cum se înşelase în ideea aceea, înfumurată, plină de orgoliu, că de-acum încolo Anda îi aparţine cu trup şi suflet ! A doua zi plecaseră în larg pe neaşteptate ; urma să se întîlnească cu ea, dar la ora întîlnirii el avea să se afle undeva, departe, dincolo de orizont ; găsise numai răgazul să-i scrie cîteva rînduri, cam emfatice poate, despre împlinirea celeilalte iubiri, drace, poate n-a înţeles aluzia, te pomeneşti că a jignit-o tonul scrisorii sau s-a supărat că el lipseşte, indiferent din ce motiv ! Poate n-a-nțeles că trebuia să plece, uneori femeile sînt absurde, nu pricep nimic, de-atîtea ori îi spuseseră, după ce faptul acela se petrecuse, acuma cred că ai să mă dispreţuieşti, prostii, spunea el iubirilor acelea trecătoare, dar nu se poate, Anda nu-i la fel ca celelalte, o fată ca ea nu-şi poate închipui că-i de ajuns o seară de amor ca să se plictisească cineva de ea să n-o mai dorească apoi, nebuneşte, de zece ori mai tare, nu şi nu !

Mergînd furios pe stradă, o zări în ultima clipă, aproape o părere, dar nu putea s-o confunde, era într-adevăr ea, cu rochia aceea de culoarea ierbii, mulată pe corp, cu părul lung şi strălucitor revărsat pe umeri, cu obrajii rumeniţi de soare, cu ochii ei negri, cu zîmbetul, ah ! cum zîmbea ! cui zîmbea ? — totul dintr-o dată, o imagine scurtă ca un fulger şi totuşi clară, imposibil de confundat, imaginea aceea unică pe care numai dragostea o poate închega atît de repede şi de precis !

Stătea rezemată de perna maşinii şi cel de la volan, o siluetă anonimă, tocmai îi spunea ceva ; mai avu vreme să constate că maşina, o „Dacia 1300“ verde, poartă număr de Iaşi, dar asta nu-l încălzea cu nimica, putea să aibă şi număr de Honolulu, pentru el era tot atîta, cert este că-și bate joc de mine, își spuse, hotărînd, o dată pentru totdeauna, s-o rupă definitiv cu făptura asta frumoasă și lipsită de inimă. Dar...

Poate era o rudă de-a ei.

Poate n-a primit scrisoarea lui și-atunci n-avea de unde şti că i-a dat întîlnire.

Poate se ducea la gară să aștepte pe cineva.

Poate...

Era singur şi trist şi hoinări îndelung pe străzi înainte de a se întoarce acasă, în casa mai pustie ca niciodată.

7

— Ce faci, vere ? strigă ajutorul şefului de echipaj, îmbrăţişîndu-l. Habar n-aveam că eşti la atelier, noroc că mi-a ciripit unu de la nava șapte, un băiat din mahalaua noastră, care te cunoaște de la dans. Nu știa cum te cheamă, da ştia că stai pe Giuleşti şi cînd am auzit de mustață am zis e clară. Cine mai are mustaţă ca tine ? Hei, da ţi-a crescut, nu glumă. Necazuri, chipurile. Ce ştiţi voi, ăştia de la atelier, despre necazuri ? Păi să-ţi cînte băiatu cum devine cu necazurile. De lasă mai la urmă. Acuma spune ce mai ştii de-acasă, că eu n-am fost de la nunta sor-mii. Voi, ăştia de la atelier, vă mai învîrtiți de-o permisie, de-o delegație, hai, nu-mi spune mie, că nu-s ageamiu ! E drept că şi al nostru e om de comitet. Ne dă învoire în fiecare duminică, pe viața mea. Numai ce-l auzi : Are vreunu treabă-n oraş ? Doi pași înainte ! Și-ncep frații, după obiceiu soldățesc : ăla că are fotografii de scos, altu că i-a venit o rudă în stațiune, altu că-și așteaptă logodnica... Bancuri. Al nostru rîde și se face că-i crede. Să fiţi cuminţi în oraș, atîta vreau. Şi să veniţi înapoi la timp, că-i jale. Care-ntîrzie un minut, s-a ras pentru altădată ! Şi băieţii îl ascultă, vere, ca pe Dumnezeu, și nici unu nu-ncearcă să-l tragă-n piept. Nici n-ar putea. Un om ca ăsta cred că n-a fost păcălit în viaţa lui.

Altfel, nu-i moale cu noi. Ne vrea spirt. Şi noi aşa sîntem : spirt. Sau ne străduim să fim. Pe navă nu-i uşor, da nu știu cum, ne place, dacă-nțelegi. Ne place și e greu al dracului. Din cînd în cînd ar trebui să veniți și voi, ăștia de la atelier, să vedeți cu ce se mănîncă asta. Ca să nu mai spuneți ce mizerie, cînd aducem un electromotor la reparat. Habar n-ai tu cum ruginește fieru în șase ore de stat în larg ! Pe urmă îi dați zor că nu-ntreținem tehnica. Lasă, lasă, vă știm noi. N-oi fi tu, că te cunosc, da alții ne-au mîncat sufletu. După părerea lor, eu unu n-aș fi fost bun nici de bucătar. Noroc că al nostru știe cum e cu apa. El m-a salvat.

Toată treaba a pornit de la jucărica aia roșie de-o faceți voi. Aia, frate, motopompa de incendiu. Asta-i exemplarul doi, că prototipu e la noi, pe nava opt, îl șterg și-l ung în fiecare dimineață. Invenția inginerului nostru. Păi da, avem șef-mecanic un inginer, și ce inginer ! Ăia de jos, de la mașini, îi spun Edison. Ce, numa la voi ingineri și chestii d-astea ? Ei bine, ingineru nostru a născocit jucărica, să știi și tu. Motopompă specială pentru noi : pornire ușoară, debit mare, poa'să stingă și un vulcan. Tocmai ce ne trebuie în caz de bucluc la rachete. Ce s-a mai rugat de atelieru vostru că construiască prototipu ! Că trebuie aprobări, că de unde material, că-s în urmă cu planu... Pîn-la urmă au făcut-o. Stătea ingineru pînă seara pe capu lor. Și mi-a dat-o mie-n grijă. O să zici că de ce tocmai mie. Păi ce crezi, vere, eu sînt nimeni pe vaporu ăla ? Sînt ajutoru șefului de echipaj, dacă vrei să știi.

Da lasă-mă vere să vorbesc, cum să spun dacă mă-ntrerupi ? Am adus jucărica la bord, să-i facem proba. Mergea de minune. Ingineru și-a pierdut ochelarii de bucurie. Stătea pe lîngă ea și s-a aplecat să vadă cît intră sorbu-n apă. S-au dus încet la fund. Și ce ochelari a-ntîia ! Cu rame aurite, ca-n filme, vere ! Iar începi ? Uite că povestesc. Trebuia s-o luăm cu noi în larg. Să vedem cum lucrează în condiții complexe, așa scria în fișă. Ingineru mi-a făcut capul calendar : ține-o așa, leag-o așa, ai grijă, umblă atent... Parcă nu mai văzusem motopompă în viața mea. Am priponit-o de n-o clinteai nici un milimetru. Și am plecat în larg... Ei, și se pune o sărăcie de vîntoasă dinspre nord ! Voi, ăștia de la atelier, habar n-aveți cînd e furtună pe mare. Doar de-o citiți în ziar. Sălta nava ca o coajă de nucă și se clătina, vere, de ziceai că se răstoarnă. Aș, nu se răstoarnă nici pe taifun. Da apă pe punte știe să ia. Nu-i chip să circuli încălțat. Pîn-la genunchi, zău dacă te mint. Al nostru stătea sus, pe comandă, în ploaie. Nu-l vezi o dată cu pălăria de furtună. Doar ridică gulerul la haina de piele și-și trage cascheta pe frunte. Se uită-n toate părțile și parcă are șapte ochi. Da și noi umblăm ca sfîrlezele, să dea dracu !

Îți spun și de pompă, da dacă nu mă lași ! Uite, vere, ce-am pățit. Al nostru a fluierat la mine, că nu mai auzeai nimica prin vuietul ăla și forfotea apa pe punte ca-n mașina de spălat, dacă știi cum vine asta. Eu mă-nvîrteam pe lîngă pompă, intrasem la griji. Jucărica abia se mai vedea în apă. Un gogoloi roșu și gata. Pe urmă apa se retrăgea ca prin minune, și cred că bujiile... Da asta n-ar fi fost nimica. Al nostru fluieră la mine, cum spun, și-mi face semn s-o leg mai ca lumea. O priponisem cu șapte noduri, vere, și mi s-a părut că-i în plus s-o mai leg, da ordinu-i ordin ; poate doar voi, ăștia de la atelier...

Mă duc după niște sîrmă groasă și un patent, zic lasă fir-ar mama ei a dracului c-o aranjez eu. Și ce crezi, vere ! N-am lipsit mai mult de două minute. Cînd m-am întors, jucărica fugea ca o sanie pe punte, tot la vale după cum se înclina vaporu. Cînd mă uit mai bine, la postamentu proiectorului se căsca cogeamite spărtura, de puteau intra prin ea două pompe, nu una, sau așa mi se părea mie atunci, de fapt pompa doar îl lovise în trecere, îl ștersese, cum zic șoferii, și-a fost destul ca să îndoaie și să străpungă fieru. O fi ea jucărică, da-i mai grea decît o motocicletă și cînd vine așa, orbește... Ce să-ți mai povestesc ? Cum am ajuns în port ne-am dus să ne repare postamentu. Ai voștri, de la atelier, au sărit cu gura că vinovatu să plătească, e caz de neglijență, numa cu tunu de patruzeci poți da o gaură ca asta și așa mai departe. S-a și prezentat un căpitan finanțist să-ncheie acte de imputație, și dacă nu era al nostru să-l potolească... Doar după ce l-a amenințat că se duce la contraamiral și-a strîns ăla registrele. Caz de forță majoră, vreme rea, da finanțiștii nu prea știu cum e pe mare, ei știu să facă acte de imputație și dacă nu era al nostru să se bată pentru mine, nu ştiu, zău, cum ieşeam din toată treaba.

Ei, vere, asta-i schema cu marea şi cu oamenii de la noi, de pe nava opt, oameni dintr-o bucată, mi-era teamă că ingineru o să se supere, da el era mai bucuros ca toţi, s-a dovedit că jucărica ţine la tăvăleală, nici bujiile n-au suferit cine ştie ce, şi-acuma, dacă prototipu-i aprobat, cred că vine o comandă grasă şi-o să se bucure şi finanţistu, că nu mai aducem motopompe din import.

Da mai spune şi tu o vorbă, vere, povesteşte ce mai e pe acasă, că voi, ăştia de la atelier...

8

— Nu te mai vede omul nicăieri de la o vreme, spuse Emil. Te-ai dat la fund, ce-i cu tine ?

Miti rîse deschis, copilăreşte aproape.

— De ce ? se miră el. N-am lipsit nici măcar o zi din port.

— Ştii bine că nu-i vorba de serviciu !

— Duc o viaţă sportivă, explică Miti. Dar acuma, dacă tot ne-am întîlnit, mă gîndesc să fac o excepţie. Numai să nu-ţi fie ruşine. Tîrăsc după mine sacoşa asta. Strică estetica, nu ?

— Mai ales dacă bei sifon sau limonadă. Să-ţi intre-n cap că sînt persoană cunoscută acolo, la Cazino.

— Mă sacrific, spuse Miti. Jur să beau orice. Afară de produse petroliere.

Era duminică dimineaţa şi mulţimea pestriţă a verii inundase străzile. Pe asfalt şuierau cauciucurile sutelor de automobile. În faţa fotografului, două grupuri numeroase — de fiecare parte cîte doi-trei bărbaţi, două-trei femei, cîţiva copii, beţe de cort, plute în chip de crocodil gata umflate — se întîlniseră şi vorbeau toţi odată. Abia se strecurară printre bagajele şi exclamaţiile lor.

— Uite, d-aia aştept să vină iarna, spuse Emil. Făcu loc unei duduiţe în pantaloni galbeni cu dungi negre. Ziceam că aştept iarna, repetă el cînd îşi ajunse iarăşi prietenul.

— Astă iarnă nu prea erai de acord cu gheaţa şi cu toate celelalte.

— În schimb eram mai liniştiţi. Nu vezi ? Nu-i chip să găseşti o bere...

— Pentru oamenii buni se găseşte, proclamă Miti.

Se priviră surîzînd unei vechi amintiri. Auziseră vorba asta în primul an de şcoală navală. Doi băieţi de optsprezece ani cu bani proaspăt sosiţi de acasă. Cîrciumioara aceea de la periferie, spre Mamaia, cu armonistul urît şi neras care cînta de inimă albastră şi arăta tuturor poza lui din tinereţe, fixată pe armonică într-o rămiţă ovală de plexiglas. Şi povestea lui, servită gratuit cui voia s-o asculte, cu o iubită geloasă care-i aruncase cu vitriol în ochi, mai-mai să-l orbească, şi berea cu rom şi cîntecele acelea triste care te îndemnau să nu mai ţii socoteala la pahare şi să te simţi singur şi nefericit. Nu mai e bere, s-a anunţat într-o vreme de la bar. Era răcoare şi armonistul a dat pe gît ultima rămăşiţă dintr-o sticlă şi armonica a scos un fel de miorlăit. I-au plătit chelnerului şi i-au dat un bacşiş bun. Chiar nu mai e bere ? Armonistul a făcut un semn anume, fără să se întrerupă din cîntec, şi chelnerul a spus vorba aceea, un fel de parolă parcă : Pentru oamenii buni se găseşte... Fusese semnalul primei lor beţii. Seara tîrziu, i-a scos patrula din cîrciumă. Tocmai începuseră ostilităţile cu nişte indivizi care susţineau că gloria marinărească e de domeniul trecutului. Nici ăia nu băuseră apă. Cînd au ieşit, armonistul le-a cîntat „marşul miresii"...

Mergeau. Se strecurau prin mulţimea zgomotoasă care lipăia cu papucii de plajă, zdrăngănea termosuri, clempănea beţele de cort şi examina în mijlocul drumului ilustratele proaspăt cumpărate. Pe terasă lume multă. Mai ales pe latura dinspre mare nu mai era nici un loc liber.

— Nu-i nimica. Am văzut destul marea luna asta, se consolă Miti. Uneori aş prefera un peisaj alpin. Pentru variaţie.

Emil se aşeză în faţa lui şi-l privi atent. Miti modernul, cochetul de totdeauna. Cămaşă elegantă, cu dungi înguste azurii şi albe, cu reverele atît de apretate încît păreau din carton. Proaspăt ras. Aerul de sportiv pe care i-l admirau toţi. Gesturi calme şi sigure cînd aşezase alături sacoşa cu cutii, cu pungi şi cu suluri de hîrtie igienică.

— Arăţi bine, zise Emil.

— Ţi-am spus că duc o viaţă sportivă.

— Zi mai bine că te-a pus Cora la punct. Acuma ai fi trăit la fel ca mine.

— Ce să-ţi fac ? Eu am fost alesul soartei...

Emil tăcu şi se jucă cu bricheta. Cora fusese mai întîi prietena lui. O cunoscuse prin anul doi, nu-şi mai amintea împrejurarea. Ţinea minte doar atît, că ea se prezentase graseind puţin şi lui i-a plăcut grozav cum a pronunţat : Cohra. Îmbătrînesc, gîndi. Încep să mă uit înapoi. La toamnă împlinesc treizeci de ani... Avea nouăsprezece cînd o cunoscuse. Fată bună, plăcută, deschisă. Era în penultimul an la pedagogică. Mergea cu ei sîmbătă seara, cu vreo trei prieteni din oraş, cu alte două sau trei fete. El cu chitara şi ea mare amatoare de muzică. Pe faleză, în preajma statuii lui Eminescu, cîntau în cor canţonete. Vreau să fumez, se alinta Cora. El îi oferea bucuros o ţigară, dar ea scutura din cap : nu, vreau de la tine. Şi mai bucuros, îi dădea să tragă din ţigara lui. Asta-nsemna aproape o sărutare şi atunci, la nouăsprezece ani, dintre care ultimii doi în şcoala militară, nu apucase să sărute prea multe fete. Uneori se nimerea să fie singuri, ei doi. Se plimbau prin oraş. Cora avea mulţi cunoscuţi. O salutau, o opreau pentru o clipă ca să schimbe cîteva amabilităţi. El stătea deoparte şi încerca să nu pară încruntat. Era gelos. I-a spus-o şi ea a rîs.

Într-o seară, pe faleză, sub lună, ea murmura „O sole mio“ şi el tăcea fiindcă simţea ceva nemaicunoscut, un fel de duioşie şi căldură, avea impresia că asta va dura prea puţin şi-i era teamă de un sfîrşit oarecare. Şi-atunci, ca şi-acum, pretindea că ştie să ia lucrurile piepțiş, fără ezitări. S-a oprit brusc în faţa ei : Cora, te iubesc şi aş vrea să ne căsătorim. Sîntem prea tineri ca să ne gîndim la asta, Emil. După ce terminăm şcoala, dacă pîn-atunci nu-ţi schimbi părerea. Nu mi-o schimb niciodată, hai să ne căsătorim mîine. Şi nu mai rîde, Cora. Dar ce să fac, să plîng ?

La sfîrşitul anului doi, balul ambarcării. Miti, nou venit în cercul lor. I-a făcut cunoştinţă cu ea şi Miti a invitat-o la dans. Şi la dansul următor. El părea indiferent, deşi clocotea şi fuma, stînd pe margine cu atît de cunoscutul aer blazat al băieţilor geloşi de la bal. Ai obosit, Milly ? îl întrebase o fată blondă, cu plete lungi, tot de la pedagogică. Rock-ul era la modă şi blonda îl dansa dumnezeieşte. Pe urmă, un tango şi fata s-a lipit de el şi-o simţea caldă şi vie, vibrînd. Au mers după aceea afară, în balcon, să vadă răsăritul lunii. N-o remarcase în timpul plimbărilor cu chitara, făcea parte din decor şi-atîta tot. S-au sărutat. Pe Cora n-o sărutase încă cu adevărat. Blonda părea îndrăgostită de el şi asta îl măgulea. Am obosit, uite cum îmi bate inima. I-a apăsat mîna pe sînul ei mic, peste puloverul albastru închis ca reflexele uleiului mineral. Se înfiorase la atingerea aceea neaşteptată. Cora rămăsese cu Miti şi cu ceilalţi în sala plină de rîsete şi muzică. Nici n-a observat cînd dispăruseră. El tot cu blonda, tot timpul lîngă ea, străduindu-se să-i atingă umărul, mîna, aurul moale ce i se revărsa pe spate. Te conduc, i-a spus la plecare, şi ea s-a împotrivit, de formă : Nu stau departe, de ce să te deranjezi ? Dar dacă-mi face plăcere ? Atunci e altceva, a rîs fata. Au luat-o în jos, pe strada Mării, şi n-a protestat cînd el a schimbat puţin direcţia, spre faleză. Statuia lui Eminescu. Locul acela nu-i mai amintea „O sole mio“, era ameţit de strălucirea şi parfumul pletelor blonde, aurite de lună. A sărutat-o pe gît. Ea l-a muşcat de ureche şi i-a spus hai la mine, că mama-i plecată la ţară, la bunica. Spusese asta pe un ton foarte firesc şi plin de candoare. Valul de bucurie îl făcuse să-şi uite identitatea, obligaţiile ; trebuia să se întoarcă la şcoală, dar sînt atîtea împrejurări cînd de dragul unui lucru dorit ne avîntăm orbeşte, ignorînd urmările : fie ce-o fi !

A dormit în cămăruţa ei, la subsol, cu perdeluţe de tifon la geamurile mici. Patul de campanie alb şi cîteva cărţi la căpătîi. Trupul ei alb ca marmora în luna strecurată prin perdelele de tifon. A doua zi a intrat la arest, pentru întîrziere. Era duminică şi n-a mai avut cînd să vorbească cu Miti. Prea plin de amintirea nopţii trecute, nu mai dădea importanţă restului. L-a văzut pe coridor, îşi lustruia pantofii pentru oraş. Săptămîna următoare, a căutat-o iarăşi pe blondă... Pe urmă îmbarcarea, o croazieră lungă pe mare, o nouă toamnă, cînd și cînd — cămăruța cu perdele de tifon... La terminarea școlii, Miti se căsătorise cu Cora.

— Ce ai, frate, unde te gîndești ?

— Sînt plictisit astăzi. Nu mă simt în apele mele. Un marinar care și-a pierdut busola, cum se spune prin cărți.

— Anda ?

— De unde știi ?

— Parcă poți ține ceva secret în orașul ăsta ?

Chelnerul vîrstnic, cu puțină chelie și mult zîmbet profesional, se apropie îndatoritor :

— Ordonați, dom' căpitan.

— Ordon niște bere, nea Ilie, numai să fie rece.

— Rece ca de obicei, dom' căpitan.

Omul desfăcu cu dexteritate două sticle, turnă berea în paharele care se aburiră îndată și se depărtă cu o plecăciune.

— Ești cunoscut, într-adevăr, aici, spuse Miti cu o falsă admirație. Auzi, ca de obicei ! Cred că ar fi timpul să te-nsori.

— Eu să mă însor ? Cu cine naiba ? Deocamdată...

— Dar Anda ?

Emil abia aștepta să aducă vorba despre ea. Să-și descarce sufletul, să-și strige îndoiala, să se indigneze, să asculte consolările unui prieten. Și bucuria, și tristețea ne împing deopotrivă să le împărtășim cuiva. Mai ales tristețea. O rană deschisă, pe care-ți place s-o zgîndărești, repetînd iar și iar o poveste care te-a durut.

— Anda ! exclamă el. Nu știu încotro s-o iau. Tu ce zici, Miti, o fată ca asta merită să-i încredințezi vise, speranțe, sufletul din tine ?

— De ce n-ar merita ? se miră Miti.

— Parcă n-o cunoști ! Toată lumea știe că nu prea e serioasă.

— Oamenii prea serioși sînt neplăcuți. În ce sens, serioasă ?

Emil tăcu. Sigur, în ce sens ? Om serios : om care nu rîde. Om care pune între el și ceilalți o anumită distanță. Care nu se joacă cu vorbele. Care nu cîntă. Care nu glumește. Om cărunt. Om încruntat. Om tăcut.

— În ce sens ? întrebă Miti iarăși.

Miti era de-o seamă cu el. Avea însă un copil de cinci ani și experiența unei căsnicii solide. Asta-i dădea o anumită superioritate, superioritatea omului întreg, a omului realizat. Miti știa ce vrea, nu ca el. Se disprețui. Îmi place să iau vîntul în față, primesc cu drag riscul, știu să răspund pentru ceea ce fac... Dar unde-i riscul ? În fața cui trebuie să răspund ? Eu singur, făptaș și judecător... Poate tocmai de aceea e mai greu. Să te judeci ca unul din afară, să te dedublezi, să faci abstracție de faptul că tu însuți ești în cauză...

— Spune, Emil, îți place Anda ?

Răspunsul țîșni ca o săgeată din arc :

— Sînt mort după ea ! Încercă să explice : Nu știu cum a venit asta. La început am tratat-o ca pe-o oarecare fată drăguță, cu care-ți place să petreci cîteva ceasuri. Așa se-ntîmplă : cunoști o femeie, te grozăvești nițel în fața ei, începi să construiești atunci, pe loc, sisteme filozofice... De obicei, ea nu te contrazice. Tace și ascultă. Asta îți aprinde imaginația, te stimulează, perorezi ceasuri întregi cu impresia că ai dat, în sfîrșit, peste femeia care te-nțelege cu adevărat. Chiar dacă ea n-a făcut altceva decît să te aprobe cînd și cînd, sau te-a înțeles numai pe jumătate. Ei bine, sînt realist. Nu-mi fac iluzii pornind de la o discuție care-i de fapt un monolog.

— Atunci poate ți-a expus Anda filozofia ei.

— Nu. Nici nu pare să aibă așa ceva. Mai degrabă e împrăștiată, sare de la speculații sociale la coafură și, povestind un film, nu uită să facă reflecții asupra spectatorilor din preajmă. Poate asta face parte din farmecul ei : o fată de nouăsprezece ani nu poate vorbi ca un profesor universitar. Ce să-ți mai spun ?

— Înțeleg, spuse Miti. Îți place fără să știi de ce anume. De fapt asta cred că-i dragostea. Să-ți placă omul așa cum e, în întregime, pentru el însuși și nu pentru o anumită calitate. Dar... ea ?

— Dac-aș ști ce gîndește ea ! Dac-aș fi sigur măcar o clipă ! N-am curajul s-o întreb.

— Nici nu-i nevoie. Trebuie să reiasă din purtarea ei.

— Din purtarea ei ! aproape strigă Emil. N-ai spune asta dac-ai ști tot. Mai alaltăieri îi dau întîlnire la nouă seara, să mergem la cinema. Nouă și cinci, nu vine.

Arunc biletele la coş şi mă duc să mănînc. La Cazino, ea. Dansînd twist cu un pictor pletos care-şi face veacul pe plajă.

— Poate n-o interesa filmul.

— Poate. Dar de unde l-a scos la iuţeală pe pletosul ăla ?

Miti oftă.

— Ştiu eu ce să zic, Emil ? Într-o problemă ca asta nimeni nu te poate sfătui. Dar dacă dragostea... sau să nu zic dragostea, simpatia dintre voi nu-i reciprocă, va trebui să renunţi.

— N-am zis că nu-i reciprocă, spuse Emil grăbit. Îmi dă multe dovezi de afecţiune. De ce-ar merge cu mine dacă n-ar simţi chiar nimic ?

— Atunci... gîndeşte-te bine şi asumă-ţi toată răspunderea. Eu aşa am făcut cu Cora. Şi nu regret.

— Ei, Cora !

Cora. Altceva. Emil o admira din adîncul inimii. La douăzeci şi opt de ani rămăsese aceeaşi fiinţă plină de veselie şi muzică pe care-o cunoscuse. Era o gospodină excelentă, toată lumea ştia asta. Crescuse un copil frumos şi ager la minte, un copil reuşit, cum spunem atît de inexpresiv şi totuşi adevărat. Ceea ce n-o împiedica să meargă la spectacole, să citească şi să ţină-n frîu treizeci de elevi la şcoala din cartierul de nord.

Miti desena pe faţa de masă cu unghia.

— Tu nu-ţi dai seama ce înseamnă viaţa de familie, Emil. Echilibrul pe care-l căutăm seara, după o zi frămîntată. N-avem o viaţă uşoară şi de aceea, sau cu atît mai mult, ni se cuvine liniştea unei case. Omul cu care să împarţi bucurii şi necazuri. Nu-ţi ajunge cît ai trăit singur ? Nu te-ai săturat să-ţi petreci serile la restaurant ?

— Crezi că mie-mi place ? Mă duc la restaurant fiindcă nu pot să stau în casă. Singur între patru pereţi.

— Cu atît mai mult. Doar nu vrei s-ajungi ca motociclistul.

— Care motociclist ?

— Eşti cu capu-n nori, băiete ? Tot oraşul ştie. E unul cu motocicletă albastră, care umblă după nevestele oamenilor. Nu ştie nimeni cine e, de unde vine. Şi nimeni n-are curaj să întrebe. Doar se aude despre el așa, ca despre o fantomă.

— Eu n-am motocicletă, rîse Emil. Şi nici veleităţi de crai.

— Şi-atunci ?

Emil ridică din umeri :

— Mi-e greu să mă hotărăsc.

— Înseamnă că nu ţii destul la ea.

— Ţin nebuneşte. Dar îmi dau seama că trebuie să fiu prudent.

— Prudenţa nu-ţi stă în fire. Acum doi ani, cu Nuţi...

— Era singura mea relaţie aici. Singura imprudenţă. Și știi bine că a fost destul să umblu cu ea cîteva seri, ca să mă vorbească tot portul. N-aş vrea să mi se întîmple la fel acum.

— Anda nu se compară cu Nuți. Şi nu știam că-ți pasă așa de mult de părerea altora. Mai alaltăieri l-ai scos din fire pe șef.

Emil făcu o strîmbătură. Probabil că Bădoiu povestise, ici și colo, mica discuţie pe care-o avuseseră pornind de la un amănunt oarecare al planului. Se cam văicărea Bădoiu. Mai ales cînd se îndoia de reușita unei acţiuni, avea grijă să se pună la adăpost, să protesteze în dreapta și-n stînga, mai tare sau în şoaptă, pentru ca eventualul eșec să nu-l surprindă neacoperit. Eu am fost de la-nceput împotrivă, tovarăși. Trebuie să gîndim matur toate acţiunile noastre, să prevedem consecințele. Eu am atras atenția... Am martori că... Emil nu putea să sufere acest obicei şi-l combătea ori de cîte ori avea prilejul.

— L-am scos din fire ? spuse el nemulţumit. Dar el nu m-a scos pe mine ? Tu admiţi conservatorismul ăsta, ești de acord cu el ?

— Depinde de situaţie, spuse Miti.

— Depinde, depinde ! Ne adăpostim după formule vagi și generale, dar eu vreau ceva anume, urmăresc un scop, am un principiu pe care-l pun în practică.

— Ascultă, Emil, mi se pare că ceea ce faci tu uneori e un fel de eroism gratuit. Poţi pregăti oamenii şi fără excese.

— În schimb tu ești prudența personificată.

Miti nu păru că observă ironia acestor cuvinte. Răspunse calm, didactic aproape :

— Am şi eu principii. Iar primul dintre ele este să cruţ echipajul şi să-i ofer condiţii omeneşti de lucru. Orice vapor, cît de bun, tot se clatină pe vreme rea. Iar oamenii suferă.

— Totuşi, trebuie antrenaţi. Ca să fie-n stare, la nevoie...

— La nevoie, vor fi. Nici nu bănuiești ce forţe zac în om. Nişte forţe latente care nu se arată decît atunci, la nevoie. Dar dacă nu-i necesar, de ce să fac apel la aceste forţe-limită ?

Emil tăcu. De obicei subiectul acesta îl transforma într-un vulcan. Acum însă se vedea bine că nu-i ardea de controverse. Miti îl privi lung și înțelese că numai la suprasolicitarea echipajului nu se gîndea. Vorbi, dînd impresia că continuă o idee începută mai înainte :

— Cînd m-am însurat eu, au sărit toţi cu gura : nu face prostia asta, ești tînăr, trăiește-ţi viaţa. Şi-apoi, ţi-ai găsit cu cine să faci casă. Nimeni n-o vedea pe Cora femeie așezată, nimeni nu-și imagina că ea ar putea duce vreodată greul unei gospodării. Treaba ta, nu te sfătuiesc... spuneau. O să te hrănească cu cîntece... Curios. Bărbații, cînd aud că unul vrea să se însoare, încearcă să-l împiedice. Femeile dimpotrivă. Fac totul ca să dea o mînă de ajutor. Încep cu tot felul de mici urzeli, de aluzii, exagerează meritele unuia în faţa celuilalt... Nu-ţi dă de gîndit asta ? Femeile simt nevoia să ocrotească pe cineva. Ne vor binele. Pentru ele căsătoria nu-i avantajoasă. În loc să spele o cămaşă, spală două. Dau socoteală pentru fiecare pas. Şi acceptă bucuros. Şi încearcă să ne deschidă ochii. De ce nu le-am asculta ? Goli paharul cu bere și-l puse pe masă cu un gest decis : Hai să mergem. M-aşteaptă acasă. Ţie ce-ţi pasă ? Eşti liber, poţi rămîne aici pînă diseară.

— Cu condiția să am chef de asta.

— Nu mai fi pesimist. Viața le rezolvă pe toate. Ai să vezi că singur găseşti soluția cea mai bună. Aici nu există reţete.

Emil încercă să zîmbească.

— Ai dreptate. Să mergem.

Plătiră și plecară. La colț, Miti își luă rămas-bun și porni spre casă, învîrtind cu două degete sacoșa umflată. Două tinere cu pantaloni înflorați întoarseră capul după el. Chiar și cu sacoșa aceea cu borcane și hîrtie sul, Miti își păstra înfățișarea sportivă, care place atîta femeilor. Totuși nu auzise să aibă vreo aventură. Oare să-i fie absolut fidel Corei ? Poate rămîne cineva fidel în căsnicie, fie el bărbat sau femeie ? Și Anda, ar fi ea capabilă de această fidelitate ?

Nici Miti, nici Valeriu, nimeni nu poate răspunde la întrebarea asta. Singurul răspuns care contează într-adevăr. Miti îmi spune să mă însor. Asta, pentru că lui îi merge bine. Fiecare simte dorința să fie imitat. Am văzut filmul cutare, du-te și tu, e grozav. Mi-am cumpărat pantofi gri, încearcă, poate mai au vreo pereche și pentru tine. Mă duc la pescuit, nu vii și tu ?... Dacă și celălalt procedează ca tine, înseamnă că te aprobă ; în tot ce facem avem nevoie de aprobarea celor din jur. Asta ne dă certitudini, ne încurajează. Numai că aici nu se potrivește. E bine să fi căsătorit, spune Miti. O spune din experiență. E bine să fii căsătorit cu Cora, asta-i experiența lui. Dar eu nu vorbesc de Cora. De unde să știu că lucrurile se vor petrece la fel și-n cazul meu ? Anda...

Mai avea o oră pînă la întîlnirea cu ea. Încercă să-și omoare într-un fel această oră, stînd și privind mulțimea care trecea. Multe perechi. De toate vîrstele. Femeile, mîndre de îmbrăcămintea ciudată pe care n-ar îndrăzni s-o etaleze în orășelele lor de provincie. Bărbații, la jumătate de pas în urma lor, cu privirea fericită și supusă, ducînd genți sau plase cu mingi și sticle și saltele pneumatice și aparate cu tranzistori. Cu priviri furișate spre femeile altora. Încruntîndu-se cînd vedeau privirile altora spre femeile lor. Și privind cu plăcere spre femeile singure.

Femeile nimănui.

Sau ale tuturor.

Cum naiba să te descurci în încîlceala asta ? Se uită iarăși la ceas. Trecuseră zece minute. Mai erau cincizeci. Cu condiția ca Anda să vină. Nu era niciodată sigur că vine.

9

— Ești de mult aici ?

Emil mormăi ceva care putea să fie un răspuns.

— Vroiam să trec pe la Iuliana și mi-am adus aminte că mă aștepți.

— Fă-ți o agendă unde să-ți planifici întîlnirile, spuse el întunecat. Ai întîrziat o oră.

— Hai, nu mai fi botos. Nu vezi ce zi frumoasă ? Într-o zi ca asta nimeni n-are voie să fie prost dispus. De ce taci ? Știi ce ? Dacă știam că ești așa de posomorît, nu mai veneam. Nu-mi plac oamenii posaci. Iuliana nu-i niciodată posacă. Și trebuia să-mi facă proba la rochie.

— De cînd s-a făcut croitoreasă ?

— Ei, croitoreasă ! A primit de la București un jurnal de mode, ceva străin, franțuzesc sau german. Esențialul e că mi-a plăcut un model, am făcut rost de material și l-am croit împreună cu o prietenă a ei de la Casa de mode. Mîine vine iar prietena. Trebuie să fiu și eu acolo, pentru proba a doua.

— Spuneai că te duci astăzi.

— Astăzi ? Păi n-aveam întîlnire cu tine ?

Emil ridică din umeri exasperat :

— Nu mai înțeleg nimic.

— Hai, Emil, prea le pui toate la inimă. N-am vorbit că astăzi, dacă e zi frumoasă, mergem la Eforie să facem baie-n ghiol ? Sau ai uitat ? Văd că taci...

El o luă de mînă cu un gest cam brusc :

— Repede, la autobuz !

— În sfîrșit, ți-ai amintit ! Nu știu care dintre noi are nevoie de agendă...

În autobuz, din supărarea lui nu mai rămase nimic. Era împreună cu Anda și asta-i dădea o ciudată stare de bucurie, o bucurie fără nume dar intensă, Anda povestea tot felul de nimicuri, avea talentul de a vorbi minute-n șir fără a spune ceva important, puteai s-o asculți sau numai s-o privești, să-i auzi glasul fără să faci efortul de a urmări conversația, și sunetul dulce al vocii ei era nespus de odihnitor. Se așezase pe scaunul oferit de un tînăr spilcuit, care-o crezuse singură, și Emil ședea în picioare, puțin aplecat ca și cum ar fi ascultat-o atent. Avea astfel răgazul s-o admire în voie. Părul ei negru era pieptănat drept, pletele porneau într-o undă prelungă de la cărarea din creștet și coborau pînă pe umeri într-o arcuire tot mai accentuată. Purta o rochie albă, închisă cast pînă sub bărbie, în schimb la spate decoltată larg, și prin spațiul lăsat liber se vedea pielea bronzată, elastică, mată, de om care-a făcut sport și nu-i nici o primejdie să se îngrașe vreodată. Rochia se mula perfect pe corp, fără cute, rotunjindu-se în jurul sînilor mici și coborînd mai departe, tot în curbe domoale, către șolduri, iar la vreo palmă înainte de genunchi se sfîrșea într-o dungă mov, lăsînd iarăși să se vadă pielea aceea arămie, care magnetizase privirile tînărului spilcuit de alături.

Emil îl fulgera cu coada ochiului, în răstimpuri. Uită-te la el, măgarul! Cred că numai un hipnotizator l-ar putea desprinde de acolo! E adevărat că-n viața mea n-am mai văzut genunchi mai frumoși. Parcă-s niște mere, pur și simplu îți vine să muști din ei, la dracu, omul e un fel de bestie, îi trec prin cap tot felul de năzbîtii, oare ce-o avea în căpșorul ei această fată frumoasă, dacă are într-adevăr ceva în afară de jurnale de mode și muzică *pop*, totuși o iubesc cu moda și cu melodiile ei cu tot, o iubesc, ce-nseamnă dragostea, comunitate de idealuri se zice, dar eu n-am comunitate de idealuri cu fetișcana asta și totuși mi-e mai dragă ca propriul meu suflet, acum zece ani eram locotenent și ea avea nouă ani, era clasa a doua și se căznea cu tabla-nmulțirii, dar asta n-o împiedică să-mi zică pe nume și să-și bată joc de mine cu nevinovăție, i se pare în firea lucrurilor să vină la întîlnire cu o oră mai tîrziu, eram în stare s-o strîng de gît cînd vedeam că nu mai vine, și totuși ce bucurie sălbatică după ora aceea de așteptare furioasă, cred că bucuria asta-i dragostea, dorința de a o avea mereu aproape cu jurnalele ei de mode, cu genunchii aceștia superbi, cu cîntecele *pop* și cu părul moale și negru...

— Mă ciufulești, Emil!

— Ai dreptate, iartă-mă. Îți stă grozav pieptănată așa!

— Și ești gelos și vrei să-mi strici coafura? E din „Cinema“, m-am chinuit o oră-ntreagă...

Auzi poveste, o oră-ntreagă ca să-ți arunci foarte natural pletele pe umeri, a luat mîngîierea mea așa cum ia totdeauna toate lucrurile, de fapt m-aş putea căsători cu o fată de zece ori mai bună decît ea, blîndă ca un miel şi gospodină și liniştită, cu Eveline de pildă, ce n-ar da Eveline să fiu mai des cu ea, sau să fiu mereu, ce mai nume, niciodată n-am ştiut de ce o cheamă așa şi nici ea nu ştie, îl pronunță ciudat, împotriva regulilor, E-ve-li-ne, te unge la inimă şi ce șolduri are şi cum știe să facă dragoste de te scoate din minți... Şi cu toate astea n-aş da-o pe Anda pentru o sută de Eveline, pe puştanca asta nesuferită care atrage privirile tuturor, o pun eu la respect să mai adauge cinci centimetri la rochia asta, uite, tipul a uitat că mai trebuie să coboare... Eveline cu apartamentul ei din centrul Constanței, cu relațiile ei în lumea intelectualilor, o salută cîte unul pe stradă și ea mă strînge de braț, vezi, regizorul ăsta m-a cerut de două ori de nevastă, dar nu-l vreau, mai bine merg cu cine-mi place și află că-mi place cu adevărat cineva și acela ești tu, prostule, nu simți asta, nu simți că aș merge cu tine și la capătul lumii, fără să ne căsătorim fără nimica, ce-nseamnă căsătoria decît un șir de banalități și de șabloane, sînt pățită, Emil, nu mai vreau, te vreau doar pe tine... Iar eu alerg după puştoaica asta cu nasul ei obraznic, și-o aştept ceasuri întregi la colț, ca vagabonzii, o să mă ia lumea la ochi că pierd vremea pe stradă, dar nu pot altfel, oameni buni, voi n-ați iubit niciodată ?

— Unde te gîndești ? Mi se pare că la prima coborîm.

— Într-adevăr, la prima, tresări Emil.

Ea se ridică și tipul spilcuit începu să se înghesuie și el spre ușă, sperînd să-i atingă în treacăt șoldul sau măcar umărul, dar Emil avu grijă să se plaseze între el și Anda. Individul se dădu bătut și rămase în urmă, probabil nici n-avusese intenția să coboare, impertinentul, dar cînd ești cu o fată ca Anda înghiți și de-astea, ba poți spune că-ți fac plăcere pentru că invidia altora e un fel de medicament pentru oamenii a căror fericire e numai temporară.

Făcură baie la ghiol și el avu prilejul să-i admire în voie trupul sculptural, bine dezgolit în costumul stacojiu, o miniatură de costum, care-o făcea să semene cu o reclamă pentru insulele tropicale ; o statuie vie, multiplicată în cele mai variate poziții — înotînd, visînd, stînd cu capul pe genunchi, expunîndu-și umerii la soare, scuturîndu-și pletele scăpate de strînsoarea căștii de baie, dormitînd cu fruntea ascunsă-n palme, desenînd pe nisip o inimă străpunsă de săgeată...

Seara, la dans pe o terasă retrasă, orchestra potolită care cînta blues-uri și perechile din jur, bete de muzica aceea lentă și pătimașă, majoritatea tineri și frumoși, o lume de oameni tineri și frumoși...

— Uită-te la ăștia doi, îi șopti repede Anda în timpul dansului.

Emil se uită la cei doi. Un băiat și o fată, cam de aceeași vîrstă, amîndoi abia trecuți de pragul adolescenței. Ea, într-o bluză albă, închisă la gît, cu un guler înalt pe care jucau șuvițele de păr aspru, tuns băiețește, și cu pantalon larg, aproape o fustă, care dădea ținutei ei sportive un aer oarecum solemn ; el — cămașă în carouri, cu mînecile suflecate rebel, descheiată larg, pînă aproape de centura lată, cu cataramă strălucitoare, care-i ținea pe șolduri pantalonii *cow-boy*. Dansau strîns lipiți unul de altul, formînd parcă un singur trup, și Emil simți că-i invidiază.

— O pereche reușită, aprobă el. Cred că n-au vreme să vadă pe nimeni în jur.De altfel, sînt și eu pe cale să trăiesc aceeași senzație.

— Tu, Emil ? Credeam că pentru tine e ceva banal și vii la restaurant, să asculți muzică, să dansezi... Un fel de a doua profesie, știi ?

Emil iniție o piruetă savantă, care-i aduse rapid într-o margine a ringului. Acolo orchestra se auzea mai slab și puteau vorbi în voie.

— Uite ce e, fată dragă, reluă el discuția. Depinde de starea de spirit, iar asta depinde de... hai să zic anturajul în care te afli. Oricînd se poate ivi o fată drăguță cu care să petreci o seară. Dar există numai una, una anume, cu care poți petrece cu adevărat. Mă-nțelegi ?

— Încerc...

Zîmbi și se strînse mai mult lîngă el, dar tocmai atunci orchestra intonă finalul și un semnal anume, pe o melodie simplă, care anunța pauza. În drum spre masa lor, printre perechile care veneau de la dans, nu mai avură vreme să vorbească. Abia după ce se așezară la masă, Emil îi luă mîna, cu gînd să-și întregească mărturisirea. Anda își petrecu degetul printre ale lui și cu cealaltă mînă încercă să-și pună-n ordine părul. Aproape întîmplător, se uită la ceas.

— Vai, Emil !

— Ce s-a întîmplat ?

— E trecut de unsprezece, exclamă ea fără să-și ia mîna din mîna lui. Ce repede a trecut ! Ai observat, Emil, cînd e ceva care-ți place foarte mult timpul are alt ritm.

Această mărturisire era pentru el o victorie, o socotea cel mai de preț lucru pe care-l obținuse vreodată de la Anda. De la Anda visătoarea, Anda flușturatica, Anda-sare-ntr-un-picior, la vorbele acestea care i se păreau profunde, serioase, mature, de parcă Anda se schimbase deodată, hotărîse să privească viața cu ochii larg deschiși, să înțeleagă adevărul scris în inima lui... Nu răspunse imediat, parcă de teamă să nu împrăștie ecoul unui gînd atît de scump. O privi numai, și ea roși ușor sub privirea aceea intensă, arzătoare ; Emil simțea că toată puterea ființei lui, toată judecata, toată voința, dorința și plăcerea de a fi în preajma ei, se adunaseră în această privire.

— S-a făcut tîrziu, șopti ea intimidată. Să mergem.

Rugămintea ei îl înfurie ca o insultă. Parcă adineauri spusese că timpul are alte dimensiuni, și acum, deodată, e tîrziu ! Nu, vorbele acelea erau și ele un șablon, probabil le mai spusese și altora, le citise undeva, Anda rămînea cea de totdeauna, ușuratică, incapabilă să înțeleagă un sentiment adevărat ! Chemă chelnerul, plăti, se ridică fără să-i adreseze un cuvînt, tăcea și ea, amîndoi bosumflați deodată fără vreun motiv aparent.

Lăsară în urmă oaza de lumină și muzică. În pustiul ocrotitor al străzii, cu asfaltul strălucind ca o apă cenușie sub lună, muzica se auzea tot mai slab. Cînd dădură colțul, rămase numai vîntul șoptind în castani.

— Parcă mi-e teamă, spuse Anda. Mă gîndesc așa, la viață. Uneori ne trebuie foarte puțin ca să fim fericiți...

Ce ştii tu despre fericire, Anda ? Eşti fericită acum ? Sau ai fost vreodată ? Ce-nseamnă pentru tine fericirea ? Un magnetofon şi-o lumină violetă, semiobscuritatea unui bar, o cafea şi licărul de untdelemn al coniacului şi rochia asta frumos croită — dar inima ? Sub pepţii acestei rochii a palpitat vreodată o suferinţă sau o fericire adevărată ? Oare simţi şi tu cum simt eu în seara asta ? Ne vom putea acorda vreodată inimile să sune la unison ? Te bucuri că sîntem împreună, sau poate totul e o simplă satisfacţie din care-ai trăit atîtea, peisajul tău familiar unde trebuie să existe şi un bărbat şi s-a nimerit să fiu eu acela, dar dacă era un altul, oarecare, ţi s-ar părea tot aşa, că timpul capătă alt ritm ? Răspunde-mi la întrebarea asta, şi-ţi jur că...

O strînse de mijloc atrăgînd-o şi mai mult spre el, pînă-şi simţi bărbia mîngîiată de pletele acelea negre şi lucitoare.

— Aş vrea să fim mereu aşa, eu şi cu tine, spuse.

— Da, tu şi cu mine... murmură Anda.

— Mereu împreună, noi doi...

— Ne-am plictisi grozav, rîse ea. Ştii, nu-mi place monotonia, vreau să fac exact ceea ce-mi trăzneşte prin cap într-o clipă anume. Foarte rar doi oameni se gîndesc simultan la acelaşi lucru. Cînd unul are chef de plimbare celălalt vrea să citească, sau să facă baie sau pur şi simplu să lenevească aşa, fără gînduri. Îmi place să fac ce-mi pun în gînd, şi-mi pun în gînd atîtea... Tu ştii ce-nseamnă pentru mine muzica ? Fără asta n-aş putea trăi. Părinţii mei sînt firi foarte diferite. Mama e blîndă şi potolită, o adevărată femeie casnică, nu ca profesie, mă-nţelegi. În schimb tata a fost un tip nemaipomenit. A colindat toată lumea cu vaporul şi a primit scrisori de dragoste din zeci de ţări. O japoneză, o negresă, nepoata unui tenor italian — ca-n romane, ştii ? Ei bine, cred că îi semăn într-un fel. Sînt romantică, m-aş mulţumi cu greu într-o viaţă tihnită, cu program precis, ca mama. Cu drumul la piaţă, cu curăţenia săptămînală, cu seri împletind pulovere. Nu-mi trebuie o viaţă ca asta.

— Dar nu te gîndeşti că depinde numai de tine ? Că e destul să vrei ? Un om care te iubeşte îţi poate oferi tot ceea ce doreşti. Şi nu mi se pare că pretinzi ceva absurd sau imposibil. Ascultă-mă, Anda, eu unul sînt gata să...

— Taci, Emil. Să vorbim despre altceva.

Treceau prin parcul vast, cu alei drepte luminate discret, cu bănci pe care la ora asta nu ședeau decît ici-colo frunze pălite. Emil se opri, o apucă de braţ şi o întoarse cu faţa spre el. Ochi în ochi.

— De ce să vorbim despre altceva ? Ăsta-i cel mai important acum. Înţelege odată, te iubesc cum n-am mai iubit pe nimeni. Nici nu ştiam ce-i dragostea pînă nu te-am întîlnit pe tine.

Ea se ridică pe vîrfuri ca să ajungă la obrazul lui şi-l sărută uşor, fugar, în treacăt :

— Mi se pare că şi eu te iubesc un pic.

— Numai un pic ! Și numai ţi se pare ! protestă el dezamăgit.

— Nu-i destul ? Ai vrea să-ţi fac o declaraţie în toată legea ? Mulţumeşte-te cu atît. Cu atît cît se poate, preciză ea.

— Să stăm pe banca asta, spuse Emil brusc.

O sili să se aşeze și ea se supuse, puțin surprinsă că ascultă de porunca lui. El se aşeză lîngă ea, locul era pustiu şi întunecat, parcă anume pregătit pentru ei doi ; dinspre mare adia un abur cald, rămăşiţă a arşiţei de peste zi ; Emil îi trecu mîna pe sub genunchi şi o luă în braţe ; ea îl ţinea de după gît şi se sărutară cu sălbăticie, parcă venea sfîrşitul lumii sau se despărţeau pentru totdeauna sau se regăseau după o lungă despărţire ; era în acest sărut şi bucurie şi deznădejde şi dragoste şi încercarea de a opri clipa în loc ; lumea din jur încetase să mai existe, existau numai ei doi şi dorinţa aceea de contopire şi nu rosteau nici un cuvînt, dar gesturile lor cele mai mici erau poeme întregi ; el o săruta pe gît, pe ochi, pe plete, pe obraz, şi ea îi mîngîia în neştire părul tuns scurt, părul lui aspru, rebel...

— Te iubesc ca un nebun şi vreau să fii a mea pentru totdeauna, spuse Emil într-un tîrziu.

Anda sări în picioare, hotărîtă și poruncitoare, redevenită ea :

— Hai să mergem. Dacă nu, plec singură, să ştii !

Deşi spuse în glumă, aceste cuvinte îl făcură să tresară ; Emil se ridică cu regret şi o urmă, întrebîndu-se de ce trebuia să plece tocmai cînd el era gata să-i spună esenţialul ; încercă s-o îmbrăţişeze, dar ea se plînse prozaic de frig şi-l rugă să meargă mai repede. Ieşiră din parc, el ţinînd-o de umeri şi ea fredonînd un refren de la dans.

Partea a doua

1

— Poşta !

Valeriu sări ca ars din pat. Unul dintre volumele acelea cu coperte negre de care-i era plină camera se prăvăli pe duşumea cu un zgomot înspăimîntător. O să fac astenie, gîndi. Asta pentru că am neglijat exercițiile yoga. Poate aduce vreo scrisoare pentru familia Cornea sau poate au venit revistele, omul ăsta face acelaşi tărăboi şi cînd îți aduce un ziar oarecare şi cînd are o telegramă fulger. Dar dacă...

Îşi trase peste pijama halatul vişiniu, cu care-l îmbrăcase în închipuire Emil acum doi ani, de fapt inginerul jinduise în secret după un asemenea halat şi dăduse pe el banii cu care şi-ar mai fi putut procura vreo zece cărţi cu scoarţe negre conţinînd mai mult cifre şi formule decît text, dar oricum, își realizase un important element de confort, la navă era altceva, şeful de cart ar da alarma dacă l-ar vedea umblînd pe punte învelit în mătasea aceea foşnitoare cu mari arabescuri, aducînd mai mult a stofă de mobilă, aşa că-l purta numai acasă, seara sau în plictisitoarele după-amieze de duminică, dar cînd îşi îmbrăca halatul peste cămaşa albă cu manşetele proaspăt apretate şi lua unul dintre tomurile acelea negre se simţea important, se închipuia un savant în cabinetul lui, se socotea îndreptățit să făurească planuri mari, cu rigla de calcul acompaniindu-i raționamentele.

— Poșta, domnu inginer...

Te pomenești că aruncă scrisoarea peste gard, cum are obiceiul, și doar luna trecută i-am dat bani de-o bere, o investiție proastă fiindcă oricum tot aduce scrisorile, doar atîta i-am spus, să nu le mai arunce peste gard, unde dracu mi-o fi cordonul...

Ieși la poartă.

— Să trăiți, spuse poștașul bătrîn și guraliv, schițînd un fel de salut milităresc la cozorocul șepcii lui albastre. E pentru dumneavoastră, aveți un plic și niște reviste groase, m-au deșelat, era să nu mi le dea, că să vină personal abonatul să le ridice, dar știam că dumneavoastră sînteți adresantul și am avut grijă. E o căldură de te topește, acum e numai bine să stai undeva la umbră...

— Și să bei o bere, completă Valeriu și-i întinse o hîrtie de trei lei cam mototolită.

— Să trăiți, nu trebuie, spuse poștașul făcînd nevăzută totuși bancnota. Semnați aici pentru reviste, iar scrisoarea, hm, unde-o fi scrisoarea, nu-i nevoie de semnătură, se vede că-i de la o domnișoară, e din altă localitate, că loco nu prea vă văd cu nimeni, aveți secretele dumneavoastră, nu m-amestec, dar chiar mă gîndeam uite domne, așa domn tînăr și inteligent să nu aibă un anturaj, noi poștașii cunoaștem pe toată lumea și eu mai am un an și ies la pensie, unde naiba s-a ascuns, treizeci de ani am lucrat aici, pe străzile astea, am dus scrisori la domnișoare care acuma au fete măritate...

— Caută bine, tataie, spuse Valeriu punînd pachetul cu reviste pe fundul bărcii negre răsturnate lîngă poartă. Ei, ai găsit-o ? Dă-o-ncoa. Abia aștept să...

— Înțeleg, n-aveți răbdare și eu vă țin de vorbă, spuse bătrînul întinzîndu-i în sfîrșit scrisoarea, sper că v-am adus vești bune, să trăiți, la toată lumea aș vrea s-aduc vești bune.

Poștașul se depărtă mormăind și Valeriu citi dintr-o ochire adresa expeditorului și alergă spre casă, uitînd revistele pe barcă. Încerca mintal să găsească cuțitul de tăiat hîrtie printre tomurile negre, n-avu răbdare, sfîșie plicul din mers, cu degetele, intră în casă lovindu-se de pereți, parcurse în grabă formula introductivă a scrisorii și sări la pasajul al doilea : *„Uleiul care te interesează e tocmai bun pentru mecanisme de mare turație, dar temperatura nu trebuie să depășească valoarea de...“* Tremurînd de neliniște, deschise caietul gros, cu scoarțe tot negre, în care-și făcea calculele și compară datele din scrisoare cu cele preconizate de el. Inginerul de la Brazi, semnatarul scrisorii, îi descria amănunțit caracteristicile uleiului special pe care Valeriu avea de gînd să-l folosească la pompa de ungere forțată. Trebuia să aducă anumite corective proiectului inițial, metalul pe care-l considerase el avea coeficientul de dilatare prea mare pentru temperatura cerută de uleiul acela, trebuia să solicite un alt aliaj, la fel de rezistent dar mai puțin dilatabil la temperaturi ridicate...

Pe la opt terminase scrisoarea către un coleg de liceu, acum inginer la Galați, căruia-i descria aliajul rezultat din calcule și-l ruga să se intereseze dacă Combinatul produce ceva asemănător ; scrise cîteva rînduri de mulțumire pentru cel de la Brazi, pregăti plicurile apoi își aminti că la șapte avea întîlnire cu translatoarea de la O.N.T. și se gîndi că numai printr-o minune ar mai putea s-o găsească după o oră de întîrziere. Își aruncă halatul peste tomurile de pe masă, coji o bomboană „Teatru“ din rezerva specială, se îmbrăcă în fugă — pantalon bej, cămașă albă, cravată vișinie — și ieși val-vîrtej, fredonînd pe ritm de vals :

Coeficient, coeficient
De dilata-a-a-re...

Fata de la O.N.T. se plimba singură pe faleză, dar pe urmele ei lunecau, privind fiecare-n altă parte, vreo doi inși fără nici o treabă. Valeriu o luă chiar de sub nasul lor și inșii se depărtară cu mîinile-n buzunare, fuierînd nepăsători.

— Te rog să mă ierți, spuse el. Mă simt al naibii de prost că am întîrziat. Cred că era cît p-aci să te pierd.

— Aș, răspunse fata calm. Nici o primejdie, dacă te gîndești la indivizii ăia. Unul dintre ei n-avea tocuri la pantofi, iar celălalt a strănutat de vreo zece ori. De ce-ai întîrziat ?

— E greu să-ţi explic. Pentru un coeficient de dilatare. Ştii cum vine asta ? Făcu o mişcare cu arătătorul spre sprîncene şi ochelarii cei noi se îndreptară întrucîtva. Pentru un coeficient de dilatare renunţ la un metal care nu s-a fabricat încă.

Fata de la O.N.T. nu prea ştia cum vine asta. Avusese o zi grea, cu copii pe care-i plimbase pe tot litoralul şi trebuise să vorbească la microfon patru ore încheiate, în limba suedeză, de aceea i-a prins bine ora aceea de plimbare solitară.

— Te iert, spuse ea domol. Mă gîndesc însă că nu mai găsim loc. Cazinoul, după cîte ştiu, n-are coeficient de dilatare.

Valeriu o luă triumfător de braţ, mai ales că undeva, în urmă, cineva strănuta de zor.

— Fii fără grijă, spuse. Matematica pătrunde rapid în toate domeniile vieţii. Un calcul simplu ne demonstrează că la ora asta se mai pot găsi două locuri...

Cele două locuri se găseau la masa lui Emil, care-i invită cu un semn discret. Valeriu o salută pe Anda, apoi le prezentă prietena lui şi se aşezară.

— Ce vă uitaţi aşa ? întrebă el.

— Asistăm la o minune, spuse Emil. Ce cauţi aici, băiete ? Ai venit să calculezi frecvenţa dansatorilor în raport cu fazele lunii ? Sau aplici o nouă formă de yoga ?

— Ne modernizăm, spuse Valeriu modest. Matematica şi muzica sînt domenii înrudite. Ca să fiu sincer, am intrat în ritmul universal. Încep să simt nevoia unei perechi. Şi sînt fericit că am găsit una pe care n-o meritam.

—Eşti băiat bun, surîse fata de la O.N.T.

Emil se foi pe scaun, preocupat :

— Trebuie să facem rost de două pahare... Nea Ilie !

Nea Ilie se execută. Băură vin, ascultară şi spuseră anecdote, pe urmă începu muzica şi ei se contopiră cu mulţimea legănată de pe ringul de dans.

Coeficientul de dilatare rămase să chiţăie înspăimîntat printre tomurile negre, părăsite pentru prima oară atît de brutal.

2

— Aud că iar are un prieten.

— Are mai mulţi, oftă mama Andei, mestecînd de zor în cratiţa de pe sobă.

— Nu mai zdrăngăni din porcăria aia.

— Vrei să se afume? se miră ea şi-şi îndreptă cu dosul mîinii o şuviţă căruntă care-i venea mereu pe frunte.

— Şi ce dacă se afumă? E mai picantă.

— Tu vorbeşti, Gicule? Niciodată n-ai suferit mîncarea afumată.

— Ce facem cu fata? întrebă Cornea-tatăl şi dădu un pumn buchetului de flori brodat pe pernuţa de catifea roșie.

— Ştii bine că n-o scoţi din ale ei.

— Ba o s-o scoatem, spuse Cornea. Se înroși brusc şi, din cauza asta, mustața Douglas pe care-o purta de cînd făcuse armata păru și mai blondă. Ei drăcie, doar sîntem părinţii ei. Şi nu-mi place ca fata mea să ajungă distracţia oricui.

— Gicule, ce tot spui acolo?

— Spun ce ştiu, mamă. În fiecare port există două-trei fete frumoase şi elegante, un fel de iubite ale tuturor. Mi se pare că Anda într-acolo bate, știi? Și să nu mă facă al dracului, că o dată mă duc cu ea la medico-legal. Să vedem dacă-i mai arde să mă înfrunte.

La aceste cuvinte, mama Andei lăsă în sfîrşit lingura pe marginea crătiţii şi-şi șterse mîinile. Mîinile mari, roşii, bătătorite de toate acele munci mărunte şi necesare unei gospodării bine puse la punct. De două ori pe lună îşi trimitea oficial soţul la cîrciumă ca să n-o încurce la ceea ce ea numea, marinăreşte, curăţenia mare. Bătea covoarele cu vigoarea unui bărbat. Freca duşumelele. Ștergea pereţii și geamurile, fie că era nevoie, fie că nu. Pe urmă mătura și spăla aleea lată de beton care ducea din fundul curţii pînă la poartă. Mătura și sub barca inutilă, neagră, veche, care zăcea de ani răsturnată cu fundu-n sus, lîngă gard, ca un blazon de breaslă : aici locuiesc oameni ai apelor. Părinţii și bunicii ei, pescari. Ai lui, marinari. El însuși, fost timonier pe vase maritime și aventurier în lumea largă. Se potolise, după naşterea fetei, dar nu accepta ideea despărţirii definitive de mare. Pescuia în larg. Vara era şeful staţiei Salvamar şi-şi purta cu voioşie vechea şapcă de timonier. Cu şapcă şi pantaloni scurţi, fără cămaşă, se plimba pe plajă de dimineaţă pînă-n amurg. Cu ochii după Anda. Anda părea fată cuminte. Juca mingea sub ochii lui ceasuri întregi. Şi dispărea deodată, fără ca cineva să-i poată spune încotro a luat-o.

— Încep să vorbească vecinii, spuse femeia.

— Şi doar am ţinut-o din scurt cît am putut...

— Tu ai ţinut-o din scurt, tu ? Ai alinat-o, Gicule. Aşa-i cînd ai copii la bătrîneţe. Acuma putem fi bunici. Dar ea nimica. Teatru şi teatru.

Cornea, stacojiu :

— Iarăşi teatru ? Am spus să nu mai aud vorba asta-n casa mea !

— Nu te mai grozăvi atîta. În faţa ei eşti mieluşel. Încearcă să-i spui că eşti contra teatrului.

— Bineee, ameninţă el. O să-i spun. Trebuie să-i spun. E în binele ei, mamă, să nu mai sufere după aia. Tu nu vezi că n-are nici o şansă ? Anul trecut, cum s-a dus aşa s-a întors. Acuma o să păţească la fel. Ce, numai ea-i acolo ? Şi pe urmă s-o văd venind iar aici să-i fac rochii şi pantofi ca s-o danseze şmecherii la Cazino ! Sigur, le place să meargă cu ea. Drăguţă. Bine îmbrăcată... pe spinarea noastră. Numai că gata ! S-a terminat cu fantasmagoriile ! Să-şi facă şi ea un rost, a hoinărit destul.

— Of, mi-ai împuiat capul, ştiu, ai dreptate, dar cînd vine ea taci chitic. Vorbeşte-i, spune-i, pe mine nu-i nevoie să mă lămureşti.

— O lămuresc eu şi pe ea, spuse Cornea cu măreţie. Pe unde umblă acuma ?

— S-a dus cu căpitanul.

Cornea reflectă.

— Tot cu el ? Hm, asta nu-i rău. Într-o vreme nu se ducea de două ori cu acelaşi om.

— Caută şi ea, ce vrei ? Pînă găseşte omul potrivit. Îţi seamănă...

Cornea îşi îndreptă umerii enormi şi zîmbi pe sub mustaţă :

— Păi da. Am umblat toate porturile lumii pînă să te găsesc pe tine. Şi n-am greşit cînd am ales...

— Eşti un neruşinat bătrîn. Lasă-mă, că se arde tocana. Ia mîna de pe mine !

El se aşeză din nou pe divan. Bucătăria spaţioasă le servea şi drept locuinţă acum, în timpul sezonului. Aduseseră aici divanul şi peste el cuvertura aurie, de Buhara, cumpărată cu vreo douăzeci de ani în urmă de la Haifa. Lucru solid, mătase naturală, mai aveau una în camera din faţă, camera lor, acum închiriată cucoanei care-l cunoştea pe fratele decanului ; a doua cameră, care dădea pe acelaşi hol cu prima, era mobilată modern şi Anda hotărîse să nu prindă pe-acolo asemenea vechituri pretenţioase.

— Dac-o mărităm, s-a zis cu chiriaşii, hotărî Cornea. Noi ne retragem unde-i inginerul şi ei îi dăm camerele două din faţă.

— Numai să vrea. Căpitanul are apartament la bloc.

— Ascultă, e ceva serios cu căpitanul ? Eu sînt ultimul care află. De ce nu spuneţi nimica, frate ?

— Cu Anda ce poţi să ştii ? Mă gîndesc şi eu aşa. Îl cunoaşte din primăvară. S-a mai potolit de atunci.

— Să vedem cît o să dureze.

Se auzi poarta trîntită cu putere. Un singur om o trîntea în felul acesta.

— I-auzi, furtuna ! spuse Cornea.

— Ia-o şi tu mai cu binişorul, şopti femeia repede.

— Săru-mîna, spuse Anda intrînd ca un vîrtej. Gata masa ?

— Altceva mai ştii decît gata masa ? Parc-ai fi la pensiune, mormăi Cornea.

— Gicule, protestă moale mama.

— Nici un Gicule. Aşa se vorbeşte ? Cît o să-i mai stăm ca nişte slugi la picioare, să robotim din zori şi pînă-n noapte ?

Anda era elegantă şi bine dispusă, dar cam obosită. Îşi aruncă pantofii din picioare şi veni lîngă tatăl ei, pe divan. Îi îmbrăţişă cu o mînă împăciuitoare umerii şi el strîmbă puţin din nas.

— Miroşi a coniac.

— Dar ce, vroiai să miros a petrosin ?

— Lasă gluma. Află că ți-am găsit serviciu, domnișoară.

— Mersi, ești drăguț, tăticule. Ce serviciu mi-ai găsit ?

— În port. La hidrografic.

— Foarte bine. Dacă reușesc la examen...

— Iar examen ?

— Mai încerc și de data asta. Dacă nu, îmi iau serviciu şi mă mărit.

— Nu mai spune ! Cînd s-a domesticit așa fata noastră, madam Cornea ?

Madam Cornea nu răspunse. Ştia că întrebarea are un caracter pur retoric.

— Uite, Anda, facem o convenție, spuse tatăl. Dacă iei postul ăsta, îți dau voie să te prezinți la examen. Reușești sau nu reuşeşti, postul nu fuge. Muncă frumoasă, oameni serioşi, cunoscuți de-ai mei... O să-ți placă. Să ai și tu un rost. Iar cu măritişul nu-i nici o grabă. Nu te goneşte nimeni de-acasă. Principalul e să ai o ocupaţie. E ruşine să stai toată ziua pe plajă. O spun în binele tău, să ştii.

— Cînd s-a îmblînzit așa tatăl nostru, madam Cornea ? întrebă Anda la fel de retoric.

— Te-am rugat să laşi gluma, mormăi tatăl. Am spus o vorbă și așa rămîne. Şi-acuma, povesteşte pe unde-ai umblat.

— Am fost așa... pe litoral.

— Bagă de seamă. Cam des te duci pe litoral. Au început să-ți iasă vorbe. Să dea dracu să...

— Ştiu ce vrei să spui, îl întrerupse Anda. Ai niște concepții înapoiate. Şi tragi cu urechea la ce clevetesc vecinii.

— Nu numai vecinii. Toată lumea. Nu vreau să se spună că am crescut la ușa casei o haimana.

— Iar începi ? Dacă vrei să ştii, nu se vorbeşte așa cu o fată.

— Mă învață să vorbesc ! se miră Cornea. Poate-i trag cîteva curele, cît e ea de mare.

— Ești un nesuferit ! strigă Anda și ieși trîntind ușa.

— Pantofii, fată, nu umbla așa desculță pe ciment ! îi strigă mama din urmă, apoi se întoarse spre el. Nici așa, frate, ce Dumnezeu. Auzi dumneata, curele ! Nu-i vorbă, știu că-i curată lăudăroșenie, n-ai ridicat niciodată mîna asupra ei, nici măcar atunci cînd trebuia, dar s-o ameninți cu cureaua, parc-ar fi de zece ani ! Halal părinte ! A răsfățat-o o viață-ntreagă și-acuma s-a găsit s-o facă pe tiranul !

— Bine, ajunge, spuse Cornea profitînd de pauză. Mai pritocești mult la tocana aia ? Că acum mă duc și iau masa în oraș !

Drept răspuns, madam Cornea zvîrli cît colo capacul și începu cu îndoită energie să mestece în cratița din care se înălța un abur îmbietor.

— Hm, miroase frumos aici, făcu bărbatul. Ia să vedem, poate a mai rămas ceva în sticluța cu țuică.

3

— Ce știi tu, vere, de nopțile pe mare ! O bogăție, îți pare rău că nu le poți lua cu tine, să te bucuri de ele și după aia. Dă-ți seama, să fii la zece mile de țărm, și împrejur apa neagră, de fapt nu știi măcar dacă-i apă sau un hău întunecat, fără margini, fără repere ; în primele luni află că mă feream să mă uit dincolo de bord într-o noapte ca asta, fără lună ; cîteodată, pe vreme senină, mai tragi nădejde să zărești licărind un ciob de stea, da dacă-i nor, nici măcar atîta. Te uiți în sus, negru ; te uiți în jos, și mai și ; dacă nu știi să umbli pe punte și nu cunoști bine toate ungherele, te-ai ars. Tragi cu urechea — la pupa stau vreo doi de vorbă, vorbe soldățești, ce-ți închipui ? Despre o fată care i-a scris unuia și i-a trimis și poza și ce i-a scris el după aia și ce-o să-i răspundă fata, sau despre o petrecere cu niște prieteni și cu fete, fete și iar fete, ăsta-i soldatu, face ce face și iar aduce vorba despre fete, ce, parcă noi nu tot așa ?

Într-o seară de asta eram de cart pe puntea de comandă și mă uitam încoa și-ncolo, ascultam cum scrîșnește lanțu ancorei și mă uitam la o luminiță care clipea hăt, departe, mai mult o părere, habar n-ai tu cum te înșeală ochii acolo, în larg ; te uiți ce te uiți în văgăuna aia-ntunecată și nu vezi nimic și-odată ți se năzare că a apărut o lumină, departe, ești gata să raportezi la comandă, furi cu ochiu și-n bordu celălalt, te pomenești că luminița apare și acolo, da dacă știi șmecheria și te freci la ochi și strîngi nițel pleoapele, cînd te uiți după aia nu se mai vede nimica fiindcă nu era nimica și-ți pare bine că nu te-a luat gura pe dinainte, să te faci de baftă-n fața observatorilor și a comandantului.

Ei bine, într-o seară ca asta stăteam și ascultam și numai ce-l aud pe un deștept de la centrala de tragere, sergent băiatu, electronist din civilie, a lucrat la o hidrocentrală sau așa ceva, în tot cazu băiat cu doxă, la ședințe cînd ia cuvîntu e o plăcere să-l asculți. Ăsta vorbea tot cu unu de-al lui, de la centrală, și-i ținea ăluia o teorie cum că electronica, vere, ar fi capătu și începutu lumii, că poezia s-a terminat și-acuma matematica e unde e, iar în loc de operă de artă omu de mîine e mai dispus să prețuiască un mecanism de mare finețe și eficacitate. Eu tăceam, nici nu m-aș fi vîrît în vorbă cu nouă clase ale mele plus profesionala, m-ar fi privit de sus electronicu ăla, care-a făcut și-un an de facultate da s-a lăsat ; în schimb eu nu cred orbește în matematica lui și al naibii să fiu dacă-i dădeam dreptate ; să jure el că la crîșmă, cînd e c-o fată, nu-i place să asculte o romanță adevărată în loc de tabla-nmulțirii, măcar de-ar spune-o cel mai modern creier electronic din lume !

Se vede treaba că al nostru era și el pe-acolo, comandantu, că asta-i deosebirea între un atelier și o navă : la ora trei șefii voștri își iau servieta și pleacă frumos acasă, ai noștri rămîn cu noi să-și petreacă și timp liber și duminică și tot, zile și săptămîni de-a rîndu, cît ține ieșirea ; acolo în larg sîntem două'ș'patru de ore din două'ș'patru împreună, și mai că are dreptate cîntecu ăla de spune că marinarii-s frați cu toții... Cum zic, al nostru era și el prin preajmă în seara aia ; că așa obișnuiește, stă și fumează pe punte și se uită în noapte și ascultă poveștile noastre ; aproape că nu-l simțim că e acolo, da ne pare bine și tare-am vrea să se dea mai aproape, să asculte și să ne grozăvim ca să vadă ce fel de băieți sîntem, și după aia să-l stîrnim la vorbă și să ne spună, că are atîtea de spus, ca om trecut prin întîmplări fără număr...

Ăla cu electronica lui îi dădea înainte, și-odată intră al nostru în vorbă și-i spune și-i explică, uite omule, să știi că ai și n-ai dreptate, matematica e fără-ndoială principalul, dar asta vine cam așa, matematica pentru cap și arta pentru inimă, pentru suflet, să nu spui că omul modern se poate lipsi de suflet ; arta o să trăiască atîta cît trăiește lumea și n-am auzit vreodată să se fi luat la întrecere cu matematica, cine stăpînește mai bine omul. Nu ziceam de asta, tovarășe comandant, s-a apărat electronicu ; vorbeam despre om că-l întrece mașina ; un computer bun face cît o mie de contabili. Da, omule, dar un computer nu știe să se înfurie și, odată programat pe ecuații, nu-i capabil nici să adune doi și cu doi. Tot omul rămîne principalul. El compune problema și tot el folosește rezultatul pe care i-l dă computerul. Și să-ți mai spun ceva, băiete : computerul ăsta al tău nu-i capabil să dea decizii ; el nu face decît să-ți spună cu cît la sută e mai bună soluția *a* decît soluția *b*, ți-o face cu precizie de cinci zecimale, dar decizia o ia omul, potrivit gîndurilor lui...

Electronicu a încercat s-o scalde, că totuși aparatele sînt mai precise, da al nostru i-a tăiat-o scurt, cum că omu trebuie să judece cu capu lui, nu să se lase-n nădejdea mașinii, că mașina dacă greșește, tot omu vine și pune lucrurile la punct, fiindcă omu cunoaște tot rostu mașinilor și trage foloase de pe urma lor, iar asta nu poate s-o facă nici o mașină...

În vremea asta răsărea luna, de m-ar ajuta scăfîrlia să-ți descriu un răsărit de lună pe mare, nu așa, văzut de pe faleză, din fața Cazinoului, ci acolo, după două ceasuri de beznă, cînd te trezești că arde ceva la orizont, pe urmă-ngălbenește ca auru topit și după aia mai-mai că poți citi ziaru...

Frumoasă noapte, oftează unu și al nostru zice da, frumoasă, și tot nu-i trecuse fiindcă l-am auzit iarăși spunîndu-i deșteptului ăla cu electronica lui : Ascultă omule, încearcă și fă computerul tău să prețuiască răsăritul ăsta de lună, o să-ți măsoare luminozitatea și-o să ți-o traducă-n wați și o să precizeze cu cît crește pe măsură ce luna urcă la azimut, dar n-o să izbutească niciodată să tragă din asta un oftat ca ăla de adineauri...

Da electronicu nu cred că a-nțeles mare lucru din asta și al nostru a zis hai la culcare, oamenilor, că mîine ne-așteaptă o zi grea și l-am auzit tropăind spre stația radio, după cum îi e obiceiu înainte de culcare, să afle ce e nou, și noaptea aia n-o s-o uit, mi-a părut rău cînd s-a schimbat cartu, să dea dracu, ai dreptate să nu crezi dacă n-ai fost pe mare, o noapte ca toate nopțile și totuși altfel, da degeaba-ți spun eu asta ție, vere, de n-o vezi cu ochii tăi...

4

Anda asculta numai pe jumătate, cu gîndul la ale ei. În bucătărie era răcoare și mirosea a dulceață de trandafiri ; asta și fierbea pe aragaz și smoala smeurie forfotea gros, rar, ca o lavă de vulcan.

— Așa că fii și tu mai cu picioarele pe pămînt, conchise madam Cornea, pregătindu-se să strîngă spuma adunată pe marginile oalei. Atîția băieți buni care oftează după tine, băieți cu situație...

Fata ridică ochii de pe cusătura ei. Își ajusta un costum de baie.

— Mai lasă-mă, mamă. De vreo două luni încoace v-ați pus amîndoi pe capul meu. Dacă vă sînt așa, povară, îmi iau cameră-n oraș.

—Uite ce e, fato, cu mine nu-ți merge. Eu nu sînt tat-tu să mă cert cu tine și după aia să te iau cu bombonele și pupicuri. Mie cînd îmi iese un om de la inimă, gata. S-a zis. Și cred că ți-ai cam luat nasul la purtare.

— Ai gust de ceartă, mamă ?

— Nu. Dar fă bine și ascultă cînd îți spun ceva, că nu-ți vreau răul. Vreau să te văd fericită, asta vreau.

—Dumneata ai fost fericită ?

—Eu ?

— Da, dumneata.

— Am fost.

— Singură mi-ai povestit că alde bunica nici nu voia s-audă de tata. Că-i un vîntură-lume, că-ți pregătiseră o partidă cu un negustor serios și așa mai departe.

— Asta era în alte timpuri, se răsti madam Cornea.

— N-are importanţă. Nu vreau să aleagă alţii pentru mine, mamă. Vreau să mă mărit aşa, frumos, o poveste de dragoste ca-n romane, cu un om care să mă iubească şi să treacă pentru mine prin foc şi prin apă.

—Bine, dar căpitanul...

— Căpitanul ! Am ieşit de trei ori cu el pe stradă şi acuma toată mahalaua mă întreabă : cînd jucăm la nuntă ?

— Eu nu-s toată mahalaua.

— Nu eşti, dar mă întrebi aşa, fără rost. Mai întîi că n-am de gînd să mă mărit. Ştii bine că mi-am ales o carieră...

Madam Cornea mestecă indignată în oala cu dulceaţă şi o privi de sus în jos :

— Carieră ! Ce carieră-i asta, fato, că nu te-am văzut deschizînd o carte ? Uită-te la gemeni : învaţă din zori şi pînă-n noapte.

— Gemenii dau la politehnică, pe cînd eu...

— Tu, ce ?

— Examenul meu depinde de talent, nu de toceală.

— Şi eşti sigură că ai talent ?

Anda ridică din umeri, abia acum supărată de-a binelea :

— Dacă maică-mea vorbeşte aşa, ce să mai zic de un om străin ?

— Nu, fata mamei, n-ai înţeles. Tot ce vreau de la tine e să fii mai judecată. Ai dat anul trecut şi ştii cum a mers. Vrei să spui că anu-ăsta o să ai mai mult talent decît atunci ?

Anda lăsă capul în jos. Aici are dreptate, gîndi. Nici n-am scăzut, nici n-am crescut, ca talent sînt tot eu şi dacă numai talentul contează...

— Mai e vorba şi de sprijin, mamă. Mi-a promis doamna Scarlat că îndată ce ajunge la Bucureşti...

— Nu te lua după promisiuni. Toată lumea promite cît are nevoie de tine. După asta, uită.

— În tot cazul, eu încerc. Pe urmă, dacă văd că nu ţine, cred că Emil...

— Spune-mi, îl iubeşti ?

— E... altfel decît ceilalți, spuse Anda. Asta-i o replică dintr-o piesă, cred, dar se potrivește. Știi, mamă, are și calități și defecte.

— Nu există om fără defecte, făcu mama evaziv. Depinde ce defecte. Am auzit că se duce cam des la restaurant.

— Dar ce să facă ? se pomeni Anda apărîndu-l pe Emil. Unde să se ducă serile, singur cum e ? Ce să mănînce ? Să-și gătească singur, să cumpere morcovi și cartofi de la piață ?

— Poate nu-i vorba de mîncare.

— Emil și băutura ! Bea cît beau și eu, poate un pahar sau două mai mult. Dar niciodată nu l-am...

—Ei, ajunge, te-am înțeles. Îl aperi parc-ai fi la tribunal. Asta înseamnă că ții la el.

— Îmi e prieten, murmură Anda.

— Dă-mi o farfurioară din dulap.

Fata se ridică, ascultătoare, puse lucrul pe masă și se duse la bufetul înalt, de modă veche, altădată la mare cinste în sufragerie, exilat aici la insistențele ei. Luă farfurioara dintr-un teanc cafeniu-roșcat, o culoare sumbră dar potrivită cu înfățișarea mohorîtă a dulapului, o șterse cu șervetul vărgat ca un caftan oriental și o întinse mamei. Madam Cornea o luă cu un gest automat și rămase cu ea în mînă, privind undeva deasupra sobei.

—Așa te-aș fi vrut, fată gospodină, să fi învățat toate de la mine. Nu teatru. Nu modă. Nu visuri. Astea vin și trec și rămîne viața de toate zilele, cu mărunțișurile ei. Și trebuie să faci față.

— De unde știi că n-o să fac față ? spuse Anda agresiv. Și în general nu mă încîntă perspectiva asta : o cratiță și un polonic și șorț și ceapă tocată.

— Vrînd-nevrînd trebuie și astea. Pe urmă rîde lumea că nu te-am învățat.

Anda țîțîi din limbă încercînd să fie ironică, dar nu păru decît nerăbdătoare. Mama îi întinse o farfurioară cu spumă de dulceață.

— Las-o să se răcească, fato, că te frigi. Ia vezi, a ieșit bună ?

— E bună, confirmă Anda degustînd critic produsul și plescăind mărunt. Și are o aromă...

— Asta-i secretul meu. Aroma. Şi nu vreau să se piardă. Hai, să-ţi dau şi ţie reţeta. Poate o să-ţi folosească...

Anda primi cu recunoştinţă lecţia, care-o depărta deocamdată de subiectul acela atît de delicat. Ce vor de la mine ? se întreba. De ce toate mamele ţin neapărat să-şi mărite fetele cît mai repede ?

— Nu-i firea mea, ştii bine, mamă, spuse ea deodată. Nu vreau să am obligaţii. Vreau să merg la baluri, să dansez, să cînt, să mă plimb sub clar de lună...

— Lasă poeziile. Poţi face asta şi ca femeie căsătorită. Gîndeşte-te : să ai un cămin al tău, un bărbat care să te iubească, mai tîrziu un copil...

— Un copil... repetă Anda pe gînduri. Mi-ar place să am doi gemeni, ca vecina. Să-i îmbrac la fel, cu rochiţe de aceeaşi culoare. Chiar dacă-s băieţi. Cu rochiţe de catifea roşie... Mamă ! Unde-i rochia mea de catifea roşie ? Îmi trebuie neapărat sîmbătă.

— Dar ce-i sîmbătă ?

— E sîmbătă. Crezi că am de gînd să stau în casă sîmbătă seara ? Mă duc s-o caut şi s-o calc, urgent !

Ţîşni pe uşa bucătăriei şi madam Cornea ridică din umeri în urma ei : copil năzdrăvan. Zicînd acestea, se-ntoarse la dulceaţa care continua să fiarbă gros, ca o lavă arămie.

5

Comandant şi educator, sună frumos, două meserii deodată, îmi vin nişte puştani care abia au terminat liceul, le dau pe mînă tunul, timona sau staţia de radiolocaţie, îi învăţ, le repet de zece ori un lucru, pe urmă examen, făţiş sau pe furate, în fiecare clipă băieţii ăştia sînt în examen, îi judec şi am puteri asupra lor, de mine atîrnă dacă unul îşi vede duminică nevasta sau dacă altul intră la arest fiindcă s-a îmbătat şi a făcut tărăboi în oraş, m-am învăţat cu ei şi ei cu mine, cred că mă şi iubesc un pic, fără asta n-ar avea nici un farmec, ţin la mine cum şi eu ţin la ei, poate uneori sînt cam aspru, dar aşa trebuie, o dragoste aspră, fără dulcegării şi fără menajamente, este ceea ce lupt să realizez cu fiecare leat, uite băiatul ăla din Bucureşti, dacă nu mergeam cu taximetrul lui nu-l mai revedeam poate niciodată. Să trăiţi, tovarăşe locotenent, sau de cînd ne-am despărţit veţi fi avînd alt grad, vă rog să mă iertaţi. Îi dăduseră lacrimile : Ce mai face remorcherul nostru ? De unde să ştie că de atunci am mai schimbat trei funcţii şi că acuma comand o navă cu rachete ! Mă mai cunoaşteţi ? Cum să nu, tovarăşe, numai că am uitat cum te cheamă, nu cumva Georgescu ? Aşa, Georgescu, ce bine că v-aţi amintit, sînt şapte ani de-atunci, m-aţi scos din mare încurcătură cînd cu nunta... Povestea asta, uitată demult... De ce-aş ţine-o minte ? În fiecare an unul are un frate sau o soră care face nuntă şi eu trebuie să-l scot din încurcătură, aparent depinde de toanele mele, dar omeneşte... Tovarăşe locotenent, iertaţi-mă că vă spun aşa, în vremea aia eu făcusem nişte boroboaţe şi totuşi m-aţi înţeles şi mi-aţi dat drumul... Dar ce, era să aştept pînă te făceai om cumsecade ? Sora dumitale nu şi-ar fi amînat nunta pîn-atunci. De altfel am şi uitat cum a fost. Aţi uitat dumneavoastră, dar noi nu uităm...

— Tovarăşe comandant, raportez că e gata. N-o să ne mai dea bătaie de cap.

— Aha, antena, bine Velicule, ia d-aici o ţigară, fumeaz-o liniştit şi pe urmă uită-te la difuzorul din cabina mea. Cam hîrîie.

— Vă mulţumesc. Nu, n-o aprind acuma, mă duc mai întîi să văd ce e cu difuzorul.

Pleci şi tu, Velicule... Te-am făcut sergent înaintea tuturora, Bădoiu a citit ordinul urmărind rîndurile cu stiloul şi pe urmă a aţintit stiloul spre mine ca pe-o ţeavă de pistol : Să nu-ţi facă greutăţi mai tîrziu, Armaşule, de ce nu aştepţi să-l mai verifici ? Le faci concesii şi după aia parcă văd că vii cu scuze. N-am obiceiul ăsta, tovarăşe comandant, iar oamenii nu mă înşeală fiindcă nici eu nu-i înşel pe ei, încrederea e reciprocă... Bine, Armaşule, semnez, dar pe barba ta, să ştii că eu nu glumesc cu de-astea. Nici eu nu glumesc, tovarăşe comandant, nu vă mai încruntaţi aşa, pleacă omul în permisie şi să se bucure ai lui cînd l-or vedea sergent... Şi-acuma pleci, Velicule, mai ai două luni sau trei dar ştii că pleci, cu gîndul ai şi plecat pe jumătate, faci tu treabă, eşti băiat bun, dar te văd cîteodată cu ochii duşi şi ştiu la ce te gîndeşti... Iar eu rămîn mai departe şi trebuie să găsesc alt Velicu pe care să-l pun şef peste ceilalţi şi să-l trimit în permisie cu tresă nouă de sergent, s-ar putea să nu mai găsesc un Velicu, de ce ni se pare totdeauna că anul trecut am avut oameni mai grozavi decît cei de acuma? Iar la sfîrşit cînd pleacă ăştia ne gîndim ce oameni grozavi erau, nu ca prichindeii de acuma, se poticnesc de toate alea pe punte, şi cresc şi ei şi pleacă şi ce oameni grozavi erau şi tot aşa mereu, sînt un fel de meşter Manole, încheg un echipaj, îl sudez cu greu, îl fac să lucreze ca o singură fiinţă şi pe urmă jumătate din ei îşi iau rămas-bun de la cealaltă jumătate şi de la mine...

— Tovarăşe comandant, am făcut graficul serviciilor.

— Bine, Mihalcea. A ieşit pe cinste, au dreptate ăia care mă invidiază că te am secund.

— Cînd oi ajunge adevărat secund...

— O s-ajungi curînd, Mihalcea, că-ţi place meseria. Inclusiv graficele. Şi chiar dacă nu-ţi plac, le faci temeinic. Asta-i foarte important.

Mihalcea nu putea să sufere hîrtiile; anul trecut, chiar în ziua cînd se prezentase la navă, i-a dat să facă schema navei cu organizarea echipajului şi secundul protestase timid, asta-i treabă de arhivar, atunci lasă c-o fac eu, eşti nou şi-ţi vine greu, Mihalcea sărise ca ars şi lucrase toată noaptea la schema aceea plicticoasă, dar o făcuse impecabil şi fuseseră lăudaţi pentru ea. Un romantic acest Mihalcea, cu ochii lui negri visători, cu chica puţin cam mare ieşind de sub caschetă. Oamenii tăi sînt cam nedisciplinaţi, Armaşule, ai un secund cu frizură de actor. Eu nu prea mă uit la frizură, mă interesează cum lucrează pe hartă şi-i un as, tovarăşe comandant. Se putea să fii şi tu o dată de acord cu mine?

— Vreme bună, spuse Mihalcea tropăind de colo-colo pe comandă. Şi marea asta ca oglinda...

Emil privi cu plăcere în jur. De la înălţimea comenzii, panorama portului i se înfăţişa vastă şi limpede în această dimineaţă însorită, cu aer pur şi nemişcat. Zeci de catarge, profilate pe zidurile albe ale atelierelor şi depozitelor; o autocisternă galbenă gonind elegant spre oraş;

un pluton de marinari, cu armele sclipind în soare, tropăitul lor cadențat, cîntecul aspru, cam disonant dar vioi ; jos, pe apă, imaginea întoarsă a siluetelor cenușii, reflectată ca într-o oglindă imensă, pe care în răstimpuri cîte-o pală de vînt călătorind hai-hui prin port o înfiora într-un loc sau în altul, ca și cum cineva ar fi tîrît o pînză gri peste întinderea lucioasă.

— E o zi potrivită pentru filmare, spuse Mihalcea. Nici un nor, nici urmă de pîclă ; culori vii și totuși armonioase...

— Lasă descrierile de natură și intră în subiect. Văd bine că ai ceva pe inimă.

— Cum de-ați ghicit, tovarășe comandant ? rîse secundul cam stînjenit. Am un bucluc cu o fată. E de la mine, din Măgurele. Cam aiurită. M-am distrat de vreo două ori cu ea și știu sigur că-n locul meu sînt alții acuma Mi-a scris taică-său că vrea să stea de vorbă cu mine.

— Altă poveste de dragoste, Mihalcea...

— Mai știți și dumneavoastră una ?

— Fiecare știe.

— Așa e. Unde te-ntorci, e o poveste de dragoste. Filme, romane, piese. Cred că nu se poate fără asta.

— Mihalcea, știi în ce situație sîntem. Din zi în zi așteptăm controlul.

Mihalcea se încruntă și roși. I se părea nepoliticos din partea comandantului să-i întrerupă atît de brusc destăinuirea și să treacă la alt subiect.

— Avem toate documentele la zi, spuse el oficial.

— Te cred, dar nu-ți pot da permisie acum.

— Nu de permisie e vorba, zise secundul, rușinat de bănuiala lui. Mai rău. Taică-său vrea să vină săptămîna asta pe aici.

— Atunci ce te omori cu firea ? Credeam că vrei permisie...

— Nu-mi trebuie decît o seară, la Cazino. Dacă nu sînt de serviciu.

— O să am grijă să nu fii. Asta-i tot ?

— Nu e tot, mărturisi locotenentul. Ce vorbesc eu cu omul ăla, tovarășe comandant ? O să mă-ntrebe cum se-ntreabă : am intenții serioase ori...

— Și tu ai intenții serioase ?

— Chiar dac-aş avea, nu-mi convine fata. Am... am făcut dragoste cu ea. Nu eram eu primul. Dar unui tată nu-i poţi spune asta.

— Nu-i poţi spune. A naibii chestie. Ştii ce ? Evită şi tu răspunsul, mai amînă-l pînă se lămureşte omul singur.

— Ei... oftă Mihalcea şi înfăşură frumos graficul acela. Mă duc să controlez cambuza, spuse el şi plecă.

Eşti un feudal, locotenente. Ce dacă n-ai fost tu primul ? Oare de asta să atîrne viitorul unui om, fericirea unei căsnicii ? Uite, Anda. Dacă mă-nsor cu ea, se cheamă că am luat o femeie care a mai avut şi alte... Ei, şi ? Mă socotesc un om modern, lipsit de prejudecăţi, şi totuşi... uneori te rîcîie. Dar e un motiv să renunţ la ea ? Ce, eu n-am mai avut alte... combinaţii ? Nesuferit cuvînt, combinaţii. Şi-apoi nimeni n-a reproşat vreodată unui bărbat că înainte de căsătorie... Atunci unde sînt concepţiile moderne ? Cu ce sînt eu mai puţin feudal decît Mihalcea ? Toată întrebarea e dacă o iubeşti sau nu. Mihalcea nu ţine la fata din Măgurele. O aventură, despre care vorbeşte cu dispreţ. Şi înainte de asta, cum o fi divinizat-o ! De ce naiba îmbrăţişarea asta pe care o dorim atîta ne schimbă optica ? Şi cum ştiu ele, cum de simt cu atîta exactitate ? Au dreptate c-o fac pe fecioarele în faţa unuia ca Mihalcea, care-şi contabilizează aventurile în carneţel, fiindcă după asta el începe să zică stai că n-am fost eu primul, dar nu-s toţi ca Mihalcea, eu nu sînt, eu accept să nu fi fost primul, dar vreau să fiu singurul, ce e greşit în asta, egoism, simţ de proprietate, ba morală, etica iubirii, şi-apoi...

Peste port izbucni deodată prelung, ascuţit, dureros în auz, urletul sirenei de alarmă. Emil tresări. Îşi aruncă privirile spre cheu. Percepu la întîmplare imaginile răzleţe a ceea ce însemna portul în alarmă. Cîţiva soldaţi în goană spre navă, tîrînd după ei husele groase de la tunuri, pe care tocmai le spălau pe un ponton ; doi motorişti ducînd un fel de fus de oţel strălucitor ; tropăitul marinarilor pe punte ; fluieratul unui şef de cart de la nava vecină ; un pescăruş speriat de zgomot, ţipînd deasupra catargelor ; bubuitul motoarelor de la nava şapte ; un chiulangiu ivit fuga dindărătul unei magazii unde fără-ndoială trăsese un pui de somn ; un soldat sărind de-a dreptul pe punte de pe hangarul din babord, fără a mai folosi scara, mă răfuiesc eu cu el după aceea ; becurile de la tabloul de semnalizare aprinzîndu-se treptat, semn că oamenii treceau la posturile lor...

— Pregătiți nava pentru marş şi luptă, ordonă Emil, şi în interfonul din dreapta începură să se audă rapoartele :

— Motoarele gata de marş...

— Staţia de urmărire gata...

— Centrala de tragere...

— Radiolocaţia...

Oamenii lui. Îi cunoştea după glas, după felul, mai repezit sau mai calm, în care răspundeau ordinului. Manevră mînerul telegrafelor și, după cîteva secunde, întreg corpul navei se cutremură de trepidaţia motoarelor principale. Simţi un adevărat fior de mîndrie. Totul în mîna lui, concentrat în această mînă, în acești ochi care vedeau pretutindeni și dirijau neobosit o întreagă uzină, cu zeci de oameni care în fiecare secundă făceau exact ceea ce trebuiau să facă în secunda aceea ; o încredere fără limite, aici, pe navă, încrederea că la două etaje sub punte, izolat într-o cabină strîmtă, necontrolat și nesupravegheat de nimeni, un marinar apasă pe starterul girocompasului : douăzeci de mii de ture pe minut, temperatură constantă, un mecanism atît de delicat, în grija unui om care acum cîteva luni purta şapcă de licean şi fuma pe ascuns ; încrederea că îndată ce-a împins de două ori înainte şi înapoi maneta telegrafelor, patru motorişti cu căştile de protecţie antifon pe cap se reped la pompele de amorsare ale motoarelor principale ; că dincolo, la uzina electrică, un maistru tînăr împinge șalterul şi centrala de tragere, această minune a electronicii, primeşte curent de înaltă tensiune și va începe jocul tremurat al acelor pe cadranele fosforescente ; încrederea că la staţia radio, la ancoră, la ecranul de radiolocație, oamenii aceia, băieții care se stropesc cu furtunul de incendiu sau îşi mînjesc unul altuia pantofii cu vopsea, sînt acum la posturi şi traduc clipă de clipă ordinele lui, gîndurile, comenzile, intenţiile lui...

Privi în dreapta, spre nava vecină. Miti îi făcu un semn cu mîna şi coborî pe cheu. Coborî şi el, făcuse de sute de ori lucrul ăsta ; cînd se dădea alarma punea nava la punct, pornea motoarele şi cobora să primească ordine ; uneori plecau în larg pentru o zi sau o săptămînă, alteori li se spunea să dea liber oamenilor de la posturi şi să continue programul normal, fiindcă a fost vorba de un simplu exerciţiu...

Bădoiu venea de undeva, dinspre clădirile comandamentului, uitîndu-se la ceas, şi comandanţii de nave îl aşteptau aliniaţi pe cheiul de-acuma pustiu.

— Alarma asta nu era-n plan, spuse el parcă scuzîndu-se. E ordonată de contraamiral. Ieşim în larg pentru antrenament : căutăm şi atacăm cu rachete ţinta navală. Totul se va petrece real, mai puţin lansarea propriu-zisă. Nava şapte va fi navă-comandant. Pleacă prima. La zece minute interval una de alta, o urmează celelalte în ordinea obişnuită. Sînt întrebări ? Nu ? Atunci... Executarea !

Parc-ar fi Nelson la Trafalgar, gîndi Emil privind guşa bine bărbierită a comandantului de divizion. Iar o să-ncălzim marea cu elicele, marea asta liniştită ca o baltă, fără alt cîştig decît nişte moto-ore consumate. Pe furtună, atunci să facem antrenament ! Auzi, alarma nu era în plan ! Păi ce fel de alarmă mai e dac-o treci în plan ? E ca o inspecţie anunţată dinainte. Oamenii cu bocancii lustruiţi, cearşafurile nepipăite, la raport numai laude... şi toată lumea e mulţumită. Iar dacă le spui toate astea, ţi-o trîntesc că eşti rebel, că mergi împotriva curentului !

Porni în fugă spre navă. Spre nava care aştepta, trepidînd. La prova doi oameni la manevră. Sus, pe puntea de comandă, semnalizatorul desfăcînd husa de pe proiector. Lîngă el, capul mare al secundului, cu cascheta pusă cam pe-o parte. Iar i se vede chica. Cu chica asta face victime la Măgurele...

Lîngă schela navei opt stopă maşina contraamiralului. Maşina bej pe care-o cunoşteau toţi şefii de cart şi aveau grijă să-i vestească, măcar în ultima clipă, sosirea. Emil se precipită spre mașină salutînd.

— Mă iei și pe mine, Armașule ? întrebă contraamiralul Dobrescu întinzîndu-i mîna.

6

Mersul acela vijelios pe mare, care nu poate fi asemuit cu nimic altceva : valuri venind în întîmpinarea navei și nava trecînd nepăsătoare printre ele, peste ele, prin ele, tăindu-le, lovindu-le, lăsîndu-se la rîndul ei lovită, săltînd ușor, abia după ce valul a trecut, înclinîndu-se agale într-o volută splendidă care se prelungește pînă cînd devine îngrijorătoare, ai impresia că puntea n-are de gînd să mai revină la poziția orizontală, și toate astea se petrec la peste șaizeci de kilometri pe oră, vîntul din prova îți înțeapă fața, parc-ai fi într-un camion în plină goană, o goană pe care n-o poate stăvili nimeni și nimic, aici nu-i loc de frînări bruște sau viraje scurte, totul are un alt ritm, mai maiestuos, mai elegant, făcut parcă pentru ochiul unui pictor care lucrează cu trăsături largi de penel, și vine uneori un val mai mare decît toate celelalte, un val de vreme bună care se ivește deodată și crește într-o clipă de-ți acopere tot orizontul, parcă te-ai afla în fața unui dîmb, care devine movilă, apoi deal străveziu și n-ai cum să-l ocolești, nici să-ncetinești și nici să te gîndești la nimic altceva în clipa aceea, decît să-ți adăpostești fața și s-o aperi de explozia sărată și rece care ocupă aerul din jur...

— Îți place vîntul din prova, rîse încet reporterul ștergîndu-și apa de pe obraji cu mîneca.

— Asta nu-i meserie pentru domnișoare, răspunse voios Emil. Dar dumneata... cum te simți ?

— Am o pasiune secretă pentru mare, zise reporterul, om de patruzeci de ani. Totdeauna am pretins că nu sînt un simplu fotograf. Dimpotrivă : dacă voi constata că nu-mi rămîne decît să fac poze, mă las de meserie.

— Asta n-o pricep, făcu Emil întorcîndu-se spre el. Nu pricep deloc.

— Am absolvit filologia, spuse reporterul. Oricînd pot fi profesor de liceu salutat de toată lumea și fără tinichelele astea după mine. Bătu cu palma în tocul de piele al aparatului „Exakta-Varex“, care-i atîrna ca de obicei de gît. Mă duc prin unități și mă strigă soldățeii : șefule, fă-mi și mie o poză, că ți-o plătesc. Mă înfurii ca un dobitoc, știu că n-ar trebui să mă înfurii, dar uite că mă înfurii, probabil sînt prea orgolios, ar trebui să le dau dreptate flăcăilor ăstora, cred că nu există om care să refuze vreodată o fotografie, e un fel de dorință instinctivă de a opri clipa pe loc, poate că în secret fiecare om are în el ceva din Faust, fie că-i fericit sau nu.

— Fericire ? spuse Emil. Eu unul te credeam fericit.

— Nu mă plîng. Dar nici nu pot să susțin că îmi merg treburile strună. Faci un scarificiu și-ți dai seama că e zadarnic, că fugi după o țintă care se îndepărtează mereu...

— Dacă-i așa, dă-mi voie să te întreb : de ce ai ales asta ? Arătă spre aparat cu un gest care acuza parcă. Eu fac meseria pentru care am fost creat. Nici n-aș accepta să fiu altceva decît sînt. Dar dumneata ?

— Sînt deghizat, mărturisi reporterul. Poate e ridicol ce spun, nici eu nu sînt sigur dacă nu-i ridicol. S-ar putea să umblu după ceva care nu există, sau nu pot eu să descopăr. E groaznic cînd îți dai seama de propria-ți neputință. Se-ntîmplă în jur atîtea lucruri a căror semnificație ne scapă !

— Vorbești în șarade, spuse Emil. Se întoarse spre semnalizator : Fii atent cînd iese tovarășul contraamiral pe punte. Să-mi raportezi.

— 'Țeles ! strigă semnalizatorul.

— Sînt și altele care se înțeleg mai ușor, zîmbi Emil. Ar fi bine să poți spune în toate împrejurările „Țeles“, ca băiatul ăsta care prescurtează mereu cuvintele ! Uneori, ai dreptate, sînt lucruri al căror înțeles exact trece de noi, ne depășește, se pierde pentru totdeauna.

— Nu-i așa ? spuse bucuros reporterul. Simți și dumneata asta ? Înseamnă că e ceva în firea lucrurilor. Totuși trebuie să faci ceva ca să înțelegi. Dacă nu totul, măcar o parte. O parte cît mai mare. Visul meu, tovarășe căpitan, este să înțeleg totul despre marină. Totul, adică esențialul.

Pentru asta accept și șefule fă-mi o poză, și unghiile îngălbenite de revelator, și întunericul stacojiu al laboratorului. Vreau să știu totul despre marină și pe urmă să scriu un roman. Un roman total, dacă-ți place denumirea asta. Ceva care să te apropie de nemurire, sau de divinitate. Să duci în vîrful stiloului destine omenești, să le manevrezi după o logică a lor, chiar dacă viața nu e totdeauna logică. În romane viața este logică. Trebuie să fie. Fiecare destin determinat dinainte și răspunzînd unui mare adevăr esențial. În cazul nostru, adevărul ăsta e specificul marin.

Un nou talaz, mare, albastru-verzui, se înălță în prova. Iarăși țîșni jerba de stropi pulverizați cu o forță nebănuită, apoi apa se scurse în borduri, forfotind. Emil se aplecă peste parapetul înalt al comenzii, să vadă ce-i pe punte. Erau numai torentele și-n urma lor oțelul cu picături strălucitoare ca niște pistrui de argint.

— Grea misiune ți-ai ales, spuse. Cauți fără să știi ce. Care specific marin ? Crezi că aici sînt oameni din alt aluat, că destinele lor au altă determinare ? Sîntem oameni ca toți oamenii. Cu problemele comune omenești. Cu bucurii și amărăciuni, cu invidii și altruism, cu abnegație și indiferență. Cred că ar trebui să cauți altceva. Nu specificul marin. Mai degrabă specificul uman... dacă-ți place denumirea asta.

Reporterul rîse.

— Lucrez aici, la ziar, de zece ani. De zece ani urmăresc o țintă. Poate-i o himeră, dar cred în ea. Vrei să-mi arăți că am irosit zece ani alergînd după o himeră ? E prea tîrziu să mă mai las păgubaș. Am scris vreo trei broșurele, lumea de aici mă socotește scriitor, sînt scriitorul lor, al orașului, fiecare oraș are un personaj al lui, cînd făceam liceul, la Giurgiu, era o femeie nebună, Fița din centru, stătea toată ziua în stradă și lumea o cunoștea și copiii rîdeau de ea și ea îi înjura și-i scuipa și revenea liniștită la locul ei. Alt oraș are un om care fluieră. Fluieră minunat, atît. Merge pe stradă și fluieră. Uite-l p-ăla care fluieră, zice lumea. Probabil că așa mă arată și pe mine. Îl vezi pe ăsta ? E scriitorul orașului. Într-un orășel în care nimeni n-a publicat altceva decît corespondenţe la „Sportul“ sau vreo sesizare în ziarul judeţean, e ceva să scrii trei broşuri. Te face celebru în ochii localnicilor. Dar nu asta-mi trebuie, celebritatea asta de doi bani. Nu pentru asta la treizeci de ani stăteam noaptea să învăţ conjugările slavone şi evoluţia vocalelor în limbile romanice. A fost un preţ şi ăsta, pe lîngă şefule, o poză la băiatu şi toate celelalte. Voiam să aflu secretul cărţilor. L-am aflat. Acum caut să mai aflu ceva. Secretul celălalt, mai bine ascuns, totuşi existent, sînt sigur de existenţa lui, undeva în jurul nostru, poate în discuţiile marinarilor înainte de stingere, în apa asta care fierbe sub elice, în cerul de deasupra, în nopţile în care se dă alarma şi pe străzi aleargă în tăcere oameni abia ieşiţi din căldura patului ca să lipsească o săptămînă de acasă, în sufletele femeilor lăsate singure, în puntea asta, în răspunsul de adineauri al semnalizatorului. Secretul ăsta care-mi aleargă printre degete ca un ţipar, simt clipă de clipă că mă aflu în preajma lui, că-s gata-gata să-l ating, mi se pare că-l am în mînă şi tocmai atunci vine ceva care-mi zdruncină încrederea, care mă dă pradă îndoielii...

— Meserie grea, spuse Emil.

— Fără asta n-aş putea trăi. Dumneata ai un scop în viaţă : să fii marinar şi să formezi marinari. Pentru asta faci clipă de clipă tot ce-ţi stă-n puteri. Eu... am romanul total despre marină.

Emil încuviinţă din cap.

— Îmi pare rău că nu pot să te ajut. N-am cum. Nu-ţi pot dezvălui secretul acela. Poate că nici nu există. N-am avut niciodată dovada prezenţei lui. Dar e lucru mare să-l cauţi. Să fii neliniştit, să vrei ceva. Detest oamenii liniştiţi, de aceea te înţeleg perfect.

— Asta înseamnă foarte mult, spuse reporterul.

Secundul se urcă pe comandă şi salută.

— Nu vreţi să vă odihniţi puţin, tovarăşe comandant ? Aş putea să vă ţin locul...

Îl mai înlocuise şi alteori, în timpul ieşirilor de lungă durată, deşi dac-ar fi fost după Emil n-ar fi pus capul jos trei zile şi trei nopţi. Îl lăsa cînd era vorba de marşuri lungi, fără dificultăţi probabile, pe mare liniştită şi cu consemnul straşnic să-l anunţe la cea mai mică întîmplare neprevăzută. Dar nu era nevoie ; comandantul se trezea singur cînd vîntul se întărea şi apărea pe punte înainte ca secundul să fi ieşit din dilema dacă trebuie să-l cheme sau nu... Mihalcea voia mai ales acum, cînd la bord se afla contraamiralul, să stea măcar zece minute pe scăunelul acela incomod din dreapta timonierului, cu cascheta îndesată pe frunte şi fumînd, dintr-un minetism involuntar către care-l împingea admiraţia pentru comandantul navei. Şi mai era şi reporterul, nu strica să se afle că el, Mihalcea, e capabil să supravegheze o navă-n marş întocmai ca un comandant experimentat. De aceea îl cam dezamăgi refuzul, altfel politicos şi zîmbitor.

— Unde-i tovarăşul contraamiral ? întrebă Emil.

— Cred că s-a plictisit de aer şi de mare şi de valuri. S-o fi dus să tragă un pui de somn în cabină.

— Ei, drăcie, în zarva plecării n-am mai avut vreme să mai văd dacă-i ordine pe acolo.

— Un om la vîrsta lui, după şase ore de balans, nu se mai uită la ordine.

— Crezi ? spuse Emil.

Radiometristul, un maistru tinerel, cu obraji rumeni ca de fată şi glas subţire, apăru lîngă ei :

— Raportez că tovarăşul contraamiral m-a întrebat de ce nu pornim staţia.

— Unde-i dînsul ?

— E jos, la girocompas. A fost şi la centrala de tragere, şi la uzină...

Emil zîmbi, cu ochii la secundul său. Reporterul asculta în tăcere.

— Şi ce i-ai răspuns ? întrebă Emil.

Maistrul radiometrist ezită puţin.

— I-am raportat că aşa am primit ordin de la dumneavoastră, spuse el parcă dezvinovăţindu-se. Să păstrăm staţia pentru antrenament pe vreme rea. L-am întrebat : ordonaţi s-o pornesc ? şi mi-a spus că dînsul e musafir aici şi că pe vapor numai comandantul dă ordine.

— Bine, du-te la postul dumitale.

Tînărul vru să plece, dar în capul scării se ivise cascheta cu fireturi de aur a contraamiralului. Maistrul înţepeni într-o aproximativă poziţie de drepţi, atît cît îi îngăduia balansul navei, apoi coborî în fugă.

— Prin ce mijloace faci dumneata căutarea ţintei, Armaşule ? întrebă comandantul brigăzii cu respiraţia puţin iuţită de urcatul scării.

— Sîntem în formaţie, tovarăşe contraamiral. Prima navă care vede ţinta comunică şi celorlalte.

— Şi nu vrei să fii dumneata primul ?

— Las cinstea asta navei-comandant. Eu am alte planuri.

— Oare planul dumitale nu coincide cu programul de pregătire al întregului divizion ?

— În linii esenţiale sigur, coincide. Dar mi s-a dat libertatea să folosesc cum cred de cuviinţă orele afectate staţiilor. Radiometriştii mei sînt antrenaţi în observarea pe mare calmă. Păstrez orele de antrenament pentru vreme rea.

— Am mai auzit povestea asta, făcu Dobrescu neutru.

Emil întinse mîna spre interfon.

— Dacă doriţi să-i verificaţi, dau drumul la staţie.

— Nu, nu-i nevoie. Ţi-am spus că sînt pe nava ta un pasager şi nimic mai mult. Dar vei putea să te încadrezi în misiune ?

— Raportez că misiunea nu va suferi.

— Aşa, spuse contraamiralul. Procedează cum crezi că e mai bine. Numai dacă crezi cu adevărat că e bine.

— Sînt convins, tovarăşe contraamiral.

Omul ăsta ştie ce vrea, Nicule, gîndi contraamiralul adresîndu-se interlocutorului său obişnuit. Numai că trebuie să-l înţelegi. Să pătrunzi esenţialul ; unde vrea să ajungă ? În cazul de faţă s-ar găsi destule voci care să-i reproşeze că încalcă ordinul. Dar o face în numele unui scop, şi e bine aşa. Cu condiţia să-l înţelegem. Uneori nu vrem să facem efortul ăsta, ne deranjează, totul e aşa de nou, sau ni se pare că-i nou, şi noutatea e privită totdeauna cu neîncredere, apare perspectiva riscului, răspunderea, dacă mă vor întreba de ce-am admis asta şi așa mai departe. Ăsta-i destinul noului, Nicule, pătrunde greu și pe poteci nebătătorite. Pentru el nu există încă regulamente, regulamentele îl consfințesc abia după aceea...

Dobrescu mai privi puțin în jur, măsură cu ochi de expert distanța pînă la nava din prova, urmări cîteva clipe munca timonierului apoi se duse în colțul celălalt al punții de comandă, lîngă mitralior. Un obicei vechi de-al lui, să stea de vorbă cu soldații. Mihalcea, care urmărise totul de la o distanță respectuoasă, se apropie de Emil și-i spuse discret :

— Mă gîndesc că era mai bine să pornim stația o dată cu ceilalți. O oră-două de funcționare în plus, ce contează ? Poate s-a supărat că l-ați contrazis.

— Îl cunosc bine, spuse Emil încet. I-am explicat despre ce e vorba și m-a înțeles. Ne-a spus de-atîtea ori : aprob ideile îndrăznețe. Vreau să fac din voi comandanți cu inițiativă, dar fără risc de dragul riscului. Ține minte, Mihalcea, eu am totdeauna o justificare precisă a acțiunilor.

— Da, dar nava șapte o să se laude că a descoperit prima ținta...

— Pe vreme calmă e simplu. Oricine o poate descoperi. Dar nu în situația asta. Să fii atent la hartă. Ținta abia a plecat din raionul D..., deci nu-s șanse să fie prinsă decît peste un ceas sau două. Celelalte nave, ca să fie mai sigure, au pornit stațiile de pe acum. N-au să vadă decît bărcile pescarilor sau vreun cargou tocmai spre coastă. Asta nu mă interesează. Știi ce radiometriști avem. Ar însemna să uzăm stația inutil. Mai devreme de o oră n-o să vedem ținta. Du-te și controlează după hartă, dacă vrei.

Reporterul intră și el în camera hărților, în urma secundului. Cînd reveni, contraamiralul discuta cu Emil.

— Ce zi frumoasă ! spuse Dobrescu. Tovarăşe, ce-ar fi să ne faci și nouă o fotografie ?

Reporterul zîmbi amabil și desfăcu la iuțeală tocul aparatului „Exakta-Varex“.

7

— Ce faci, dragă, vine toamna, n-ai început să te pregătești ? întrebă Iuliana printre dinți. Ținea boldurile în gură ca o croitoreasă profesionistă. Îi prinse pulpanele din față ale vestei lungi, de culoare albastră, pe care Anda avea de gînd s-o îmbrace la balul stațiunii. Văd că te ții de petreceri. Nu-s trei zile de cînd ne-am văzut la Cazino, și-acuma iarăși...

— Mi-e groază de plictiseală, spuse Anda. Iar cu facultatea e limpede. Dacă am noroc, intru. Dacă nu, tot degeaba.

— Așa spuneai și vara trecută, după ce toată iarna zbîrnîiai facultate și iar facultate. E drept că nu-ți prea arde de carte pe căldura asta...

— Nu-i vorba de carte. Ce să înveți pentru teatru ? Ce, e politehnica ? Știi, Iuliana, dac-aș fi urmat realul, m-aș fi dus la politehnică. Am trei colegi care-au trecut în anul doi...

— Politehnică ! se strîmbă Iuliana. La ce bun ? Ori totul ori nimic, vorba latinului. Uite, eu trăiesc foarte bine și fără politehnică. La ce-ți trebuie ? Ca să mesteci mai științific în cratița cu mîncare ? Că tot la cratiță ajungi, dacă nu vrea soarta să te faci artistă. Na, că m-am înțepat, fir-ar a naibii, m-ai înjurat în gînd, așa-i ?

— Dacă-mi prezici un viitor atît de negru, rîse Anda. Politehnica în nici un caz. Poate filologia. Sau geografia.

Iuliana ridică sprîncenele smulse pînă la ultimul fir și redesenate într-un arc perfect, ceva mai sus de locul unde fuseseră inițial. Asta-i dădea uneori o înfățișare stranie, mai ales dacă se machia în grabă sau folosea un dermatograf prost ascuțit.

— Cînd spui geografie, zise ea cu un ușor dispreț, îmi și imaginez o domnișoară bătrînă cu ochelari, foarte studioasă și pe care n-o iubește nimeni. Așa aveam noi o profesoară. Una cu aluniță pe bărbie, ce aluniță, că era neg în toată puterea cuvîntului. Rea ca o ciumă. Fugeau bărbații de ea. Dar o femeie frumoasă ce rost are să învețe atîta ? La ce vîrstă ai termina facultatea ?

— La douăzeci şi patru de ani. Dac-aş intra în toamna asta.

— La douăzeci şi patru de ani nu mai ai mari şanse să te măriţi. Ţi-am spus eu : ochelarii şi... Netezi fusta pe şoldul rotund al Andei. O fată cu un corp ca al tău... Mai bine te faci dansatoare la estradă. Dar oricum, n-o să trăieşti singură toată viaţa. Trebuie să ai un rost oarecare.

— Mă pot mărita cînd vreau, se lăudă Anda. În vara asta trei inşi mi-au propus. Oameni bine, cu situaţie, bucureşteni.

Iuliana oftă.

— Toţi bucureştenii ascund verigheta în portofel cînd vin la mare. Întoarce-te un pic. Spune, să mai iau ceva de-aici, din corsaj ?

— Las-o aşa, mai lejeră. Sport. Nu era nici unul căsătorit. Nici nu m-aş încurca aşa, orbeşte...

— Mie-mi spui ?

— Şi pe urmă mai e căpitanul Armaşu, adăugă Anda fără să ia-n seamă replica.

— Păi de ce nu zici aşa, dragă ? explodă Iuliana. Domnul Armaşu e un om care ştie ce vrea. Trebuie să căutăm model pentru rochia de mireasă...

— Încă nu-i oficial. Ştiu eu ? Poate după ce mă întorc de la examen... Dacă mă mai întorc.

— Îţi doresc să rămîi acolo, dragă, dar anul trecut au fost cincisprezece pe-un loc. Asta, ca să nu-ţi faci iluzii. Fete care-au apărut la televizor, figurante de la revistă, prietene de-ale regizorilor...

— Vrei să spui că o gîsculiţă de provincie ca mine n-are nici o şansă ?

— N-am zis gîsculiţă, dar chestia cu şansa cam aşa e. Dezbracă-te. Diseară o trag la maşină şi mîine vino s-o iei. Apropo, căpitanul Armaşu s-ar putea răzgîndi dacă-l ţii prea multă vreme-n şah. Şi are nişte relaţii la Constanţa...

— De unde ştii ?

— Eu să nu ştiu ?

8

Urcau pe şoseaua asfaltată care unea portul cu oraşul. Becurile de neon aruncau o lumină ştearsă, alburie, şi faţa obosită a lui Miti părea şi mai palidă.

— Abia aştept să fac o baie şi să trag un pui de somn, zise el. E aproape zece, era un serial la televizor, dar cred că n-apuc să văd nici o scenă. Cora e responsabilă cu asta, ea şi ăla mic. Trebuie să-i citească dialogurile la filme. Ciudat mod de a tortura pe cineva, nu-i aşa ?

Emil se gîndi că nu-i tocmai o tortură să ai cui să citeşti dialogurile la filme şi să răspunzi la toate întrebările şi să mîngîi şi să cerţi şi să te simţi atotputernic în faţa unei fiinţe gingaşe care abia deschide ochii spre lume.

— Hai la un coniac pînă se termină serialul, spuse.

— Coniac îmi mai trebuie ! Dacă beau cincizeci de grame cad ca o cîrpă. Nu vezi că abia-mi tîrăsc picioarele ?

— Te-a alergat niţel Bădoiu.

— Nu-l cunoşti ? Cînd e pe mare, îl apucă sprinteneala. Să mergem jos la maşini, zice. Şi mă duc cu el. Noroc că am secund bun. Îl las ore-ntregi pe comandă şi totul merge strună. După ce ne-ntoarcem, vrea să vadă compartimentul de coliziune. Pe urmă staţia sau girocompasul. El uită că am făcut de trei ori drumurile astea de cînd s-a luminat de ziuă.

— Îi place.

— Şi mie-mi place, dar nu toată ziua bună ziua pe capul oamenilor. Ştie totul despre fiecare şi-ntreabă : cum îi merge fratelui, a reuşit la facultate ? dar bătrînul tău mai cîntă la vioară ? ce-ţi face sora, călătoreşte mereu, hai ? — şi tot aşa, oamenii se bucură că se ocupă de ei, dar uneori asta te încurcă. Ai lucrat vreodată la staţie cu trei inşi lîngă tine ? Îţi vine să turbezi. Nu mai vezi nimica şi ăia îţi tot suflă-n ceafă şi te dau la o parte cînd ţi-e lumea mai dragă, să vadă şi ei. Azi era s-o păţesc. De două ori radiometristul meu a pierdut contactul cu ţinta şi asta fiindcă a trebuit să se uite şeful şi să-mi arate şi mie, să ne confruntăm observaţiile şi operatorul stătea chircit pe scaunul lui și printre picături se mai holba și el la ecranul ăla...

— Ești prost dispus, Miti. Lasă că a mers destul de bine, cred că Bădoiu e mulțumit de ai tăi.

— Dar tu cum ai dus-o cu musafirii ?

— Într-o vreme, contraamiralul a dispărut de pe punte. Mihalcea credea că s-a culcat. Cînd colo, el umbla prin compartimente, ca la inspecție. Pe mine însă m-a lăsat la comandă, să-mi văd de treabă. Acționează ca și cum n-aș fi aici, mi-a spus. Sînt pasager. Și-am mai avut un pasager. Reporterul. Un om interesant...

Dinspre mare răsărea luna. Miti se mai înviorase.

— Totuși viața e frumoasă, spuse.

— Mai ales după ce-ai terminat cu bine o treabă și-ți permiți să stai liniștit și să privești luna... Hai, Miti, că de pe terasă se vede cel mai bine. Fac eu cinste, pe cuvînt.

— Crede-mă că n-aș scăpa asemenea ocazie rară. Nu cumva ai dat vreo lovitură ? Că de cînd te știu n-ai bani.

— N-am, fiindcă îi folosesc, nu ca tine.

— Adevărul e că nu mi-ar place nici ca Bădoiu, să mă tragă nevasta la restaurant. Prefer viața de familie. Ți-am spus, are deliciile ei. Apropo de Bădoiu, știi că vrea să plece la academie ?

— La vîrsta lui !

— Nu te mira, că nu-i așa bătrîn. E gras, și d-aia pare mult mai... A terminat școala cu patru ani înaintea noastră. Mi-a spus azi : Mă bate cocoana la cap să intru la academie, să stăm cîțiva ani în București. Nu strică, ai ? E o idee excelentă, tovarășe comandant, ca mîine vă văd venind aici om mare... N-am eu perspectiva aia, dar oricum, m-am hotărît să-ncerc. Și știi cum stau cu tensiunea. Numai că Iuliana are putere de convingere, nu glumă, băiatule ! Asta-i cam adevărat, fie vorba-ntre noi.

— Da, spuse Emil. Doamna Iuliana are cam mult temperament pentru unul ca el. E o pereche nepotrivită.

Ajunseseră în fața blocului lui Miti. Emil se făcu că nu observă și vru să-l ia cu vorba, dar Miti se opri decis :

— Degeaba încerci să mă tragi pe sfoară. Vezi geamul ăla, de la etajul patru ? E lumină. Totdeauna e lumină cînd mă întorc din larg. N-ai cum să-nţelegi asta.

Îşi luară rămas-bun şi Emil întîrzie cîteva clipe ca să-l vadă cum urcă treptele de la intrare : cu pasul avîntat al omului care se ştie aşteptat, care uită de oboseală fiindcă se grăbeşte către cineva drag. Viteza maximă, direcţia Cazino ! îşi porunci el ca să-şi dea curaj.

Nu poţi să-nţelegi asta... Ba da, dar mă prefac fiindcă n-am încotro. Nu eu am luat-o de soţie pe Cora. De ce nu m-ai invitat la tine ? Îl chemase o singură dată şi Emil glumise în felul lui franc, poate lipsit de delicateţe : Nu vreau să te stingheresc. Mi s-ar citi pe faţă invidia. Miti a înţeles probabil. Avea de ce să-l invidieze, într-adevăr. El şi Cora constituiau o familie exemplară. Un musafir părea de prisos acolo, deşi ei îl copleşeau cu mii de mici atenţii. Părea de prisos, fiindcă familia se simţea destul de bine şi fără el. Nu cred că mai vin la tine altădată. De ce ? Te-a deranjat ceva ? Dimpotrivă, m-am simţit excelent. Poate tocmai de aceea... Asta se petrecuse acum un an. Emil înţelese că n-are rost să vizitezi un prieten însurat cu fata pe care ai iubit-o cîndva. Poate doar dacă eşti însurat şi tu. Şi ai o căsnicie la fel de frumoasă ca a lui. Sau măcar o faci să pară aşa...

Chelnerul aduse de băut :

— Ca de obicei, dom'căpitan, cu gheaţă multă...

— Mulţumesc, nea Ilie.

Ca de obicei. Tabiet de holtei bătrîn. Peste vreun an sau doi, cafeluţă ca pensionarii. Alt tabiet. Şi tot aşa... Tabieturi.

— Şi-o fripturică de purcel, ca de obicei ?

Simţea crescînd în el o împotrivire fără nume.

— Nu ca de obicei. Altceva. Orice altceva, numai să nu fie ca de obicei.

Nu înţelege. Puţin îmi pasă...

— Ştiţi, spuse chelnerul, altceva n-am decît bufet rece. Caşcaval... salam... şniţel... Tot mai bună e friptura. Proaspătă. În seara asta au adus-o. Și am grijă s-o frigă bine, cum vă place dumneavoastră.

— Bine, nea Ilie. Mă dau bătut. Friptură, ca de obicei. Nu există altă soluţie.

Chelnerul se retrase, cu convingerea că domnul căpitan a avut neplăceri la serviciu. Cînd veni cu friptura, Emil se mai îmblînzise. Gusta din pahar cu un zîmbet absent. Mai mult din obişnuinţă, privea femeile din jur. Una dintre ele îi aminti, vag, profilul energic al Evelinei. Se gîndi la Eveline ca la ceva foarte depărtat, ca la un lucru sfîrşit definitiv. Se sfîrşise în clipa în care o văzuse pe Anda. Anda îi popula prea mult gîndurile, visele, se surprindea gîndindu-se la ea în momentele cele mai nepotrivite, la ședințe sau în timpul manevrelor. Niciodată nu i se mai întîmplase asta. Îi era şi ciudă ; parcă-i monopolizase inima, izgonise din ea imaginile tuturor celorlalte femei care trecuseră prin viaţa lui. Ar fi vrut să-i placă oricare dintre fetele din jur, străina aceea blondă, răpitor de frumoasă, cu ochi albaştri, sau cea care-a trecut acum, o brunetă superbă, înaltă, cu un tricou alb purtat de-a dreptul pe piele, cu pieptul vibrînd abia vizibil în ritmul paşilor, cu şoldurile mici, băieţeşti aproape, cu picioarele părînd şi mai lungi în pantalonul negru, larg ca o rochie de seară ; sau fata foarte tînără, aproape o fetiță, de la masa de alături, cu cap de păpuşă şi ochi mirați, îmbrăcată îndrăzneţ într-un fel de veston militar de acum un veac, fata al cărei rîs limpede ar fi el singur capabil să te farmece... Nu, nici una nu-i era pe plac, frumusețile atît de diferite care-şi dau întîlnire în serile de vară pe ringurile de dans ale litoralului nu-i spuneau nimic, pur şi simplu n-aveau loc în sufletul lui plin de imaginea Andei.

La o masă mai încolo se aşezase un grup zgomotos de băieţi și fete. Îi examină cu un ochi critic. Cînd sîntem singuri și plictisiţi, intrăm în restaurant și ne uităm la lume şi ne-nchipuim că facem studiu de moravuri. Ce n-am da atunci să fim noi în locul celor pe care-i studiem ! Tinerii luaseră o sticlă de vin și două sifoane. Făceau mare caz de băutură dar se vedea bine că aşteaptă dansul. Băieţii fumau pe rupte, ţinînd paharul în aceeași mînă cu ţigara. Emil le urmărea contrariat gesturile. Arătătorul şi mijlociul în sus, cu ţigara. Celelalte, în jurul paharului, ţinut tocmai de lîngă gură. Gesticulau cu paharele acelea şi-şi dădeau aere de seniori. Emil îi privi cu o anumită ciudă pentru pretenţiile lor, dar curînd înţelese că de fapt îi invidiază. Mulţi. Veseli. Cu fete. Numai el...

Apoi apăru Anda. Însoţită de doi tineri moderni. Îi făcu un semn amical de salut şi el îi răspunse, privind-o drept în ochi. Anda suportă cu seninătate privirea aceea scrutătoare şi intensă, un adevărat interogatoriu mut. Precis o să-mi spună că era cu verişorii ei. Are o duzină de verişori. O duzină de inşi pe care-i numeşte ea verişori.

După pauza obişnuită, orchestra îşi luă iarăşi locul pe podium. Un tînăr palid, cu ochii duşi în fundul capului, îşi acorda alene chitara electrică de o formă curioasă; cel de la tobă tună de cîteva ori din instrumentele lui, femeia căruntă de la pian înseilă cîteva acorduri rapide pe toată lungimea claviaturii, apoi deodată, fără nici un avertisment, saxofonistul se apropie de microfon, îşi umflă obrajii şi peste zumzetul mulţimii se revărsă puternică, limpede, chemătoare, introducerea „Rapsodiei albastre" de Gershwin. Emil rămase cu paharul în mînă. De fiecare dată „Rapsodia albastră" avea pentru el un farmec inedit, îi trezea în suflet alte vibraţii. Amintiri mai vechi şi mai noi, doruri nelămurite, gînduri răzleţe... Dragostea şi marea. De ajuns ca să compună o viaţă, s-o umple, s-o aprindă intens. Două pasiuni, îngemănate... Acolo-n larg uit tot ce mă apasă. Rămîn singur în faţa infinitului, mărunt dar atotputernic, disproporţia dintre mine şi acest monstru drag nu mă împiedică să fiu eu, să exist, să exist cu intensitate mai mare, de parc-aş trăi de două ori. Lăsînd în urmă grijile şi frămîntările mărunte de pe ţărm... Asta nu. Nu le pot îndepărta din suflet, dimpotrivă, izolarea aceea mă împinge ea însăşi spre amintiri, spre doruri trecute, mă face se retrăiesc clipele duse, dar şi asta mă face mai viu, mă-mbogăţeşte, regretul pentru ce-a fost şi bucuria că a fost cîndva aevea, seara aceea, seara aceea unică, noi doi şi melodia, uită-te încoace, nu-ţi spune nimic melodia, ai uitat-o atît de repede, ah, m-a privit, telepatie poate, sau pur şi simplu dragoste...

Citise în ochii ei chemarea și, cînd Rapsodia sfîrși, lăsînd loc unui tango oarecare, se duse decis la masa ei și o invită la dans. Cei doi tineri se uitară contrariați : la el care se înclinase politicos spunîndu-le bună seara, la ea care își stingea țigara abia începută și-și lăsa eșarfa albă pe spătarul scaunului. Înțelegeau că e ceva ce-i depășește și nu comentară în nici un fel îndrăzneala lui Emil.

— Mă scuzați, le spuse Anda ridicîndu-se. Dansați și voi, fete sînt destule.

Băieții încuviințară din cap și cîteva minute mai tîrziu erau și ei pe ringul de dans, unul cu străina blondă, celălalt cu păpușa mirată, care părea că nu-și crede sieși că se află aici și că dansează cu un băiat necunoscut.

— Frumoasă seară, spuse Emil.

— Da, spuse Anda. Azi au fost treizeci de grade.

— Vară timpurie.

— Da, timpurie.

Emil nu făcu nici o aluzie despre compania ei de astă-seară. Știa dinainte răspunsul : ai ceva împotrivă, mă poate obliga cineva să... ?

Dar cînd reveniră de la dans ea îi spuse simplu :

— De ce nu vii la masa noastră ? Sînt cu niște verișori.

La fel de simplu, el se duse.

9

— Ia d-aici o țigară, vere, știu că ai, ce, eu ți-am dat fiindcă n-ai ? Ia de la mine că-s mai proaspete și-s plimbate pe toată marea. Mi-au trimis de-acasă o foaie, ei cred că așa merge, iei mangoții de la poștaș și fugi la crîșmă. Și eu de trei săptămîni n-am văzut orașu, mai degrabă l-am văzut din larg, cu binoclu, mă gineam prin sticlele-alea și din larg e gigea, vere. Acapulco, să mor dacă-ți mint.

Acuma, hai să-ți cînte nenea care-i adevăru cu puntea pîrlită, că voi, ăștia de la atelier, luați de bune toate gogoșile în loc să vă interesați direct de la sursă. Crezi că noi, acolo în larg, tragem pe dreapta și lucrurile merg alandala ? Păi fără ştirea comandantului nu se mişcă un ac pe vaporu ăla, şi al nostru ţi-am mai zis eu, marinar, nu glumă. Iar chestia cu puntea, dac-o iei mai cu de-amănuntu, vezi că de fapt e ceva cu care ne-am putea lăuda. Asta dacă ai chef s-o înţelegi cum trebuie, da pe la voi pe la atelier nu prea văd eu...

Hai, lasă gălăgia că nu-ţi mai ciripesc nimica. Uite, întîi să-ţi spun despre al nostru : lui nu-i place să meargă treaba aşa, ca o joacă : eu mă fac că ochesc, tu te faci că aduci proiectilu. Nu. Cît mai aproape de realitate, spune. I-a prins pe unii de la tun la antrenament. E adevărat că ăia au cam rămas de capul lor : ofiţeru cu artileria e bolnav, iar maistru-i cam moale din fire, n-ai probleme cu el. Al nostru ştie toate astea şi mai dă din cînd în cînd iama prin tunari, ca să nu-şi facă de cap. În ziua aia, cum îţi zic, le-a spus să decupleze sistemu automat şi să urmărească zboru pescăruşilor, că avionu umblă repede, vere, trebuie să te ţii de el şi să mişti ţeava tunului cum mişti ochii-n cap. Ăia s-au apucat să ochească, hîţ la dreapta, hîţ la stînga, vîjîiau motoraşele tunului de le plîngeai de milă băieţilor. Numa că al nostru, ţi-am mai spus eu, nu-i omu pe care să-l duci cu preşu. A fost şi el tunar la viaţa lui, le-a spus ălora pe urmă. Da era sus la comandă şi ăia habar n-aveau. El se uita sus la pescăruşi şi se uita şi la tun. Pe scurt, i-a prins pe fraţii cu cioara vopsită. Se plictisiseră de la o vreme şi nu mai ocheau, doar învîrteau tunu aşa, ca să se afle-n treabă. Eu controlam gura de incendiu de la prova, aşa că s-a nimerit să fiu p-acolo. Nu-ţi mai spun ce le-a zis ălora, vere, doar atîta, că sergentu de la tun o cam băgase pe mînecă. Nu-l vede lumea prea des pe al nostru cum arată cînd e cătrănit, da-n ziua aia era foc ! Nu vă e milă, oamenilor, de timpul care trece ? le spunea. De ce simulaţi ? Asta-i treabă de mîntuială, şi tu, sergent, eşti primul vinovat. La voi, la tun, nu vreau să văd nimica simulat, totul se face real, măi oamenilor, numai că nu daţi foc, atîta, şi asta-i uşor de priceput, să dai foc e simplu, apeşi pe pedală şi gata socoteala, mai greu e unde trimiţi lovitura, asta depinde de ochire şi pe mine ochirea mă interesează !

Așa și cu puntea pîrlită, nu te mai lua după povești. Mai făcusem exerciții de incendiu, eu sînt în grupa de vitalitate, dacă-nțelegi cum e aia, o echipă care are-n grijă viața navei în caz de ceva : incendiu, spărtură, explozie, știm să ne descurcăm orice-ar fi și să păstrăm vitalitatea navei care-i lucru număru unu, înțelege pînă și unu de la atelier asta... Ei bine, la exercițiile alea ne spunea incendiu la prova și noi veneam la prova cu furtunu, așa ne învățase maistru mecanic și nu ardea nimica și nu stingeam nimica da stropeam acolo cu furtunu și maistru trecea pe la fiecare să vadă dacă stăm corect și scria în carnețel „îndeplinit".

De la o vreme al nostru a început să se supere că asta nu-i treabă, ba o dată s-a-ntîmplat că uitaseră să dea drumu la apă și furtunu atîrna bleg pe punte și-atunci a făcut scandal și-a zis să se termine o dată cu simulările astea. Noaptea trecută ne-am pomenit cu alarmă de incendiu ; am sărit cu toții din cușete și ne înnebuneau soneriile și am ieșit desculți pe punte, credeam că ne-am dus pe copcă, afară era fumăraie și umblam pe dibuite, am desfășurat furtunu, l-am montat și am dat drumu la apă, jetu se-nălța ca o sîrmă, aveam presiune cu glumă, dă-i și stropește în dreptu magaziilor de muniție, că acolo-i primejdia cea mai mare, dacă se-nfierbîntă puntea deasupra lor e jale, alții prin fum cu extinctoarele, unde naiba-i sursa focului, au dat de ea și s-au năpustit cu spuma carbonică, avem mijloace să stingem și-o sondă, vere, alții stropeau hangarele rachetelor și habar n-aveam că al nostru stă liniștit pe comandă, el și inginerul, și se uită la noi cum dăm de ceasu morții ca să stingem focu.

După ce s-a terminat toată halimaua asta, ce să vezi ! O nenorocită de cutie, un bidon mai bariu, cu motorină si ceva stupă, îi dăduseră foc pe ascuns ca să vadă ce facem. Păi cînd s-au uitat la cronometru cred și eu că nu le-a venit a crede : începusem lupta cu focu mai repede ca oricînd, nici pe lumină n-am fi lucrat așa. De ce ? Ne-a explicat al nostru a doua zi, la bilanț : Asta-nseamnă să acționezi real. Am vrut să știu, măi oamenilor, dacă unii nu se pierd cu firea cînd e treaba mai serioasă, spunea. Şi vezi că din toată asta am învăţat cît din zece ore de teorie, vere, că pe mare, la o adică, laşi teoria şi dai năvală ca nebunu fiindcă altă nădejde n-ai, şi e o-ntreagă filozofie pe care al nostru se pricepe să ne-o spună-n două vorbe. Văzînd şi făcînd.

E drept că puntea a rămas niţel pîrlită, nişte reflexe viorii, un fel de curcubeu al fierului, măcar atîta lucru va fi ţinînd minte chiar şi unu ca tine, care ştia să tragă chiulu de la ora de atelier, da asta se ia repede, după trei-patru şmotruieli zdravene nu se mai cunoaşte, numai ai voştri, de la atelier, scandal : că se decăleşte oţelu, că-şi schimbă structura moleculară, nu se gîndesc că puntea s-a înfierbîntat da pe urmă s-a răcit urgent cu spuma de carbon, aşa că dacă-i vorba de călire, s-a mai călit o dată... Înţelegi acuma, vere, cum stă chestia, noroc că al nostru nu-i omu care să se sperie şi cînd au venit ăia de la atelier i-a luat cum ştie el, că nu-i marinar de azi de ieri.

Duminică te iau în oraş, dacă-ţi dă drumu ai tăi, cît despre mine sînt sigur, eu şi toată grupa de vitalitate, fiindcă a mers treaba repede şi bine, avem învoire de merit, unii sîmbătă, alţii duminică. Eu o iau duminică, vreau să mă trag în poză şi duminica nu-i aşa aglomeraţie, doar de n-o fi vreo nuntă, şi chiar dacă e, cu atît mai bine : văd şi eu o mireasă şi alte fete frumoase, că de trei săptămîni...

10

Farul rămăsese încet în urmă. Din amonte venea un cargou mare şi cam ruginit, fumegînd abundent din coşul subţire şi înalt, de modă veche. O pilotină se învîrtea în preajma lui dînd în răstimpuri semnale cu sirena. O lotcă neagră tăie drumul canonierei foarte aproape, în prova, şi omul de la rame se opri o clipă din vîslit ca să facă un semn din mînă. Emil mută telegrafele la „foarte încet".

— Salut, bătrîne Europolis !

— Ați spus ceva, tovarășe comandant? întrebă secundul îndatoritor. Îi plăceau și lui clădirile albe, aliniate de-a lungul Dunării, zecile de catarge legănate lîngă țărm, drăgile care zornăiau și pufăiau scoțînd din adîncuri cupe cu mîl negru.

— Europolis, repetă Emil.

— Ah, da. Totdeauna cînd intru în Sulina mă gîndesc la Jean Bart.

Nava se apropia încet de pontonul acostat în fața căpităniei. Cînd ajunse în dreptul provei, marinarul de la manevră aruncă parîma. Un bărbat în vîrstă, bărbos, purtînd o salopetă decolorată, o prinse și o legă cu îndemînare în preajma unui coteț de unde se auzea guițatul unui porc. Vinciul începu să duduie trăgînd parîma. Fîșia de apă galbenă dintre canonieră și ponton se îngusta mereu. Din cabina patrată, cu obloane verzi la ferestre, se auzea glasul unui copil care repeta tabla înmulțirii.

— Viața pe Dunăre, surîse Emil. Cu toată gospodăria. Să-l inviți la un pahar de vin pe omul de pe șlep. Ai grijă să-i spui dom'căpitan. O să se bucure. Și așa vreo două ceasuri o să-i tot hodorogim pe punte.

— Am înțeles, spuse Mihalcea.

O dubă frigorifică se opri în dreptul pontonului. Din cabina mașinii coborîră șoferul și un subofițer în uniformă kaki.

— Au ajuns la timp, spuse Emil. S-au ținut de cuvînt. Te rog organizează totul ca în două ore să avem la bord și alimentele și apa. Eu dau o raită pe acasă.

— Unde-i casa dumneavoastră, tovarășe comandant?

— Mai încolo, în spate. Se vede numai acoperișul. Roșu, și nucul. Mai bătrîn ca taică-meu.

— Prova, dublați legăturile! Montați schela! Grăbiți manevra! strigă secundul prin megafon și se întoarse iarăși spre comandant: Cred că abia așteptați să vă revedeți părinții.

— Da. Cu vremea ne depărtăm de ei. Avem problemele noastre, grijile noastre... Le scriem uneori. Alteori nici atîta. Un mandat telegrafic cu cîteva sute de lei și un text convențional. Sînt bine sănătos, mi-e dor de voi.

Și ei așteaptă, așteaptă, și ne scriu scrisori lungi și pline de sfaturi...

Marinarii montară schela și desfăcură balustrada. Emil puse la punct amănuntele staționării în port și coborî. Păși cu emoție pe pămîntul copilăriei, prin locurile acestea atît de familiare. Trecu repede, fără să dea prea mare atenție străzii principale, unde se și adunaseră vreo duzină de oameni atrași de aspectul oarecum neobișnuit al navei ; merse mai departe, și, de la colț, zări iarăși nucul, depășind cu vîrful acoperișul casei. Grăbi pasul fără să-și impună asta ; emoția îi veghea mersul și i-l înaripa.

Casa Lizei, proaspăt văruită, înecată în flori. Liza, idila aceea, mai mult o joacă de copii, cuibul lor din nuc, genunchii juliți și coatele zgîriate, doi copii neastîmpărați care nu vor să doarmă după masă, apoi deodată, într-o primăvară timpurie, la prima revedere cu nucul: ajutînd-o să se urce, ea-și apărase cu un gest iute pieptul, într-un prim gest de feminitate. Pe urmă jurămintele lor că vor fi mereu împreună, planurile de căsătorie pe ascuns, flori presate în cărțile de școală, ba o dată, într-un conflict mai mare cu părinții, dintr-o solidaritate devenită reflex, încercarea de a fugi de acasă...

Mama Lizei, mai grasă ca oricînd, pe băncuța din fața porții. Șorțul plin de semințe și-n jur, covor de coji. De cînd o știa ronțăia semințe ca un papagal și-n jurul ei se așternea covor de coji.

— Sărut-mîna, mamă Jenea !

— Ei, ce faci, băiat frumos ? Ai venit pe acasă ?

— Am venit pe-acasă. Și... Liza ?

— La școală, la ședință.

Poarta de alături scîrții. Armașu bătrînul, spătos, cărunt, cu reflexele argintii ale bărbii aureolîndu-i obrajii, se opri surîzînd în poartă. Din urmă lipăiau harnic papucii mamei și Emil se repezi cu brațele deschise. Nu-și mai văzuse părinții din iarnă. Îi găsea cam îmbătrîniți și casa i se păru mai obosită, mai mică.

— Ți-am spus eu ? întrebă mama victorioasă, apoi îi explică lui Emil printre îmbrățișări : Noaptea trecută am avut un vis foarte clar și uite că s-a izbîndit. Mereu mi se izbîndesc visele, dar dumnealui nu crede.

— Sigur că nu cred. Întîmplarea. Parcă numai o dată l-ai visat venind ?

— Serviciul, se justifică Emil. Și... nu-i ușor de ajuns aici. Autobuzul, pe urmă trenul, pe urmă vaporul. Ocolul pămîntului în optzeci de zile. N-ați vrut să vă mutați la Brăila.

— Și casa ? strigă mama. Și florile și roșiile din grădiniță și nucul ? Nu mă mișc de aici, i-am spus și lui taică-tău.

Intrară în casă, e mai răcoare, spunea mama, și Emil avu deodată senzația că tot ce vedea, tot ce auzea aici se mai petrecuse cîndva, cu împrejurări și vorbe identice. Mama se învîrtea în jurul lor, deschise dulapul străvechi, cu perdeluțe și dantele pe rafturi, puse pe masă solnița, niște farfurioare, dispăru pentru o clipă și reveni cu roșii și ardei proaspeți ca într-o reclamă de revistă, pe urmă își aminti de șervețele și de obiceiul lui Emil de a-și păta hainele. Aduse un șervet mare, alb, și i-l așternu pe genunchi. El se dădu puțin înapoi ca să-i facă loc și scaunul scîrții îngrijorător.

— Au îmbătrînit și ele, se scuză tatăl zîmbind, apoi către mama care nu-și mai găsea locul : Stai și tu jos.

Turnă țuică în păhărele. Emil îi privi mîna mare, puternică, cu vine proeminente albastre, cu unghii îngrijite. Fusese radiotelegrafist la căpitănie și Emil își amintea mîna aceea puternică, trepidînd cu precizie pe manipulator. Mama se așeză pe marginea scaunului și-i privi cum mănîncă. Abia gustase din păhărelul cu țuică, mai am treabă, explicase, drept răspuns la mustrările lor.

— Mă întreba Liza de tine, spuse timid.

— Zău ?

— Au cerut-o vreo trei băieți în căsătorie. I-a resprins pe toți. Maică-sa vine mereu să se plîngă.

— Și dumneata cum o consolezi ?

— Cum s-o consolez ? Sînteți închiși voi, tinerii. Vreți să vi se explice la tot pasul, dar nu vă place să dați explicații. Parcă lumea începe cu voi.

Emil mușcă dintr-un ardei gras și cîteva clipe în încăpere se auzi numai ronțăitul lui. Tatăl turnă iarăși în păhărele, apoi privi în lături, de parcă atunci vedea pentru prima oară carpeta cusută de mînă, cu un mare șirag de trandafiri roșii pe fond negru, bătută în ținte deasupra patului îngust, sau cuierul pom în care erau agățate o manta de ploaie și o pălărie veche, peste alte haine care probabil nu mai fuseseră folosite de mult.

— Noroc, Emile tată. Mă gîndesc că ești singur acolo. E drept că ești între oameni, că meseria îți aduce satisfacții, dar asta n-ajunge. Trebuie să te gîndești și la viitor, să te-ngrijești de rostul tău, de casa ta...

— Veniți și vedeți, spuse Emil. Mi-am aranjat un apartament de lux.

— Știu că nu dormi pe dușumele, spuse tatăl, și știi că nu asta voiam să spun. Uite, Liza...

— Liza ! I-am spus să nu-și facă speranțe. I-am spus că din partea mea e liberă. Absolut liberă.

— Dar ea ce spune ? interveni mama. Ușor de zis, liberă. Doarme cu poza ta sub căpătîi. Și a cerut-o un inspector de la județeană și nici n-a vrut s-audă.

— Cald aici, observă Emil. Pot să deschid geamul un pic ? Te cred și eu. Inspector. O fi fost gras și chel și Liza e fată frumoasă...

Bătrînii schimbară o privire rapidă, dar Emil se făcu că nu observă.

— Cît despre mine, cred că mi-am găsit o logodnică, spuse el dintr-o răsuflare.

— Cum ? săriră amîndoi odată. De ce nu spui de la-nceput ? Cine e ? De unde e ? Ce fel de fată ? O cunoști bine ?

Făcu un fel de rezumat a ceea ce știa sau își închipuia că știe despre Anda. O fată frumoasă și bună, le spuse. Cam tînără, e drept, abia a împlinit douăzeci de ani. Da, cu zece ani mai mică. Sigur că nu contează. Contează dragostea și cred că asta există. Din partea lui e sigur. A tot ales și a chibzuit, nu te însori de șapte ori în viață. Părinții ei ? Tot marinari și neam de marinari. Oameni simpatici și cumsecade, au să-i cunoască la nuntă. Dacă va fi nuntă... Ei da, depinde de multe. De fapt nici n-a cerut-o încă. Ce, așa se fac lucrurile astea? Să mai vadă, să se mai gîndească...

Tatăl examina încordat păhărelul pe jumătate plin. Mama stătea dreaptă pe scaun, cu brațele încrucișate, ca un judecător.

— Ei, ce părere aveți? îi zori Emil. Nu ziceți nimic?

— Emile, tată, noi sîntem bătrîni. Nu ne amestecăm. Noi mîine-poimîine închidem ochii. Tu ai ales, tu o să trăiești cu ea. O viață-ntreagă. Dacă-ți place, dacă crezi că-i fata potrivită pentru tine, ia-o.

— Da, întări mama. Ia-o și să vă dea Dumnezeu fericire!

Ridică păhărelul cu un entuziasm cam silit. Emil se făcu iarăși că nu observă. Se uită pe furiș la ceas. Esențialul fusese spus, iar echipajul terminase, probabil, ambarcarea alimentelor.

— Îmi pare rău că nu pot sta mai mult...

— Da, da, sigur, făcu tatăl cam posomorît. Serviciul înainte de toate, mai zise el și se ridică oftînd.

— Scrie-ne și tu mai des, spuse mama.

La poarta vecină, mama Lizei ronțăia mai departe semințe. Îl salută cu un semn din cap și se uită lung după el. Emil îi simțea privirea arzîndu-i ceafa, dar n-avu puterea să se întoarcă, să-i spună o vorbă oarecare. Dinspre mare se auzi o sirenă groasă, de mineralier probabil, apoi răspunsul pilotinei scurt, întretăiat, și Emil își imagină mica și sprintena ambarcațiune ieșind printre valurile înalte în întîmpinarea colosului din larg, ca un cățeluș care se gudură pe lîngă un buldog posomorît dar pașnic.

11

— Se clatină ca o sticlă goală, țipă semnalizatorul de cart. Tova'caporal, mai ajungem vreodată acasă?

Emil nu distinse răspunsul caporalului. Nici semnalizatorul, de vreme ce strigă iar, acoperind șuieratul vîntului:

— Cum aţi spus ?

— Am spus să fii liniştit, se auzi glasul caporalului, mai ridicat de astă dată. Nici nu s-a înfuriat bine. Păi anul trecut, mai în primăvară, era montată rău. De zece ori mai rău ca acum. Uragan, băiete. Mergeam numai cu prova-n val şi se legăna de credeai că-i sfîrşitul lumii.

— Parcă acuma-i departe ? făcu semnalizatorul. Numai că sfîrşitul ăsta ar face bine să ne găsească sătui. Mie unul mi s-a acrit de biscuiţi umezi şi pilaf cu salam. Al naibii să fiu dac-am mai pomenit mîncăruri de-astea.

— Vorba ! strigă Emil întorcîndu-se spre ei. Aşa-i pe mare. Vă credeţi în excursie voi ? Unde-ţi sînt ochii, semnalizator ? Atenţie la observare !

Semnalizatorul răspunse cu energie :

— 'Ţeles, atenţie la observare ! Duse binoclul la ochi şi comentă destul de tare, chipurile pentru caporal : Mă uit, da degeaba. Cine mai îndrăzneşte să iasă-n larg pe vremea asta ?

Emil îl auzi.

— Noi, nu-i destul ? Eşti marinar, sau babă fricoasă ?

De trei zile o burniţă rece jilăvea totul, făcea lipicios la atingere orice obiect şi întindea pecingini mate pe metalul frecat cu disperare în fiecare dimineaţă. Numai vară nu se poate numi asta, gîndea Emil. Se învîrtea de colo colo pe punte şi se agăţa de tot felul de nimicuri, numai ca să-şi poată descărca într-un fel nervozitatea. Ieşirea de acum condamna echipajul la inactivitate silită ; era ceea ce programul de pregătire numeşte antrenament la ancoră, cu alte cuvinte nava stă la zece mile de ţărm şi oamenii trebuie să-şi desfăşoare activitatea în acest necontenit legănat care nu-i prielnic tuturora. Să facă antrenament la aparate şi instalaţii, să cureţe şi să ungă, să asculte lecţii şi să dea răspunsuri la întrebări. Bucătarul, excelentul bucătar al navei opt, are rău de mare şi sergentul Velicu este cel ce i-a luat locul şi face şi el ce poate. Nu poţi pretinde unui amator să hrănească echipajul cu delicatese, aşa că oamenii se mulţumesc cu o fiertură de orez pe care numai cu multă bunăvoinţă o poţi numi pilaf ; cît despre desert, biscuiţii umeziţi şi ei de atmosfera asta de pivniţă au luat locul gogoşilor şi cornuleţelor pentru care bucătarul cel adevărat e întîmpinat cu ovaţii. La supă sau la ciorbă n-are nimeni pretenţie, fiindcă nu poţi cere unui diletant să gătească pe o plită care se înclină în cele mai neaşteptate direcţii ; bucătarul veritabil ştie să folosească pentru asta oala suspendată de tavan, dar Velicu...

— O radiogramă de la şase-zero, tovarăşe comandant.

Luă radiograma gata descifrată din mîna sergentului. Ea conţinea ordinul de întoarcere în port. Emil dădu comenzile obişnuite şi marinarii săriră bucuroşi să le îndeplinească, sătui de legănatul şi umezeala unei săptămîni întregi. De la nava şase, ancorată la cîteva sute de metri mai departe, se auzea zăngănitul vinciului.

— Ne-au tras pe sfoară, zise Valeriu încheindu-şi nasturii scurtei de piele. Întîi au început ei manevra şi după aia ne-au transmis ordinul.

— Dacă-i şeful cu ei, explică Emil, apoi îndreptă megafonul spre prova : Măi tovarăşe, mai repede cu ancora aia !

Marinarul de la manevra vinciului împinse maneta reostatului pînă la refuz. Vinciul făcea un zgomot de tramvai în plină viteză şi şeful-mecanic clătină din cap :

— Asta-nseamnă suprasarcină, tovarăşe comandant.

— Presupunem că ne atacă aviaţia, zise Emil. Presupunem că trebuie să părăsim repede locul.

— Dacă se arde bobinajul ?

— Înseamnă că-i slab şi trebuie înlocuit. Mai bine să se ardă acuma, decît atunci cînd vei avea cu adevărat nevoie să faci o manevră în forţă. Prea ne-am învăţat să umblăm uşurel, să nu riscăm nimic.

Inginerul tăcu. Logic, comandantul avea dreptate, dar el era dator să protejeze tehnica.

— N-am inventat eu asta, spuse. Aia de la atelier abia aşteaptă să ne-o trîntească. Ni i-am pus în cap de la o vreme.

— Pe mine mă distrează, făcu Emil încruntat. Să-ţi spun eu care-i adevărul. Frica de răspundere. Nişte meschinării. Și n-am de gînd să cedez. Asta-i navă de luptă, nu vioară. Și trebuie valorificată la parametrii prevăzuți.

Difuzorul radiotelefonului pîrîi și se auzi vocea lui Bădoiu, puțin deformată de aparat :

— Șase-zero către toți. Aveți grijă la intrare. A bătut nordul și sînt curenți puternici.

— Am înțeles, spuse tărăgănat Emil.

Aparatul amuți o clipă, apoi se auzi vocea lui Miti :

— Gama opt, îți doresc petrecere frumoasă. Azi e sîmbătă, nu uita.

— Și ție vizionare plăcută, spuse Emil ironic.

— Nu folosiți aparatul pentru convorbiri particulare, mormăi tipicar Bădoiu.

— Sînt gama șapte, am înțeles.

— Sînt gama opt, am înțeles.

Petrecere frumoasă... A naibii petrecere... Sticla de vin cu gheață multă, ca de obicei, dom'căpitan. Și fripturica. Tot ca de obicei. Și pe urmă ? O scurtă convorbire cu fata blondă de la bufet : Te aștept la închidere. Asta, ca să nu rămîn singur în casa aia pe care-o găsesc totdeauna cu geamurile întunecate ca niște ochelari de orb. Sau s-o caut pe Anda. Unde naiba ? La masa vecină, sau în orașul vecin ? La bar, în fața unei cești de cafea și a unui verișor ? Vine cu mine sau nu vine ? Și chiar dacă vine : provizoriu. Pe urmă iar de la-nceput. După trei zile sau trei săptămîni de viață în larg o fripturică de purcel, ca de obicei dom'căpitan ? Ca de obicei ! Pe Miti îl așteaptă o femeie, la un geam luminat, oricît de tîrziu s-ar auzi dinspre port zgomotul motoarelor, ea știe că s-a întors și aprinde lumina. Lumina pe care el i-o arată mereu : Vezi, Emil, cînd te apropii de țărm ai un far care te cheamă. Eu mai am unul. Geamul ăla, de la etajul patru. Și, spunînd asta, grăbește pasul, de parcă geamul îl atrage fizicește, îi topește plumbul adunat într-o zi și-o noapte de stat în picioare pe puntea de comandă, îi risipește amărăciunea unei manevre nereușite, un simplu geam luminat. Și ceea ce e dincolo de el. O femeie și un copil.

Un copil cu micile lui invenţii, cu noutăţile de nimic de la grădiniţă, cu progresele lui din cele două săptămîni cînd a lipsit, pe care tatăl nu pierde prilejul să le sublinieze. A avansat grozav. Ăștia mici sînt mult mai deștepți decît eram noi la vîrsta lor. Știi ce mi-a trîntit aseară, cînd să ne așezăm la masă ?

— Miti se grăbeşte, spuse inginerul. A şi pus motoarele în mișcare...

— Da, spuse Emil. Se grăbește ca totdeauna.

— Ar trebui şi noi...

— Da. Și noi.

Inginerul coborî la maşini. Emil mînui cu mişcarea obișnuită telegraful. Se auzi gîlgîitul demaroarelor și motoarele detunară scurt : întîi babordul, apoi, la cîteva secunde, tribordul. În aer se răspîndi mirosul dulceag-înţepător al carburantului ars incomplet. Pe urmă mirosul dispăru. Exact după timpul cunoscut, motoarele intrară în regim de lucru. Emil privi spre prova. Nava șase, pe care era Bădoiu, pornise deja spre port. Cealaltă navă, a lui Miti, făcea rondoul ca să se înscrie în urma ei, la drum.

— Ancora smulsă ! strigă marinarul de la prova.

— Bine ! răspunse Emil şi puse maneta la „jumătate viteză".

Secundul urcă pe puntea de comandă ştergîndu-şi năduşeala de pe frunte.

— Ancora e la post, anunţă el. Totul a mers bine. Mi-era teamă să nu se-ntîmple ceva...

— Nu se-ntîmplă, spuse Emil.

Nava începuse să ia viteză. Timonierul întoarse încet spre stînga și vasul porni ascultător să intre în formaţie.

— Şase-zero către toţi. Intrăm în linie de șir, ca de obicei.

O fripturică de purcel, ca de obicei. Și geamul luminat. Petrecere frumoasă. Și o femeie care aşteaptă, ca de obicei. La geamul acela luminat. Geamul de la etajul patru. Oricît de tîrziu, îl aşteaptă. Brrr, iar picură. Un geam luminat. Căldura unei case. Și bateria de gheață, ca de obicei, dom' căpitan. Ca de obicei...

Apucă iarăşi maneta telegrafului. Dădu la maşini comanda pentru pornirea turbinelor suplimentare, de atac. Instalaţii sensibile, folosite cu zgîrcenie. Consum mare de carburanţi, dar şi viteză aproape dublă. Se auzi un şuierat ascuţit, mereu mai ascuţit, ca un chiot interminabil, care îi biciuia nervii. Poate o rămăşiţă din zgomotele bătăliilor vechi. Vuietul vîntului în balaurii de pe steaguri dace. Zăngănitul lăncilor lovite de scuturi. Urletele corsarilor, azvîrlind cîrligele de abordaj. Mugetul vijeliei ce pustieşte marea. Curînd urletul acesta se împleti cu clocotul apelor spulberate pe lîngă borduri. Canoniera se avîntă înainte ca la un veritabil atac. Distanța pînă la navele din față scădea vizibil. Vîntul amestecat cu picături de ploaie țiuia pe mai multe tonuri. Locotenentul Mihalcea își îndesă cascheta pe cap şi strigă voios :

— Facem manevră în forţă !

— Cîrma babord, spuse Emil cu dinţii încleştaţi.

Pe scară se ivi chipul îngrijorat al inginerului. Deşi era frig de-a binelea, nu-şi mai îmbrăcase scurta de piele. Venise numai în bluza neagră cu care-și făcea cartul la maşini.

— Tovarăşe comandant, turbinele.. De obicei..

— Ce „de obicei" ? Ai vreo obiecțiune asupra ordinului primit ? întrebă Emil întunecat.

Inginerul strănută și-şi strînse mai bine bluza aceea neagră, subţire. În difuzor se auzi glasul lui Bădoiu cerînd explicaţii. Emil apăsă pe buton și închise aparatul. Șeful-mecanic încerca să priceapă ceva din purtarea comandantului. Dar nu scoase nici o vorbă şi Emil avea să-i fie recunoscător mai tîrziu, cînd avea să-i treacă această stare în care se amestecau ambiţie copilărească, furie, nerăbdare şi dorinţa de a face neapărat ceva care să iasă din rutina zilnică. Pe toți ne apucă uneori asta, dar n-avem tăria să mergem pînă la capăt. Emil ignora urmările gestului său ; undeva, în subconștient, simţea că va fi tras la răspundere pentru acest act, că se va vorbi despre nesocotirea instrucțiunilor, că i se va reproșa încălcarea ordinii de marş, dar acum nimic nu avea importanță. Nava opt trecu ca un bolid pe lîngă celelalte care micşoraseră viteza ca să-i lase drum liber şi intră în port. Bădoiu îşi închipuise că au un accident, un bolnav grav care necesită ajutor urgent sau altă cauză deosebită care să fi impus folosirea turbinelor, dar nu i-ar fi trecut nici o clipă prin minte că de fapt nu exista nici o justificare. Molipsiţi de frenezia comandantului, marinarii pregătiseră din vreme parîmele şi schela, astfel că fără prea multă vorbă, acostarea decurse repede, mai repede ca oricînd.

— Stabileşte carturile şi vezi să facă ordine prin compartimente, spuse Emil agăţînd undeva haina de piele şi căutîndu-şi bluza albă pe care curierul de cart tocmai i-o adusese în cabină. Eu mă duc. Am o treabă urgentă.

— Am înţeles, spuse Mihalcea bucuros că i se încredinţează comanda.

Emil trecu schela, încheindu-şi din mers nasturii bluzei. Celelalte nave se vedeau între faruri, la intrare. Aprinseseră luminile de poziţie. Se uită la ceas cu un gest maşinal şi grăbi pasul.

12

Pe măsură ce se apropia de casa Andei, avîntul iniţial pierdea teren. Fără voie socoti că forţase turbinele vreun sfert de oră. Ploaia care se înteţise îl lovea drept în obraji, îl răcorea, îl ajuta să-şi adune gîndurile, să redevină el, cel obişnuit, care-şi pune la tot pasul întrebări, construieşte ipoteze în defavoarea lui şi se amărăşte pentru lucruri care nu s-au petrecut încă.

Oare Anda e acasă ? Cum va fi primit ? Ce vor spune părinţii ei văzîndu-l că vine aşa, pe nepregătite ? Nici măcar nu-i cunoştea bine ; cineva i-l arătase odată de la distanţă pe tatăl Andei : un tip care-a cutreierat toate mările, ăsta ştiu că şi-a trăit viaţa... Altădată, la restaurant, dăduse mîna cu el în treacăt, dar nici nu-i reţinuse prea bine chipul. Ştia doar că poartă mustaţă şi asta dă totdeauna expresivitate unei figuri.

...Anda nu e acasă, e cu niște prieteni pe litoral... Atunci mă scuzați de deranj... Dar ce-aveți cu dînsa ?... Nimic, așa, voiam s-o văd, că am fost plecat... A, dumneavoastră sînteți... ?

Anda e acasă. Se spală pe cap sau își pune părul pe bigudiuri. Știa că-n asemenea ocazii o femeie e inabordabilă. Îi vorbește prin ușă : Iartă-mă, dar nu te pot primi în halul ăsta. Stăm mîine de vorbă, dacă vrei... Mîine ? Nici gînd. Acum ! ...Acum ? Nu-i nici o grabă, Emil...

Anda e cu un tînăr a cărui mașină staționează în fața casei. Ce mai faci ? Iartă-mă, m-a invitat verișorul meu la o plimbare. Hm, verișor !... Mofturi ! Plimbare, pe ploaia asta ?

Ploua tot mai intens. El, tot mai neliniștit. Mergea aproape în fugă pe șoseaua pustie, sub lumina becurilor care făceau ca asfaltul să pară de lapte. În dreptul primelor blocuri ridică aproape fără voie privirea și văzu ceea ce se așteptase să vadă : niște geamuri luminate. Multe geamuri luminate, toată lumea e acasă pe ploaia asta, la ora asta, dar el vedea un anume geam de la etajul patru... Va avea și el geamul lui luminat !

Și cînd te gîndești că există cîteva persoane care-ar asculta în genunchi o frază ca asta : Vrei să ne căsătorim ? De ce naiba nu se potrivesc lucrurile așa, ca oamenii să se dorească simultan, să se simtă atrași unul spre celălalt... Bine-nțeles, dacă Anda nu mă iubește cu adevărat, n-o să accepte. La nouăsprezece ani nici o fată nu se mărită așa, numai de teamă să nu rămînă nemăritată. Culmea ridicolului, un bărbat care se teme că n-o să fie acceptat ca soț... Da, dar vreau să fiu nu numai acceptat, ci și iubit. Vreau o dragoste întreagă, nu numai o jumătate, jumătatea mea. De fapt, s-a purtat destul de frumos în ultima vreme. Afară de povestea cu verișorii. Ei, era să se călugărească între timp ? Și indivizii ăia chiar semănau a verișori. Poate și erau. Poate că ea ține la mine, dar ține în felul ei ciudat, flușturatic, la urma urmei e și asta tot dragoste, altfel ce rost ar mai avea drumul prin ploaie și turbinele suplimentare și dăruirea ei din prima seară şi poveştile pe care le dorea de la mine? Toate lucrurile au o logică, pînă şi vîntul din seara aceea...

Îşi şterse apa care-i şiroia pe faţă. Nici nu observase că în cîteva minute ploaia se transformase într-un adevărat potop. O s-arăt ca un şobolan murat. Halal ginerică! Mergea împotriva vîntului şi-şi simţea obrajii reci. Numai fruntea, apărată de cozorocul şepcii, fierbinte. Şi inima. Cam bombastic, ar rîde Valeriu. Şi neştiinţific. Ce-i aia inimă fierbinte? Treizeci şi şase de grade şi cinci linii. Matematica face dreptate...

Strada ei. O stradă veche, cu case aproape rurale, dincolo de blocuri. Noroi. Şi barca neagră ca un ciudat animal doborît lîngă poartă. O condusese de cîteva ori pînă la intrare şi cunoştea casa, măcar în linii mari. Camera din faţă, destinată „musafirilor", cum îşi numeau soţii Cornea, din decenţă, chiriaşii de sezon, era întunecată. La fel şi camera Andei. Poate nu-i acasă, gîndi cu un fel de uşurare, dar uşurarea asta îl făcu să se dispreţuiască. Stau în poartă ca un golan. Mai rămînea bucătăria. Vara stăm mai mult la bucătărie. E mai vesel, îi povestise Anda. La bucătărie era, într-adevăr, lumină. Se gîndi că dacă ar fi avut prilejul să vină pe la Valeriu, i-ar fi cunoscut pe bătrîni şi acum totul ar fi fost foarte uşor. Ar fi vrut să dea vina pe Valeriu, dar era prea tîrziu. Trebuia să intre. Ploaia ţîrîia subţire şi familiar în burlanul de la colţul clădirii. Acest mic zgomot emana ceva liniştitor, un fel de asigurare că acolo stau nişte oameni cumsecade şi primitori, de vreme ce şi la ei există un burlan prin care curge ploaia asta molcomă — şi Emil împinse poarta cu un gest hotărît. Nici o primejdie ca Valeriu să vină-n urma lui; avea obiceiul să mai stea o oră sau două la maşini, după acostare, să pună totul la punct şi abia pe urmă să plece. Iar pe ploaia asta, un ins comod şi pedant ca el nici n-are ce căuta în oraş. O să stea în cabina lui, acolo, la navă, să citească din tomurile groase; nici pe el n-are cine să-l aştepte, nişte singuratici, şi el şi Valeriu, numai că el n-o să mai fie un singuratic dacă...

Încercă să folosească dîra de lumină care venea de la bucătărie, dar nu era nevoie, aleea betonată strălucea în ploaie. De-acum înainte, fie ce-o fi, se duse întins la uşa luminată, cu perdeluţă de creton înflorat pe un ochi patrat de geam. Bătu fără să mai încerce să distingă glasurile dinăuntru. Glasurile amuţiră şi se auzi tîrşîit de papuci. Apoi uşa se deschise în afară, cum nu s-ar fi aşteptat, gata să-l lovească, şi glasul cunoscut al Andei îl făcu să tresară :

— Ia te uită, Emil ! Te ştiam plecat pe mare.

— M-am întors.

— Pe ploaia asta ! Doamne fereşte, eşti ud leoarcă. Hai, intră repede !

Intră. Şi din clipa aceea totul i se păru grozav de simplu. Tatăl Andei lăsă ziarul din mînă şi se ridică să-l întîmpine, iar mama se strădui să dezlege pe furiş şorţul cam vechi pe care-l purta de obicei cînd gătea. Înăuntru era curat şi mirosea a friptură şi ceva sfîrîia pe plită. Pe peretele opus uşii era o icoană veche de lemn atît de afumată că aproape nu i se mai cunoştea desenul.

— Bună seara, spuse Emil scoţîndu-şi cascheta. Nu stiu dacă nu vă deranjez...

Protestele gazdelor îi făcură plăcere. Se vede bine că nimerise la un ceas tocmai potrivit, la ceasul cînd familia e adunată în jurul mesei de seară şi afară plouă îndemnînd la vorbă lungă. Tatăl Andei veni să-i strîngă mîna — cred că ne-am mai cunoscut, domnule căpitan — iar mama încercă să-l determine să ia loc, făcîndu-se că nu observă firul subţire de apă care se scurgea de pe cozorocul caschetei. Dar Anda sări cu gura, ca omul deprins să fie ascultat :

— Cum să stea jos cînd e ud pînă la piele ? Mai bine hai în casă, Emil, să-ţi dau o pijama de-a lui tăticu. Nu garantez că o să fii grozav de elegant, dar decît să răceşti...

Arăta foarte domestică în capodul acela roşu, cu mari flori albe şi albastre. Emil îşi aminti că văzuse la mama lui, acum cîţiva ani, ceva asemănător, şi se simţi mult mai la îndemînă. Încercă se se opună, rîzînd, dar Anda nu admitea replică; își strînse vitejește capodul cu o mînă, cu cealaltă își aruncă o basma uriașă pe cap și cu bărbia îi făcu semn lui Emil s-o ia înainte:

— De-acuma ești prizonierul meu. Hai!

Emil ieși binecuvîntînd ploaia care transformase clipa solemnă și temută într-o mică întîmplare hazlie. Anda îl tîra impetuos după ea, prin ploaie, traversară aleea de beton și urcară cele trei trepte care duceau la ușa holului. În hol, ea îl lăsă o clipă să aștepte, pipăi prin întuneric clanța și deschise o altă ușă. Emil auzi răsucindu-se comutatorul și o lumină dulce, verde-albăstruie, inundă totul.

— Trebuie să iei lucrurile așa cum sînt, spuse ea. Să n-ai impresia că intri într-o farmacie. Nu prea am vreme de dereticat, cu pregătirea asta...

Se afla chiar în pragul camerei ei, perspectivă la care nici nu se gîndise cu cîteva minute mai înainte. Examină repede interiorul acesta supraîncărcat cu tot ce s-ar fi putut numi lucrurile necesare unei fete de măritat. Un studio fără cuvertură, stacojiu, cu panoul din spate capitonat în romburi pe care le bănuiai moi și odihnitoare; un șifonier masiv cu vitrină în partea de sus, o vitrină încărcată cu tot felul de nimicuri — poșete vechi, sticluțe cu parfum, vaze mici înflorate și chiar o pălărie verde, pe care mai mult ca sigur posesoarea n-a îndrăznit încă s-o poarte în văzul lumii; pe o măsuță un radio cu picup, un aparat mare, cam demodat și totuși impunător cu zecile lui de butoane și clape albe, iar dedesubt un morman de discuri în plicuri viu colorate; într-un colț clasica toaletă cu oglindă — ce-om face cu două bestii de-astea, gîndi Emil cu umor — încărcată și ea cu tot felul de sticluțe, borcănele de pomadă, creioane, antinevralgice, ghemotoace de vată folosite la demachiat, precum și un instrument cu totul neobișnuit, un fel de foarfecă dar cu un semicerc de oțel cromat în loc de tăiș. Emil nu se putu abține să nu ia în mînă ciudata ustensilă și s-o îndrepte întrebător către Anda, care cotrobăia prin șifonierul uriaș:

— Ce mai e și asta ?

Anda i-l smulse din mînă și-l ascunse la spate :

— Pentru întors genele, spuse ea rușinată. Și dă-ți haina jos, că mă supăr. Vrei să răcești ?

Începu să-i descheie ea însăși nasturii oxidați de aerul sărat al mării, cu dezinvoltura copiilor sau a infirmierelor. Emil își scoase bluza albă și rămase numai în maiou.

— Ai mai făcut plajă de atunci ? Uite ce te-ai bronzat, se miră Anda întinzîndu-i bluza de pijama. Ei, nu-ți vine tocmai rău. Cam scurtă, e drept, cît despre lărgime... am și eu loc în ea.

Se lipi de el în glumă și Emil găsi prilejul s-o îmbrățișeze de-a binelea. Anda nu-l respinse, dar nici nu-l încurajă prea mult. Încerca să-și explice prin ce miracol ajunsese Emil aici, în camera ei, cu știrea părinților, cu figura asta oficială.

— Să mergem, căpitane, spuse ea teatral. Cu toate că aspectul tău brav n-a cîștigat prea mult prin această deghizare.

Emil se privi în oglinda mare a toaletei și izbucni în rîs. Cu mutra asta sînt numai bun să merg în pețit !

— Ascultă, Anda, știi pentru ce am venit ?

— Ți-era dor.

— Ai ghicit. Și mai e un motiv, mai puternic. Ca să nu-mi fie dor altădată... Să fii mereu cu mine... M-am gîndit că noi doi...

— Ce tot ocolești vorba ? spuse ea în șoaptă, devenind deodată serioasă. Spune ce vrei să spui.

— O să-ți spun. Știi, eu țin foarte mult la tine și vreau să te întreb dacă și tu... dacă ai vrea... dacă ești de acord să ne căsătorim.

— Emil ! șopti ea. Te-ai gîndit bine ?

— Și ziua și noaptea numai la asta mă gîndesc. Dar tu... tu nu spui nimic ?

— Ce să spun ? Evita să-l privească, făcîndu-și de lucru cu nimicurile acelea împrăștiate prin casă. Că sînt fericită ? Nu știu, nici nu mi-a trecut prin cap asta. În orice caz, mă bucur. Înseamnă că ai încredere în mine şi mă socoteşti aptă să... Dar mai tîrziu ? N-o să regreţi oare ?

— Niciodată, spuse el înflăcărat. Simt că n-aş mai putea trăi fără tine. Am încercat să-mi închipui că tu nu eşti, că nu te-am cunoscut, că trăiesc la fel ca înainte. Nu pot. N-aș mai putea, acum. Fără tine viaţa mea n-ar mai fi viaţă...

Abia acum ea întoarse privirea. Îl vedea frămîntîndu-se ca un şcolar care şi-a debitat lecţia şi nu mai ştie ce să spună, sub privirile severe ale profesorului. Simţi un fel de duioșie. Omul cu brațe puternice, devenit acum un școlar stîngaci... Trebuia să curme situaţia asta. Mai auzise fraze asemănătoare. La două-trei luni odată, cineva îi spunea ezitînd şi pîndindu-i pe faţă reacţia, ştii, cred că am fi o pereche minunată, ce-ar fi să ne căsătorim ? Rîsese la fiecare asemenea declarație făţişă și cam brutală, dar de data asta nu-i venea să rîdă. Trecîndu-l pe Emil între candidaţii posibili, se aşteptase la asta. Numai că venise prea deodată, și mai era şi pijamaua aceea cu dungi roz şi cu un nasture lipsă, urît lucru, un nasture lipsă, o carte de vizită destul de neagră pentru o viitoare mireasă...

— Anda, aproape strigă Emil. Nu spui nimic ? Nu vrei ? De ce taci ?

Ea simţi o nevoie acută să-i simtă brațele acelea puternice în jurul mijlocului, să-i redea atributul pe care i-l prețuia cel mai mult. El îi veni în întîmpinare, surîzînd. O strînse la piept și-i simţi sînii tari, elastici, striviți sub puterea lui. Apoi Anda îşi recăpătă echilibrul :

— Hai să mergem, au să intre la idei. Sînt niște oameni cumsecade, dar au ciudăţeniile lor.

Emil se supuse oftînd. Abia acum i se părea că vine partea grea a lucrurilor, dar o urmă cu supunere.

— Aveam alte planuri, se întoarse ea în uşă. Voiam să dau la facultate...

— Dai la fără frecvenţă.

— Mai discutăm noi. Timp e destul, murmură ea. Hai repede, că plouă.

— Știi ce, trebuie să le spunem și... lor.

— Trebuie, încuviință Anda. Dar mai întîi să mă gîndesc. Prea le vrei pe toate deodată...

Mama Andei își ascunse cu greu zîmbetul cînd îl văzu pe Emil în noua lui înfățișare. Își făcu de lucru pregătind fierul de călcat. Refuză orice ajutor sau măcar sugestie, susținînd că e nevastă de marinar și o viață-ntreagă a călcat bluze albe. Bărbatul ei îl luă cu vorba pe Emil, povesti niște întîmplări vechi de pe mare, la care Anda strîmbă un pic din nas pentru că le mai auzise și nu o dată, scoase la iveală sticla de țuică și soția lui pregăti în grabă niște icre, în așteptarea fripturii care-și făcea stagiul în cratiță. În cele din urmă, în toiul discuției, Emil spuse privindu-i pe rînd :

— Știți, de fapt eu am venit s-o cer pe Anda în căsătorie.

Totul se petrecu după cuviință. Tatăl păru surprins și spuse cu fățărnicie că nu prea sînt pregătiți, mama își șterse o lacrimă iar fata lăsă ochii-n jos rușinată aproximativ. Pe urmă, Cornea trecu în revistă calitățile fiicei, fapt care stîrni un protest violent.

— Ce Dumnezeu, tată, parcă vinzi un lucru și-i faci reclamă !

Gata-gata să strice tot, și Cornea își stăpîni cu greu furia. Nici măcar acum, într-o clipă solemnă ca asta, Anda nu voia să-i dea concursul ! Doar era vorba de viitorul ei, de situația ei. Ce ți-e și cu fetele din ziua de azi ! își spuse el în gînd, făgăduindu-și solemn o răfuială cu Anda între patru ochi. Dar deocamdată trebuia să treacă peste observația ei, s-o ignoreze, ba chiar să zîmbească ridicînd din umeri : fată zvăpăiată, ce vrei ! Și să-și urmeze discursul de cuviință, pe care toți tații îl știu fără să-l fi învățat de undeva.

— Am crescut-o cum ne-am priceput mai bine, că numai pe ea o avem, încheie el. Am dori să fie fericită, tot ce-am făcut și facem e pentru ea, numai ea să fie mulțumită, să aibă de soț un om cumsecade, dumneata pari într-adevăr un asemenea om...

Trecuse de la dumneavoastră la dumneata și Emil socoti asta un semn bun : exprima apropiere, doar îi va fi ginere, nu ?

Pe la zece, cînd ploaia se mai oprise, Emil plecă cu Anda să-și sărbătorească logodna lor intempestivă. Îi invitaseră și pe părinți, dar ei refuzaseră spunînd că sînt bătrîni și ar fi mai nimerit să stea ei doi de vorbă, singuri, despre ce va fi.

La Cazino, eternul nea Ilie veni să ia comanda :

— Vin și friptură, ca de obicei, dom'căpitan ?

Emil încuviință din cap și zîmbi, foarte împăcat cu sine și cu lumea-ntreagă.

Partea a treia

1

Lăsă să-i atîrne capetele cravatei negre, de uniformă, pe albul imaculat al cămășii, şi se întoarse spre ea:

— Trebuie, fată dragă. Sîntem navă de gardă. În schimb, mîine am liber toată ziua, adăugă cu o veselie cam de comandă. Cînd ies din port, trec şi te iau de la birou. Te învoieşti și mergem unde vrei. Un fel de duminică, nu-i așa?

Anda se ridică într-un cot. Halatul azuriu şi strălucitor se mula pe şold într-o curbă nemaipomenit de lină, aeriană parcă. Semăna cu o femeie desenată de Pallady, una din femeile acelea suple şi fierbinţi, pe care le ghicești vibrînd de dragoste chiar și în inerţia pînzei. Era bucuros c-o are, că-i nevasta lui, că e frumoasă și că se iubesc.

— Și să dorm iarăși singură? spuse Anda. Mai bine mă duc la mama. Rămîn acolo peste noapte.

— Dacă ții neapărat... spuse el, făcîndu-și de lucru cu cravata.

— Țin neapărat. Şi nu te mai încrunta, Emil. Înțelege-mă. Nu m-am deprins încă. Sau... nu m-am resemnat. Ţie ce-ţi pasă? Pleci dimineaţa, nici nu te-aud cînd te scoli, și vii tocmai spre seară.

— La cinci. Să nu exagerăm.

— La cinci, conveni ea. Dacă vii. Dacă nu pleci în larg. Dacă nu intri de gardă. Iar eu n-am mai fost la cinema de-o lună.

— Ți-am mai spus : du-te singură. Ce, numai tu ești în situația asta ? Nevestele celorlalți cum fac ? E păcat să pierzi un film bun...

— Filmul e doar un exemplu, Emil. Dacă facem socoteala, de la nuntă pînă-acum n-am stat împreună nici jumătate din seri.

El desfăcu pentru a zecea oară cravata și-o trase cu putere în jos, încît mătasea scoase un fel de țiuit. Se văzu în oglindă : roșu de necaz, cu gulerul cămășii strîmb. iar ea, în pat, ciugulind dantelele unei perne și protestînd monoton. Încercă totuși să rămînă calm :

— Așa-i totdeauna vara. Mai pe toamnă însă...

— Speranțe și iar speranțe.

— Ia mai las-o, spuse Emil încă stăpînit. Ce să zici de marinarii comerciali care pleacă luni de zile ?

— Treaba lor dacă le convine. Aici nu-i vorba de ei, ci de mine. Trăiesc ca o călugăriță.

— Atunci de ce te-ai măritat ?

Anda făcu ochii mari. Replica venise pe neașteptate, brutal, ca o lovitură. Simți cum îi năvălesc lacrimile în ochi. O nemulțumire îndelung reprimată, acum dezlănțuită de fraza aceea scurtă și netedă ca lama unui cuțit. O ciudă. o durere, o revoltă. Printre lacrimi abia îi distingea silueta masivă, întunecînd pe jumătate fereastra. Sigur, problemele ei nu-l ating. Își are viața lui, preocupările lui, cariera lui. Toți fac caz de carieră, cum spunea Iuliana. Oare ea cum rezistase așa, ani și ani ? Îl văzu apropiindu-se și se întoarse spre perete.

— Iartă-mă, Anda. N-aș fi vrut să spun asta. Nici n-am gîndit-o...

Ar fi dorit să țipe la el, să-i arate fățiș întreaga nedreptate pe care i-o făcuse, să-l facă să priceapă că o nevastă nu-i persoana căreia îi dai salariul și-ți spală cămășile și din cînd în cînd te culci cu ea. Dar nu izbutea să lege măcar o frază, hohotea de plîns și vorbele i se înecau într-o năvală de suspine.

— Fată dragă, iubito, încetează, spuse el puțin speriat. Ce s-a întîmplat, ai avut vreun necaz astăzi, spune-mi, ești prost dispusă și tocmai acum m-am găsit și eu... Iartă-mă, n-am vrut să te supăr...

— Nu mă așteptam din partea ta, spuse ea în sfîrșit. Încep să mă conving ce fel de om ești... M-ai luat ca să-ți fac mîncare. Ție-ți trebuie servitoare, nu nevastă...

— Anda, cum vorbești ? Ne-am căsătorit din dragoste. Te-am luat fiindcă te iubesc, fiindcă nu pot trăi fără tine. Iar tu... tu ai știut totul despre mine cînd ai acceptat. Știai că plec în larg, că lipsesc nopțile de acasă, mi-o cere meseria, ce să fac, înțelege-mă. Dar asta nu mă-mpiedică să te iubesc. Hai, nu mai plînge, dragostea mea. N-are rost să plîngi.

— Nu plîng, spuse Anda cu ochii șiroind de lacrimi.

Se așeză lîngă ea, pe pat, și-i cuprinse umerii.

— Uite, în seara asta mergi la mămica. Te conduc eu cînd plec. Și mîine nu te duci la serviciu. Le dau telefon și le spun că ți-e rău. Iar cînd mă-ntorc, ne punem bărbi false și o ștergem la Constanța, să nu ne cunoască nimeni... Hai, rîzi un pic. Cît o rază de soare. Cît un vîrf de ac. Hai, că șoriceii se îneacă de-atîta apă...

Ea rîse printre lacrimi și-și întoarse fața spre el. Emil o sărută pe obraz, apoi pe bărbie, apoi încercă să coboare mai departe, capodul era un obstacol, trase de mătasea îndărătnică pînă cînd nasturele mare, albăstrui, sări cît colo și-n deschizătură se ivi victorios un sîn alb ca marmura. Anda se lăsă pe spate învinsă, robită, cu ochii închiși, și gemu ușor sub avalanșa aceea de sărutări :

— Te mai miri că nu-mi place să stau fără tine...

— Sîntem amîndoi niște proști, spuse Emil într-un tîrziu, urmărind rotocolul de fum care luneca agale spre tavan. Am hotărît de zeci de ori să nu ne mai certăm și totuși...

Ea se juca în fața oglinzii, modelîndu-și cu îndemînare părul în fel și chip.

— Se spune că unde nu-i ceartă nu e dragoste, zise. Unii țin supărarea săptămîni întregi. Ce zici, mi-ar sta bine cu coc indian ?

— N-aş accepta una ca asta, ferit-a sfîntul.

— Cocul indian ?

— Nu, fată dragă. Cearta de-o săptămînă. Mi-aş lua lumea-n cap.

— Am zis şi eu aşa. Dar pe undeva am dreptate. Săptămîni de-a rîndul la serviciu, acasă, la piaţă, la bucătărie... Altceva nu mai ştiu.

— Ar trebui să avem un copil. Să te mai aud atunci că te plîngi de plictiseală.

— O, asta nu, deocamdată nu. Un copil înseamnă sfîrşitul tinereţii. Nu uita, Emil, am douăzeci de ani...

— Iar tu fii mai realistă, fată dragă. Nu putem sta toată ziua prin baruri. Devine monoton şi obositor. Plus că te distruge din punct de vedere financiar.

— Ştii că-mi placi ? Cînd e vorba să ieşim undeva, devii foarte calculat. În schimb, de cîte ori vii din larg, te opreşti la Cazino...

— Obicei vechi şi bun, zise Emil. Tradiţie.

— Sînt unii care trăiesc foarte bine şi fără tradiţia asta.

— Fată dragă, eu nu sînt Bădoiu.

— Adică cum, Bădoiu ?

— Toată lumea ştie că-l ţine nevasta sub papuc. Şi n-aş vrea să se molipsească şi alţii.

Anda se ridică de pe taburet, încă ţinîndu-şi cocul cu mîinile. Îi vedea braţele bronzate dezgolite pînă sus, coatele cu gropiţe întunecate, muşchii robuşti profilîndu-se sub mătasea subţire.

— Ascultă, Emil, dacă-ţi închipui că... începu ea agresiv.

— Stai, stai pe loc ! strigă el.

— Ce s-a întîmplat ?

— Nimic. Vroiam doar să-ţi amintesc că am jurat să nu ne mai certăm din toate fleacurile...

Ea lăsă cocul să-i cadă şi părul i se revărsă pe umeri. Se întoarse bosumflată spre oglindă şi el surîse, urmărind iarăşi rotocolul de fum care se ridica alene spre tavan. Tavanul alb, înconjurat de un chenar verde închis, ideea ei. Văzuse aşa ceva într-un film. Degeaba-i explicase că asta merge la case înalte, că e de modă veche şi limitează spaţiul interior. Într-o zi, venind din larg, găsise toată casa zugrăvită după gustul ei. Sufrageria cu trandafiri mărunţi de bronz. Şi cu chenar pe tavan. Ce mai e și geometria asta? Tavan-oglindă, i-a explicat Anda cu competenţa proaspăt dobîndită de la meşterul zugrav și a adăugat întrebător: Te pomeneşti că nu-ţi place. Ia vezi dincolo.

Dincolo aceeaşi poveste, dar pereţii într-un galben palid, cu puncte strălucitoare presărate peste tot. Praf-de-mătase, l-a lămurit ea iarăşi. Dai un ban dar face. Și să vezi baia! Baia era, de la brîul de faianţă în sus, vopsită în ulei alb. Parcă-i frigider, a observat Emil. Dar la urma urmei e drăguț. Dă aspect de curăţenie...

Anda avea unele porniri ciudate şi în aranjamentul camerelor. Cea mai grozavă era prezenţa a două toalete, cu oglinzile astfel orientate, încît formau un unghi şi te puteai vedea deodată din faţă și din profil. Pe urmă mileurile împrăştiate peste tot. Sămînţă de praf, mormăia el cînd se-mpiedica de ele. Dar nici asta nu-l sîcîia prea mult. Avea oroare de un singur lucru — cuvertura plușată cu un uriaş păun albastru în mijloc. Apăruse între darurile de nuntă, adusă de un prieten navigator, şi Anda ţipase de entuziasm văzînd-o. Ai de gînd să pui sorcova asta în perete? întrebase el mai apoi. Nu în perete ca mahalagiii, ci pe studio. Doar n-oi vrea să-l ţinem gol sau acoperit cu o pătură, ca la căminul garnizoanei. De unde dracu știi tu cum e la căminul garnizoanei? întrebase el brutal. Ești stupid, Emil. Iar începi cu accesele de gelozie?

Mai avusese asemenea accese, chiar după logodnă, în spaţiul acela febril şi încărcat de întîmplări care precedase nunta. Anda avea mulţi prieteni şi numai un om absurd i-ar fi putut interzice să stea de vorbă cu ei. O opreau pe stradă, de faţă cu el: Ce faci, păpușo? Nu mai dai nici un semn de viaţă? Ea rîdea. Rîdea şi Emil, cam mînzeşte, e drept. Un vechi amic, explica Anda cu seninătate cînd se depărtau. Habar n-are că noi... Îl strîngea victorioasă de braţ şi Emil se îmbuna pe dată. Era a lui și nu a altuia. Își aminti de o asemenea întîlnire chiar în preziua nunţii. Umblau după tot felul de cumpărături de ultimă oră prin Constanţa şi Emil căra după el o geantă de voiaj încărcată cu pachete de toate mărimile. Tocmai cînd era pe punctul să propună o pauză de-o bere, că am obosit ca un catîr, fată dragă, Anda s-a oprit cu un aer nenorocit în fața unui magazin : Ce mă fac eu ? Așteaptă-mă o clipă, Emil. Pînă să răspundă ceva, ea a dispărut înăuntru. Încă neînțelegînd despre ce e vorba, Emil s-a uitat spre vitrina care-o alarmase atîta. S-a uitat și s-a depărtat în grabă. Nu-i plăcea să stea în fața magazinelor unde se expune lenjerie feminină. Totdeauna prefera să facă abstracție de sutiene, port-jartiere și alte asemenea ; pentru el nu existau sau în orice caz le ignora. S-a îndreptat deci către altă vitrină, mai accesibilă privirilor unui puritan. După un interminabil sfert de oră, Anda a ieșit însoțită de un tînăr înalt și palid, care-i șoptea ceva la ureche. Ea rîdea cu ochi cam temători către Emil, care privea de departe scena, intrigat, fără să se hotărască la vreo mișcare. Cine dracu mai e și ăsta ? De unde-a apărut cu mutra lui de halucinat ? După semnele de sub ochi era nedormit de-o săptămînă sau cel puțin așa i se părea lui Emil care, deprins cu oboseala și perfect sportiv, nu făcea niciodată cearcăne. Și ce naiba căuta într-un magazin unde se vînd chiloți de damă ? Emil, l-a strigat Anda apropiindu-se cu tipul scai după ea. Uite un prieten și viitorul meu soț, a făcut ea prezentările. Încîntat, a mormăit Emil în timp ce celălalt spunea ceva în sensul Gioni-îm-îm-escu-îmi pare bine. Emil, uite, Gioni nu crede că ne căsătorim. Convinge-l. Din păcate, ăsta-i adevărul, a glumit Emil. Parol, e ceva serios ? a întrebat Gioni. Avea o mînă uscată și viguroasă, cu degete lungi. Vă doresc fericire, a spus el brusc și a plecat tot așa, ca un halucinat. Nu-l cunoști, Emil ? A fost pianist la Cazino, acum doi ani, pe vară. Acum doi ani pe vară făceam aplicație la gurile Dunării. Hai, dragă, nu fi bosumflat. Eu n-am nici o vină dacă... Nici eu, a întrerupt-o el și aproape i-a smuls pachețelul lunguieț, frumos ambalat în foiță, ca să-i dea drumul în geantă. N-ar trebui să ne certăm pe stradă, Emil. Nici prin gînd nu-mi trece, dar mă întreb cînd dracu se termină cu toți băutorii ăștia de coniac. Dar s-a terminat de mult, Emil, și nu-i vina mea că nu vezi asta. Ți-am spus o dată că sînt gelos. Ştiu, dar trebuie să ai motive, şi n-ai. Acuma n-ai. Nu vreau să am niciodată, a conchis el cu violenţă reţinută.

Altă vitrină, alt obiect absolut necesar, după părerea Andei, altă aşteptare în faţa magazinului, pe trotuarul dogoritor, cu geanta devenită plumb. Nu mai reluaseră discuţia şi incidentul părea pierdut undeva, printre lucrurile fără semnificaţie. Aveau griji mult mai importante, care le chinuiau somnul şi-i făceau să trăiască într-o continuă înfrigurare ; pierdeau noţiunea timpului şi mai apoi nu izbutiră să-şi amintească exact cum a fost. Mii de probleme îi solicitau, îi frămîntau, îi hărţuiau, îi întrerupeau ; lăsau o treabă la jumătate ca să primească un musafir, îl părăseau pe acela ca să ducă tratative cu muzicanţii, apoi lista de invitaţi — Emil avea colegi mulţi şi pe ea şi pe părinţii ei îi cunoştea tot oraşul ; curtea familiei Cornea devenise un adevărat decor de serbare cîmpenească, cu ghirlande de hîrtie colorată şi şiraguri de becuri împrumutate cu mari intervenţii din stocul pentru Ziua Marinei ; alergătură după vin, după găini, după certificate, apoi în cîteva rînduri la Cazino — pentru ultima oară, Emile, că tot pleci dintre noi, din tagma burlacilor — vizite protocolare la rudele soţilor Cornea, care voiau să-l vadă pe Emil înainte de căsătorie şi-l studiau fără jenă cum mănîncă dulceaţă sau soarbe cafea (ce-ar fi să-i mai dăm încolo pe crocodilii ăştia cu anchetele lor, nu pot, Emil, sînt rude, nu vreau să-i supăr) toate acestea se îngrămădeau cu un vîrtej şi nu le mai dădeau vreme să se gîndească la altceva ; Anda începuse să doarmă la el în serile dinaintea nunţii, fiindcă în casa părintească domnea un haos greu de închipuit, cu toate insistenţele disperate ale mamei care cădea din picioare de oboseală ; ei înşişi adormeau zdrobiţi de alergătură şi de griji şi nu le mai ardea nici de îmbrăţişări şi ultimul gînd înainte de a adormi era tot în legătură cu nunta : Ştii că am uitat să-l punem la socoteală pe Cutărică ? Oare cînd naiba sînt gata invitaţiile ? O fi găsit tata mese şi scaune destule ? Cum a rămas cu orchestra ?

O criză la începutul unei căsnicii e un lucru firesc şi uşor de înţeles, se consolă Emil. Doi oameni pînă mai ieri străini vin să-și împartă masa și patul și camera și bucuriile și părerile care nu coincid totdeauna, mai e și diferența de vîrstă și individualitatea fiecăruia... E necesară o perioadă de acomodare, dar cît o să dureze asta? Certurile au devenit ceva firesc, ca pîinea zilnică, și dacă ne obișnuim așa, sîntem pierduți...

— Ai căzut în Nirvana, ce-i cu tine?

— Nimic, tresări el. Mă gîndeam la noi doi.

— E un motiv serios de meditație. Cu toate că-i prea tîrziu ca să mai schimbi ceva.

— Iar începi, Anda?

— Glumesc. Văd că stai să-mi cenzurezi fiecare vorbă. Mai bine dă-te jos și fă o cafea. Nu reușesc deloc să pun lațele astea într-o ordine oarecare.

El coborî și pregăti cafeaua, uitîndu-se mereu la ceas. Era destul de tîrziu. Cînd reveni la bucătărie, Anda îl aștepta gata de drum.

— De data asta n-o să mai spui că ai întîrziat din vina mea. Îmbracă-te repede, leneșule. Între timp eu îți pregătesc un pachețel cu mîncare.

— Mai bine un pachețel cu vorbe bune, bombăni el.

— Ba un geamantan întreg, dacă-ți închipui că vorbele țin de foame. Hai, lasă-mă că-mi strici părul. Stai cuminte, Emil!

2

Valeriu se uită la ceas. Trebuia să fie aici de un sfert de oră, gîndi. Fata asta atît de punctuală... I-a venit ei rîndul să întîrzie. Sau să nu vină deloc. Din punctul ei de vedere, are dreptate. Dar cum să merg la parada modei acum, cînd mai am puțin și pompa, mult visata pompă suplimentară, prinde contururi tot mai precise! O refuzase politicos dar ferm: imposibil. Am de terminat niște calcule... Iarăși matematicile! oftase fata de la O.N.T. Noroc că nu ești căsătorit. Nu-mi închipui cum ar accepta o femeie să se mărite cu o tablă de logaritmi. El rîdea, dar fata vorbea foarte serios. Pentru prima oară protesta împotriva matematicilor. În general se înțelegeau foarte bine ei doi, Valeriu se purta în felul lui rece, rațional, puțin ironic poate, dar dacă ea accepta această companie, foarte bine. Într-o vreme se gîndise că ar putea fi o soție acceptabilă. Nepretențioasă, în stare să-i înțeleagă pasiunea și să i-o respecte... Inițial părea foarte interesată de preocupările lui. Valeriu îi explica răbdător, ca unui copil, cîte ceva despre rezistența materialelor și despre specificul construcției navale. Foarte interesant, repeta ea mereu. Nu m-aș plictisi niciodată...

Parada modei venise să strice acest echilibru senin. Fata se pomenise în fața unui refuz atît de categoric, încît se îngrijorase brusc : Valeriu, totdeauna pui matematica înainte de toate ? Da, totdeauna. Matematica înainte de toate. Matematica e pentru mine ca aerul. Va trebui să mă suporți împreună cu ea. Imaginea mea e incompletă altfel. Ia-mă așa cum sînt, cu ea cu tot... Ea nu spusese nimica. Mergeau încet, în tăcere. La intrarea hotelului unde locuia, fata s-a întors spre el ultimativ : Cum rămîne cu parada modei ? Imposibil, nu te supăra. Pun mare preț pe duminica asta. Seara, dacă vrei, ieșim pentru o oră-două, dar la Constanța nu pot să merg. Ne vedem la opt, tot acolo ? Mda...

Era opt și jumătate. Valeriu încercă să se convingă că la urma urmei era de așteptat una ca asta. Revolta ei contra matematicilor trebuia să se manifeste, mai devreme sau mai tîrziu ; poate fata avea de gînd să-i dea un ultimatum : ori matematica, ori eu. Multe au obiceiul ăsta, să deteste lucrurile pe care nu le înțeleg. Li se pare că pasiunea bărbatului pentru orice altceva în afară de ele le diminuează importanța. Făcu cîțiva pași în sus, pe faleză. Dinspre Cazino se auzea gîlgîitul melodios al saxofonului.

— Salut, bătrîne solitar ! Am impresia că ticluiești o odă pentru un robot și trei mașini de calculat.

Se întoarse. Emil și Anda se opriseră lîngă el. O salută pe Anda și cu Emil schimbă glumele lor obișnuite.

— Nu pot să sufăr plimbăreții singuri, spuse Emil. Oamenii singuri sînt de obicei răi sau inabordabili.

— Sau nefericiți, spuse Valeriu.

— Cum poate fi nefericit un computer, chiar dacă poartă pantaloni ?

— Dar unde ți-e amica, suedeza ? întrebă Anda.

— Cred că am terminat cu ea, mărturisi Valeriu. Sau ea cu mine. Mai degrabă și mai exact așa.

— Dac-ai asfixiat-o pe biata fată cu formulele tale ! interveni Emil. Încă o victimă a exploziei informaționale...

Valeriu se uită pe furiș la ceas, cu o speranță anemică, apoi încercă să rîdă :

— Nu-i place matematica, asta-i. Nu toți oamenii se potrivesc la gusturi.

— Vrei să spui că pentru atîta lucru...

— Nu-i deloc puțin, îl întrerupse Valeriu. Matematica a fost doar instrumentul de măsură. Fata îmi plăcea. Aveam impresia că și ea ține la mine. Dar a fost suficientă o mică încercare și afecțiunea ei n-a rezistat. Înseamnă că era prea fragilă sau dintr-un material de calitate inferioară.

Anda spuse declamativ :

— Domnul Valeriu vrea să aplice în dragoste rezistența materialelor ? Vă rog să-mi iertați ignoranța, dar așa mi s-a părut.

— Universul e unic, duduie Anda, sau doamnă Armașu, dacă preferați.

— Nu fi caraghios, Valeriu, spuse Emil.

— Nu, sînt trist. Dar îi datorez o explicație Andei Universul e unic și se conduce după legi precise. Rezistența e una dintre aceste legi. O categorie, dacă vrei. Se aplică și la metale, și la beton, și la stofe, și la dragoste. Numai o dragoste rezistentă poate rămîne intactă în împrejurări dificile.

— Gata lecția ? întrebă Emil. Dinspre Cazino muzica se auzi mai distinct, adusă de briză. Ce-ar fi să ne încercăm rezistența la un Murfatlar ? Nea Ilie mi-a trimis vorbă că se simte ignorat.

Valeriu aruncă o ultimă privire în lungul falezei, dar prin mulțimea care se plimba nu distinse nici măcar o siluetă care să semene cu fata de la O.N.T.

— Lecția s-a terminat, spuse el. Urmează tema pentru acasă. Doi prieteni A și B încep să țină unul la altul. La un moment dat, B îi cere lui A să meargă împreună la parada modei. A nu poate merge, are o treabă grozav de importantă, dar B nu înțelege, se supără și pleacă singur. Întrebare : să se calculeze rezistența prieteniei lui B pentru A.

— Pot să răspund de pe acum ? întrebă Emil.

— Da.

— Rezistența e nulă.

— Anda, tu ce zici ?

Anda șovăi.

— Pentru B parada modei e la fel de importantă ca și pentru treburile acelea pentru A.

— Dragostea cere sacrificii, spuse Valeriu. Să se măsoare atunci puterea de sacrificiu. Întrebare de-ncuietoare, adăugă el trist.

3

În anticamera comandantului brigăzii, un tinerel frumos și rumen în obraji, ai fi zis un artist de cinema deghizat în sergent, era neînduplecat. Ofițeri cu dosare sub braț veneau și plecau, dezamăgiți, fiindcă răspunsul sergentului erau invariabil :

— Ședință, vă raportez. Cu tot statul major.

Spunînd asta, se apuca să alinieze caietele de pe masă, telefonul cu multe butoane, scrumiera. Din biroul contraamiralului nu se auzea nici un sunet. N-ai fi bănuit că dincolo de ușile capitonate cu pluș cenușiu are loc o discuție aprinsă, se înfruntă puncte de vedere, se nasc controverse. În capul mesei de consiliu, contraamiralul Dobrescu asculta, cu bărbia-n palmă, părerile ofițerilor de stat-major despre divizionul de canoniere.

— Era bine să mai stea cîteva zile Bădoiu, spuse specialistul mecanic. Să vadă cum au mers lucrurile, e vorba de munca lui, de oamenii lui...

— N-ar fi ajutat la nimic, îl întrerupse căpitanul de rangul doi Stîrcu, specialistul cu artileria. Dacă tot pleacă, ce rost mai are să afle ? O să-și noteze în carnețel și o să cadă pe capul altora sarcina să dreagă ce e de dres.

Dobrescu spuse încet, hașurînd cu grijă o literă mare, desenată pe toată foaia carnetului :

— N-a fost un comandant tocmai rău. Avea grijă de oameni, îndeplinea planurile de pregătire...

— Dar nici nu-l dădea tactica afară din casă, spuse printre dinți specialistul cu artileria.

Căpitanul de rangul doi Stîrcu era un om mic și negricios, cu fața uscățivă de ascet. Toată lumea știa că are o fire ciudată și nesociabilă ; fusese căsătorit de două ori și se spunea că o a treia încercare n-o să-i izbutească niciodată ; orice femeie care intra în casa lui o dată nu mai revenea a doua oară, fiindcă se lămurea repede cu cine are de-a face. Duminica, distracția lui favorită era să facă din proprie inițiativă controlul disciplinei printre marinarii ieșiți în învoire ; avea un nemaipomenit talent de a-i descoperi pe cei în neregulă și lunea prezenta totdeauna contraamiralului o listă cu păcatele mărunte ale celor care aveau neșansa să-i iasă în cale. În schimb era un cibernetician iscusit și publica prin revistele de specialitate. Apreciat dar nu iubit, înțeles de unii și temut de toți, căpitanul de rangul doi Stîrcu era un reprezentant al tagmei despre care spunem „un rău necesar“ pentru că n-o poți izola și nici n-o poți condamna la inutilitate.

— Trebuie o mînă de fier, peroră el mai departe. Șeful de stat major mai are doi-trei ani și iese la pensie. Nu ne putem baza. Moale, de o bunătate prostească...

— Nu. E numai blînd, îl contrazise cineva.

— Blînd ! Blîndețea e bună pentru surori de caritate.

— Să numim pe unul dintre comandanții de nave, propuse specialistul cu transmisiunile.

Stîrcu strivi țigara în scrumieră cu ciudă parcă.

— Nu văd cum s-ar descurca, spuse. O asemenea răspundere...

— Oamenii se formează, spuse contraamiralul. Nu se naște nimeni comandant de divizion. Să numim tot unul de la ei, care cunoaște specificul navelor. Mă gîndesc la Armașu. Are experiență, e talentat...

Ceilalți păreau să încline pentru această idee, dar Stîrcu obiectă :

— Armașu ! Ca să ducă totul de rîpă ! Știți de ce-a fost capabil acum vreo două luni ? A pus foc pe punte, la cîțiva metri de hangare. Exercițiu, chipurile. Noaptea. Dacă aflam la vreme...

— Ce-ai fi făcut ?

— L-aș fi tras la răspundere. A pîrlit vreo doi metri de punte.

— Eu am fost de curînd la ei și n-am observat.

— S-a luat, cu timpul. Dar dacă se-ntîmpla ceva ? Cu rachetele la bord te joci de-a incendiul ?

— A luat el măsuri de prevenire, spuse Blăjan care urmărea liniștit discuția. Nu uitați că a fost ani de zile comandant de remorcher și a salvat atîtea nave...

— Asta-i era misiunea, spuse Stîrcu. E ca și cum am spune despre un pompier că a stins atîtea incendii. Altfel de ce-ar mai fi pompier ? Dar toate astea sînt niște șarade, dumneavoastră n-ați avut timp să-l cunoașteți și să aflați prea multe despre el.

Blăjan îl privi lung dar nu-i răspunse. Contraamiralul hașura cu grijă litera din carnet și părea concentrat exclusiv asupra acestei operații.

— Eu mă gîndeam la altă variantă, spuse specialistul mecanic. Să fie numit Dimitriu. Ionaș iese din discuție, e prea tînăr, n-are experiență. În schimb Dimitriu...

— Dimitriu ! sări Stîrcu. E moale, tovarășe. Se poartă cu soldații ca o domnișoară. Mă mir că nu pune perdeluțe în centrala de tragere. Balerină, nu comandant.

— Mă gîndeam că-i mai bine să avem la comanda divizionului un om cu idei, spuse Blăjan.

— Atunci tot de Armașu e vorba, spuse întrebător specialistul cu transmisiunile.

Stîrcu tuși nemulțumit.

— Eu unul mă opun categoric. Nu uitați turbinele suplimentare. Un om care le folosește imprudent e capabil și de alte imprudențe.

— E tîrziu, tovarăși, și discuția se lungește inutil, spuse contraamiralul punînd jos creionul. V-am ascultat părerile, fiecare are dreptate în felul lui. Dac-aș avea un comandant perfect prin buzunare, l-aș scoate la iveală, dar n-am. Cineva trebuie numit, deocamdată provizoriu, în locul lui Bădoiu. Să conducă divizionul și să răspundă de ce se petrece. Acela va fi Dimitriu. Să vedem cum se descurcă la lansarea reală. Pe urmă, hotărîm definitiv. Mai e ceva de lămurit ?

— Cu apa minerală, tovarășe comandant. Ieri a venit Armașu la mine să facă tărăboi, că oamenii lui n-au apă minerală cînd pleacă în larg.

— Tot Armașu, pufni Stîrcu.

Contraamiralul zîmbi.

— Nu-i rău că se luptă pentru drepturile oamenilor. Și dumneata, Georgescu, cum ai rămas fără apă minerală ?

— La transport, știți, s-au spart vreo două sute de sticle... Am făcut propunere să ne dea din norma pe luna viitoare. Dacă aprobați...

— Aprob, făcu scurt Dobrescu. Să-mi trimiteți actele. Altceva ?

Cei de față se foiră pe scaune, strîngîndu-și hîrtiile. Blăjan scrise repede în carnețelul cu scoarțe cenușii : *„Neapărat de vorbit cu Armașu. Ce-i cu puntea arsă ? ? ?“*

— Bine. Atunci să trecem la fapte, decise comandantul brigăzii. Luni ne vedem la nave, cu carnețel și creion. Și cu bunăvoință, adăugă cu ochii la Stîrcu.

— Pentru cine o merită într-adevăr, replică acesta înțepat.

4

— Nu te-am mai văzut demult, vere, e drept că nici eu n-am prea umblat brambura, avem treabă la vapor ceva de groază. Vine inspecția, te ia la bani mărunți, te-ntreabă de toate și trebuie să știi de unde să le iei, altfel te pomenești că zice una despre ordinea de la bord de te ustură la ficați. Da secundu nu știe de glumă. E venit de un an la vapor și vrea omu s-arate că anu ăsta n-a trecut degeaba. E un hop și pentru el, mă-nțelegi ? Al nostru tace și-l aprobă și se bucură că-l vede inimos.

Într-o zi, șucăr mare. Şefu de echipaj, moșu, cum îi zicem noi, un om pîinea lui Dumnezeu, nu că mi-ar fi mie şef, da e om şi tare-i bine să ai de-a face cu oameni, mi-a plăcut totdeauna asta, ei bine, șefu de echipaj era s-o-ncurce. Cu materialele de întreținere. Vine secundu la mine și zice băiete, ia scoate un litru de spirt să ștergem ca lumea aparatele optice, trebuie şterse toate că nu știi cum se uită cineva şi de ce să vadă un firicel de praf acolo unde nu-i normal să existe praf ? Nu ştiu, tovarăşe locotenent, vorbiți cu tova'maistru, eu nu pot da nimica fără știrea dînsului. Bine, zice, îmi pare rău că mă refuzi, şi pleacă supărat, da eu știu că magazia nu-i pe mîna mea şi n-aş avea de ce să mă pun rău cu moşu, ţi-am spus că-i pîinea lu Dumnezeu. Secundu se duce și vorbește cu el, și moşu n-are de lucru şi-i spune știți, eu nu pot da spirt din magazie fără aprobarea personală a comandantului navei şi secundu s-a dus la comandantu navei să-i ceară aprobarea şi a ieșit un tărăboi mamă-mamă, ne-am pomenit cu al nostru coborînd el însuşi în magazia prova, acolo unde comandantul nu prea are ce căuta, acolo-i treaba şefului de echipaj, şi numa ce-ncepe să-i facă scandal moşului, că ofiţeru secund trebuie să se bucure de autoritate în faţa oricui aici, la bord, că răspunde direct de întreţinerea navei și deci și de treburile mai mari şi mai mărunte ale șefului de echipaj, şi că n-are a face că secundu e cu douăzeci de ani mai tînăr decît el, maistrul, secundul e secund pe orice vapor din lume şi... Atunci mi-am luat inima-n dinţi și-am raportat permiteţi să plec, da el nu m-a lăsat, stai aici omule şi bagă la cap, zice, să ştii de-acuma cum merge treaba pe vapor şi să ştiţi măi oamenilor, zice, că regula vaporului e una pentru toate vapoarele și pentru toţi oamenii, tineri sau bătrîni cum or fi ei.

Altfel, vere, să știi că pe carapacea noastră i-o plăcere să faci treabă. Mai ţipă cîte unu că nu-i dau pitură albă destulă, da eu știu cîtă pitură îţi trebuie pentru balustradă, iar la linia de plutire nu l-aş lăsa nici pe tata să se-atingă, am eu secretu meu şi trag o linie dreaptă ca o margine de caiet, cît e nava de lungă, și linia asta nu cotește nici cu o unghie mai sus sau mai jos. Asta-i vere, cînd faci treaba cu drag și inspecția n-are decît să poftească, noi sîntem gata și al nostru l-a dăscălit pe fiecare cum să răspundă, cum să se poarte, ca să vadă oricine-ar veni că pe vaporu ăsta e disciplină și că tot omu știe precis care-i treaba.

De pe-acasă ce mai știi, vere, n-am primit de trei săptămîni nici un rînd, e drept că nici eu nu prea m-am omorît cu scrisu, aveam de lucru și-acuma, dacă sîntem pe terminate, tot mai găsești ceva de cimilit, că așa-i vaporu, voi de la atelier n-aveți de unde ști asta.

Da ți-am cîntat destul despre necazurile mele, treburi soldățești, ce vrei, ți-aduci aminte, anu trecut pe vremea asta începeau balurile la casa de cultură, e drept că Elvira nu prea avea timp, lucra în tură și mă pomeneam tocmai sîmbătă singur la bal și beam bere-ntr-un colț da nu dansam cu nimeni, era destul să mă vadă vreo prietenă de-a ei și știi cum e Elvira geloasă, în schimb după ce ieșea de la lucru mergeam cu ea la Rond, în părculețu ăla, și stăteam pe bancă și ne sărutam și ei i-era rușine de lume... Că i-am spus de fiecare dată, vere, n-are de ce să-ți fie rușine cînd ți-e drag de cineva, e altă chestie să te duci azi cu unu mîine cu altu, da așa, cînd te vede lumea cu aceeași persoană, treaba e pe bune, începe să te-ntrebe mahalaua dacă ai dibuit un vin bun pentru nuntă, aș, ce nuntă pînă nu termini armata, vere, te pomenești că pleci și-o lași în casă și-n lipsa ta... Am mai văzut eu d-astea, unu de la noi, de la manevră, băiat de zahăr altfel, da nu-i prea scrie nevasta și e în cartier un gagiu care-i scrie el mai mult și-i povestește una și alta despre nevastă și el turbează, bietu băiat, abia l-a potolit al nostru într-o vreme, uite-așa merge cînd ești la marină, rămîne fata pe mal fluturînd batista și pînă te-ntorci nu te mai cunoaște, bine de voi, ăștia de la atelier, că ninge-plouă învoirea-i învoire, și fetele rîvnesc la marinari da-n gîndu lor zic bine că poate să vină-n fiecare săptămînă, nu ca ăia săracii, cum stau la ancoră în fața portului și se uită-ncoa cu binoclu...

Dacă scrii acasă întreabă și tu așa, în treacăt, despre Elvira, ea cu sor-ta sînt prietene bune și poate aflăm ceva. Nu mai scrie fata asta, e drept că-i vine greu și ei, singură, cu serviciu în tură, da nici așa, să mă lase fără nici o veste, că-ncep să-mi fac tot felu de gînduri și gîndurile astea te storc mai rău ca gripa, vere, dacă și voi. ăştia de la atelier, ştiţi cum e cînd ţi-a intrat cineva la inimă și stai în larg departe și te gîndești că la întoarcere găsești precis scrisoare, rabzi și tragi nădejde și cînd vii la cheu, deșteptu de curier se uită la tine cu milă și zice data viitoare, acuma n-ai nimica...

5

Rochii, eșarfe, mantouri, costume, baticuri, fuste, mănuşi, poşete înşirate pe pat. Alături, pe duşumea, un geamantan deschis în care se vedea vîrful cam uzat al unui pantof azuriu, cu luciu metalic. Pe un scaun, în echilibru cam nesigur, un teanc de lenjerie roz.

— Vasăzică plecaţi ? întrebă Anda.

— Da, dragă, mîine dimineață vine camionul. Am reușit să-l conving pe Nic. I-am spus că-i spre binele lui, că azi toată lumea învață, că o adevărată carieră numai prin academie se face — și l-am convins. Să-l vezi pe Nic al meu cum s-a pus pe regim ! De-o lună mănîncă o chiflă pe zi şi a slăbit şi a-nceput să-i scadă și tensiunea. Prea luase proporţii în ultima vreme, dragă. La comisia medicală a trecut ca prin urechile acului, în schimb la examen a fost primul. Zece pe linie, că dacă-l pui la ambiţie... Așa că „București, Bucureşti“...

Vocea îngroşată de ţigări răsună cam straniu în încăperea aproape goală. Locuința Iulianei luase acel aspect dezolant pe care-l au casele în curs de mutare. Ferestrele păreau mai mari acum, cînd nu mai aveau perdele ; pe parchet rămăsese un spaţiu mai deschis la culoare — locul covorului care fusese strîns sul și ședea rezemat de perete ; televizorul trona amenințător pe măsuța din colț, acoperit cu o husă urîtă, pămîntie, ca un obiect care nu mai trebuie nimănui... Numai deasupra patului rămăsese neclintită carpeta pluşată „Răpirea din serai“ pe fond albastru, doi călăreţi în burnuzuri, unul ducînd o cadînă leşinată de-a curmezişul şelei, celălalt trăgînd cu flinta spre urmăritori.

— Cadîna o las aici, spuse Iuliana. M-ar rîde la Bucureşti cine-ar vedea-o pe perete. E cadou de la soacră-mea, adăugă cu înţeles. Bătrînii au ideile lor în materie de decor.

— Şi cum tu, tragi nădejde să pleci de tot ?

— Depinde cum îl lămuresc pe Nic. Dar şi-aşa, cît durează cursul tot nu locuiesc aici. A găsit Nic o cameră goală, cam departe, e drept, dar e-ntr-un cartier frumos şi liniştit, fără tramvaie, fără circulaţie. Meritam şi eu cîţiva ani de viaţă adevărată, dragă...

— Te invidiez, murmură Anda. Ţi-ai văzut visul cu ochii.

— Lasă că nici tu n-ai nimerit-o rău. Cum merge căsnicia ?

— N-am de ce mă plînge. La început a fost cam greu. În primele săptămîni tot îmi venea s-o iau din loc. La piaţă mă întîlneam cu prietenii, mă invitau la plajă, cei care nu ştiau nimica se mirau că stau numai în casă... Ţi-l aminteşti pe studentul de anul trecut, care cînta frumos ?

— Băiatul ăla brunet, de la Cazinc ? Cum să nu, dragă, eram cu Nic, cu tine şi cu el. A luat microfonul şi-a cîntat şi pianistul a dat mîna cu el şi Nic se cam supărase, că se uita lumea la noi.. Băiat drăguţ, tu, şi ce voce de aur... Ce-i cu el ?

— A venit iar pe litoral. M-a căutat acasă. A fost ceva ca prin romane. Mama spune că a-nceput să plîngă cînd a aflat. Îţi închipui ce lovitură pentru el ! Cît o fi suferit, bietul băiat !

— Ei, dragă, nu exagera ! făcu Iuliana înţepată. Adică de ce mă mir ? Eu cînd m-am măritat cu Nic, nu tot aşa ? Dar să-ţi fac o cafea, cu zarva asta am uitat pe ce lume trăiesc...

— Nu, că mă grăbesc, spuse Anda. Peste vreo oră vine Emil şi ne ducem la cinema. Are şi el o zi mai liberă, după atîta vreme...

— Te înţeleg, dragă, la fel păţeam şi eu. Nic mai mult la vapor decît acasă. Cîteodată în miez de noapte îl chemau. Asta-i cînd te măriți cu un marinar. D-aia mă bucur. Acolo e altceva. Vine de la curs, hai în oraș. La teatru, la cinema, la un local, la expoziții... Bucureștiul îți dă alte posibilități. Știi, mi-am găsit și eu un post. De poimîine încep serviciul. Secretară la un departament, un șef drăguț care s-a împrietenit cu Nic vara trecută, la pescuit. Ce-nseamnă să ai relații, dragă ! Dar mai spune-mi despre tine, ce-ai mai făcut ? Cu serviciul cum te împaci ?

— Bine. Sînt singură în birou cu doi domni, oameni în vîrstă, respectuoși, nu știu cum să mă răsfețe. E bine, repetă.

Îi evocă, în cîteva cuvinte, colegii. Domnul Balaban, ofițer de marină pensionat, cu o bărbuță pitorească, îi oferea mereu țigări englezești. Vorbea uneori despre porturile depărtate pe care le vizitase, avea darul povestirii, te făcea să vezi totul aevea, parc-ai fi fost acolo. Aventuri de dragoste, bătăi prin baruri, cîte-un episod romantic cu fete răpite de acasă și ascunse la bord pînă cînd părinții își dădeau consimțămîntul... Celălalt coleg, un tip ascetic, încerca să-i domolească spiritul romantic și să-l tragă de mînecă dacă poveștile deveneau neverosimile. Două firi aflate la antipozi, de aceea se completau de minune. Lucrau la niște registre enorme unde se înscriau datele aparatelor de navigație. Amîndoi oameni cumsecade, o plăcere să lucrezi cu ei...

— Asta-i viața, ce să-i faci ? comentă Iuliana. Poate-i mai bine că ai rămas aici. Și îmi închipui că nici munca nu-i prea grea.

— Înregistrez materialele care se ridică de la magazie. Vin tot felul de oameni, semnez hîrtiile, mai schimbăm o vorbă... Uneori îi întreb cum e pe mare și ei îmi spun tot felul de lucruri. După ce pleacă, mă gîndesc la lucrurile acelea. Visez...

Visînd, uita. Nu mai vedea cele trei dulapuri verzi de fier, urîte și puțin amenințătoare, parcă ascunzînd un mister îndărătul ușilor drepte, cu cocoloșul de plastilină de culoarea mucegaiului pe care punea sigiliul în fiecare zi, la plecare. Nu mai vedea lumina aspră a tuburilor cu neon lipite de plafonul înalt ca holul unei gări ; rămînea doar harta din perete, harta lumii, cu albastrul oceanelor simbolizînd peisaje de basm, insulele tropicale, fete îmbrăcate în flori, melodii de havaiană, luna aurind palmierii. Harta și un iacht alb, cu două catarge înclinate înapoi, o imagine răzleață dintr-un film, cu un tînăr surîzător în tricou alb.

— Romanţioasă cum te ştiu ! Bine cel puțin că ai părăsit ideea cu teatrul. Poate nu reușeai nici anul ăsta și te pomeneai că...

Anda ridică din umeri, încercînd să pară nepăsătoare :

— Un vis și-atîta tot. În viață mai există și renunțări...

— Mă duc să fac cafeaua aia, dragă. Sînt obosită şi nu știu de unde să le mai iau. Iartă-mă o clipă.

— Merg să-ți ajut. De fapt ai putea să mă lași pe mine şi să-ţi continui împachetatul.

— Nu, spuse Iuliana. M-am plictisit. Pauză. Merit și eu o pauză, nu ?

Trînti capacul valizei și-o privi pe Anda în felul acela special, întorcînd spre ea numai ochii și asta-i dădu un aer misterios. Parcă ascunde niște dinamită, gîndi Anda. Și dă ochii peste cap ca o cîntăreață de bar...

În bucătărie trebuiră să înoate printr-un ocean de jurnale mototolite ; dulapul cu vitrină era aproape gol, într-un colț zăcea o ladă mare deschisă, cu farfurii așezate teanc.

— Văd că te muţi cu toată gospodăria.

— De ce te miri ? O să-mi trebuiască acolo. Trebuie să primești lume, mai dai o masă, mai o aniversare...

— Te pregătești pentru o viață mondenă, spuse Anda cu admirație. Așa-i cînd pleci...

— Mi-o fi ajungînd, oftă Iuliana. Drept să-ți spun, dragă, am și început să mă simt străină aici. După o lună de stat în Bucureşti... Și apa are alt gust.

— Exagerezi, rîse Anda. Ai o linguriță ?

Pregăti totul cu îndemînare, în timp ce Iuliana o urmărea din ochi şi-şi fuma ţigara cu voluptatea unui scafandru între două scufundări.

— Să vezi ce chestie nostimă, zise Anda mestecînd cu îndemînare în ibricul burduhănos. Mai alaltăieri sună telefonul. E pentru dumneavoastră, mi-a spus domnul Balaban, fiindcă el răspunde de obicei la telefon. O cerere de materiale... Iau receptorul, o voce de bărbat. Sînt de la farul C..., domnişoară. Aveţi în depozit cutare şi cutare ? Vreau să vin zilele astea să ridic ceva. Tot am drum la dumneavoastră, la centru... Da, tovarăşe, veniţi cînd vreţi. Şi m-am pomenit ieri dimineaţă cu el. Mă aşteptam să fie un moşulică, marinar în retragere, cu poveşti vechi, ştii, ca prin cărţi : bătrînul paznic de la un far care învîrteşte o noapte întreagă maşinăria care se defectează, sau nevasta lui care-l înlocuieşte cînd e bolnav...

Făcu o pauză şi rămase cu linguriţa în aer, privind în gol.

— Spune, că te ascult, făcu Iuliana. Deci nu era bătrîn cum te aşteptai. Nu cumva era un băiat înalt, blond ?

— Îl cunoşti şi tu ? întrebă Anda cu însufleţire. Înalt, cum spui, blond cu ochi albaştri ca marea. O voce plăcută, de bariton. Făt-Frumos de la far, adăugă rîzînd.

Iuliana trase cu sete ultimul fum şi strivi ţigara într-o farfurioară. O apăsă de mai multe ori, apoi desenă cu ea cîteva cercuri de scrum. În sfîrşit, ridică ochii.

— Îl cheamă Sandi, murmură. Artist şi poet şi înotător de clasă. Ne-au dus nişte prieteni cu maşina pînă acolo. Nic, cu undiţele lui. Eu, cu gînd să fac plajă. Plaja e bună, cam îngustă, dar cu nisip foarte fin. Hai pînă sus, la far, zice Nic, cunosc un băiat aici. Un sihastru modern, care cîntă la chitară. Am urcat pe faleza aia, pe o potecuţă, împrejur mărăcini şi nişte buruieni cu frunze aspre, parcă eram în altă ţară. Nic sufla ca o locomotivă, era să ne lăsăm păgubaşi, pe urmă am auzit sunet de chitară sus, pe terasa din faţa farului...

— Interesant, spuse Anda pe gînduri. De fapt în pustietatea aia ce-ar avea mai bun de făcut ? Cîntă.

— A, dar să vezi ce poezii scrie, dragă. Are talent şi recită frumos şi-n toate e vorba despre mare şi cînd îi vezi ochii ăia albaştri... Ai grijă că dă-n foc, ţipă Iuliana şi întinse mîna spre ibric. Ce-ai rămas pe gînduri ? Ţi-a plăcut de el, aşa-i ?

— Ei, şi tu !

— Atunci de ce te-ai roşit, dragă, pe mine vrei să mă păcăleşti ? Ai dreptate, e drăguţ şi nu te plictiseşti cu el.

Nic cu undițele. Nici mîncare nu-i trebuie. Eu m-am dus mai încolo, să nu-l deranjez. Îi place liniștea. Stăteam la soare și visam și m-am pomenit cu Sandi drept în fața mea, ieșind din mare ca un viking. Venise înotînd pe sub apă, să-mi facă o surpriză. I-am făcut loc pe cearșaful meu. Împrejur nici țipenie de om. Numai acolo, între stînci, pălăria lui Nic și vîrful undiței. Ore-ntregi am stat de vorbă. Ai ce discuta cu el, o să vezi cînd o să-l cunoști mai bine...

— Cînd pleci la București ? o întrerupse Anda.

— Mîine, dragă, parcă ți-am mai spus o dată. De ce schimbi vorba ? Hai să-ți mai spun despre el. Văd că te interesează.

— Absolut deloc, spuse Anda.

Încercă să și-l închipuie altfel decît în postura unui salariat oarecare, venit cu treburi la centru. Chitara i-ar fi stat, desigur, mai bine decît servieta. Ar fi fost mai potrivită pentru alura lui, pentru statura lui, pentru zîmbetul lui. Glasul acela armonios, puțin cam grav uneori, cu intonații distinse. Și dinții albi, cînd rîdea, și fața bronzată, arămie aproape, cum au oamenii blonzi după un concediu petrecut la mare. Și ochii aceia albaștri, care te atrăgeau ca un magnet...

— Nu mă interesează, reluă Anda mai mult pentru propria ei convingere. E un băiat frumos și-l admir, atîta. Cum aș admira un artist de cinema. N-am făcut niciodată prostia să mă îndrăgostesc de un ins văzut pe ecran.

Iuliana o privi iarăși dintr-o parte, în chipul acela ciudat. Firește, nu credea o silabă din toate protestele Andei. Nu te mai ascunde după deget. Totdeauna ți-au plăcut bărbații frumoși. Și două luni de căsnicie nu-s destul ca să te transforme într-o mironosiță. Sau vrei să-mi dai mie lecții de fidelitate ? Se apropie de ea și-i îmbrățișă umerii :

— Lasă, dragă, n-are rost să te ferești de mine. E un om care merită atenție.

— Iuliana, cum îți închipui că aș putea să... Doar cineva care nu mă cunoaște s-ar gîndi la asta.

Tocmai că te cunosc, gîndi Iuliana, dar sîntem prietene și mîine plec și de ce să rămîi supărată pe mine, e destul că rămîi pur și simplu, în țarcul ăsta unde nu te poți clinti.

— Hai, nu te supăra, am glumit, spuse. Aşa sînt toate tinerele căsătorite și-i foarte frumos. Idei nobile : soția trebuie să rămînă fidelă. Dragostea. Coeziunea familiei. Opinia publică. Bine-nțeles, cînd începi să privești în jurul tău şi-ţi dai seama de realitatea vieţii, se schimbă lucrurile. Totdeauna oamenii au făcut caz de fidelitate fiindcă ea era mereu în primejdie. Eu una nu cred că există fidelitate absolută. Măcar cu gîndul și tot te abați de la morală, chiar dacă nu mergi mai departe, din teamă. Teama de urmări. Dar asta nu mai e fidelitate. Odată ce există intenția... Numai să ai condiţii, dragă.

— Ce să-ţi spun, ai niște teorii...

— Teorii desprinse din viață, ridică Iuliana din umeri. Deocamdată nu ești de acord. Nu poți înțelege ceea ce nu simți tu singură. Casă nouă, descoperi în fiecare zi ceva interesant... Nu-i așa că vă apucă miezul nopții stînd de vorbă, povestind nimicuri ?

Anda aprobă din cap.

— Ei, vezi ? Dar ce se va întîmpla cînd toate vor fi spuse, cînd toate poveștile vor fi terminate, cînd el se va culca fără să-ți zică măcar noapte bună ?

— Emil ? Niciodată... Și chiar dac-ar fi așa, tot nu l-aș trăda. Țin la casa mea, la liniştea mea...

— Nimeni nu spune să-ți strici casa, să trădezi familia şi aşa mai departe. Dar o să vină vremea cînd simți nevoia de o vorbă bună. Dragostea nu e veşnică şi tinerețea trece şi ea...

— Sînt păreri și păreri, spuse Anda.

— Ai dreptate, la vîrsta ta nici nu poți gîndi altfel.

Anda turnă cafeaua în cești și schimbă vorba.

6

Simţi mîna fierbinte a femeii mîngîindu-i fruntea, dar nu ridică ochii înainte de a termina fraza.

— Mai închide fereastra, o rugă. În noaptea asta e rece.

— Cine-i de vină ? îl mustră ea. În loc să profiți de aerul ăsta curat, fumezi ca un turc.

— E singurul meu viciu, se lăudă reporterul. Fără asta nu pot scrie nici un rînd.

Ea îl sărută ușor pe frunte și el o cuprinse de mijloc. Îi simți trupul cald, neted sub cămașa de noapte subțire, și-i mîngîie șoldul.

— Hai, culcă-te, e tîrziu, spuse ea.

— Tocmai acum ? Mi se pare că mă apropii de soluție. Am început de trei ori și am aruncat foile la coș. O carte-ntreagă, dacă le puneam cap la cap. Nu mergea. Și nici acuma nu-s sigur că merge. Încerc.

— Lasă că o să meargă, îl liniști femeia. Mai citește asta din cînd în cînd.

Îi arătă poza lui Hemingway, o reproducere dintr-o revistă, sub care era transcris de mînă și fotografiat un citat : *„Nu te necăji. Ai reușit întotdeauna să scrii și ai să reușești și acum. E de ajuns să așterni pe hîrtie doar o singură frază care să conțină un adevăr. Scrie fraza cea mai adevărată pe care o știi“.*

— E mai greu decît îți închipui, zise reporterul. Adevăruri sînt multe, dar nu toate interesează. Moșul ăsta teribil are dreptate, dar l-aș corecta un pic : scrie fraza cea mai adevărată și mai interesantă. Poate lui îi era ușor. Știa multe lucruri, văzuse, trăise. Nu era un mic funcționar ca mine.

— Îți pare rău că nu poți să-l imiți ?

— Uneori.

— N-ar trebui. Tu trebuie să fii tu. Să nu imiți pe nimeni.

— N-am nici măcar curajul să-mi las barbă.

— Crezi că secretul lui stătea în barbă ?

— Nu. Secretul stătea aici. Sublinie cuvîntul „adevăr“. Dar unde-i adevărul ? Alerg de ani de zile după el.

— O să-l găsești.

— Numai să nu fie prea tîrziu. Să nu fie atunci cînd n-o să mai trebuiască nimănui. Îl vreau acum, de la ei, pentru ei. Pentru ei scriu. Îmi place să-i întreb după ce-au citit. Știi cum îmi judecă fiecare articolaș, fiecare povestire ? Sînt mai competenți decît cititorii obișnuiți, de pe uscat. În larg, serile, citesc cu toții pe rupte. Îi apucă zorii citind. Și se pricep să aleagă. Și aș vrea să aleagă și ceea ce scriu eu.

— Ai scris lucruri frumoase și le-au plăcut. Știi ce mîndră mă simt cînd îmi vorbește cineva despre tine? Toți vorbesc frumos. Au să vorbească și despre asta, cînd o s-apară.

— Dacă apare vreodată, zise reporterul.

Avea pe masă, în fața lui, un teanc de hîrtie albă. Cea de deasupra scrisă pe jumătate. Alături, vreo zece pagini încărcate cu rînduri drepte și lizibile, cu tăieturi și adaosuri pe margini.

— Vrei să citești? o invită.

— Nu. Citește-mi tu. Dacă tot te-ai întrerupt din lucru. Numai că e foarte tîrziu. Îmi place foarte mult cînd citești tu. Parcă văd un film.

El o mîngîie iarăși și-și dădu mai aproape filele acelea. Femeia luă scrumiera, numără pe furiș mucurile de țigară și le răsturnă în coșul de hîrtii, oftînd.

— Las-o mai încet cu țigările. Te rog, Marian.

— Iarăși morală?

— Dar ce să fac?

— Ascultă.

Începu să citească, mai întîi monoton, apoi se încălzi, glasul lui căpătă modulații noi, camera spațioasă, cu biblioteca acoperind un perete întreg, biroul, abajurul verzui al lămpii, covorul cumpărat în rate, se estompară, dispărură, în locul lor era acum portul cu zarva lui, apoi un vapor tăind depărtările, doi oameni înfruntîndu-se, unul impulsiv, celălalt rece și rațional, fiecare cu dreptatea lui, și iarăși marea, învolburată, dușmănoasă, încercînd tăria oamenilor acelora, fie ei reci sau impulsivi sau slabi sau aspri, vuietul valurilor, comenzile strigate prin furtună, oboseala, frigul, bucuria biruitorilor...

— E cel mai bun lucru pe care l-ai scris vreodată, spuse ea cu ochii strălucind.

— Așa-i că merge? întrebă reporterul lăsîndu-se pe spătarul scaunului.

— E foarte frumos, crede-mă. Nu-ți fac complimente.

— Știu că ești un cititor obiectiv. Primul meu cititor. Și cel mai drag.

— Sînt mîndră de tine, şopti femeia. Sînt sigură că o să reuşeşti.

— Hai, culcă-te.

— Culcă-te şi tu. Mai e nițel şi se luminează.

— Să închei capitolul, spuse reporterul.

— Te implor, lasă țigara aia. Mai bine-ți fac o cafea.

— Nu. Culcă-te. N-ai idee ce bine-i așa. Cînd scriu și te simt pe tine aici. Dormind. Dacă ai fi trează, n-aş putea scrie. E o ciudățenie. Vreau să fiu singur dar să te știu cu mine.

— Sînt totdeauna cu tine, Marian. Oriunde.

El se aplecă iarăşi asupra hîrtiei. Femeia îi văzu tîmpla în lumina lămpii şi se sperie de firele albe, multe fire albe, prea multe fire albe.

7

Cora călca rufe. Făcea asta cu seriozitatea şi concentrarea pe care-o punea în orice lucru, ca şi cum lucrul acela era cel mai important şi de el atîrna soarta universului. Miti stătea lîngă geamul întredeschis, cu un umăr sprijinit de frigider, și citea ziarul.

— În casă-i mai răcoare, spuse ea.

— Voiam să mai stau cu tine.

— Îmi pare bine. Totdeauna cînd calc mă bucur dacă mai e cineva pe aici.

— Unde-i ăla mic ?

— La joacă, afară.

— Trebuie să-i luăm o bicicletă mai mare. Îi ajung genunchii la ghidon.

— Trebuie, spuse Cora. Cum a mers azi ?

— Bine.

— Cearșafurile astea mă înnebunesc. N-am loc să le întind destul, pe-o parte le calc şi pe-o parte... uite.

— Las' că țin eu, se oferi Miti.

— Ce mai fac tinerii însurăței ? întrebă Cora deodată.

— Mister total. Foarte greu să scoți ceva de la Emil.

A devenit mai tăcut, mai posac... Mi se pare că ceva nu e-n regulă la ei.

Cora sprijini fierul de suportul lui şi-şi îndreptă mijlocul.

— Obositoare treabă călcatul ăsta. Mi se pare că multe nu-s în regulă, Miti. Îi spunea Miti pentru că aşa apucase, era diminutivul numelui de familie, de fapt îl chema Ștefan dar nimeni nu mai ştia asta. Începînd cu căsătoria în sine, zise. Nu-s făcuţi unul pentru altul. Unui om ca el, chinuit de întrebări, i-ar trebui o femeie calmă, care să-l liniştească, să-l tempereze. Iar Anda numai temperată nu e. Trebuia şi voi să-i deschideți ochii, ce Dumnezeu. Doar sînteţi prieteni...

— N-ascultă de nimeni. Nimeni nu ascultă cînd e vorba de însurătoare.

— Și prietenia ei cu madam Bădoiu... Nu-mi place deloc femeia asta, Miti. Se spune că pînă să-l cunoască pe Bădoiu a avut nişte aventuri...

— Ai început să asculţi la radio-şanţ ? întrebă el zîmbind.

— Auzi fără să vrei. N-o să-mi astup urechile cînd lumea vorbeşte. Și doar ştii obiceiul din blocul nostru : caţele de la parter îi foarfecă pe toţi care trec.

— Te-am rugat să nu intri în clubul lor.

— Nu intru. Dar nu pot să trec cu capu-n pămînt pe lîngă ele. Stau la uşa blocului, la soare, de-a dreptul pe scară, și tricotează.

— Ce naiba tot tricotează de cinci ani de zile ?

— Asta mă-ntreb şi eu. Dă-mi o ţigară, Miti. Sau dă-mi să trag de la tine... Se aşeză pe taburet în atitudinea femeii obosite : cu ochii privind nicăieri, cu mîinile lăsate pe genunchi. Mai am astea trei cearșafuri şi cămăşile lui Țucu. Se murdărește ca un mecanic de locomotivă. În fiecare zi îl schimb și...

— Știi ce greu mi-e, Cora ?

— Văd şi eu că te roade ceva. Aşteptam să-mi spui.

— M-au numit provizoriu în locul lui Bădoiu. Ştiu precis şi toată lumea ştie că Emil merita mai mult decît mine. Are mai mare vechime de comandant, eu am mai lucrat şi la birou, în vremea cînd el, cu remorcherul...

L-am admirat totdeauna. Un marinar desăvîrșit. Și mă pomenesc că...

Cora ridică din umeri.

— Nu văd de ce te frămînți. Te-au numit și gata, știe și el că nu tu ai hotărît asta.

— Nu, dar mă suspectează. Simt eu. Are impresia că o fac pe șeful. Mă evită. Pe de altă parte, nu se poate altfel. Trebuie să fac ceea ce sînt dator. Oricare s-ar purta la fel. Și mi se pare că el nu prea înțelege. Iar din prietenia noastră s-a ales praful.

— Ar trebui să-i vorbești, să-i explici. Sînteți amîndoi oameni de meserie și o să-și dea seama că...

Miti clătină din cap.

— Nu-i vorba de lucrurile obișnuite, de fiecare zi. Serviciul e-n așa fel rînduit, încît fiecare comandant are o anumită autonomie. De fapt e vorba de concepție, înțelegi ? Avem vederi diferite asupra pregătirii oamenilor. Și-acuma, îndeplinind programul fixat inițial, el are impresia că-mi impun propriul meu punct de vedere.

— Pe care îl consideră greșit ?

— Greșit e prea mult zis. Depășit, mai curînd.

— Dar tu ce crezi, Miti ?

Miti tăcu. Se ridică și deschise fereastra. Privi în întuneric fără rost. Mai trase o dată din țigară și se întoarse spre Cora :

— Cred că Emil are dreptate. Dar ce vrea să facă el e împotriva tradiției, împotriva obiceiurilor practicate de zeci de ani. Vrea să vină cu un stil nou, cu o concepție nouă, și în general oamenii, cei care se declară adepți ai noului, se metamorfozează subit cînd e vorba de domeniul lor, de felia lor de răspundere. Pur și simplu nu vor să riște, să se avînte în necunoscut. Și nici eu, ca să fiu sincer. Sînt mulțumit s-o scot la capăt așa, în sistemul statornicit, chiar dacă el cuprinde și lucruri care nu-mi convin. N-o să răstorn eu lumea. Îmi fac datoria, obțin rezultate bune, oamenii mă prețuiesc... Nu vreau nimic mai mult. El e omul experimentului, al riscului. Hai să vedem, asta nu poate merge și altfel ? Încearcă, uneori reușește, alteori dă greș... Poate de aceea nu l-au numit pe el. E mai curajos decît mine, dar asta are două tăişuri... Şi chiar dacă i-aş da dreptate, nu pot să mă aliez cu el acuma, împotriva tuturor. Ar sări toţi cu gura că m-am apucat de reforme, profitînd de numirea asta provizorie. Mi-ar aminti despre încrederea acordată şi toate frazele astea îndărătul cărora ghiceşti o dojană, dacă nu chiar o ameninţare, o punere la punct. M-am ferit totdeauna de scandaluri.

— Fereşte-te şi acum, Miti, dar fără să fii laş.

— Crezi că-i uşor ?

— Încearcă. Încearcă să-l acoperi pe Emil, dacă ştii precis că face un lucru bun. Dacă nu vrei să fii părtaş la experienţele lui, cel puţin nu-l împiedica. Asumă-ţi un rol modest dar onorabil : să fii tampon între el şi cei care-i stau împotrivă.

— Să fie asta o soluţie ?

— În orice caz, una potrivită pentru tine. Şi cinstită. Să ştii că eu te înţeleg. Eşti un om bun, poate prea bun, de asta nu poţi fi destul de bătăios. Lui Emil îi trebuie cineva care să meargă cu el umăr la umăr. Nu eşti tu acela. Îţi repet, nu e firea ta. Nu-ţi poate reproşa nimeni asta. Dar ajută-l cum poţi...

— Încerc, spuse Miti. Trebuie să-ncerc.

8

Gata de plecare, Emil veni în vîrful picioarelor în dormitor şi ea deschise ochii.

— Ce te-ai sculat aşa dimineaţă ? o certă. Hai, mai dormi, că e numai cinci şi jumătate.

Se aplecă s-o sărute pe obraz şi Anda îşi încolăci braţele de gîtul lui.

— Emil, tu ţii într-adevăr foarte mult la mine ?

— Ştii bine, fată dragă. Mai mult ca la orice pe lume. Hai, lasă-mă să plec, mă grăbesc. Azi începe inspecţia.

— Spune, stărui Anda. În ultima vreme n-am mai avut ocazia să vorbim despre asta.

— O să vorbim, dar nu acum. Trebuie să plec.

— Eşti un răutăcios, se alintă ea. Ţi-ai găsit butonii ?

El ridică puţin mînecile hainei, triumfător :

— Au să-mi poarte noroc, fiindcă sînt de la tine.

— O să te gîndeşti la mine azi ?

— Nu ştiu dacă am vreme, fată dragă. E o zi grea, trebuie să mă ţin după şefi...

— Dă-mi măcar un telefon. Cînd ţi-o fi dor.

— Mi-e totdeauna dor de tine. Pa, fără dragă. Hai, mai dormi o oră...

O sărută iarăşi şi-şi desprinse uşurel braţele ei care-l reţineau — încă un minut, dacă mă iubeşti. Uneori ceda acestui capriciu, rămînea un minut şi altul şi încă unul şi ajungea la navă cu sufletul la gură, cu numai cîteva minute înainte de ridicarea pavilionului, cînd tot echipajul era adunat pe punte şi secundul se uita nerăbdător spre schelă. În acele clipe hotăra să nu se mai întîmple niciodată asta, dar Anda îl făcea să-şi uite repede deciziile. Era secretul ei, talentul ei. Dar astăzi, în nici un caz... Plecă puţin cam brusc, fiindcă îl îngrijora inspecţia. Aflase că nava va fi controlată de căpitanul de rangul doi Stîrcu. Erau cunoştinţe vechi ei doi. Cu şapte sau opt ani în urmă, Stîrcu era şef de stat major al detaşamentului de salvare, iar Emil comanda remorcherul paisprezece. Avusese o ciocnire cu el într-o împrejurare gravă, şi acum, în drum spre port, Emil îşi aminti cu mare claritate acele momente de febră şi de zbucium ; îi rezistau în memorie tocmai prin tensiunea lor.

...Noaptea de februarie, vînt puternic. Navele erau în larg, participaseră la o aplicaţie departe, tocmai spre gurile Dunării. În seara aceea porniseră spre Constanţa şi furtuna le-a prins în plină mare. Remorcherul aştepta cu motoarele pregătite, cu echipajul la posturi, gata să intervină în caz de primejdie. Radiotelegrafistul, ţipînd din cabina lui că a prins un semnal S.O.S.... Harta cercetată cu febrilitate... Numele navei, *Fulvia-2,* ce nume ciudat, se gîndise, un cargou străin care-şi pierduse elicea şi rămăsese în voia furtunii... Biroul lui Stîrcu, bine luminat, cu un aparat de radio cîntînd încet... Cald şi linişte, tic-tacul cronometrului naval fixat deasupra uşii...

Nu permit, tovarăşe locotenent. Nu-i treaba noastră să salvăm navele comerciale, cînd propriile noastre nave sînt în larg pe furtună. Dar sînt la mijloc vieţi omeneşti, a strigat Emil. Oamenii aceia n-au nici o speranţă de nicăieri. Am pus punctul pe hartă ; e vînt de est, ancora li s-a rupt, nava derivează spre țărm. În cel mult o oră eşuează, n-au nici o şansă de scăpare... Trîmbe de nisip și de zăpadă scrîşnind în ferestre... Dragi ascultători, transmitem tangouri celebre... *Fulvia doi,* ce nume ! În două ore sîntem înapoi, o remorcăm și-o aducem în port, la adăpost... Tovarăşe locotenent, sîntem la piață aici ? Nu aprob și gata. Dacă între timp se întîmplă ceva, cine răspunde ? Dar aici e o răspundere mai mare și imediată, răspundere omenească... Tovarăşe locotenent !... A ieşit fără să mai salute. Vijelia țiuia prelung prin catargele navelor. N-avea de ales. Dinspre mare venea un muget continuu, ca o prevestire lugubră. Cînd urlă marea așa, cere om. Superstiții, moş Matei. Ce ştii tu, copilule, eu pescuiesc de cincizeci de ani pe mare și am mai auzit urletul ăsta şi de fiecare dată am plîns pe cîte cineva care nu s-a mai întors din larg... De ce-şi amintise tocmai atunci vorba asta, păstrată în uitare ani lungi ? A intrat la ofițerul operativ : Vă rog să-mi dați legătura cu comandamentul. Pe răspunderea mea. A raportat cazul și cei de la comandament i-au dat dreptate. Pleacă imediat, dar nu risca viața oamenilor !

Echipajul remorcherului, bucuros de aventura care pîndea undeva în largul vuitor şi negru. La posturile de manevră ! Vira ancora ! În dreptul farului, un val uriaş lovise remorcherul dintr-o coastă. Creioanele, guma, compasul, țigările de pe masa de navigație căzuseră pe podea duruind mărunt. A ieşit pe punte. Beznă de jur împrejur. Numai luminile portului, tot mai departe în urmă. Dansînd lent, larg, odată cu tot orizontul. Nu se vede nimic, tovarăşe comandant. Trebuie să se vadă. Caută în sud-est, două lumini roşii ! Pînza deasă a ploii și observatorul îmbrățişînd cu o mînă balustrada, cu cealaltă ținînd binoclul la ochi... Balansul prelung, istovitor, greutatea aceea intermitentă care aproape-ți îndoia genunchii... Prova tribord, două lumini roşii ! A ordonat viteza maximă. Curînd luminile s-au văzut cu ochiul liber. Proiectorul cel mare scotea din întuneric balauri lungi de spumă. Gropi negre se căscau printre talazuri. *Fulvia 2,* mic şi alb, legănîndu-se cumplit... Pregătiți bandula !

Greutatea de lemn în formă de pară, roşie cu dungi albe, zburînd către cealaltă navă... După ea, şuierînd, un fir subţire, alb, dătător de speranţe. Marinarii de pe *Fulvia*, orbiţi de lumina proiectorului, scăpaseră bandula peste bord. L-a auzit pe caporalul care o aruncase înjurînd şi pregătind altă bandulă. Para aceea roşie ş ialbă, cît un pumn zdrăvăn, apoi firul subţire al saulei, prins cu deznădejde de marinarii aceia. După el, cablul de remorcaj, gros şi greu, tîrît prin valuri, luat la bord, legat de zece perechi de mîini...

Pe drum înainte !

Drumul spre port, de două ori mai lung, mergeau împotriva vîntului cu o navă inertă la remorcă, uneori cablul se întindea ca o strună, vibrînd ascuţit, alteori se înmuia fără veste şi biciuia valurile... După acostare, în careul *Fulviei*. Căpitanul cărunt ca un moş Gerilă, care vorbea prost englezeşte. Ultima mea cursă înainte de pensie... N-am avut nici o avarie pe mare, sînt trecut în Cartea albă a Lloydului... Ştia din şcoală că numai căpitanii care n-au avut nici un incident pe mare în toată cariera lor sînt trecuţi în fiecare an în Cartea albă. Nu oricine se poate lăuda cu asta. Cabina mică şi sărăcăcioasă a căpitanului, cu fotografia copiilor sub sticla de pe birou. Îi turnase un păhărel de coniac grecesc şi-i oferise ţigări de foi. Nu ştia cum să-i mulţumească bătrînul, cam de-o seamă cu tatăl său, iar el, tînăr locotenent, încerca să-i explice : *I did my job*, mi-am făcut datoria, datoria de om, *do you understand, Captain?* Omul acela îi scutura mîna să i-o smulgă din încheietură, dar el refuzase al doilea păhărel, trebuia să se întoarcă să raporteze cum a mers. Stîrcu l-a întîmpinat cu o privire de gheaţă : Unde-ai învăţat să treci peste capul şefilor direcţi ? Las-că mai vorbim noi despre asta...

Viaţa îi depărtase — Stîrcu lucrase la Bucureşti, la un institut de cercetări, pînă anul trecut, cînd fusese numit aici, în statul major al diviziei. Nu mai avusese prilejul să-i vorbească decît în treacăt, şi atunci schimbaseră fraze lipsite de însemnătate. Dar era de presupus că Stîrcu, cu firea lui, nu i-o iertase, şi Emil se gîndea îngrijorat la ce-o să fie acum, la inspecţie. După ce m-am străduit atîta, te pomeneşti că strică tot agăţîndu-se de un fleac oarecare. Trebuie să fiu cu ochii-n patru, îşi spuse.

De la primele cuvinte schimbate cu el, Emil înţelese că Stîrcu a venit la navă cu intenţia hotărîtă să-şi plătească vechea poliţă. Îl întîmpină în fruntea echipajului şi-i dădu raportul; Stîrcu se uită lung la şirurile de marinari aliniaţi de-a lungul bordurilor şi spuse parcă în treacăt :

— Cam nervoşi militarii dumitale. Văd mişcare-n front.

Emil fulgeră cu o privire dură rîndurile acelea, chipurile cunoscute, acum neclintite ca tăiate-n stîncă, dar nu-l contrazise. Începe bine, îşi spuse. Un profesor pornit poate oricînd să pună în încurcătură chiar şi pe cel mai bun elev...

Stîrcu controlă în amănunţime tehnica ce depindea de resortul lui şi care avea o pondere importantă pe canonieră : tunurile, aparatele de control, magaziile de muniţii, centrala de tragere, apoi hangarele rachetelor, instalaţiile de lansare, calculatorul electronic... În magazia de muniţii nu găsi etichetele cu data ultimei verificări a extinctoarelor. La tunul din prova, sergentul care-i dădu raportul se intimidă şi greşi formula de prezentare. În centrala de tragere cineva uitase o carte care n-avea nimic comun cu electronica, un roman de dragoste. Toate acestea prilejuiră lui Stîrcu observaţii acide, de fiecare dată mai aspre decît ar fi cerut-o gravitatea faptului constatat.

Marinarii începură să se plîngă pe furiş comandantului. Că i-a ironizat. Că i-a întrebat lucruri care nu-s prevăzute în cartea de exploatare. Că le-a găsit cusururi la îmbrăcăminte. Emil îi liniştea cum putea, le reproşa că n-au fost destul de atenţi, îi îndemna să aibă grijă altă dată. Dar în sinea lui era încredinţat că oricîte măsuri de precauţie ar fi luat, Stîrcu tot ar fi găsit ceva de care să se lege...

Prima zi a inspecţiei se desfăşură într-o încordare neobişnuită ; marinarii erau posomorîţi, nervoşi, începură să răspundă colţos la observaţiile sarcastice pe care Stîrcu le împărţea în dreapta şi-n stînga ; atmosfera se încărca treptat şi la prînz, înainte de plecare, specialistul cu artileria îl chemă pe Emil în comanda de navigaţie.

— Nu prea ţi-ai instruit oamenii, spuse. Asta nu-i disciplină.

— Nu înţeleg la ce vă referiţi, replică Emil.

— Nu înţelegi ! Trebuia să iau magnetofonul cu mine, să-i auzi. Răspund obraznic, asta-i.

— Numai cînd sînt provocaţi, spuse Emil străduindu-se să pară calm.

— Ce mă mai mir de ei, dacă chiar dumneata... începu Stîrcu. Dar n-are sens să discutăm acuma. O să afli concluziile în raportul comisiei de inspecţie.

— Nu cred că mai e nevoie. Văd concluzia de pe acum. Cînd un om este pornit să...

— Tovarăşe căpitan, nu permit ! strigă Stîrcu. Voi raporta unde trebuie lipsa de respect a oamenilor de pe această navă, începînd cu comandantul.

Plecă de la bord bocănind furios pe puntea strălucitoare. La schelă, şeful de cart îl salută după regulament, dar nu era decît un simplu soldat, un om ca toţi oamenii, care refuza să uite să fusese şi el printre victimele zelului duminical al specialistului.

— Ce te uiţi aşa urît, ostaş ? mormăi Stîrcu drept răspuns la salut.

În comisie, incidentul de pe nava opt stîrni o mică furtună. Unii îi reproşară lui Stîrcu obiceiul de a vedea numai latura negativă a lucrurilor, alţii spuseră că exigenţa este foarte necesară mai ales în momentul acesta, cînd electronica şi automatizarea preiau o parte din atribuţiile omului, cînd sîntem tentaţi să ne lăsăm duşi de entuziasm şi să vedem merite deosebite acolo unde în realitate e vorba doar de lucrul corect al aparatelor şi oamenilor. Contraamiralul, informat îndată de Stîrcu, îl chemă la telefon pe comandantul navei opt, refuză să asculte vreo explicaţie şi-i ceru în termeni categorici să se conformeze strict regulilor militare.

9

Anda îl văzu de departe, din capătul bulevardului larg, care ducea spre port. Cînd începeau să vină ofițerii de la nave, se așeza la fereastră, dădea la o parte un colț al perdelei și începea să aștepte. Îi plăcea să-l recunoască dintre zecile de siluete în uniformă ; avea ceva al lui, de neimitat, mersul acela elastic, totdeauna puțin mai grăbit decît s-ar fi cuvenit, și statura înaltă, și felul cum își purta capul, puțin aplecat, cu cascheta pe ochi — o să te poticnești într-o zi, sau cozorocul e transperent ? îl întrebase odată rîzînd — și privirea indiferentă pe care-o arunca totdeauna spre stînga, la intersecție, acolo de unde nu venea decît rareori cîte-o mașină ; cîteodată era împreună cu un coleg sau doi și-l compara cu ei ; avea o ținută mai mîndră, îi depășea și ca înălțime, era unul dintre oamenii pe care orice haină vine bine și ea se bucura în secret.

Îi plăcea Emil, fără-ndoială, îi plăcuse chiar de la cunoștința lor, deși pe atunci nu se gîndea la căsătorie — nici cu el și nici cu altcineva, pur și simplu nu se gîndea, erau destui tineri care după o întîlnire sau două făceau aluzie la asta și ea se deprinsese s-o ia în glumă, iar cînd acceptase propunerea lui o făcuse tot așa, cam în glumă, și nu se întreba niciodată dacă a greșit sau nu; lua totul ca pe un joc captivant și reînnoit în fiecare zi, era așa de plăcut să știi că ești la casa ta și poți hotărî singură asupra tuturor chestiunilor gospodărești, se simțea bine să i se spună doamnă și afișa ostentativ verigheta de cîte ori avea prilejul ; uneori mama ei o întreba dacă e fericită și ea răspundea da, sînt fericită, n-avea de ce să se plîngă, fiindcă dincolo de micile ciondăneli pe care temperamentul amîndurora le declanșa uneori, ea și Emil se simțeau de minune împreună, se distrau cînd era posibil, izbuteau să-și pună treptat la punct gospodăria și în majoritatea timpului se purtau ca doi îndrăgostiți care-au reușit să înșele vigilența rudelor și să-și îngăduie o întîlnire prelungită.

Cînd îl vedea la colț punea cafeaua la fiert. El prînzea la navă și ea mînca singură acasă, din cauza asta nu gătea mare lucru și madam Cornea se alarma totdeauna de modestia cămării ei. Îl aștepta cu cafeaua s-o bea împreună ; mă-nveți cu tabieturi, fată dragă, obiecta el, dar se vedea bine că-i face plăcere să se așeze în fotoliu, la fereastră, să privească forfota bulevardului prin perdeaua gălbuie transparentă și să-și soarbă cafeaua pregătită după o rețetă specială.

Puse deci ibricul să fiarbă și cafeaua începu să se umfle exact în clipa cînd el deschidea ușa de la intrare. Îl lăsă să intre — de obicei îi ieșea înainte în prag, dar acum se abținu de la acest mic gest de tandrețe — și cînd el deschise ușa bucătăriei îi spuse, făcînd pe supărata :

— Vezi, nu mi-ai dat telefon astăzi...

— Numai de telefon nu-mi ardea mie, spuse el încruntat.

Anda ridică ibricul de pe foc și-și făcu de lucru cîteva clipe, căutînd o replică forte. Niciodată el n-o repezise așa. Nu-l putea lăsa fără un răspuns pe măsură.

— Știi ce ? N-aș vrea să mă confunzi cu soldații tăi de la vapor. Ce te-a găsit să te rățești la mine ?

— Nu m-am răstit la tine. Dar am avut destule neplăceri astăzi ca să mai găsesc și acasă o serie.

— Puteai să le lași acolo neplăcerile. Fiecare are neplăceri la serviciu, dar nu-i obligat să se răzbune acasă. Aici ești soț, nu comandant.

— Anda, ai face bine să mă lași în pace.

— Te las.

Emil trecu în dormitor deschizîndu-și bluza din mers. Îl auzi apoi la baie. Dădea totdeauna drumul tare la robinet și stropea pereții și pardoseala. Cînd termină, ea deschise ușa bucătăriei și strigă :

— Totdeauna faci baltă pe jos cînd te speli. Asta fiindcă are cine să curețe în urmă.

Îl auzi cum șterge pe jos, dar asta n-o consolă destul.

— Azi mă duc la coafor.

— Iar la coafor ?

Știa că-l înfurie orele acelea de așteptare.

— Tu cînd te duci la Cazino nu-ți ține nimeni cont. Dar dacă ai ceva mai bun în plan, renunț.

— Nu-i nevoie să te sacrifici.

Cînd intră în dormitor îl găsi stînd culcat pe spate, pe studio.

— Puteai să-ți schimbi pantalonii, că se strică dunga. Ce obicei, să te culci îmbrăcat !

El sări în sus.

— Nu m-am culcat, fir-ar a dracului de treabă, și termină cu cicăleala asta infernală. Ai zis că te duci la coafor, du-te odată și lasă-mă-n pace !

— Vii acasă furios ca un tigru și pe urmă eu sînt de vină. Deschise ușa șifonierului cu o zmucitură și trase dinăuntru prima rochie care-i veni la-ndemînă. Poftim, te las în pace. Astăzi ești imposibil.

Plecă, stătu vreo trei ore la coafor, apoi trecu și pe acasă, madam Cornea o mai ținu de vorbă vreun ceas, iar cînd reveni era noapte de-a binelea și îl găsi dormind. Sau se făcea că doarme. Se dezbrăcă fără să mai aprindă lumina și se culcă alături de el, ferindu-se să stea prea aproape.

Emil se întoarse cu fața la perete.

10

— Al nostru e foc și pară, vere, mărturisi ajutorul șefului de echipaj. Voi, la atelier, habar n-aveți ce-i aia o inspecție. Dacă merge producția, toată lumea e mulțumită. Faci o piesă la strung, o măsori cu șublerul, dac-a ieșit bine nici dracu nu te poate da peste cap. Da la noi... Cum să măsori pregătirea unui echipaj ? În prima zi, granguru s-a foit peste tot, parcă făcea percheziție, tot căuta ceva și nu găsea și strîmba din nas, vere, de parcă bea oțet. Ba se mai apuca să-l atingă cu vorba cînd pe unu, cînd pe altu și băieților le-a cam sărit capacu. Nu știu dacă-i pe lume om să se lase bucuros călcat pe bătătură. Noi, ăștia de la nava opt, cu atît mai puțin. Ne place să meargă treaba așa, cu vorbă bună, numa că granguru habar n-are ce-i aia vorbă bună. Are țeapa gata la orice pas. Gagiii noștri l-au mirosit de cum a trecut schela, da ce puteai să faci ?

Ziua întîi a trecut cum a trecut. A doua zi, în poligon, la trageri. Al nostru e as la carabină, el ne-a pus arma-n mînă de la început, din perioadă. Şi ne-a învăţat, vere. Chiar la tragerea de noapte, dacă voi, la atelier, aţi auzit de-aşa ceva, tot bine ieşeam. Nu mai face mutre, nu se potriveşte milităria de la voi cu a noastră. Un grad de sergent la noi costă sudoare, ce ştii tu. Da să-ţi zic mai departe.

Dimineaţa, cînd s-o luăm din loc, al nostru ne-a spus, zice băieţi, depinde de voi, ştiţi că ieri am cam scrîntit-o la exerciţiul general, n-are nimica, zice, măcar la trageri să dovedim că... Asta, vere, ne-a cam băgat în sperieţi. Am ieşit în faţa frontului : Tovarăşe comandant, să tragem întîi noi, puntiştii. Am luat foarte bine la toate tragerile. De acord, Damiene, zice. Intri tu primul, cu grupa ta. Şi ai grijă că după cum merge prima serie, aşa merge toată tragerea. Ştiam că aşa e. Se-ntîmplă ceva de blestem cu tragerile astea, parcă-i un făcut. E destul să tragă unu prost, că după aia nu mai ai nădejde. Boală molipsitoare. Am ajuns la poligon. Întîi a tras nava şapte. Granguru se tot plimba prin faţa frontului. O vorbă nu scotea. Se uita la noi cum ne schimbam de pe-un picior pe altul. Nici gînd să mai spui o glumă, să mai aprinzi o ţigară, să faci caragaţă de ăia care-au trimis gloanţele după pachet. Stăteam în front şi asudam şi granguru cu ochii pe noi.

Ăia de la nava şapte şi-au luat automatele şi au plecat. Nu le-a mers rău. Au plecat cîntînd. Al nostru dă comanda seria-ntîia pe linia de tragere, da granguru de colo : O clipă, tovarăşe căpitan-locotenent. Să formăm o grupă la-ntîmplare. Şi-ncepe să arate cu degetu în front : dumneata... dumneata... şi cel de colo... nu, vecinul din stînga... Ăia ies în faţă. Să dea dracu, vere, parcă i-a citit după carnet. Unu şi unu, care fricos, care cam ageamiu. Cred că ne-a pîndit şi a văzut cine clipeşte mai tare la împuşcături. Ei, dacă s-au trezit bieţii băieţi în prima serie, le-a luat piuitu de tot. Nu mai ştiau cu care mînă să ţină puşcociu. Curgeau şapte ape de pe ei. Al nostru dă să se apropie, să-i mai îmbărbăteze, da te pui cu granguru ? Nu-i mai învăța acuma, zice. E prea tîrziu. Și-a-nceput o tragere, vere, ca la nuntă. Fiecare se grăbea, de parc-ar fi vrut să scape mai repede de cartușe. Trăgea unu, și imediat după el îl auzeai pe vecin : pam-pam-pam ! Le-am scăpat, se dezvinovățea. Nu-ți mai spun ce-a ieșit la ținte. Pe urmă o-ntorceau ca la Ploiești : Bate soarele-n ochi, tovarășe sergent. Ținta mea cred că era defectă. Am băgat pe puțin trei cartușe-n ea da n-a căzut. Și-așa mai departe. Vrăjeli soldățești, știi tu.

Dac-am început-o așa, cu stîngu, așa a mers pîn-la coadă. Al nostru tot mai negru la față. Fuma și se înnegrea și mocnea în el. Toți nervoși, toți cu emoție, îți dai seama. Trăgători buni abia izbuteau s-o scoată la capăt ; numai de la noi, de la puntiști, au luat vreo doi inși foarte bine. Încolo, ceilalți abia de îndeplineau condiția. Granguru dădea din cap și tot scria notele în foaia de arbitraj. N-a lăsat pe nimeni să-l ajute la scripte, auzi tu ? De parcă i-ar fi trecut vreunuia prin cap să pună rezultate de la el !

Asta a fost cu tragerea, vere. Acuma spune, ai mai primit ceva de-acasă ? Că voi, ăștia de la atelier, aveți mai multă vreme pentru scrisorele...

11

— Inspecția are psihologia ei, tovarășe comandant, și nu toată lumea o cunoaște. Cred că ar trebui un capitol aparte în manuale. Dar manualele vorbesc de practica zilnică, iar inspecția vine odată pe an.

Stăteau amîndoi pe comandă, Emil fuma privind în jos și cozorocul șepcii îi ascundea cu totul expresia feței.

— Faptul e consumat, Valeriule, spuse el cu glas înăbușit. Inutil să mai discutăm.

— Ba să discutăm. O să discutăm încă mult. Trebuie să privim lucrurile în față, cunosc pe cineva care și-a făcut din asta norma lui de conduită...

— Lucrurile, așa cum le știu eu, diferă de concluzia oficială. Și concluzia asta se află acum într-o anumită servietă.

— Ei, oricum, mai contează și punctul de vedere al contraamiralului.

— N-o să se amestece. Inspecția e inspecție, iar foaia de arbitraj n-o mai schimbă nimeni.

— Să privim lucrurile în față, repetă șeful-mecanic. Care-i părerea dumneavoastră despre echipaj ?

— Părerea mea ! Eu știu că mi-am pregătit oamenii și că pot face față oricărei situații.

— Atunci n-ar trebui să vă pese de un calificativ primit pe nedrept. Cel mult, orgoliul rănit. Viața merge înainte...

Emil își scoase cascheta și-și netezi zadarnic părul rebel, aspru, zbîrlit, nedisciplinat, răsucit în vîrtejuri.

— Dar oamenii ? Ce-au să spună oamenii ăștia despre calificativul meu și-al lor ? I-am dădăcit un an de zile, i-am învățat să aibă încredere în ei și-n mine. Celor care cîrteau le-am demonstrat că sistemul meu e bun — și uite că inspecția îmi dă totul peste cap. Acum, să-ți mai spun un secret : am avut o ciocnire cu Stîrcu, acum cîțiva ani. O poveste veche, cam neplăcută pentru el. Altul s-ar fi străduit s-o uite. Oricare altul, afară de Stîrcu. Omul ăsta nu uită niciodată. Acuma mi-o plătește și pîn-aici totul e logic. Dar cînd răzbunarea lui se răsfrînge asupra unui echipaj întreg... Vezi, asta nu pot să accept.

Teodorescu scoase o pungulită de celofan pe care era zugrăvit în culori vii un copil vesel înconjurat de sfere roșii și verzi. Emil luă o bomboană cu un gest mașinal. O ronțăi tot așa, mașinal, fără plăcere. Nu mîncase nimic de dimineață ; de vreo trei zile Anda nu se mai scula înaintea lui să pregătească gustarea și cafeaua și pachețelul acela aproape inutil pe care el îl aducea de cele mai multe ori înapoi. Cine avea vreme, în vălmășagul treburilor la navă, să se ocupe de pachețelul cu sandvișuri și șervețele frumos împăturite și minusculul borcănel cu muștar ? Dar poate nu numai de asta își întrerupsese Anda tainul cotidian de gingășie...

— Ne rămîne lansarea din iarnă ca să restabilim adevărul, spuse Valeriu. Sînt sigur c-o să reuşim. Aici nu-i vorba de un happy-end, ca-n serialele de televiziune : după mii de peripeţii, eroul îşi îndreaptă reverele la haină şi surîde victorios. Victoria noastră e un proces logic : un om nedreptăţit, apreciat greşit, vrea să facă dovada capacităţii lui. Insuccesul temporar îndîrjeşte.

— Dar echipajul, Valeriule, oamenii ? Au să mă mai asculte ca înainte ? Mai am credit în faţa lor, după asta ?

— I-aţi învăţat să facă treabă nu pentru calificative. Ei îşi cunosc singuri valoarea, iar dumneavoastră sînteţi omul care ştie să lupte pentru dreptatea lor. Pentru dreptate merită întotdeauna să lupţi...

Emil ridică, în sfîrşit, privirea. Eşti un om adevărat, Valeriu. Chiar dacă tot ce spui e irealizabil, tot e frumos că încerci măcar să te gîndești la o ieşire. Să speri, să crezi, chiar şi atunci cînd te afli la pămînt, doborît, copleşit de forţe mai tari decît tine. Împrejurarea asta — un accident, dar poate nu-i, poate așa trebuie să se întîmple, poate e logic, am neglijat pregătirea de front, e drept, dar în orele acelea de bătut pasul şi de mers în aliniere i-am învăţat ceva mai important sau ceva despre care credeam eu că-i mai important, poate am greşit, dar ce greşeală-i asta cînd am obţinut măcar cu zece la sută mai mult decît ceilalţi ?

Ceilalţi... Miti sărise de pe scaun, revoltat, cînd auzise calificativul acela. Și Ionaș, omul crescut de el, lăsase ochii-n jos, stingherit : ieșise mai bine decît fostul lui comandant. N-ar fi vrut să se întîmple asta. Nici unul, nici celălalt. La sfîrşitul adunării veniseră amîndoi lîngă el, umăr la umăr, îl flancau dintr-o solidaritate atît de sinceră, încît Emil simţise emoţia înecîndu-i glasul. De obicei, cînd unul iese prost sau e criticat, ceilalţi îl evită. Unul, ca să nu se creadă că-i ţine partea. Altul, ca să nu i se citească triumful pe faţă. Altul, fiindcă-i e pur și simplu milă să privească în ochi un învins. Acum nu. Nici Miti, nici Ionaş nu-l evitaseră. În schimb el dorea să fie singur, să tacă, n-avea ce să le spună, nu ştia ce să le spună. Totdeauna fusese cotat drept cel mai bun comandant din divizion, cu toate exagerările și ieșirile lui, cu toate îndrăznelile lui, o etică elementară cere să judeci omul cu obiectivitate cînd e vorba de capacitatea profesională, dincolo de alte considerente. Tocmai de aceea, calificativul îi uimise prin nedreptatea vizibilă, și fiecare se-ntreba : oare pe nava opt lucrurile stau într-adevăr atît de prost ?

Atunci, după ședință, se bucurase văzîndu-i alături, dar fugise de ei, tot ce dorea în clipele acelea era să fie lăsat singur, să-și consume furia și întrebările și ciuda și deznădejdea. Plecase la navă și-i spusese lui Teodorescu și Teodorescu înțelesese că-i ceva grav, dar nu tragic ; încrederea lui, optimismul lui chiar dacă era doar o mască, îi făcea bine atunci.

— Și crezi că la lansare... ?

— Sînt sigur ! spuse Valeriu cu o pasiune pe care nu i-o știuse pînă atunci.

— Om trăi și-om vedea... Hai acasă, Valeriu.

— Mai rămîn. Am de citit. Dumneavostră însă, dați-i viteză. Vă așteaptă soția...

Pe drum, Emil se gîndi la casa lui, la oaza lui, la cetățuia lui. Abia acum își dădu seama că în zilele din urmă, vînturile potrivnice care bîntuiau în jurul lui la navă pătrunseseră și acolo, în cetatea-oază, tulburîndu-i liniștea și echilibrul abia realizat. Simți o adîncă părere de rău la gîndul că Anda suportase un ecou din vechea ranchiună a lui Stîrcu ; cu nici un preț ea nu trebuia amestecată în toată această frămîntare, trebuia ferită, o să-i explice, o să...

Dar cînd ajunsese acasă, Anda nu era. Găsi pe masa din bucătărie un bilețel laconic, fără titlu și fără iscălitură : *„Sînt la mămica. Dacă vrei, mai pe seară vino să mă iei“*. Dacă vrea ! Dar era unul dintre obiceiurile statornicite de la început, el mergea s-o întîmpine pînă și de la piață, și acest „dacă vrei“ îl alarmă mai mult decît orice. Plecă în grabă, imaginîndu-și dialogul acela trandru și glumeț cu care obișnuia să sfîrșească micile lor conflicte casnice.

Anda însă era supărată. Și știa să țină supărarea, convinsă fiind că nu de la ea a pornit.

12

— Dar e o nedreptate, spuse secretarul consiliului politic. Nu pot să cred că la Armaşu lucrurile stau aşa de prost. Am impresia că Stîrcu a exagerat, pornit cum e împotriva lui...

— Fiecare cuvînt din constatările lui e fundamentat precis, replică Dobrescu răsfoind filele din dosarul inspecţiei. Ar fi trebuit să infirm tot ce scrie el. Şi să trimit altă comisie acolo.

— Eu aşa aş face !

Contraamiralul îşi căută ţigările pe sub hîrtiile împrăştiate pe birou. Le găsi, îşi aprinse una şi se lăsă pe spătarul scaunului înalt, aproape un tron, căruia numai tapiseria în pluş de culoarea pelinului îi diminua oarecum aspectul măreţ.

— Nu pot să fac asta din mai multe motive. În primul rînd, vreau să văd dacă Armaşu ţine la ideile lui chiar în faţa unui eşec temporar. Dacă el crede cu adevărat în ceea ce face, n-o să se lase intimidat. Timpul nu-i de cauciuc, Nicule. E cel mai al naibii de limitat lucru de pe lumea asta. Ca să-şi realizeze ce şi-a pus în gînd, Armaşu trebuia să consume timp suplimentar. N-avea de unde să-l ia. L-a luat din orele afectate revistelor de bord, lustrului de suprafaţă. Sigur că aici l-a găsit deficitar Stîrcu. Dar un comandant de navă care şi-a asumat riscul de a gospodări timpul într-un anumit fel ştia la ce trebuie să se aştepte. Lansarea contează. Dacă el crede cu adevărat în ideea lui, înseamnă că trece peste acest calificativ şi aşteaptă să i se facă dreptate atunci, la lansare. Sau să-şi facă el dreptate. Asta-i tot.

— Matematic, raţionamentul ăsta e fără nici un cusur, spuse Blăjan. Numai că neglijează aspectul uman al problemei. Am discutat cu Armaşu şi ştiu că l-a afectat nedreptatea asta...

V-aş ruga să vizitaţi într-o zi nava mea, tovarăşe căpitan de rangul întîi. De ce într-o zi ? Merg chiar acum, Armaşule. Ani de zile am lucrat în unităţile fluviale, aşa că n-am avut prilejul să văd de aproape o navă ca a voastră. Aveţi ce vedea, reprezintă ultimul cuvînt al tehnicii navale și al electronicii. Soldații unei nave ca asta sînt un fel de laboranți. Numai că după unii, nu prea seamănă a laborator... De ce v-ați oprit ? Eu sînt marinar de modă veche, Armașule. Îmi place să mă uit la o navă începînd cu linia de plutire. Și văd că linia asta n-are nici un cusur. Îndemînarea unui om, tovarășe căpitan de rangul întîi. Un băiat care-a prins drag de marinărie, deși singura apă pe care-a navigat pînă acum a fost lacul Cișmigiu. Un amănunt secundar, Armașule. Principalul e să-ți placă treaba pe care-o faci. Le place și nu numai asta, deși au fost clipe cînd aveau motive s-o urască. Nu știu dacă la Dunăre sînt furtuni ca pe mare.... Nu sînt. Ei bine, furtuna de pe mare a ajuns aproape un medicament pentru oamenii ăștia ai mei. Mă mîndresc că sînt pe cale să ating imposibilul. Să-mi fac din vitregia naturii un aliat. Cele mai reușite atacuri se dau pe vreme rea. Am studiat istoria navală, Armașule, și se vede că ai studiat-o și tu. Și am învățat multe din ea, tovarășe căpitan de rangul întîi. Aici e centrala de tragere. Creierul electronic, cu alte cuvinte. Vă rog aveți grijă, plafonul e cam jos. Și e căldură din cauza aparatelor. N-ajunge numai căldura aparatelor. Știu, tovarășe căpitan de rangul întîi. Dar sînt împrejurări în care-ți pui întrebarea dacă oamenii îți mai aparțin cu adevărat, sînt momente în care ceva din afară le zdruncină încrederea în tine. Poate-i numai o impresie, Armașule. Poate nu-i cunoști deajuns pe oamenii ăștia. Poate au mai multe calități și sînt mai înțelegători decît crezi tu. Dac-aș avea certitudinea asta ! Aș fi în stare să răstorn lumea. Și-acum n-ai fi în stare ? Pînă acum cîteva zile, da. Vrei să spui că în cîteva zile ți-ai pierdut încrederea în oameni și-n ideile tale ? Vrei să spui că nu mai ești sigur de dreptatea ta ? Nu. Dreptatea nu poate fi a unuia sau altuia. Dreptatea e ceva obiectiv. O știu prea bine și o simt prea aproape ca să mă îndoiesc de ea. Atunci ? Nu sînt singur pe nava asta. Fără oameni n-aș putea face nimic. Și ai semne că oamenii te părăsesc ? Nu știu...

— Din concluziile inspecției ai crede că nava opt e o barabaftă ruginită. Eu am văzut-o cu ochii mei și am cu totul altă părere.

Contraamiralul frunzări iarăşi hîrtiile.

— Defecţiunile pe care le-a găsit sînt reale, spuse. Dar Stîrcu a trecut aici numai defecţiunile. Unii îl preţuiesc pentru asta. Pe-o parte e bine, într-adevăr, să vezi mai ales lipsurile. Te împiedică să devii prea sentimental. Ca în cazul de faţă. În felul lui, a fost obiectiv.

— E pornit, se vede de la o milă. De ce n-a pus şi constatările pozitive ?

— Fiindcă nu-i e în fire. Un negativist e un negativist, n-ai ce-i face.

— Să nu dramatizăm. Ar însemna să punem totul pe seama predestinării.

— În cazul lui Stîrcu, da, murmură contraamiralul. Un om care nu-i iubit de nimeni, un om care n-a avut tăria să se realizeze şi atunci e gelos pe realizarea celorlalţi. Aici nu lucrăm cu entităţi ideale, ci cu oameni. Şi îi luăm aşa cum sînt.

— Dar ce spune despre disciplina de la navă ? Eu unul n-am văzut nici un semn că... Măcar partea asta din raport trebuia să i-o infirmaţi.

— Pentru nimic în lume, spuse hotărît Dobrescu. Ţi-am spus că văd în Armaşu o reflexie a mea, cel de acum treizeci de ani. Astăzi, privindu-mă retrospectiv, am o impresie foarte bună despre mine. Poate greşeam, poate vedeam lucrurile injust, neprincipial, dar acum îmi place să cred că eram un om integru sau că aşa trebuie să fiu. Şi aşa vreau să-l văd pe Armaşu. Să nu-şi ierte nimic. Să fie om dintr-o bucată. Să nu aştepte toleranţă şi protecţie. Protecţia mea l-ar împovăra. L-ar abate de la calea lui aspră, l-ar duce la compromisuri.

— Încep să vă înţeleg, spuse Blăjan. Dar daţi-mi voie să trec de partea lui, chiar dacă asta nu-i principial.

— E principial să fii de partea progresului, zise încet comandantul brigăzii.

13

— Instalaţia frigorifică nu mai face faţă, spuse Valeriu ştergîndu-şi transpiraţia cu o batistă mare. Iar apa minerală s-a terminat de alaltăieri.

— Să se mai bea și apă din tancuri, mormăi Emil.

— Apă din tancuri ! A ajuns la temperatura mării. Un fel de ceai leşinat.

— Dar corăbierii care traversau ecuatorul fără instalații frigorifice ?

— Trăim în secolul douăzeci, spuse mustrător Valeriu. Iar ăia navigau cu vele. Adineauri erau patruzeci și cinci de grade în compartimentul mașini.

— Mai porneşte şi tu ventilaţia.

— În timpul staționării ? protestă Valeriu indignat. Și așa i-am depășit orele de funcționare. Baie de aburi, fir-ar să fie !

Într-adevăr, zăpușeala sfîrșitului de august devenise de nesuportat. Nici o adiere nu înfiora marea liniștită ca o baltă ; pavilioanele atîrnau inerte în saulele lor, parcă moleșite de căldură ; pereții de metal ai suprastructurii dogoreau ca niște plite : balustradele frigeau ; manivelele mecanismelor erau fierbinți și chiar albul plăcut al tenzilor de pe bărcile de salvare îndurera ochii. Prin compartimente ca și pe punte, marinarii umblau dezbrăcați pînă-n brîu ; se bronzaseră cu toții ca niște arapi și așteptau cu sufletul la gură ora aceea unică, prevăzută în program pentru baie în mare. De cîteva ori pe zi, ajutorul șefului de echipaj monta furtunul de incendiu și îndrepta spre plăcile de metal de deasupra magaziilor de muniții un șuvoi de apă drept ca o baghetă. În urmă aerul tremura mărunt și obiectele se vedeau nelimpezi, parcă desenate de o mînă șovăitoare. Un curcubeu de stropi sărea vesel în mici explozii, pe locul unde jetul atingea puntea ; șuvițe înspumate se scurgeau apoi cuminți spre borduri ; cîte-un motorist exasperat de căldură își lăsa deoparte bocancii și ținea cu plăcere picioarele în drumul șuvoaielor de apă ; atunci furtunul făcea ca din greșeală un salt și jetul se rotunjea într-o traiectorie elegantă, luînd drept țintă pieptul gol al mecanicului care țipa de plăcere. Emil privea contrariat asemenea petreceri vulgare și dacă n-ar fi știut că apa aceea este trasă direct din mare, la o temperatură cu totul rezonabilă, ar fi sărit cu gura pe ei.

— Parcă m-aş băga şi eu niţel sub duş, spuse Valeriu. Mi-e teamă însă de curent. Cu căldura asta nici nu simţi cînd te ia. Și sinuzita mea atîta aşteaptă.

— Boală boierească, îl tachină Emil. Pe vremuri, oamenii cu sinuzită nu erau primiţi la marină.

— Tot pe vremea velierelor, nu ?

— Și mai încoace. Cei mai grozavi navigatori...

— Cred că şi cei mai grozavi navigatori s-ar sătura după zece zile la ancoră, pe canicula asta.

— De ce ? protestă Emil. Staţionarea în larg este o raţiune de a fi a marinarului.

— Dacă asta ar servi la ceva.

— Sînt convins că serveşte ! E o investiţie al cărei rod nu se vede imediat. Oamenii se antrenează, încep să iubească marea sub toate aspectele, s-o înţeleagă, să i se adapteze, dar rezultatul vine mai tîrziu. Meseria noastră seamănă cu plugăria. Munceşti un an, sapi, semeni, pliveşti, prăşeşti şi n-ai nici o bucurie pînă în ziua culesului. Dar atunci, eşti răsplătit pentru anul întreg.

Valeriu strănută şi privi îngrijorat în jur, ca şi cum proiectorul cel mare, catargul, marinarul de cart la semnale sau chiar comandantul ar fi avut vreo vină.

— Comparaţia e grozavă, spuse. Nu ştiam că sînteţi poet.

— Cînd e vorba despre mare, da.

Şeful-mecanic mai strănută o dată şi-şi scoase batista cu gesturi grăbite.

— Mă duc jos să-mi pun picături în nas, anunţă el. Poezia mării e prea tare pentru mine.

Emil zîmbi în urma lui. Marea ! Da, mă face să devin şi poet. Aici mă simt cu adevărat eu însumi. Poet şi dascăl şi strateg. Las baltă neplăcerile de pe ţărm. Invidia, răutatea, micimea sufletească n-au loc aici, în acest univers vast, sub această cupolă albastră, un circ gigantic în centrul căruia ne jucăm crîmpeiul de rol ce ni s-a dat odată. Eu, rolul de comandant. Inginerul ăsta cu mutră de băieţaş... nu, el nu-i un veritabil om de mare. Pentru el, nava este o maşină pe care ştie s-o exploateze, un laborator de unde-şi trage idei şi unde le verifică. Dar pentru tine, omule obişnuit, soldatule, unul din cincizeci, care speli puntea şi tragi cu tunul şi faci de cart la staţie şi vorbești despre dragoste în serile calme ? Ce-i marea pentru tine ? E ea mai mult decît locul unde-ţi faci armata ?

— Permiteţi, tovarăşe comandant.

— Spune, Velicule.

— Am reparat picupul de la staţie. O s-avem iară muzică la cererea ascultătorilor.

— Ce e marea pentru tine, Velicule ?

— Ordonaţi ? întrebă sergentul aplecîndu-se puţin înainte.

— Ce e marea pentru tine ?

— *„Marea este cîmpul de instrucţie al marinarului"*, cită Velicu.

— Ceva mai personal.

— Nu știu, nu mă pricep. Dar am vorbit cu taică-meu să se intereseze la Navrom. După ce termin armata, mă ambarc în marina comercială.

— De ce ?

— Fiindcă nu mă pot despărţi de mare. Mi-a intrat în sînge, tovarăşe comandant. Cu toate necazurile, cu greul, cu neplăcerile, cu furtuna. Toate astea mi-s dragi și le vreau pentru toată viaţa. Asta-nseamnă marea pentru mine. Viaţa.

—Mi-ai dat o lecţie, Velicule.

Sergentul îl privi întrebător, dar Emil nu mai spuse nimic. Deschise uşa cabinei de navigaţie şi-l strigă pe Mihalcea. Frizura bogată a secundului se ivi îndată în uşă.

— Mă duc să mă culc o oră. Ai grijă, Mihalcea. Dacă e ceva, mă chemi imediat.

— Am înțeles, spuse secundul.

Emil se îndreptă spre scară şi-i făcu semn sergentului:

— Hai să-ţi văd isprava. Mă miram eu ce tot meșterești acolo...

În staţia radio părea întuneric după lumina violentă de afară. Radiotelegrafistul de cart, un soldat timid și cam bleguţ, raportă încurcîndu-se la fiecare trei cuvinte: Staţia funcţionează normal, recepţie continuă pe canalul trei, șase-zero a dat liber pînă la ora paisprezece, control radio la fiecare două ore.

— Bine, omule. De ce te-ai speriat așa ? Marinarii sînt mai curajoși, după cîte știu eu.

— Am înțeles, spuse ajutorul lui Velicu.

Emil ridică din umeri zîmbind. N-ai înțeles nimic, băiete. Ești un fel de robot și-mi pare rău că ești așa și tare-aș vrea să te schimb. Dar cum ? Care-i calea spre înțelegerea ta adevărată, spre sufletul tău ? O s-ajungi vreodată ca Velicu, să înțelegi într-adevăr, fără să mai fie nevoie de strigătul ăsta desprins din regulament și nu din inimă ?

— V-am pregătit o surpriză, tovarășe comandant. Știam că vă place „Rapsodia albastră“. O aveau la club. Dați-mi mie discul ăsta, i-am spus majorului. Știu eu, Velicule ? Nu prea am voie... dar n-ai vrea să te uiți nițel ce are televizorul nostru, că-i de-o săptămînă pe butuci ? Duminică pînă-n prînz am șurubărit la el. Nu l-am lăsat pînă nu l-am făcut. În schimb m-am întors cu discul...

— Bine, Velicule, îți mulțumesc. Mă duc în cabină, să-l ascult în liniște. Nu-l pune pînă n-ajung eu acolo. O să-nchid ochii și o să mă cred la Ateneu.

— Am înțeles, spuse Velicu zîmbind.

De trei ori „am înțeles“, gîndi Emil în drum spre cabină. Mihalcea, pe urmă băiețașul ăla, cum naiba-l cheamă, e atît de incolor că-i uit mereu numele, și Velicu. Același cuvînt, cu cîte nuanțe de sens ! O temă interesantă pentru Păduraru, pentru studiile lui de lingvistică aplicată la marină. Își aminti demonstrația pe care i-o făcuse timp de trei ore, la restaurant, că marinarii spun prova iar dicționarul prora, că chei înseamnă cheile cu care descui ușa iar cheu este digul unde acostează navele, pînă și bucureștenii știu asta, spun Cheul Dîmboviței, nu cheiul, cum pretinde cartea... Văzuse mai apoi aceeași demonstrație publicată într-o revistă de filologie, toți ofițerii de marină o citiseră triumfători și se lăudau, de cîte ori aveau prilejul, că unul dintre ei polemizase cu un academician...

Intră în cabina care de doi ani îi era adevărata locuință. Pe birou ardea potolit lampa mare, cu abajur cilindric din care atîrna șnurul grațios al comutatorului, un sistem foarte comod, tragi — se aprinde, tragi iarăşi — se stinge, uşor de găsit cînd nava se leagănă pe valuri, aţişoara aceea de mătase cu o greutate argintie la capăt rămîne mereu verticală, un aspect al grijii pentru traiul oamenilor, de s-ar limita la asta, nu, traiul, traiul nu-i comod totdeauna, chiar cu şnururi în loc de comutatoare...

Își scoase bluza și se lungi pe cuşeta acoperită cu un pled luxos, din păr de cămilă, moale şi gros, inutil pe căldura asta, îl dădu la o parte ca să simtă cu umerii, cu ceafa, cu palmele răcoarea cearşafului ; privi umbrele plăcute de pe pereţii îmbrăcaţi în melamină care imita lemnul de palisandru — și cabina aceasta mică și elegantă se umplu deodată de sunetul limpede al clarinetului, vestind dulcea furtună de sunete, năvala de gînduri nerostite, povestea fără cuvinte, de fiecare dată altfel înţeleasă, nouă, nemaiauzită, „Rapsodia albastră"...

Era Anda cu glasul ei dulce, cu contururile atît de feminine ale trupului zugrăvite în semiobscuritate, era marea largă și albastră, cu tăcerea ei plină de măreție, era chemarea infinitului, zarea aceea a cărei margine se depărta mereu, atrăgîndu-l spre ea cu făgăduiala unei taine de nimeni dezlegate, era tumultul valurilor rostogolite în borduri, huruitul tunetelor și strălumina amiezelor limpezi după ploaie, era strigătul suprem al dragostei, reînviat pentru o clipă, adus la suprafaţă din adîncimile amintirii, erau incertitudinile de la început, setea de a iubi mereu proaspătă, apoi liniștea, apoi regretul, apoi speranța că totuși...

14

Anda îşi întinse haina de ploaie pe cuier ca să se zvînte, deschise dulapul cu mişcări devenite de acum automate şi scoase registrul uriaş de evidența materialelor. Scrise cu grijă pe fila din dreapta : 1 septembrie. Septembrie... Castanul din faţa ferestrei începuse să ruginească. Cu o seară înainte, cei doi gemeni ai vecinului, care terminaseră liceul cu un an în urma ei, au plecat la facultate. Simţise o strîngere de inimă cînd i-a văzut înfumuraţi şi moderni, cu hainele lor lungi ca nişte redingote, cu părul mare şi cu priviri anticipînd îngîndurarea bibliotecii. Semănau de pe acuma cu nişte veritabili studenţi. Pe cînd ea...

— Sărut mîna, spuse domnul Balaban scuturîndu-şi pălăria din care sări un evantai de stropi. Parcă a mai stat ploaia, comentă el optimist. Azi n-o să ne vedeţi pe-aici ; facem recepţia aparatelor venite din import. O să fie plicticos pentru dumneavoastră. Vă pot oferi o revistă, mi-a pus-o chioşcarul deoparte. Cred că-i un număr interesant. Pentru cine telefonează sîntem pe teren.

— Bine, spuse Anda. Mulţumesc pentru revistă.

Era ultimul număr din „*Cinema*“ şi ei i se păru că bătrînul a ales-o anume. Privi cu ciudă în urma lui şi se aşeză apoi să răsfoiască şi să viseze, privind fotografiile în culori ale unor fete de-o seamă cu ea sau ceva-ceva mai mari, despre care se vorbea pe toate continentele. Ofta la fiecare fotografie şi încerca să se închipuie în rolul fetelor din poze, ascultînd strigătele regizorilor, dînd autografe, încercînd un nou automobil sau plimbîndu-şi cîinele preferat...

— E voie ?

Tînărul de la far bătuse în uşă, dar ea era prea preocupată ca să răspundă şi el intră scoţîndu-şi casca de motociclist cu chenar albastru.

— Poftim, tovarăşe. N-am auzit cînd aţi bătut la uşă.

— Asta nu-nseamnă că n-am bătut.

Anda îl privi, îi văzu casca ţinută neglijent într-un deget şi înţelese într-o clipă : dar bine, acest om e *Motociclistul,* frumosul necunoscut care face victime printre soţiile oamenilor cumsecade ! Motocicleta era afară, îi înregistrase cu o clipă înainte duduitul şi-apoi gîfîitul repede sugrumat al motorului, dar nu-i dăduse importanţă. Aşadar, el. Faimosul personaj despre care se vorbeşte numai în şoaptă, corupătorul, răpitorul... Numai că aici n-o să-ţi meargă, i se adresă în gînd. Ai nimerit o nucă prea tare pentru dinţii tăi, domnule Motociclist. Sînt stăpînă pe mine şi n-o să mă las impresionată, oricît ai fi de meşter la vorbă. Dar ai avantajul că eşti băiat drăguţ şi că plouă afară și că-mi vine să-l dau naibii de registru. Ai picat tocmai la timp pentru o discuție amicală.

— Vă deranjez ? întrebă tînărul de la far. Nu vă întrerup de la vreo treabă importantă ?

— Deloc, zîmbi Anda cu ochii la registru. Ca să fiu sinceră, mă plictiseam. Colegii mei sînt plecați pe teren, așa că azi am un fel de *relâche*.

— Folosiți termeni tehnici de teatru, spuse el. Am auzit că voiați să deveniți actriță. Și cînd colo, scrieți într-un registru.

— Nu-i obligatoriu să faci numai ce-ți place. Parcă dumneata te-ai visat de mic copil paznic de far ?

Tînărul tresări, apoi zîmbi privind-o drept în ochi :

— Replica mi se cuvine. Eu am atacat primul. Să știți, duduie Anda, că funcția mea pe stat are o denumire mult mai nobilă și mai tehnică decît paznic de far. E atît de complicată încît nici eu n-o țin minte prea bine. Pe de altă parte, eu sînt un caz special. Mă aflu acolo într-un fel de exil voluntar, am o soartă misterioasă și planuri secrete de cucerire a lumii fără folosirea forței.

Anda își trase mai aproape registrul cel mare, ca pe-o modernă pavăză de hîrtie în calea insistențelor unui indiscret. În fond, și eu fac parte din lume. Nu cumva ai planuri secrete să mă cucerești fără folosirea forței ? îl întrebă în gînd. Ești cam prea optimist, domnule Motociclist. Lumea nu se cucerește cu una cu două. Hotărî să se poarte strict oficial.

— Pot să-ți fiu de folos cu ceva ?

— Astăzi în nici un caz, dacă vă referiți la probleme de serviciu. Am avut treabă în oraș și nu m-am putut abține să nu vă fac o vizită.

— O, sînt încîntată, spuse ea pe un ton pe care-l voia ironic.

— Pot să iau loc și să-mi aprind o țigară ?

— Cu multă plăcere. E vina mea că nu te-am invitat mai devreme. Dar știi, unele vizite te surprind și nu mai poți reacționa așa cum scrie la rubrica de bune maniere de prin reviste.

— Vă iert. Doriți o țigară ? E singurul lucru cu care-mi pot permite să vă tratez. Deocamdată, adăugă el surîzînd.

— Tovarășe. . începu scandalizată Anda.

— Sandi.

— Tovarășe Sandi, reluă ea voind să pară energică.

— Avem și cunoștințe comune, urmă el pe același ton ușor, de conversație amabilă. Pe doamna Iuliana, de pildă.

Abia acum ea îl privi cu atenție, lăsînd registrul asupra căruia își ațintise ochii cu îndărătnicie tot timpul. Tînărul părea foarte bine informat în ceea ce o privea ; aflase cum o cheamă, știa de prietenia ei cu Iuliana — oare numai de atunci să-l fi cunoscut Iuliana, din vizita aceea la far ? se întrebă. Avea prilejul să afle ceva despre prietena ei. Un prilej pe care n-ar fi dorit să-l scape.

— Chiar o cunoști pe Iuliana ? întrebă. Iar dacă o cunoști, ce impresie ai despre ea ?

— Mă pui în situația să bîrfesc, duduie Anda, spuse el trecînd foarte firesc de la plural la singular. E o cucoană drăguță, numai că-i cam snoabă. Asta, dacă vrei să fiu cu adevărat sincer, ceea ce nu-mi prea stă în obicei, adăugă. Vezi, duduie Anda, pe lîngă a avea bani și a fi la curent cu moda mai e ceva, o calitate greu de definit, cu care omul se naște sau nu se naște. Dumneata, de pildă, ai în gesturi și-n vorbire o distincție care mă intimidează pur și simplu. Probabil ai rude aristocrate sau îți plac filmele de epocă...

Ea roși sub acest șuvoi de complimente dar nu zise nimica.

— Pe cînd Iuliana...

E limpede, își zise Anda, apelînd la cunoștințele ei despre lume și dragoste. Vorbește cu prea multă detașare, cum fac toți cînd e vorba de o idilă consumată cîndva. Nu mai au nici un interes să fie amabili. Preferă chiar să fie cruzi, să spună : Aia ? Ei bine, dar nici nu se compară cu tine ! Pe urmă nu te compari tu cu următoarea. Niște neserioși. Și domnul Sandi nu pare să facă excepție...

Domnul Sandi trecu la atac, după ce pregătirea de artilerie se înfăptuise cu succes și complimentele, judecînd după rumeneala din obrajii Andei, își atinseseră ținta.

— Un om cu aspirații artistice se sufocă în orașele mici de provincie, cu viața asta lipsită de întîmplări.

— Ne resemnăm, spuse Anda luînd cuvîntul în numele provincialilor cu aspirații artistice. Dacă nu-i altă soluție...

— Soluție, declamă el. Cine știe soluția adevărată ?

Avea o voce joasă și plină, de actor, cu vibrații distinse. Remarcase asta și la telefon. Încerca să-și închipuie cum ar suna această voce cîntînd o romanță. Sandi trase din țigară și lansă un rotocol perfect, care se desfășură lent și plană ca un aerostat pe deasupra registrului de materiale.

— Eu, unul, n-am de gînd să mă resemnez, continuă paznicul farului C. Faptul că stau unde stau nu mă contrazice cu nimic. Nu există loc mai potrivit unde să poți face în liniște speculații asupra lumii și societății decît în singurătatea unui far, între cer și apă. Uneori rămîn acolo chiar și cînd sînt tură liberă. Alteori, și asta se întîmplă o dată sau la două trei luni, mă urc frumos în tren și fac un drum la București. Stau o săptămînă. Merg la Operă și la cîteva piese despre care vorbește lumea. Îți dai seama că un om ca mine, musafir rar al Capitalei, n-are timp să vadă piese mediocre. Mă duc la cabaret, colind prin cafenele ca să mă-ntîlnesc cu cunoscuții... Am cîțiva prieteni regizori de film. Cred că asta-i cea mai interesantă meserie a epocii. Sînt niște tipi grozavi. Uneori nici n-ai vreme să-i urmărești, pînă și aerul în jurul lor sclipește de inteligență, au idei cu carul și le risipesc cu generozitate pe stradă, la un pahar, în reviste... Prin intermediul lor, am cunoscut cîteva domnișoare despre care va vorbi peste un an-doi toată Europa... O știi cumva pe Mia Costescu, de la Operă ?

Ei îi fu rușine să spună că n-a fost în viața ei la Operă.

— Vine aici, pe litoral, în fiecare vară. Mă văd cu ea totdeauna acolo, la București. În cabină. înainte de spectacol. Și după spectacol, triumful acela unic, o sală cu mii de oameni care aplaudă frenetic și se ridică de pe scaune și vin mai aproape, lîngă scenă, și-i oferă buchete și ea rupe buchetele și împrăștie florile fir cu fir prin sală și lumea se înghesuie să le prindă... Banchetul premierei și triumful în fața rivalelor, șoaptele lumii pe stradă, uite-o pe Mia Costescu și ea e la braț cu mine și împrumut și eu ceva din strălucirea ei, și regizorii îi fac complimente și o-ntreabă de ce nu face film și pe mine mă cred de la cinematografie... Iar eu sînt, după cum ai observat mai adineauri, un pîrlit de paznic de far...

— N-am zis pîrlit, remarcă Anda.

— Era ca şi cum ai fi zis. Dă-mi voie, duduie Anda, cînd ne-om cunoaşte mai bine, să-ți întregesc imaginea vieții duble pe care o duc; paznic de far şi impostor în lumea artelor, impostor, da, dar unul fără pretenții, fără veleități; pur şi simplu stau între acei oameni şi ei mă acceptă fiindcă le împărtăşesc vederile şi încerc să țin pasul cu lumea, cu viața, viața cea adevărată...

Anda privi cu silă registrul ei impunător și pentru prima oară i se păru foarte mic, un lucru de nimic, lipsit de importanță ca tot ce i se întîmpla de la o vreme încoace, din toate vremile, și studentul care plînsese auzind că s-a măritat, şi prietenii de pe plajă, din cei patru-cinci ani de cînd deschisese ochii în lume, şi partenerii de dans, şi colegii de birou, și sacoșa cu care făcea piața în fiecare zi, venind de la serviciu...

— Nu toţi oamenii pot fi celebri, spuse ea privind în neştire filele registrului. Noi, ceilalți, ne mulţumim cu mai puțin.

— Se pare că primim atît cît cerem, spuse el şi se ridică brusc. Te-am reținut cam mult cu vorbăria mea, duduie Anda.

— Mi-a făcut plăcere, spuse ea repede. A fost o discuţie interesantă.

— O putem continua cînd vrei; rareori întîlnești într-un oraș ca ăsta un om cu care să poţi comunica deschis, să poţi vorbi altceva decît banalitățile cotidiene.

— Uneori cotidianul te satură, murmură Anda.

— Asta mă face să fiu un lup singuratic și să păzesc farul acela, duduie Anda.

Își puse casca de motociclist şi se ridică. Era foarte înalt și sub chenarul albastru al căștii ochii lui păreau şi mai albaştri.

— Aștept un telefon de la dumneata, spuse el fixînd-o cu îndrăzneală. Cînd eşti dispusă să discutăm, mă prezint în cea mai mare viteză.

— S-ar putea să aştepţi degeaba.

— Nu mă grăbesc. Mi s-a spus totdeauna că am toată viața înainte și cred în chestia asta.

— E drăguț, într-adevăr, să crezi în ceva, spuse Anda în urma lui.

Auzi afară duduitul motocicletei și cu o mişcare impulsivă îmbrînci registrul masiv de pe birou. Registrul căzu, dar zgomotul căderii fu acoperit de pocniturile eşapamentului. Se abţinu să iasă la fereastră. Cînd se uită, pe alee se mai vedeau numai un fuior de fum albastru şi urma lucioasă a roţilor. Ploaia se oprise.

Partea a patra

1

În seara asta sînt de cart, vere, m-au pus în locul lui Velicu, că a-ncurcat-o, săracu, nu ştii nimica ? E la arest pe zece zile, la garnizoană, tocmai acu cînd trebuie să plecăm ştii tu unde. Povestea e mai veche, tot de la granguru i se trage, în timpul controlului s-a cam luat la colţ cu el. Ei, pe naiba, de ce s-a luat ! Păi tu, vere, în meseria ta, laşi aşa, pe oricine, să te-nveţe tabla-nmulţirii ? Velicu ăsta-i telegrafist de mîna-ntîi, mi-a povestit într-o seară că de copil se ocupa de radio. Era bucureştean de-al nostru, adică este, că doar n-a murit, a dispărut pentru zece zile şi asta fiindcă aşa vrea granguru, nu ştiu ce naiba are el cu al nostru, cred că loveşte-n el lovindu-i pe alţii, sau poate loveşte fiindcă asta-i firea lui, să lovească, se află şi oameni d-ăştia pe lume... Cin' să m-audă, vere, că doar îţi spun ţie, e drept că soldatu nu trebuie să-i vorbească de rău pe superiori, da dacă nu vorbeşte asta nu-nseamnă că nici nu gîndeşte, soldatu, vere, are şi el mansardă, da granguru habar n-are de asta, parcă pe mine nu m-a agăţat odată, prin aprilie ?

Velicu mi-a povestit de Radioclub, e o chestie, de-acolo poţi vorbi şi cu Polu Sud. Din fragedă copilărie, cum se zice prin cărţi, le vedea la radiotelegrafie, iar la armată, poate-aţi aflat şi voi ăştia de la atelier, nu-i numai soldatu cu puşca şi cu goarna, acuma s-a schimbat niţel, soldatu e operator și electronica se pomenește mai des decît pasu de defilare. D-aia mă agățase granguru atunci, în primăvară, că nu l-am salutat în pas de defilare, e drept că nu-mi prea ardea să bat pasu, muncisem o noapte-ntreagă la nava șase că pleznise un piston la motoru din babord și-a doua zi trebuia să plece și-am pus umăru, eu și doi motoriști, să-i ajutăm, ca să nu mai scoale tot atelieru în miez de noapte... Ei, și-n loc de bravo-măi-făcurăți-treabă-bună mă trezesc dus la comandantu divizionului și beștelit număru unu, că granguru a stat acolo statuie, ca să audă cu urechile lui cum mă ia la-ntrebări. Asta ți-am spus-o așa, ca să vezi cu cine a avut de-a face Velicu și toți ai noștri și ca să-ți dovedesc că soldatu nu-i nebun să judece oamenii fără rost. Are și el dreptate cînd are, da unuia ca granguru tot degeaba i-ai spune. Așa e firea lui și pace.

Al nostru e tare amărît pe chestia asta și pe toate cîte s-au întîmplat. Nu mai e omul dinainte, să glumească și să rîdă cu noi. Cîteodată îl prinde noaptea la bord, umblă pe punte și se leagă de unu și de altu, stă la lecții și face scandal pentru cea mai mică greșeală. Noi înțelegem, vere, ți-am spus că soldatu gîndește, chiar dacă nu spune nimica ; am ieșit ultimii la inspecție și nu-ți mai povestesc că Ionaș, comandantu navei șase, a fost secund la noi pînă anu trecut, l-am mai apucat și eu aici, tocmai dădea în primire și al nostru îl povățuia cum să facă și cum să dreagă în chip de comandant... Păi să ți-o ia înainte unu pe care l-ai învățat meserie, și barem dac-ar fi fost pe drept, da n-a fost, toată chestia a pornit de la granguru, și-atuncea vezi că al nostru nu se atacă degeaba și d-aia noi îl înțelegem și avem grijă să nu-l mai amărîm și noi. Numai că granguru nu ne-a uitat, nu l-a uitat nici pe Velicu și a avut Velicu ăsta o baftă, ceva de spaimă, să dea duminică nas în nas cu el pe bulevard, acuma granguru cam știa la ce-i bun Velicu și mai știa că bobocu pe care-l are la stație e cam ageamiu ; al nostru a fost prea dulce că l-a primit, a zis n-are nimica dacă-i mai slăbuț, Velicu e un instructor excelent și o să-l învețe ; și uite bunătatea se-ntoarce împotriva lui şi habar n-am cum o să se descurce un boboc, mai ales dac-o să fie mare afurisită mîine, după cum s-aude. Aşa că vere n-am veşti bune să-ți dau, dacă mă-ntreabă unu ce mai faci eu îi răspund bine, da binele ăsta...

Acuma eu ca eu, fac ce am de făcut pe punte şi-n magazie, mănînc cînd mă cheamă la masă, trag pe dreapta cînd sună stingerea şi mă bucur c-a mai trecut o zi, că oricît ar fi de bine pe navă, tot mai bine-i acasă la tine, vere, şi-abia aştept să treacă şi asta... Eu ca eu, ziceam, da mă gîndesc la al nostru, că nu mai are pace și stă mai mult la vapor decît acasă, cu toate că nu ştiu dacă asta ajută la ceva. Mă întreb cum de lasă el casă și masă şi nevastă, şi are o nevastă parcă-i domniță din basme, s-a căsătorit acu trei luni şi uite c-o lasă singură și vine la vapor după-masa şi duminica și mereu, să se amărască cu noi, d-aia nu ne supărăm cînd se răsteşte la noi din te-miri-ce şi căutăm să nu-l amărîm mai tare. Cînd a făcut nunta a fost halimai mare, am vrut să ne ducem toţi, să se pomenească cu noi acolo în mijlocu petrecerii. Noroc cu ingineru că-i mai cu doxă și ne-a sfătuit să stăm în banca noastră. În schimb i-am pregătit o urare clasa-ntîi, o poezie lungă, şi a coțcărit furieru o coală de hîrtie oglindă, mai mare dragu să te uiţi la ea și cînd e goală, d-apăi cînd o vezi scrisă cu tuș și împodobită cu desene aurii cu ancore şi palmieri şi alte chestii de-astea, şi în plus, semnăturile tuturora, chiar așa, tot echipajul s-a iscălit dedesubtu poeziei şi comandantu s-a bucurat tare cînd a primit-o şi a zis c-o înrămează... D-aia mă gîndesc aşa, omeneşte, că și el e om și nevasta aia, cît l-ar iubi de mult, tot nu cred că-i vine la-ndemînă să stea cuc în casă și el aici, pe vapor, să-şi mănînce zilele cu noi... Cu noi sau cu el însuşi, vere, sau numai aşa, cu gîndurile negre...

Primesc mai alaltăieri scrisoare de-acasă, fiindcă veni vorba de gînduri. O ştii pe Mia, fata aia din colț, de la Loto ? Rămîi mască dacă-ţi spun. Mi-a trimis o vedere de ziua mea, şi asta n-o prea fac fetele aşa, de iordan. Da stai niţel, să vezi ce-mi scrie ! Felicitări de la o persoană care nu te-a uitat. Aşa zice. Şi persoana de la care așteptam eu, tămîie. M-a uitat, vrea să zică. Ce să înțeleg d-aici? Că Mia asta o fi știind ea ceva și vrea să-mi atragă atenția așa, mai pe departe. Se jenează fata să-mi scrie ce și cum, da mă face atent. Finețe, știi? E drept că eu m-am cam învîrtit pe la Loto acu doi ani, cînd abia intrase ea acolo și purta codițe, da atunci avea ea altă obligație și eu nu știam și i-am zis te fac un film? Mi-a dat cu flit, bine-nțeles. Acuma o fi stricat trampa cu ăla și s-a gîndit că rău a făcut că m-a refuzat. Așa o fi, sau altfel, adevăru e că-ți place, cătană, să primești vederi de la fete. Și-o s-o dau naibii pe Elvira dacă se poartă așa și am de gînd ca prin octombrie, după ce s-or mai liniști lucrurile pe la noi, să-l rog pe al nostru să-mi dea și mie vreo cinci zile... așa, să moară dușmanii de ciudă, și să mă duc să-i ciripesc duduii de la Loto ceva la ureche. Merită, pentru o felicitare de ziua ta, nu? Cît despre Elvira, să n-o mai văd în ochi. Zică cine-o vrea, ce-o vrea, nu-mi place omu cu două fețe, vere.

Acu du-te și tu, că s-a făcut noapte și o să te dea ăia dispărut. Eu unu aș fi pus bila-n raft la ora asta, dacă nu era chestia cu Velicu. Și cînd te gîndești că și granguru e tot din ăștia, cu electronica, scrie și prin ziare despre el. Și-l năpăstuiește tocmai pe Velicu, electronic de-al lui. Mai înțelege ceva dacă poți!

2

— Iarăși pleci? spuse Anda ridicînd sprîncenele. Mai bine mă măritam cu un explorator polar. Poate l-aș fi văzut mai des pe-acasă.

Emil mormăi ceva în legătură cu soarta marinarului și continuă să caute prin șifonier.

— Unde naiba e cămașa aia albă? Nimica nu găsești în casa asta.

— Ia-ți valet, că eu m-am săturat să tot strîng după tine. Te lăudai că marinarii sînt ordonați, că altfel cabina se transformă într-un bazar. Se vede că păstrezi ordinea doar acolo. Acasă are cine să strîngă.

— Ordinea șifonierului nu cade în sarcina mea. Și toate aluziile astea în legătură cu vaporul mă scot din sărite.

— Pe mine mă scot din sărite aluziile la starea gospodăriei. Dă-mi voie să caut eu. E adevărat că nu-s o gospodină perfectă. Preferam să mă ocup de artă, cînd alte fete învățau să albească rufe.

— Păcat că nu ți-ai urmat vocația adevărată.

— Cu alte cuvinte regreți că te-ai însurat cu mine. Trebuia să te gîndești la toate astea cînd ai venit să mă ceri la tata. Ți-am spus la timp să n-ai pretenții în domeniul îndeletnicirilor casnice. Uite c-am găsit-o. Era chiar deasupra, dar cînd ești pornit pe observații acide...

— Termină cu fasoanele. Te exprimi ca un dicționar de neologisme.

— Nu-ți place cum vorbesc ? Poate preferi vocabularul marinăresc, îmbogățit cu expresii colorate ?

— Lasă marinarii în pace. Ți-am spus doar să termini cu fasoanele, că e ridicol.

— Bine, termin, dacă asta te face fericit. Dar am impresia că nimeni și nimic nu te poate face fericit. Cel puțin acuma. Vocația ta de marinar trece printr-o criză, Emil.

— Mă uimești cu atîta perspicacitate, zise el, încercînd să-și încheie gulerul prea strîmt al cămășii.

— Nu-i nevoie să fii un fin psiholog ca să-ți dai seama că nu-i merg cuiva treburile. Se vede de la o poștă, Emil. Și asta durează cam de mult.

— Ți se pare.

— Nu mi se pare. Crezi că te-ai însurat cu o proastă care nu înțelege nici cele mai simple lucruri ? Te înșeli. Și nu numai în privința asta te înșeli. Mai e ceva, Emil. Ceva care cred c-o să te deranjeze.

— Ai spus destule lucruri în stare să mă deranjeze. Credeam că le-ai epuizat.

— Nu le-am epuizat. Între altele, mă întreb dacă tot zelul tău din ultima vreme e bun de ceva. După toate semnele, pierzi vremea de pomană.

— Asta nu-i treaba ta, țipă Emil deodată, ca și cum abia acum și-ar fi dat seama de adevăratul sens al discuției.

— Ştiam că o să sari în sus. Am pus degetul pe rană, nu? Altădată te plîngeai că nu mă preocupă starea ta sufletească, problemele tale. Cînd mă preocupă, faci scandal.

— De ce te preocupă numai aspectele negative?

— Mă preocupă tot ce-i legat de tine. Dar cînd îţi merg treburile bine nu vii încruntat şi nu pleci duminica în port. Eu te-am cunoscut altfel. Mai stăpîn pe tine. Vii acasă şi te culci cu ochii în tavan. Oftezi şi taci. Nici ziarele nu le mai citeşti. În schimb vrei să mă convingi că nu-i nimica grav.

— Bine, atunci hai la film. O să iasă nava în larg şi fără mine. Hai să-mi distrez nevestica.

— Exagerezi. N-am pretins cine ştie ce sacrificii. Pleci în larg şi gata, am înţeles. Dar în restul timpului, Emil? În zilele obişnuite, cînd bărbaţii vin acasă şi vecinele trîntesc uşile şi pleacă la plimbare cu soţii? Stau la geam şi te aştept. Poate astăzi vine mai devreme, îmi zic. *Mai devreme* a ajuns să însemne pentru mine ora cînd vine toată lumea din port. E o excepţie cînd te-ntorci la timp, mi se pare că-i un favor al soartei. Aştept şi tu nu vii. Aţipesc uneori cu capul pe pervaz. Şi visez că vii şi că te porţi cu mine altfel decît acum. Aşa cum te purtai odată, demult, foarte demult. Ştii, Emil, mi se pare că a trecut foartă multă vreme de cînd sîntem amîndoi. Şi asta nu e bine. Cînd eşti fericit, timpul trece mai repede. Mă-ntreabă mama dacă sînt fericită şi o mint şi ea simte că o mint. Nu sînt fericită, Emil, şi nici tu nu eşti. Şi parcă-i prea devreme ca să-mi pun întrebarea: Ce-am făcut din viaţa mea? Ce-am făcut din viaţa noastră?

Emil asculta. Cu o durere fără nume în suflet, o durere surdă, o ciudată senzaţie de sfîşiere. N-ar trebui să mă port aşa. E tot ea, fata de acum trei luni, Anda-sare-ntr-un-picior, o tînără de nouăsprezece ani căreia-i place dansul şi e deprinsă să iasă undeva în fiecare seară. Am transformat-o într-o femeie tristă, tristă la nouăsprezece ani, fără orizont, fără bucurii, fără evenimente. Ce-i ofer eu acum? Aşteptări fără sfîrşit şi după asta, încruntări fără sfîrşit. Şi am jurat de-o mie de ori că ea n-o să simtă nimic din ce se petrece acolo, la navă, e treaba mea şi treburile mele nu trebuie să apese asupra căsniciei. Dar asta nu se poate. Nu poţi fi doi, unul la serviciu şi altul acasă. Ar trebui să ai talent de actor, sau să fii un mare ipocrit. Nu sînt nici una, nici alta...

— Într-un fel ai şi tu dreptate, spuse el cu greu. Dar tocmai de asta ar trebui să fii mai înțelegătoare. Toţi oamenii vorbesc despre casa lor ca despre o oază, un liman, un refugiu pentru clipele cînd viaţa te copleşeşte... Englezii au o vorbă : *My home, my city*. Casa mea, cetatea mea. Dar ce fel de cetate-i asta, minată pe dinăuntru, chiar ? Dac-ai ţine într-adevăr la mine, m-ai ajuta să uit, să depăşesc greutățile...

— Cum să ţin la tine cînd tu te porţi aşa ? spuse Anda.

— Va să zică nu ţii la mine ! Asta le pune capăt la toate, strigă el. E adevărul de care mă temeam cel mai mult.

— Nu... Nu-i ăsta adevărul. Am zis aşa, fără să mă gîndesc. Ţin la tine, Emil, dar trebuie să recunoşti că renunțările nu-s cel mai bun combustibil pentru dragoste.

— Degeaba-ncerci s-o mai repari, dragă, zise el rece, încheindu-şi metodic nasturii vestonului. Mă întreb ce te-a făcut să mă accepți atunci, la început. Reprezentam o partidă bună, nu-i aşa ? Altceva nu mai contează în fața voastră, a femeilor ? Tot ce doriți e o partidă ? Ține partida asta loc de dragoste, de afecţiune, de înțelegere, de fericire ? În asta stă fericirea unei fete, într-o partidă bună ?

— Eşti grosolan, Emil. Pe tonul ăsta nu se poate discuta.

— E singurul ton pe care se poate discuta cu tine, răbufni el şi ieşi trîntind uşa. Din vestibul o auzi plîngînd dar nu se mai întoarse din drum. Merita o mică lecţie, se justifică, dar justificarea asta, în loc să-i dea satisfacție, îl posomorî şi mai mult.

3

Reporterul veni tocmai cînd şeful de cart era pe punctul să tragă schela la bord. Pe nava opt nu se mai aşteptau musafiri. Şeful de cart se îndreptă şi-l salută, privindu-l întrebător. Reporterul scoase legitimaţia.

— Vă cunosc, spuse marinarul. M-ați fotografiat astăprimăvară, la concursul de bărci, adăugă el examinînd legitimația. Da ordinu-i ordin, nu vă...

— Nu mă supăr, zise reporterul. Sînt mai vechi ca dumneata în armată și-s învățat cu asta. Ce zici, avem vreme bună ?

— E cam hulă, spuse marinarul cu competență. O să ne joace nițel. Timpu care-i place lu tova' comandant. Aveți rău de mare ?

— N-am rău de mare. Și vreau să fac o poză frumoasă, cu valuri.

— Apăi de la noi numai valurile se mai pot poza, spuse marinarul jignit.

Reporterul își luă legitimația și urcă la comandă, să se prezinte. Eternul aparat de fotografiat i se bălăbănea pe piept. Urcă scara ținîndu-se numai cu o mînă, cealaltă sprijinind aparatul. Cînd să plece, redactorul-șef obiectase : Ce cauți la nava opt ? Ai mai scris ceva de acolo, acum două luni. E o navă interesantă. Și un comandant bun. Nu neg asta, Mariane, dar știi bine ce calificativ au luat la inspecție. Ne punem șefii în cap. Cum să scriem despre o navă care-a luat satisfăcător ? Li s-a făcut o nedreptate, domne. Toată baza vorbește. Zău ? spusese redactorul șef. Atunci arde-i un foileton. Ți-l bag în chenar, cu continuare, dacă iese. Și-așa numărul viitor nu prea e combativ. Numai să ai grijă la cine te dai. Să nu fie vreun șef mai mare. Anu' ăsta avem aniversarea gazetei...

— Vă salut. Mă primiți și pe mine, domne ?

— Cu dragă inimă, spuse Emil. Dar de ce ai venit tocmai pe nava noastră ? S-ar putea să ai dezamăgiri.

— Nu cred, spuse reporterul, dar Emil se întorsese spre treburile lui și reporterul își aprinse liniștit o țigară.

E supărat, își zise. Și cu șapca asta pe ochi... nu pare prea binevoitor. Dar eu trebuie să aflu adevărul. Ce se ascunde sub acest „satisfăcător“ ? Ambiții, rivalitate, invidia colegilor ? Asta-i oare specificul marin ? Specificul uman, spunea omul ăsta cu cascheta lui îndesată pînă la sprîncene... Secundul urcase și el pe comandă și-l salută plin de amabilitate. Uite alt personaj. Dacă-i dai jos cascheta şi epoleţii, e un puşti care se joacă de-a vapoarele. Are el vreun rol în toată povestea ? Sau dacă n-are, pot să-i atribui unul ?

— Nava gata de marş şi luptă, spuse Mihalcea salutînd după toate regulile artei.

— Bine, spuse Emil. Raportează că începem manevra la ora opt şi treizeci.

— Am înţeles, spuse Mihalcea simţindu-se important şi luă microfonul pe care-l folosea de obicei comandantul navei. După ce termină formula de raport, codificată în termeni obscuri pentru un neiniţiat, în difuzor se auzi vocea lui Miti :

— Bine. Cine-i la aparat ?

Îl deranjează că n-am raportat eu însumi, gîndi Emil şi luă microfonul :

— Şase-zero, aici gama opt. N-am vorbit eu fiindcă sînt cam răguşit. Nu ştiam că deranjează această mică abatere de la formalitatea obişnuită.

— Nu-i vorba de formalitate. Mă gîndeam că ţi s-a întîmplat ceva...

— O sută unsprezece către toţi, se auzi vocea groasă a comandantului brigăzii. Terminaţi cu discuţiile astea stupide prin radio. Gama opt, te observ pentru încălcarea dispoziţiilor. După terminarea misiunii să te prezinţi la mine... Şi fă-ţi un ceai fierbinte, dacă eşti bolnav, adăugă după o mică pauză.

— Am înţeles, spuse Emil în microfon. Se întoarse spre reporter. Contraamiralul. Nu m-am aşteptat să fie pe recepţie. O să mă bărbierească niţel...

— Şi căpitanul Dimitriu, prea de tot, zise Mihalcea jignit. Ce dacă am raportat eu ? În definitiv sînt ofiţer secund şi...

— Vezi să strîngă bine parîmele la prova, spuse Emil. E una dintre atribuţiile ofiţerului secund.

Jignit a doua oară, Mihalcea coborî foarte băţos scara şi se duse la prova. Emil privi o clipă în urma lui şi dădu comenzile obişnuite. Curînd canoniera purtătoare de rachete se avîntă, învăluită într-un nor subţire de fum, spre larg.

(De sus, de la fereastra biroului, Stîrcu urmărea manevra navelor. Prea mult fum, comentă el cu ochii la nava opt. Parcă merg cu cărbuni. Asta, fiindcă n-au încălzit motoarele destul. Își notă în carnețel pentru bilanț. Nu ierta nimănui nimic, dar mai ales celor de pe nava opt nu era dispus să le ierte.)

Abia acolo, în largul albastru, Emil se simți mai liniștit. Crisparea care-l stăpînise la plecare se risipi ; era o zi însorită, cu valuri cam mari, urmare a furtunii care bîntuise marea acum cîteva zile. În spatele lui, pe platforma de semnalizare, ghicea prezența tăcută și atentă a semnalizatorului de cart. Sus, în vîrful catargului gros, se rotea fără încetare antena radiolocației. De sub punte se simțea trepidația surdă a motoarelor. Rozeta compasului oscila ușurel, la dreapta sau la stînga, revenind imediat, semn că timonierul simțea la timp abaterea navei de la drum și o corecta imediat. Toate acestea îi dădeau lui Emil senzația plină a muncii, a datoriei împlinite. Toți acești oameni, de la motoare, de la timonă și de la stații, făceau tot ce-i învățase el să facă, tot ce le pretindea el să facă. Un organism viu, nava asta cu oamenii pe ea, iar eu le sînt creierul. Răspundere și iar răspundere...

— Permiteți să raportez, o radiogramă de la șase-zero, spuse radiotelegrafistul cu voce stinsă.

— Bine, dă-mi-o. Ce ești așa de palid ? Ți-e rău ?

— Puțin, tovarășe comandant. Dar o să-mi treacă.

— Nu te lăsa doborît, spuse Emil. Marea îi doboară numai pe cei slabi.

— Stomacul nu știe de asta, tovarășe comandant.

— Să știi de la mine că asta nu vine numai de la stomac, ci și de la nervi. Mai ales de la nervi. Încearcă să te oțelești. E singura cale...

Telegrafistul înghiți în sec și holbă ochii. Silit să stea în picioare, pe comandă, unde balansul se simțea mai puternic decît în stația radio, el deveni livid. Emil îl privi pe furiș și clătină din cap.

— Asta-i, băiete. Du-te la postul tău.

Privi foaia cu coloane de cifre și litere. Velicu aducea radiogramele gata descifrate. Îi simțea lipsa. Oftă și coborî în cabina de navigație, să ia codul de semnale. Reporterul, după el, fără să aştepte invitaţie. La începutul meseriei. îl deranja faptul că comandanţii nu erau deloc curtenitori cu el. Nu-l luau în seamă, parcă îi ignorau prezenţa. Acum cîţiva ani, la un activ de partid, atinsese acest subiect. Din prezidiu, comandantul Marinei pusese lucrurile la punct : Fiecare trebuie să-şi facă meseria. Comandantul navei n-are vreme pentru pasageri, are destulă bătaie de cap şi aşa. Cine a văzut cum se conduce o navă, ştie. Aşa că, tovarăşe, cu ruşinea mori de foame. Fiţi mai îndrăzneţi, voi ziariştii. N-o să se supere nimeni pentru asta. Slujim cu toţii aceeaşi cauză, nu ne plimbăm pe mare pentru plăcerea personală... Reporterul îşi făcuse din aceste cuvinte un ghid de conduită şi nimeni nu se formaliza cînd îl găsea aplecat asupra hărţii, sau cu nasul în vizorul radiolocatorului, sau în spatele tunului, la tragere...

Se luă deci după comandant. Rămas pe puntea de comandă, Mihalcea salută şi luă îndată locul din dreapta timonierului, depărtînd larg picioarele, ca un marinar bătrîn. O să-mi cumpăr pipă, gîndi el. Trebuie neapărat să-mi cumpăr pipă.

Descifrarea mesajului dură puţin. Emil cunoştea aproape pe de rost semnificaţia grupelor de litere mai uzuale şi prescurtările folosite de obicei în radiograme. „*Navigaţie independentă,* ordona Miti. *Ne întîlnim la orele 18, la punctul cu coordonatele...*“ Luă echerul şi puse coordonatele pe hartă. Aprecie distanţa din ochi, apoi măsură cu compasul.

— Cam departe, spuse fără să se mire că reporterul era lîngă umărul său. N-ajungem la timp dacă mergem cu viteza economică. Pe urmă iar au să ţipe că uzez motoarele. La urma urmei, treaba lor. Eu execut ordinul. Dădu comanda la motoare : viteza maximă. Se auzi vuietul sporind în intensitate. Pe urmă se simţiră mai accentuat trepidaţiile carenei izbite de valuri. Îl sîcîia undeva, în străfundurile sufletului, faptul că Miti fusese numit provizoriu comandant de divizion. Puteau foarte bine să mă numească pe mine. S-au luat după calificativul ăla blestemat. Ba nu ! Numirea a fost înaintea calificativului. Nu-i nimic. Eu execut, să n-aibă impresia că dacă sînt prieten cu el... Reporterul tăcea, aşteptînd explicaţii suplimentare.

— Asta-i, urmă Emil. A fixat un raion de întîlnire prea depărtat. Poate vrea să arate că-i curajos. Curajos pe spinarea motoarelor. Ca un motociclist care se crede grozav fiindcă aleargă iute. Dar nu-i meritul lui, ci al benzinei care ia foc acolo, în cilindri, de mai multe ori pe secundă. Atunci şi eu, vrei să spui. Eu nu. Eu nu-mi fac o glorie din asta. Eu antrenez oamenii în condiţii complexe. Iar cu calificativul e o poveste, tovarăşe reporter. Unii mi-au luat partea deschis, că în larg se vede cu adevărat pregătirea oamenilor. Alţii spuneau : calificativul e calificativ, nu înghite codiţe de explicaţii. Merge treaba sau nu merge. Parcă ai putea să tragi o linie pe dedesubt, să aduni sau să cîntăreşti ca la spiţerie... Nu, oamenilor, voiam să le spun, viaţa nu poate fi modelată ca plastilina şi turnată în tiparele unui calificativ. Ce calificativ poate exprima faptul că un soldat de la maşini, un simplu soldat, a plîns cînd s-a spart conducta de răcire în timpul marşului ? Cu ce era el vinovat ? Nu putem ajunge la vreme, spunea. O să creadă lumea că nu ne pricepem. E drept, au dres-o repede, dar ca să recuperăm timpul pierdut, a trebuit să forţăm motoarele. Ca şi-acum. Numai că acum se-ntîmplă cu bună ştiinţă...

Reporterul asculta şi-şi întipărea fiecare lucru în minte. Avea memorie bună şi-apoi o poveste ca asta nu se uită uşor. Un soldat care plînge fiindcă conducta... Ei, ăsta da soldat ! Ar trebui să stau de vorbă cu el. După ce ancorăm. Uite reportajul. Un reportaj ? Mai degrabă o baladă. Ce calificativ să-i dai unui soldat care plînge din cauza unei conducte sparte ? A reparat-o repede. O conductă încinsă ca o plită. Degetele atingînd metalul fierbinte. Un soldat. Un simplu soldat.

— Cum îl cheamă ? întrebă.

— Nu mai reţin care dintre ei a fost. Nici n-are importanţă. Asta am spus-o aşa, cu gîndul la specificul marin al dumitale. Ţi-am mai spus eu : specificul uman.

— Aş fi vrut să-i fac un portret...

— Numai lui ? Oricare altul, de la maşini, la fel s-ar fi purtat. Mai puţin lacrimile, probabil. O fotografie colectivă. Grup, nu portret. Asta-i, într-adevăr, specificul marin. Un om își arată valoarea în raport cu ceilalți, alături de ei. Hai sus, să fumăm o țigară. La aer curat.

Ieșiră pe comandă. Ținînd în gură țigara încă neaprinsă, Emil se apropie de timonier. Îi urmări mișcările, aruncîndu-și în răstimpuri privirea spre cadranul compasului. Timonierul ținea drumul bine și Emil surîse spre reporter.

— Am ambiția să ajung pe punct chiar în minutul fixat. Mi-am păstrat pentru asta o mică rezervă de viteză. Îndeplinesc întocmai ordinul, tovarășe reporter. Dar cît privește pregătirea echipajului, nu mă las influențat. O să merg mai departe așa cum înțeleg eu. Fiecare comandant imprimă oamenilor lui o notă anume, numai a lui, care-l deosebește de ceilalți. Chiar dacă regulamentele sînt precise și dau cu exactitate soluții în cele mai variate cazuri, nici un regulament din lume nu poate cuprinde viața în întregime. Pentru asta există comandantul, altfel unitatea s-ar conduce singură, s-ar afișa ici și colo pasajele respective din regulament și totul ar merge strună... Dar nu se poate. Fiindcă nici oamenii, la rîndul lor, nu-s niște mașini electronice, cărora le dai un program și ele-l urmează cu strictețe matematică. Fiecare om e, într-adevăr, o mașină electronică, dar diferența dintre el și mașinile adevărate... Mașina nu gîndește, n-are preferințe de ordin subiectiv, alege soluția optimă acolo unde omul ezită, împiedicat de pasiuni, acolo unde omul calcă logica pentru a-și satisface un sentiment... Uite tragerea din timpul inspecției. Ai văzut ce-a fost în poligon. Matematic, ar fi trebuit să obțin același rezultat mediu de la tragerile anterioare : doi-trei soldați — nesatisfăcător : fricoșii, cei cu defecte de vedere... Jumătate — bine : cei normali, media. Și cealaltă jumătate, foarte bine : vîrfurile, oamenii care-au pus tot sufletul la pregătire. A fost de-ajuns un element de mică importanță — o inversare în ordine. Și acum mă întreb cum de i-a ghicit Stîrcu pe cei mai slabi... Dac-aș fi programat o mașină cibernetică să execute tragerea, aveam strict cele trei categorii de procente. Dar în poligon erau oameni și a fost destul o intervenție ca să modifice aceste procente... Examină cîteva clipe cadranul girocompasului și se întoarse spre timonier : Vezi că avem vînt din babord. Nava tinde să vină mereu la dreapta, fiindcă hangarele opun rezistență mare la vînt. De aceea, ca să nu ai derivă, trebuie să ţii cîrma uşor stînga... Aşa !

Luă timona. Maistrul timonier, un flăcău cu fălcile mari şi ochi albaştri, se dădu un pas înapoi. Emil îi simţea respiraţia în ceafă. Făcu mişcările respective din timonă, privindu-l cu coada ochiului pe timonier. Ochii albaştri ai maistrului alergau de la timonă la cadranul girocompasului. Într-adevăr, abaterile navei dispăruseră aproape de tot.

— Asta se simte aici, în vîrful degetelor, zîmbi Emil încredinţîndu-i din nou timona. Pilotul automat n-are cum s-o prevadă. Aparatele îl ajută pe om, dar nu pot singure să facă totul...

— Am înțeles, spuse maistrul timonier.

Emil se întoarse iarăşi spre reporter.

— Există o filozofie a raporturilor dintre om şi opera artistică. Pe cînd vom avea una a raporturilor dintre om şi electronică ? Ne trebuie şi o să ne-o facem, dar pînă atunci sîntem nevoiţi să măsurăm lucruri noi cu unităţi vechi, care nu le mai corespund... Spunînd acestea, Emil se simțea un fel de reprezentant al noii optici în pas cu tehnica modernă. Cearta izbucnită pe punte, în spatele comenzii, îl aduse brusc la realitatea cotidiană, mai modestă decît închipuirile lui, dar hotărît mai importantă aici şi acum. Hai, reprezentant al noii optici, să vedem de unde a pornit gîlceava !

Gîlceava pornise de la calificativul acela, înțelese Emil. Abia acum îşi dădu seama că echipajul lui, cu a cărui omogenitate se mîndrea atîta, se divizase după inspecţie în două tabere...

4

— Ne-am împărţit în două tabere, vere. Judecă şi tu. Unii spun că prea ne-am avîntat, că ne-am găsit noi să aducem o linie nouă în instrucţie, ieșind în larg pe vreme proastă, ca să oţelim echipajul și să-i încercăm forţele.

Celelalte nave, care nu şi-au bătut capu cu inovaţii d-astea, ne-au luat-o înainte, iar din metoda noastră s-a ales prafu, mai ales atunci cînd cu inspecţia. Aşa gîndesc, vere, ăia care n-au înţeles nimic. Dau vina pe comandant, de parcă al nostru e grozav de mulţumit că a rămas în coadă. Da' aşa-s oamenii, fiecare judecă după scăfîrlia lui şi încearcă să-i scoţi unuia ca ăsta prostiile din cap. Îţi baţi gura de pomană. Din contră, s-au pus acum să dreagă lucrurile după capu lor : cu curăţenia. Freacă şi lustruiesc ca nebunii toată ziua tot felul de fiare, li s-a părut lor la inspecţie că s-a spus ceva şi despre întreţinerea materialului. Ca să-ţi dai seama mai bine cu ce figuri ai de-a face. Secundu îi încurajează. Tinerel şi el, abia a venit pe vapor, vrea să arate că e cineva. Cum lipseşte al nostru e spirt, nu alta. Am ajuns să avem nava lustruită ca o mărgică, dacă-ţi închipui că asta are vreun chichirez !

Asta-i o tabără, sau un curent, ca să vorbim ca pe vremea lui Eminescu. Cealaltă — ei, asta-i frumuseţea — din cealaltă fac parte cei mai buni dintre ai noştri. Printre care şi eu. Şi nu mai rîde că-ţi ating una. Ce, n-am voie să văd limpede de partea cui e dreptatea ? Eu l-am înţeles pe al nostru şi sînt de partea lui. Nu poate să greşească un marinar ca el, care-a biruit cele mai ale dracu furtuni din Marea Neagră. A avut ghinion cu granguru, asta-i tot. Altfel, află că pentru echipaju nostru poţi pune mîna-n foc. Sîntem pregătiţi pînă-n unghii, putem face faţă şi pe taifun. Mai ales acum, după inspecţie, s-a repezit treaba de tot. Al nostru vrea să meargă toate la perfecţie, şi nu ştiu dacă se află la bord cineva care să fie de altă părere... Ne-a explicat el într-o zi, adică nu ne-a spus de-a dreptu, doar a dat a-nţelege, aşa, pentru cine are cap să-nţeleagă : la lansare, măi oamenilor, acolo se numără bobocii. Noi pentru asta ne-am pregătit toată vara şi tot anul. Inspecţii vin şi pleacă, da racheta, unde-o trimiţi acolo se duce. Asta vreau de la voi, să puneţi umărul atunci, la lansare, şi după aia, măi oamenilor, vedem cine e mai bun şi s-alege şi chestia cu calificativele...

Da pînă la lansare mai e vreme şi cînd ţi-e lumea mai dragă se întîmplă cîte-un pocinog de-ţi vine să-ţi iei cîmpii. Păi judecă şi tu, chiar dacă eşti de la atelier : ştii bine că Velicu era la „mititica“ cînd am ieşit în larg. Mie unu treaba asta nu mi-a convenit deloc. Ştiam ce poate bobocu ăla de la radio, ajutoru lui. Un molîu ce nu s-a dovedit. Parcă-i fată cu pantaloni. Numai ce aude de ieşire în larg şi se face alb ca varu. Are un rău de mare, ceva de spaimă. Iar cînd am ieşit noi, fierbea marea. Blegu ăla, cu căştile pe urechi, era de cart la radio, că pe cine era să pună ? Într-o vreme se mai obişnuia să se ia radist de pe altă navă, în caz de forţă majoră, da al nostru e îndîrjit şi nu vrea să apeleze la nimeni. Toată nădejdea la păcătosu ăla. Îl cunosc din perioadă, eram vecini de pat. Se ţinea mereu după mine să-i ajut ba la una, ba la alta. Nici carabina nu ştia s-o ţină ca lumea, parcă ducea o bîtă. Mi-era şi milă de el. Ei, cum am ieşit dintre faruri m-am gîndit ce-o fi cu el şi m-am repezit să-i duc ceva contra răului de mare. Am eu o reţetă a dracu, lămîie şi rom şi bicarbonat. Să-i duc prostului, zic, că poate are nevoie. Deschid uşa la staţie — era s-o păţesc, că al nostru nu ne dă voie să umblăm brambura pe navă — şi ce să vezi ! Blegu meu cu capu pe masă. Cred că stătea aşa de cînd ne-am dezlipit de cheu. Noroc că era cu căştile pe urechi. Da avea o faţă... mamă-mamă ! Mai albă decît hîrtia din caietu de radiograme. L-am sculat şi l-am încurajat cum m-am priceput şi eu, l-am înjurat că nu voia să-nghită porcăria aia — are un gust de-ţi face păru măciucă — şi pîn-la urmă l-am pus pe picioare de bine de rău. Of, nu mai pot, frate-meu, făcea. Şi-odată-l văd că ia creionu şi-mi face semn să tac. Acu-i acu, bobocule, fii atent că te-ai ras !

Parc-am ştiut, vere, sau am presimţit eu ceva nasol, că am stat lîngă el pîn-a terminat de scris ce auzea acolo-n cască. Da de unde era să ştiu ce bazaconii scrie el ? L-am întrebat doar atîta, dacă e pe bune, şi mi-a făcut semn că da. Pe urmă am plecat la treabă, că nu eram de capu meu...

Ce să-ţi mai povestesc ? Radiograma ne dădea seara întîlnire în punctul cutare. Coordonate atît şi-atît. Numai că deşteptu a scris greşit o cifră d-aia. Păcat de romu şi de lămîia ce le-am stricat cu el. De bicarbonat nu-mi pare rău. I-aş mai da şi astăzi o porţie, presărat pe cornuleţe în loc de zahăr. Ne-a trimis la dracu-n praznic, am încălzit apa cu elicele toată ziua, ca s-ajungem la timp. Pe urmă a luat iar legătura prin radio și al nostru a-nțeles greșeala și s-a făcut vînăt la față, mi-a povestit semnalizatoru că nici nu mai putea să scoată o vorbă. Îți dai seama, vere, ce-nseamnă pentru al nostru să primească tocmai acum o palmă ca asta ? Cel mai bun comandant din divizion să se rătăcească pe mare din vina unui ageamiu. Îți vine s-o dai dracu de treabă, pe viața mea !

5

— Bine măi, Edison. Vino-ncoace să vedem despre ce este vorba, zise specialistul mecanic al brigăzii. Puse receptorul la loc și se adresă transmisionistului : Băiatul ăsta e plin de energie ca o pilă atomică.

Specialistul cu transmisiunile ridică din umeri :

— Nu prea se vede. Eu unul am cu totul altă părere despre el. Calm, placid aproape...

— Calmul nu exclude energia. E drept că nu se manifestă expansiv, ca un torent de munte, seamănă mai degrabă cu un fluviu larg și liniștit, care curge domol, dar cu debit mare. În mai puțin de-o lună a făcut ce-a făcut, i-a pus pe toți pe roate, s-a certat, s-a rugat, a dus muncă de lămurire și a obținut ce voia : a construit pompa.

— Parcă a mai construit-o o dată.

— Aceea era motopompa de incendiu. Acum a născocit altceva : pompa de ungere forțată pentru motorul principal. Are idei băiatul ăsta. Și știe să le finalizeze.

— În schimb nu se pricepe să le explice. Adu-ți aminte, rîndul trecut...

Zîmbiră amîndoi. Cînd venise să ceară aprobarea pentru motopompă, Valeriu se arătase zgîrcit în aprecieri, indiferent, atît de indiferent încît nici n-ai fi zis că-i vorba de propria-i creație. Înșirase parametrii tehnici ai mașinii în cifre exacte, ca într-un prospect arid, și specialistul a zîmbit sceptic la început. Abia cînd a văzut jucăria roșie trepidînd cu un zgomot subțire, asurzitor, ambițios parcă, și cînd s-a uitat la manometrele care indicau presiunea cerută, și-a dat seama că se află în fața unei veritabile realizări tehnice și a dat ordin ca motopompa să fie scoasă neîntîrziat în larg, pentru probe în condiții complexe...

— Are stofă, da, spuse. Cît privește pompa de ungere... naiba știe. Motorul principal se importă cu toate accesoriile lui. Mașină rezistentă și sigură. Numai pompa de ungere e mai delicată. Cînd ți-e lumea mai dragă, trosc. Și membranele de schimb se importă. Cheltuieli de valută, întîrzieri în livrare... Bine-ar fi să reușească.

Valeriu veni cu un sul de scheme sub braț. Salută în ușă, cu salutul acela nu prea milităresc, pe care i-l treceau cu vederea, și, fără cuvinte de prisos, începu să înșire datele tehnice, ca un profesor care ține o lecție sau ca un ghid într-o expoziție de utilaje : Această instalație e menită să îmbunătățească regimul de ungere al motorului principal în condițiile turației maxime, atunci cînd nava are balans puternic și pompele existente pot apuca momente de vid... Uzura membranelor se reduce... Debitul pompei la temperatura de...

— În cuvinte arată foarte îmbietor, dragă Teodorescule. Să vedem însă cum merge pe motor. Monteaz-o și anunță-mă și pe mine cînd ești gata.

— Aprobați deci să-i facem încercarea ?

— Aprob cu toată inima.

— Atunci, dacă ați avea o jumătate de oră...

— Cum, ai montat-o fără aprobare ? Își dădu seama că i-ar strica bucuria și nădejdile cu o asemenea manifestare de formalism. Acuma, dacă tot ai...

— N-am vrut să pornim motorul decît în prezența dumneavoastră, spuse Valeriu grăbit.

Specialistul mecanic își strînse în grabă hîrtiile de pe masă și-și luă cascheta.

— Să mergem, măi Edison. Membranele astea ne costă o mulțime de bani.

În compartimentul motoare al navei opt totul fusese pregătit pentru experiență. Motoriștii se echipaseră după toate regulile, cu căști de protecție care le dădeau înfățișarea unor alergători la cursele de automobile, compartimentul era lustruit și balustradele fuseseră frecate cu şmirghel, nesocotind procedeele obişnuite, închipuind delicate arabescuri argintii în jurul barelor de oţel. Mecanicii se aliniaseră pe pasarela lată dintre motoare, şi cînd pantoful specialistului brigăzii se ivi pe prima treaptă a scării, maistrul mecanic comandă un „drepţi!“ care acoperi pînă şi zgomotul sîcîitor al motorului auxiliar. Specialistul coborî, urmat de comandantul navei şi de şeful mecanic. Arătau ca o veritabilă comisie şi maistrul, pătruns de importanţa momentului, se bîlbîi puţin cînd dădu raportul.

— Unde-i pompa ? întrebă specialistul.

Valeriu îi oferi o cască de protecţie şi-i răspunse în vreme ce şi-o încheia pe a sa :

— Aici, în babord.

Pe blocul cenuşiu al motorului din babord, deasupra galeriilor de evacuare, strălucea noua instalaţie, ca o excrescenţă ciudată peste un organism armonios. Îi strica puţin estetica, e drept, dar Valeriu se şi gîndise la amplasarea pompei suplimentare într-un loc mai ferit, unde să nu incomodeze lucrul oamenilor în timpul întreţinerii.

— E fixată bine, ai verificat-o ?

Valeriu încuviinţă din cap. Ghicise întrebarea de pe buzele specialistului. Cînd punea casca nu mai auzea, într-adevăr, nimic.

— Atunci... dă-i drumul ! făcu semn din mînă specialistul.

Maistrul mecanic, ajutorul lui Valeriu, era un bărbat corpolent, între două vîrste, care-şi petrecuse mai mult de jumătate din viaţă între mecanismele strălucitoare şi trepidante de sub puntea multor nave de luptă. Ştia că momentul probei era foarte important şi nu întîrzie nici o clipă. Alergă în compartimentul alăturat, acolo de unde se conduceau de fapt puternicele motoare ale canonierei. După o clipă, capul lui mare apăru la geamul larg al compartimentului de comandă.

— În mod obişnuit nu se poate sta aici, la pornire, spuse Valeriu. Zgomotul... În cîteva luni, oamenii ăştia ar asurzi complet.

Marinarul de la manevra pompei de amorsare deschise cîteva robinete. Mîinile lui aveau dibăcia unui prestidigitator. Undeva ţiui ascuţit o electropompă, apoi fîşîi gros aerul comprimat. Valeriu se întoarse spre geamul rotund de la compartimentul de comandă al motoarelor, unde ajutorul său aştepta. Făcu iarăşi un semn. În dreapta prinse să sclipească intermitent o lumină portocalie, dureros de puternică, și sirena de avertizare începu să urle. Specialistul se întoarse spre Emil şi-i strigă ceva la ureche, Emil strigă ceva la rîndul lui dar nici unul, nici celălalt nu auziră nimic. Pe urmă se dezlănțui vacarmul. Mai întîi lumina din plafon slăbi pînă cînd filamentele becurilor ajunseră stacojii, semn că cineva consuma nemilos energia electrică a generatorului capabil să dea lumină unui cartier întreg; se auzi un zumzet, apoi croncănitul sec al pistoanelor, din ce în ce mai rapid, mai puternic, şi în cîteva clipe aerul se umplu de un tremur şi un vuiet care-l făcea mai dens, mai material: era un răpăit de cascadă, un ţipăt de mătase sfîşiată, un tunet prelungit, un zgomot apăsător şi dureros chiar şi prin căştile de protecție. Lucrurile din compartiment își pierdură parcă contururile; ţevile tremurau, vibrau, podeaua de oţel zbîrnîia sub picioare, balustrada trepidîndă te furnica dac-o atingeai. Valeriu făcu un semn către maistru și urletul motorului se intensifică, fiecare se întreba dacă nu cumva a ajuns la limită, pe urmă vuietul deveni constant, păstrînd acelaşi ton înalt, şi înţeleseră că fusese atinsă turaţia de regim. Specialistul privi îndelung alcătuirea argintie de deasupra galeriilor de evacuare; ea trepida în ritm cu trupul masiv al motorului, undeva în interiorul acestei cutii de oţel prindeau viaţă ecuaţiile din caietul negru al inginerului şi specialistul se simţi deodată bucuros şi mîndru, de parcă el însuși născocise drăcia asta care avea să facă economii la membranele pompelor de turație...

Făcu un semn și porniră cu toţii spre compartimentul alăturat, de unde se vedea chipul zîmbitor acum al maistrului mecanic; acolo era linişte ca-ntr-o peşteră, după hărmălaia în mijlocul căreia trăiseră cîteva minute, şi maistrul stătea liniştit în picioare, cu mîna pe bila neagră de ebonită din capul manetei de comandă, cu ochii la zecile de beculețe care clipeau pe tabloul din faţa lui. Specialistul aruncă o privire rapidă şi competentă către aparatele care-l interesau mai mult: manometrul pompei de ulei și termometrul. Indicațiile aparatelor nu lăsau loc la nici o îndoială ; alcătuirea aceea de pe pîntecele motorului își făcea de minune datoria.

— Maxima, rostiră tăcut buzele specialistului.

— Înțeles, maxima, citiră ceilalți pe buzele maistrului.

Maneta cu bilă neagră de ebonită lunecă încet în sectorul zimțat. Indicatorii aparatelor făcură un salt lent spre dreapta, tahometrele arătau creșterea neîntreruptă a turației uriașei mașini, termometrele rămaseră pe loc, manometrul arătă creșterea presiunii uleiului.

...Și tocmai cînd specialistul se întorcea zîmbind spre Teodorescu, pe tabloul de comandă se aprinse un bec puternic de avertizare.

— Stop ! strigă inginerul, dar în aceeași clipă maneta făcuse deja cale-ntoarsă în sectorul ei cu dinți mărunți ca de știucă...

Turația motorului scăzu rapid, cu zgomotul unui avion care se prăbușește ; tonul lui cobora tot mai mult, într-un interminabil glissando, pînă se stinse.

— Presiunea a scăzut brusc, spuse maistrul. Cred că s-a rupt axul...

— Axul, încuviință Valeriu cu un zîmbet vinovat. E singura piesă de care mi-era teamă...

Își scoaseră cu toții căștile. Liniștea părea acum nefirească și oamenii simțeau nevoia să vorbească-n șoaptă, ca la o solemnitate. Valeriu privea în jos și ceilalți evitau să se uite la el. Specialistul îi puse o mînă pe umăr :

— Lasă, Edison, nu-i nimica. O să-i faci alt ax, mai solid. Comandăm un oțel special. Din țeavă de tun îl facem. Și o să meargă.

— Credeți ? întrebă Valeriu ca un copil care a pierdut o jucărie foarte dragă.

— Sigur, nu fi amărît. Principalul e că ai găsit soluția. A funcționat mai mult de zece minute...

— Din care trei minute și patruzeci în turație maximă, încuviință maistrul.

— Nu merge, oftă inginerul. Abia după ce lucrează o zi și-o noapte, pe mare rea, pot spune că am reușit-o...

— O să meargă, o să meargă, repetă specialistul. Nu se poate, era prea bine calculată. Poate a avut axul vreo fisură, poate l-au strunjit prea mult, poate l-au decălit la prelucrare...

— Încercați să-mi dați curaj, rîse trist Valeriu.

Mai tîrziu, Emil îl găsi pe inginer în cabina lui, cu capul în mîini. Pe biroul mic, lîngă cărțile cu scoarțe negre, strălucea argintiu un obiect ceva mai gros decît un creion.

— E al dracului de greu cînd îți pui toate speranțele într-un fier și fierul nu rezistă, spuse Valeriu. Pompa asta s-a născut în cap la mine de cînd s-a spart prima membrană, acum un an. Vă amintiți ? Veneam de la Sulina, noaptea, cu vînt din babord. E drept că ocolisem toată marea, e drept că uzina recomandă înlocuirea membranelor după atîtea ore, dar ce te faci dacă se rupe înainte de vreme, într-un moment cînd nu poți opri motorul ?

— O înlocuiești mai înainte, ca să fii sigur, spuse Emil.

— Dar nu toate se rup, strigă Valeriu. Cum să le scoți din motor bune bunicele ? E ca și cînd ai amputa un picior sănătos.

— Alt ax mai gros, făcu Emil lipsit de alte argumente.

— Mai gros ! spuse Valeriu cu amărăciune. M-am gîndit și la asta, dar dacă-i prea gros îl frînge propria lui greutate.

Emil tăcu. Valeriu învîrti cîteva minute între degete delicata piesă argintie și spuse deodată :

— Asta m-a împiedicat să mă însor. Sau m-a ferit, rîse. Cînd naiba să te mai ocupi de fete, dacă... Judecați și dumneavoastră. Nu poți avea încredere în rezistența unui oțel, dar în sufletul unei fete ? Bătu cu palma în caietul cu scoarțe negre și ridică spre Emil ochelarii care sclipeau ciudat reflectînd lumina din plafon : Soluția e pe undeva pe aici, tovarășe comandant. Plutește în aer. Și cu riscul că rămîn burlac și anul ăsta, o s-o găsesc !

Emil îi luă bucățica aceea de fier strălucitor și începu la rîndul lui s-o examineze. Preocupat de fisura abia vizibilă care adusese toată nenorocirea, nu băgă de seamă cînd își luase Valeriu creionul și rigla de calcul.

— Hai acasă, spuse el într-un tîrziu.

— Nu... nu acum, răspunse Valeriu parcă cufundat în transă. Nu acum. Nu acum.

6

Pe registrul de materiale se înşirau linii lungi, rubrici numeroase cărora trebuia să le facă faţă ca un adevărat contabil. O ocupaţie cu totul nepotrivită pentru cineva cu înclinaţii artistice. Începuse să-l urască de-a binelea cu rubricile lui frumos aliniate. Acuma ai fi scris într-un caiet de conspecte, ceva mai mic ca proporţii, dar cu un conţinut ceva mai... Spune-mi, duduie Anda, ce te-a făcut să părăseşti gîndul facultăţii ? Nu-ţi dai seama că te ratezi ? Singurul lucru pe care-l poţi face de-acum încolo e să intri într-o formaţie de amatori. Dacă în doi-trei ani se vor aduna cîţiva inşi care să se priceapă cît de cît, adică să poată susţine o piesă unde dumneata joci rolul principal, să zicem că ai fi selecţionată pentru faza judeţeană. Acolo, cu puţin noroc, ai primi o diplomă de laureat. Asta-i tot ce mai poţi face cu talentul dumitale. . . Spune, ce naiba te-a orbit atîta ?

Într-adevăr. Regizorul acela ardelean plînsese, cînd i-a recitat într-o seară „Balada unui greier mic" de Topîrceanu. E drept că era puţin afumat şi melancolic, dar asta-nseamnă tocmai dispoziţia optimă ca să poată recepţiona sentimentul... Domnule Sandi, cred că te amesteci cam mult în viaţa mea. Sînt motive strict personale care m-au determinat să aleg calea asta. Calea *asta ?* rîsese el batjocoritor, aţintind asupra registrului ţigara lungă. Fuma Pall-Mall cu filtru şi se potrivea de minune cu degetele lui lungi, subţiri, îngrijite. Uneori Emil venea de la navă cu pete de vopsea pe mîini. Au piturat nava, se dezvinovăţea. Am încercat cu neofalină dar nu iese. Trebuie să mă spăl bine cu apă fierbinte şi Alba-super...

Sandi mai venise o dată în biroul ei, dar n-o găsise singură. A salutat-o indiferent, ca pe-o cunoştinţă vagă. Pe urmă s-a aplecat spre domnul Balaban, să-i spună o anecdotă făcută numai pentru urechile bărbaţilor. La început îi fusese recunoscătoare pentru indiferenţa lui bine jucată ; nu cumva să-şi închipuie cineva că între ei... Dar în tot cursul vizitei lui a pîndit peste copertele registrului măcar o privire furişă, un semn oarecare, un zîmbet, ea care acum o jumătate de an colecţiona zîmbetele atîtor oameni drăguți, și cît de crudă fusese cu ei, Dumnezeule! Abia la plecare a constatat că indiferența lui nu era una jucată, ci indiferență pur și simplu. Nu-i păsa de prezența ei nici atîtica și a salutat-o cu nepăsare, de parcă îndărătul registrului de materiale ar fi stat un alt domn Balaban, amator de anecdote...

A doua zi, întorcînd problema pe toate fețele, și-a dat seama că singura explicație a acestei purtări nu poate fi decît supărarea. Avea de ce să fie supărat, așteptase omul mult și bine un telefon de la ea, și ei îi plăcea să primească telefoane, așa, numai să fie întrebată: dragă, ce mai faci? un semn oarecare că exiști în mintea cuiva nu numai cînd ești de față, că persoana ta e prezentă într-o amintire, într-o conversație, oare ce-o mai face cutare, ia să-i dăm un telefon, poate omul acela cu ochi albaștri nu primise de nicăieri nici un telefon luni de zile, trăia singur acolo, pe un mal abrupt și greu accesibil, stătea probabil și cînta la chitară și era mîhnit că n-are cine să-i asculte poeziile... Măcar să-l întreb dac-a mai scris ceva în ultima vreme, trebuia să-i spun că sînt amatoare de poezii, să nu-și închipuie omul cine știe ce altceva... Pe la zece a ridicat receptorul și a cerut legătura cu farul C. L-a auzit cum răspunde la telefon, vocea lui joasă, vibrantă, a făcut-o să amuțească în prima clipă, rămăsese prostită ascultînd vocea aceea care insista: Alo! Alo! Cine-i la telefon? Nu se aude nimica! Pe urmă a intrat pe fir centralista: Aveți legătura, de ce nu vorbiți, duduie, că mai așteaptă și alți abonați! A vorbit străduindu-se să-și înfrîngă emoția: Aici biroul de materiale hidrografice... Voiam să vă-ntreb dacă aveți nevoie de ceva, că fac necesarul pentru trimestrul patru... A, duduia Anda!... Ce mai faci, ai rămas tot la rolul de birocrat? Apropo, pentru rolul ăsta ți s-ar potrivi o pereche de ochelari cu rame pătrate... A încercat să fie fermă: Am cerut necesarul de materiale pentru trimestrul patru, nu sugestii de recuzită... Frumos, ai vocabular tehnic, teatrul contemporan a pierdut enorm prin retragerea unora între scripte și registre... Ce-ți mai fac colegii? Sînt pe teren pentru trei zile... O să trec mîine pe acolo. Îmi pare rău că nu pot să-i văd, o să mă mulțumesc cu prezența dumitale... S-aduci și necesarul... Asta-i refrenul unui nou vodevil, sau ce naiba ?

Noaptea, noaptea care-a urmat, o noapte de nerăbdare și anticipări, oare cum va arăta, cum îmi va zîmbi, ce va spune mai întîi, oare n-am greșit telefonîndu-i, dacă el ia acest semn binevoitor din partea mea drept o capitulare, ce capitulare, n-am făcut decît să-i cer necesarul de materiale, e o treabă strict de serviciu... Ah, noaptea aceea albă ! Noaptea aceea de singurătate, cu șirul de luminițe abia zărit acolo, la orizont, de la fereastra dormitorului se vedea pînă departe, în larg, mai ales acum cînd cădeau frunzele și coroana copacilor de pe bulevard înceta să se mai interpună ca o cortină verde între fereastra ei și mare... Șirul acela de luminițe pe care altădată nici nu-l lua în seamă, de fapt nici nu exista pentru ea, auzea foarte vag că navele pleacă în larg și cînd se întîmpla asta Iuliana dispărea la Constanța sau cine știe unde în altă parte, ce proastă fusese, nu și-a pus niciodată întrebarea, și nici Iulianei nu i-a pus-o, cum suportă soțiile marinarilor lungile perioade de singurătate și dacă nu cumva își află o consolare pentru asta într-un pat străin... Ei, ce gînduri aiurite, s-a mustrat singură în seara aceea, s-aștepte mult și bine domnul Sandi să ajung în patul lui, mai bine dorm o veșnicie singură, iar căminul meu... Care cămin ? se întreba iarăși și-n urechi îi răsunau așa de clar ecourile ultimei discuții cu Emil, Emil devenea tot mai insuportabil cu tăcerile lui, cu vorba lui repezită, cu exploziile de furie nejustificată... Înțelegea că are greutăți la serviciu, dar serviciul ăla e așa de crud încît să facă victime la distanță ? Noaptea aceea albă, noaptea decisivă într-un fel... Emil, ce-am făcut din viața noastră ? îl întrebase odată și el mormăise ceva despre oamenii care se plictisesc și-ncep să-și pună întrebări aiurite, oameni care n-au probleme în viață și încearcă să și le născocească... Dar viața noastră e ea însăși o problemă, Emil. Iar începi ? Mai bine te duceai la facultate, cel puțin nu te-ar mai fi obsedat toată viața ideea că ești o vedetă ratată... Devii tot mai grosolan, dragul meu... După ton nu s-ar părea că-ți sînt așa de drag...

Ce-am făcut din viaţa mea ? Ce-am făcut din... ? Nici nu mai ştia cînd îşi pusese pentru prima oară întrebarea asta, pentru ea începuse să dispară cronologia exactă, amintirile se suprapuneau, totul părea că s-a petrecut într-un trecut atît de îndepărtat, încît se învălmăşea, se învăluia într-o ceaţă din care răsăreau prea puţine amintiri. Iuliana îi trimitea cînd şi cînd o ilustrată sau, după toane, o lungă scrisoare confidenţială, una dintre aceste scrisori a primit-o chiar în ziua aceea interminabilă, de aşteptare, după ce glasul lui plăcut, cu o tonalitate joasă, promisese o să trec mîine pe acolo, ce indiferenţă bine jucată, e un domn, dac-ar fi spus într-un suflet vin, abia aştept să te revăd, şi-ar fi bătut joc de el, cum obişnuia de mult, în vremurile acelea depărtate cînd călca în picioare demnitatea rănită a atîtor îndrăgostiţi prezumtivi...

Iuliana îi scria despre un spectacol de operă la care fusese cu soţul ei şi încă un prieten, un domn bine de la departamentul unde intrase ca secretară, îşi inaugurase mantoul violet cu nurci, trebuia să deducă din scrisoare că o femeie ca Iuliana nu invită de florile mărului la operă un domn bine de la un departament, în prezenţa soţului ei, probabil are motive puternice s-o facă, au fost la „Mon Jardin" la dans, şi Nic, cu tensiunea lui, nu prea era mare dansator... Se nimerise să fie-n ziua aceea aniversarea ei, împlinise treizeci de ani. Şi-o închipuia mişcînd ochii hoţeşte încoace şi-ncolo, fără să-ntoarcă faţa, cum văzuse la solista aceea de mîna a doua, răspunzînd urărilor şi complimentelor acelui domn bine, probabil puţin chel, probabil bine ras şi cu costum negru şi batistă albă în buzunarul de sus... Peste zece ani o să am şi eu treizeci, ce vîrstă îngrozitoare, timp de zece ani o să fac piaţa cînd trec de la serviciu spre casă şi o să stau singură şi cînd vine din larg o să suport tăcerile lui şi exploziile lui de furie, iar la treizeci de ani o să dau cu cremă la colţurile ochilor şi o să-mi fac masaj circular ca să întind ridurile şi-o să mă mîngîi că am bani ca să-mi cumpăr două, trei, zece mantouri, cu nurci sau fără nurci, de parcă cîrpele astea ar putea însemna ceva pentru fericirea unui om...

O seară întreagă de întrebări, de gînduri negre, de cafea și de lacrimi izbuti să-i modifice simțitor optica în ceea ce-l privea pe Sandi. Numai de la el o vorbă bună, o încurajare, un sîmbure de optimism. Lumina din foaierul Operei și zumzetul bulevardului și florile aruncate pe scenă și zîmbetul de om puternic și stăpîn pe picioarele lui, de om care știe ce vrea de la viață...

El s-a ținut de cuvînt a doua zi. Era grăbit, am o jumătate de oră, duduie Anda, niște comisioane foarte importante, dar le-am lăsat baltă numai din plăcerea de a te revedea, ce mai faci, tot cu registrul ăsta, ei vezi, acuma ai fi scris într-un caiet de conspecte... Sandi era un mare psiholog de vreme ce intuise atît de exact ce se petrecea cu ea. I-a răspuns cu demnitate, prefăcîndu-se jignită, dar îi venea să țipe ai dreptate, am fost o neghioabă, și regizorul acela care plînsese la „Balada unui greier mic", ce mi-a trebuit mie mașină de spălat cu storcător centrifugal, vreau să dansez și să cînt la „Steaua fără nume", vreau să... A deschis la întîmplare sertarul și a zărit acolo, pe coperta revistei nou apărute, o cunoscută artistă în costum de baie, fotografie color, pe fond albastru, o mai privise și dimineața, tot cu ochi critic, nu-s mai prejos decît ea, numai că ea n-are mașină de spălat cu storcător centrifugal. Sandi a mîngîiat-o ușurel pe mînă, intuindu-i starea de spirit, iartă-mă că te-am întristat cu întrebările mele, uneori, toamna, am niște neliniști ciudate, o furie fără nume împotriva destinului, și eu la fel, a oftat ea simțindu-și ochii încețoșați de lacrimi și el s-a aplecat peste masă, mirosea vag a benzină și ea și-a ridicat fața spre el, s-au sărutat acolo, în birou, uitînd de teama că i-ar putea surprinde cineva, apoi fără să-i spună un cuvînt el a ieșit, punîndu-și din mers casca albastră.

Parcă-l vedea, înalt, pe jumătate întors spre ea, cu mîna pe clanță : aștept un telefon, cînd îți aduci aminte de mine...

O lacrimă mare ca o picătură de ploaie căzu pe registru și lăți cerneala într-o insuliță azurie. Anda oftă și întinse mîna spre telefon. Am și eu dreptul la puțină fericire, gîndi.

7

La fiecare nou-venit contraamiralul se ridica, politicos, schiţa intenţia de a-i ieşi în întîmpinare şi-i întindea mîna. Emil aşteptase nu fără emoţii întîlnirea aceasta. Nu-l mai văzuse din ziua în care s-a anunţat oficial rezultatul inspecţiei, dar contraamiralul nu păru să-i acorde o atenţie specială şi Emil îi fu recunoscător. Ar fi vrut să treacă neobservat, însă asta nu se putea ; la toate convocările el îşi făcea simţită prezenţa cu cîte-o idee nouă, uneori cu o propunere îndrăzneaţă sau chiar cu una care mergea vizibil împotriva părerii tuturor. Dobrescu îi întinse mîna, ca şi celorlalţi ofiţeri pe care-i convocase, şi-l întrebă în treacăt :

— Ei, cum mai merge, Armaşule ?

— Bine, fu nevoit să răspundă Emil şi adăugă încet : Dacă se poate zice aşa...

— Trebuie să se poată, surîse comandantul brigăzii. Decît să laşi lucrurile la jumătate, mai bine mergi pînă eşti sigur de eşec. Numai aşa ai satisfacţia că ai încercat...

Cîţiva din jur, deprinşi să aprobe fără rezerve tot ce venea din partea şefilor, încercară să rîdă la acest paradox, dar contraamiralul privi peste capetele lor, neutru, şi se îndreptă către un nou grup care intra.

Emil se aşeză undeva, în capătul dinspre uşă al mesei ; alegea de obicei, dintr-o prefăcută modestie, locul acesta, deşi se punea totdeauna preţ pe părerile lui. De data asta locul ăsta mi se cuvine, într-adevăr. Şi ce zîmbet de compătimire la Stîrcu, parcă zîmbeşte unuia internat în spital ; are de ce să fie bucuros, i-a reuşit şi poanta cu Velicu, dacă mai continuă aşa vreo două luni, mă face să mă las de meserie... Dar amiralul ce om de aur, auzi, să merg pînă la capăt chiar dacă m-aşteaptă insuccesul, eu ştiu sigur că nu-i vorba de un eşec, nu poate fi vorba de un eşec, n-aş fi nebun să mă avînt dacă n-aş fi sigur de dreptatea mea, şi o să reuşesc cu toate ghinioanele şi toate piedicile, o să mai avem ocazia să ne privim în ochi adversarii...

Puţin încurajat de aceste gînduri, se uită în jurul lui. Îşi revăzu colegii din alte divizioane, schimbă cu fiecare un zîmbet, un mic salut ; Miti era tocmai în capătul celălalt, între comandanții de divizioane ; e șef, ce să mai vorbim, gîndi Emil evitîndu-i privirea care-o căuta insistent pe a lui ; și ce mai bîlci cu radiograma aia, mai bine făceam baie îmbrăcat decît s-o pățesc în halul ăsta, mă mir că tovarășul Stîrcu nu face nici o aluzie, doar nu-i stă în fire să tacă, de ce tace, ei drăcie, mai bine ar spune ceva, orice, să mă atace, să mă jignească, să pot răspunde și eu, prefer să primesc în față lovituri decît tăcerea asta, indiferența compătimitoare a tuturor...

Ofițerii din jurul imensei mese de consiliu vorbeau între ei cu glas scăzut, cîte unul întreba ceva cu voce mai ridicată pe cineva mai depărtat, ușa se deschidea mereu, cei chemați veneau pe rînd, schimbau cîteva cuvinte cu comandantul brigăzii...

— Dimitriule, ia spune ce-a fost cu radiograma aia, vru să afle specialistul cu transmisiunile.

Rumoarea încetă deodată. Toți erau la curent cu pățania navei opt, care se rătăcise în larg, dar nimeni nu știa precis despre ce e vorba ; privirile se îndreptară nu spre cel întrebat, ci spre adevăratul „erou" al întîmplării și Emil simți că roșește sub atîția ochi care-l scrutau...

— Am cercetat, tovarășe căpitan de rangul doi, spuse Miti fără să se uite spre Emil. Radiotelegrafistul meu trebuia să ceară confirmarea radiogramei, i-am atras atenția, tocmai fiindcă știam că la nava opt e un militar mai puțin priceput. A cerut confirmarea și a primit-o, dar n-a mai verificat-o după original. Am găsit eroarea în registru...

— Și cine răspunde pentru marșul de-o zi întreagă al unei nave care nu și-a îndeplinit misiunea ? întrebă acid Stîrcu.

— Eu răspund, se auzi dinspre ușă vocea contraamiralului.

Toți tăceau, evitînd să se uite unul la altul. Dobrescu traversă sala cu pasul lui apăsat, puțin legănat spre stînga, și-și luă locul în capul mesei de consiliu. Privi o clipă hîrtiile din fața lui ca și cum voia să treacă la altă chestiune, apoi ridică deodată privirea și-o trecu peste chipurile tuturor.

— Comandantul navei a primit ordin să ajungă la ora cutare în punctul cutare, explică el ca un profesor răbdător unor şcolari grei de cap. Conform radiogramei, el a executat ordinul. Pot spune că Armaşu a dovedit o precizie exemplară în calculul marşului, a ajuns exact pe punctul fixat, la ora fixată. L-am verificat cu radiolocaţia. Şi dacă nu era greşeala făcută de un soldat neatent — sau doi soldaţi neatenţi, adăugă cu o privire semnificativă către Miti — comandantul navei opt ar fi primit acuma felicitări în loc de ironii. Asta e.

Deşi era limpede pentru toată lumea că Dobrescu nu mai dorea să insiste asupra acestui subiect, Miti se ridică :

— Dacă-mi permiteţi, vreau să precizez că în timpul marşului, echipajul navei opt a desfăşurat toate activităţile prevăzute în plan. Din punctul de vedere al divizionului, nava şi-a îndeplinit misiunea.

— Prietenia e un lucru bun, dar nu acolo unde vine să acopere nişte greşeli, spuse Stîrcu.

— La cine te referi ? întrebă rar comandantul brigăzii.

— Mă gîndeam aşa, în general... Cred că la noi în brigadă s-a statornicit un ciudat obicei de a cocoloşi lipsurile... Şi asta ar putea să aibă urmări negative...

— Ar fi bine să ne vedem fiecare de treburile noastre şi să nu mai tremurăm pentru pielea altora. Cred că fiecare ştie să răspundă pentru acţiunile lui. Iar cînd trimitem la arest oameni de pe nave, să se ceară şi părerea comandanţilor respectivi.

— Am înţeles, spuse rigid Stîrcu şi după aceea o bună parte a şedinţei păru foarte preocupat să coloreze nişte desene bizare în carneţelul lui.

— E timpul să trecem la lucruri mai serioase, spuse contraamiralul. Ne-am ocupat destul de poznele radiotelegrafiştilor şi poate ştiţi că nu pentru asta ne-am adunat aici. Veniţi mai aproape şi uitaţi-vă puţin la hartă...

Şeful de stat major al brigăzii desfăşură pe masă o hartă enormă a Mării Negre, proaspăt îmbogăţită cu pătrate roşii şi albastre, cu direcţii de atac în formă de săgeată, cu semne convenţionale şi inscripţii de tot felul care-o făceau să semene cu o pictură suprarealistă.

— Tema aplicaţiei, începu el, este următoarea: canonierele purtătoare de rachete au misiunea să atace un transport escortat de vedete şi vînătoare de submarine. Avem cîteva variante de organizare a atacului...

Uitînd de supărarea lui şi uitîndu-şi mai ales hotărîrea de a sta deoparte, ca să n-o ia înaintea comandantului de divizion, Emil se avîntă în dezbatere, propuse alte variante, argumentă cu cifre exacte şi motive bine întemeiate, redevenind în ochii tuturor, pentru o clipă măcar, comandantul iscusit, cu experinţă, de la care aveau şi alţii de învăţat...

8

Comandantul unităţii de luptă artilerie de pe nava opt era un căpitan scund şi chel, tobă de carte, care vorbea cu glas stins şi-n viaţa de toate zilele părea un mic funcţionar pripăşit din întîmplare pe puntea canonierei purtătoare de rachete. Îl chema, banal, Ionescu Ion, mai erau în marină destui cu numele ăsta şi colegii îl porecliseră, ca să-l deosebească de ceilalţi, Ionescu-Tun. Era cam bătrîn pentru gradul lui; îşi descoperise tîrziu vocaţia, fusese mai întîi tehnician zootehnist, făcuse armata la marină şi se îndrăgostise de vapor. Intrase în şcoala navală cînd alţi tineri de seama lui purtau uniforma de locotenent, stătea în fundul clasei şi avea aerul unui repetent rămas trei ani în faţa bacalaureatului. Cînd era bine dispus, povestea despre maistrul tunar Petcu, de pe distrugătorul unde făcuse armata, un bătrîn rămas acolo din timpul războiului şi care nu ştia prea multă teorie ca să-i mai înveţe şi pe alţii, dar comandanţii îl tolerau fiindcă mai avea puţin pînă la pensie şi pentru că le era tuturora simpatic. Ionescu-Tun povestea că în preajma lăsării la vatră avuseseră o inspecţie pe navă. Soldaţii lui Petcu ştiau să tragă bine cu tunul de 120, îl lustruiau ca pe-un talisman, izbuteau să care cu o viteză neobişnuită proiectilele mari cît purceii — în schimb la teorie se dovediseră cam săraci cu duhul. Preşedintele comisiei de inspecţie, care-i fusese comandant maistrului în timpul războiului, l-a întrebat cu o dojană blîndă în glas : Ce-ai făcut, moş Petcule, din tunarii ăştia ? La care maistrul a răspuns, încremenit în poziţia de drepţi, lac de năduşeală, cu glasul lui dogit într-atîta încît părea doar o şoaptă, uitînd să mai numească gradul după noul regulament : Ce să fac, dom'comandor ! Tun i-am primit, tun i-am învăţat, tun le dau drumu, mama lor de derbedei ! Povestea asta făcuse ocolul Marinei şi Ionescu-Tun, unul dintre „derbedeii" lui moş Petcu, era rugat de fiecare dată să povestească această istorie unora care-o auziseră de zece ori. Era singura anecdotă pe care putea s-o povestească bine, imitînd glasul stins şi înspăimîntat al bătrînului maistru şi ascultătorii se prăpădeau de rîs. Altfel era un tip liniştit, mai degrabă meditativ decît voios, îi plăcea muzica preclasică şi avea o colecţie impunătoare de discuri în căsuţa de pe malul mării, pe care-o închiriase din prima zi cînd ieşise ofiţer. Uneori se strîngeau la el acasă prieteni şi el le cînta, îngînîndu-se cu vioara, valsuri vechi despre marinari care-au plecat şi iubite care s-au înecat de dorul lor, cîntece bătrîne ca marea, puţin ridicole cu versurile lor demodate, opera cine ştie cărui anonim :

Din val în val
De furtuni istovit,
Scumpa mea iubită
La tine am venit...

Dar, lucru ciudat, cîntecele acelea nu mai păreau caraghioase cînd le intona vocea lui stinsă, mică, şi susura pe lîngă ele sunetul moale al viorii.

Ionescu-Tun fusese într-un lung concediu medical, suferea de ficat şi făcuse o cură prelungită într-o staţiune din vestul ţării, aşa că nu prea avea cunoştinţă de cele ce se întîmplaseră aici în lipsa lui. Trimisese ilustrate cu munţi şi cabane şi hoteluri frumos colorate ivindu-se dintre brazi, cei de-aici îi răspundeau *„mulţumim că nu ne-ai uitat, pe aici e totul bine şi e lume multă pe plajă"*, dar nimeni nu se apucase să-i strice convalescența cu povești întristătoare despre calificative și alte necazuri. Așa încît comandantul artileriei clasice și reactive de pe nava opt se prezentă la bord în totală necunoștință de cauză, chiar în după-amiaza dinaintea aplicației. Nu mai avusese răbdare să se odihnească după drum, trecuse doar pe acasă ca să-și îmbrace uniforma și să-și lase geamantanul și vioara. Comandantul navei îl primi cu căldura firească în asemenea ocazii, dar noul-venit, cu pătrunderea lui în judecata oamenilor, simți că a intervenit ceva.

— Bine că te-ai întors, în sfîrșit, strigă Emil cînd îl văzu la schelă. Șef de cart, îndreaptă naibii schela asta și la prima învoire fă bine și rămîi la bord. Raportezi maistrului că eu te-am pedepsit.

— Am înțeles, spuse soldatul și se aplecă să îndrepte schela.

Emil ieși să-și întîmpine prietenul, îl îmbrățișă și-i spuse bătîndu-l voios pe umăr :

— Credeam că ți-au pus doftorii pielea pe băț, cînd colo arăți ca un buhai, te-ai îngrășat într-un hal fără hal...

— Păi m-am odihnit, nu glumă, șopti Ionescu-Tun, somn și ape minerale, ți se făcea lehamite, zău. Și plimbări prin munți cît n-am făcut în viața mea. Dar voi, p-aici ?

— Noi... bine, răspunse Emil șovăind.

— Observ obiceiuri noi și nu tocmai lăudabile, murmură Ionescu-Tun. Țipi la soldați, împarți pedepse ca un tată ceresc... Probabil ai dat milităria jos din pod ?

Emil primi în tăcere dojana, mai puternică în priviri decît în vorbe. Erau de-o seamă, și Ionescu, cu vastele lui cunoștințe de specialitate, s-ar fi cuvenit de mult să aibă o funcție mai importantă decît aceasta, în care era nevoit să fie, formal măcar, subordonat pînă și unui puști ca Mihalcea ; de fiecare dată cînd i se propunea să fie promovat, refuza cu glasul lui mic în care se ghicea o hotărîre de fier, spunînd că el e marinar și nu vrea să părăsească vaporul, atunci te facem comandant de navă, dar eu sînt artilerist, tovarăşi, spunea cu glasul acela stins, lăsaţi-mă să-mi fac meseria, şi toţi ridicau din umeri şi ajunsese cel mai vîrstnic ofiţer cu artileria pe o navă de luptă. Prietenia cu comandantul nu-l împiedica să fie extrem de conştiincios în serviciul pe navă şi Emil avea motivele lui să răsufle uşurat văzîndu-l iarăşi pe bord.

— Hai la mine-n cabină, spuse Emil. Aş fi vrut să te scutesc de necazuri măcar în prima zi, de bun-sosit, dar văd că nu se poate. Hai să-ţi povestesc tot ce s-a întîmplat în lipsa ta...

După ce ascultă totul pînă la capăt, fără să-l întrerupă sau să-şi arate prin ceva aprobarea sau măcar interesul, Ionescu-Tun îşi surprinse prietenul cu o întrebare neroadă :

— Nu ştii ce film rulează în oraş ?

— Cred că te-ai scrîntit acolo, pe munte. Te-o fi lovit vreo avalanşă. Eu îi povestesc despre durerile mele, şi el...

— Ce vrei, să izbucnesc în plîns ? Sau invers, să cazi tu plîngînd la pieptul meu ? Dai proporţii prea mari unor lucruri care nu-s chiar atît de grave. S-a produs ceva ireparabil ? S-a scufundat vaporul ? Ştii bine că abia după lansare avem vreme să ne scărpinăm la ceafă. Cum stai cu pregătirea pentru aplicaţie ? Ai luat muniţie, ai luat tot ?

— Sînt pregătit pînă-n unghii, se lăudă Emil.

— Te cred. Cu teroarea pe care-ai dezlănţuit-o pe vaporul ăsta, cine mai are curajul să neglijeze ceva ! Eu mă duc să-mi văd artileriştii şi materialul ; tu n-ai decît să stai pe punte şi să împarţi pedepse, dacă n-ai ceva mai bun de făcut acasă. Nici nu te-am întrebat cum merge cu căsnicia.

— Merge, spuse Emil evaziv. Nu prea am vreme să constat dacă merge grozav de bine sau nu.

— Sigur. Mă mai miram de starea morală a oamenilor. Dar starea ta morală care-i, Emil ? Hai, du-te acasă. La nevoie, eu sînt aici. Mai finisăm unele mărunţişuri. Spune-mi, secundul e tot aşa de zelos ca la-nceput ?

— Tot. Uneori parcă mai mult decît trebuie. Mai ales în partea vizibilă, de suprafață, a lucrurilor.

— Trebuie și asta, Emil. Iar tu vorbești de parcă n-ai ști să prețuiești cum se cuvine un secund conștiincios. Du-te acasă, Emil. Că dacă plecăm, fii sigur că lipsim cîteva zile. Du-te și vezi un film cu soția. Sînt femei cărora nu le place să meargă singure la cinema.

Emil ezită o clipă, dar în ochii lui Ionescu-Tun era ceva care-l făcea să-și descheie grăbit nasturii oxidați ai bluzei pe care-o purta de obicei la bord și să-și ia haina de oraș.

9

În după-amiaza aceea, Anda se simțea singură și nefericită. Avea tot mai des asemenea momente de tristețe, și dacă la-nceput dădea fuga acasă să găsească în vorbele liniștitoare și blajine ale mamei o consolare oarecare, în ultimul timp părăsise acest obicei. În familia Cornea pătrunsese morbul bătrîneții și casa aceea, lipsită de musafirii din timpul verii, îi părea atît de singuratică... La fiecare vizită pe care le-o făcea, Anda își găsea părinții mai triști, mai cărunți, mai obosiți. Ne-am trăit traiul, spunea madam Cornea fără să mai pună energia de altădată în mînuirea fierului de călcat sau a cîrpelor de șters praful. Mult am dorit să te vedem la rostul tău, la casa ta. Pentru tine am făcut tot — uite casa, ah, de ce n-ai vrut să vă mutați aici, nu-i păcat de curtea asta, de caisul ăsta, de umbra, de răcoarea, de cișmeaua din curte, de florile astea, de barca sub care te ascundeai cînd venea el de la pescuit ? Dar asta n-ar fi nimica, măcar de te-am ști fericită... Sînt fericită, mamă. Am tot ce-mi trebuie. Nu-i asta fericirea, să ai tot ce-ți trebuie...

Crezuse că va găsi salvarea la Sandi, a încercat atunci, după atîtea frămîntări, să-i telefoneze, e plecat în permisie, la București, a răspuns un glas străin, și Anda tresărise la gîndul că el era acolo, în peisajul acela de basm, sub candelabrele Operei, sau în penumbra discretă a barurilor de noapte, discutînd cu artiști celebri, făcînd curte vedetelor fotografiate prin reviste, petrecînd fără nici un gînd pentru ea, provinciala, resemnata, neînsemnata, limitata, fata-cu-registrul-de-materiale...

Luă albumul cu fotografii și se întinse pe studio, cu bărbia sprijinită-n palmă, era un album frumos, i-l dăruise un student la Arte Plastice acum doi ani, un album mic, legat în piele de culoarea havanei, cu un desen bizar imprimat pe copertă, e lucrarea mea de diplomă, Anda, are șanse să fie selecționată pentru bienala de la Veneția, numai o artistă ca tine poate prețui cu adevărat o lucrare ca asta, nu sînt artistă, poate o să fiu cîndva, protestase ea, ești de pe acum, lasă modestia, o fată cu calitățile tale...

De ce-o prețuiau toți oamenii ăștia și n-o prețuia tocmai cine trebuia ? Prima foaie, ea și Emil ca mire și mireasă, strălucitori de fericire, cu fețele vesele ale prietenilor îngrămădite în spatele lor, fiecare dornic să se vadă, să rămînă imprimat pe hîrtie în clipa aceea, în după-amiaza aceea strălucitoare, sub lanțurile de hîrtie colorată, erau entuziaști cu toții, nu un entuziasm de comandă, Emil avea mulți prieteni și ea de asemenea, și toți se bucurau pentru ei și urările de fericire sunau așa de sincer ! Oare de nu se înfăptuiesc urările ? Și victimelor unui accident de cale ferată le-a urat cineva sincer drum bun, dar ce s-a ales de urarea aceea, sub vagoanele sfărîmate, cu vaietele răniților și chiotul sinistru al ambulanțelor ? Atîtea urări sincere puteau să le asigure fericirea cel puțin pe-o sută de ani, și iată că nimic din toate astea, din urările și din telegramele și din scrisorile și din strîngerile de mînă și din îmbrățișările tuturor, nimic nu se adeverise...

Întoarse foaia. Părinții ei, în poze rotunjite ca niște ouă, tatăl în uniformă de marinar, cu șapca albă pusă pe-o ureche, cu mustața care-i dădea un aer semeț, mama — timidă, trasă la față, cu rochia lungă, bine strînsă pe talie, cum se purta în anii dinainte de război... În ziua aceea ne logodisem, Gicu urma să plece pe mare, mă ceruse la tata și eu fugisem în camera cealaltă... Pe fila următoare ea însăși, fotografia clasică a pruncului golgoluț, cu burta-n jos pe cuvertura de Buhara, cu o privire cam speriată către fulgerul alb al magneziului... Tatăl ei avea şi-acuma aparatul acela care se desfăcea ca o armonică neagră, o maşinărie lucitoare şi complicată... Apoi mama ei cu ea de mînă, madam Cornea încă zveltă, aproape o domnişoară, semănînd uimitor cu ea, Anda cea de astăzi, o copie a ce-a fost mama acum cincisprezece ani — şi o compară cu durere pe madam Cornea din poză cu cea de acum, iar pe Anda de acum cu Anda de peste cincisprezece ani... Oare cum voi arăta atunci ? Se îngrozi la ideea că oamenii îmbătrînesc şi că tot ce lasă-n urma lor e o amintire firavă, înceţoşată de ani, şi cîteva poze într-un album prăfuit ; aşa cum trece o săptămînă, pe neobservate, între grijile şi preocupările cotidiene, aşa trec ani întregi ; parcă ieri era în clasa a şaptea şi învăţa să danseze, luase parte la primul „ceai“ în chip de domnişoară, în casa gemenilor de alături, era stîngace şi cu mîinile lungi, cu rochia cam lălîie şi cu mişcări băieţeşti, gemenii erau tovarăşii de joacă de ieri, cu pistoale şi ascunzători tainice în cazemata ruinată de pe plajă, purtau în ziua aceea papioane albastre şi cămăşi albe, ceilalţi băieţi tot aşa, îmbrăcaţi frumos şi cu părul pieptănat de data asta, nu-i mai văzuse niciodată cu cravată şi-i venea să rîdă de ei şi să-i tragă de păr ca la şcoală în recreaţie, dar ei şedeau cuviincios şi mîncau prăjituri, pe urmă părinţii gemenilor ieşiseră din cameră, distraţi-vă frumos, copii, magnetofonul dat la maximum, băieţii mai mari şi-au aprins ţigările şi priveau în jurul lor cu aerul unor oameni blazaţi, trecuţi prin multe, dispreţuind frumosul şi gingăşia şi prezenţa feminină incipientă din preajma lor, se fereau să le atingă sau să le dea o atenţie cît de cît amabilă, erau grosolani spre a-şi ascunde emoţia, erau cinici ca să nu pară sentimentali, un joc al vîrstei, o viclenie a naturii care ştie că nu poate aştepta mare lucru de la aceste fiinţe la graniţa dintre copil şi om...

Pe cine iubise prima dată ? Poate pe Romi, prezent şi el în album, băiatul acela slab şi înalt, cu mustaţă abia mijindă, care-o ajuta la matematici ? Îl iubise, într-adevăr, cu o dragoste inconştientă, la cincisprezece ani cum să poţi iubi cu adevărat ? Se plimba cu el seara, pe faleză, fusese cu el și la dans, abia se deschisese terasa Cazinoului, pentru sezonul care începea; își făcuse pantaloni *Charlie* şi-și scurtase părul... Romi plecase la facultate în toamnă şi în locul lui se iviseră alţi matematicieni. Unul dintre ei era chiar inginer, îl cunoscuse pe plajă şi înotaseră împreună de cîteva ori şi el îi adresase cîteva vorbe drăguțe, fără importanţă acolo, pe plajă; cînd a revăzut-o s-a mirat, ești o adevărată domnişoară, dar ce credeaţi, domnule, ascultă Anda, ce-ar fi să nu ne mai vorbim aşa protocolar, hai să ne spunem pe nume... Seara, la Cazino, au dansat, în drum spre casă i-a spus stau aproape, hai la mine, să bem o cafea, nu-ţi fie teamă, de ce să-mi fie teamă, uşor să n-audă gazda, uite ia papucii ăștia și dă-ţi rochia jos, că se şifonează... Vîră-te-n pat că e frig, îi simţise mîna fierbinte mîngîindu-i coapsele și de la coniacul acela avea o ameţeală dulce, el a stins lumina, ca să nu vadă gazda, pe urmă ţipătul ei de durere şi de surpriză şi mirarea lui cum, tu n-ai mai făcut niciodată dragoste cu cineva? Fusese destul de complicat să-și ascundă acasă starea cea nouă, un amestec de spaimă și mîndrie, să se poarte astfel încît mama ei să nu observe nimica, în zilele acelea rîdea fals, cu voioşie artificială, și madam Cornea presimţea că s-a întîmplat ceva, dar ea a tăcut cu încăpăţînare şi inginerul a mai invitat-o de cîteva ori la el, îi promitea că se însoară cu ea dar ea rîdea că n-o să se ducă măritată la liceu și el a insistat de cîteva ori, de formă, şi într-o bună zi a dispărut din oraş fiindcă terminase construcţia noilor vile și ea habar n-avea de asta, l-a căutat la gazda lui și femeia o privise compătimitor, nu-i ştiu adresa, maică, a plătit chiria la zi și și-a luat geamantanul, e din Bucureşti, atîta ştiu, da spunea că pleacă pe alt şantier...

Iarna venise Romi în vacanţă dar ea era cu contabilul de la staţiune, un băiat înalt şi blond ca paiul, care făcuse figuraţie în cîteva filme poliţiste și-i povestea o mulţime de lucruri despre viaţa artiştilor de cinema. După aceea le venise un profesor de matematică nou și Anda se dusese la el să ia meditaţii la matematică, se pricepea destul ca să n-aibă nevoie de asta, dar îi plăcea profesorul care purta în fiecare zi altă cravată şi avea o anumită eleganță în gesturi... Povestea asta nu durase mult fiindcă directorul adjunct a chemat-o într-o bună zi și i-a spus fetițo, ori renunți la meditațiile acelea ori te transferi în alt oraș, vezi bine că a-nceput să vorbească lumea... Renunțase la meditații și-și continuase școala și scandalul se aplanase în chipul cel mai discret, pe urmă venea vara și era mult mai greu ca cineva să-și dea seama cu cine face ea meditații la matematică...

Iar după asta Emil, ultima ei cucerire, una definitivă, dar nu știa încă dacă...

Îl auzi descuind ușa și nu-i veni să creadă că se întorsese așa devreme ; știa că se pregătește de aplicație și că are treabă multă, dar el se repezi s-o îmbrățișeze și mirosea a vopsea proaspătă de vapor și-i spuse :

— Îmbracă-te că mergem la cinema !

— Dar ce s-a întîmplat ? întrebă ea mirată. Filmul ăsta l-am mai văzut.

— N-are nimic. Îl mai vedem o dată. Sau dacă nu, hai la Cazino, facem un dans, bem un cabernet...

— Ca-n vremurile bune, spuse Anda. Nu cumva te-ai oprit pe la o țuică venind încoace ? Că de obicei nu ești așa dispus...

— Îmi schimb obiceiurile, fată dragă, spuse categoric Emil și după o clipă începu să mormăie că nu-și găsește cravata potrivită pentru costumul cel nou...

Seara aceea fu pentru Anda un fel de compensație a săptămînilor de amărăciune. Emil se purtă drăguț cu ea, își amintiră chiar certurile lor și făcură haz de ele, nu, nimica serios, doar că erau amîndoi țîfnoși și fiecare ținea la dreptatea lui, dar n-o să se mai întîmple niciodată, nu-i așa ?

În restaurant intră o pereche și Anda tresări fiindcă i se păruse că-l vede pe Sandi, dar nu era el și se miră că în ultimele ceasuri Sandi încetase cu desăvîrșire să mai existe pentru ea ; se bucura că nu-l găsise atunci, la telefon, și-și jură că n-o să-i mai telefoneze niciodată și că de-acum încolo n-o să facă decît să-l pună să semneze în registrul de materiale... Cînd gîndea asta orchestra cînta „La Paloma“ și Emil fredona la urechea ei și-o strîngea tare şi ea se sprijini de umărul lui, un umăr puternic, care se legăna uşor în timpul dansului, alunecau amîndoi pe neştiute învăluiţi în melodia aceea...

De voi muri iubito şi vei vedea
O albă porumbiţă la fereastra ta

cînta Emil şi-o strîngea tare şi ea era fericită şi ascultă fată dragă, îi spunea el, să ştii că inima omului e largă şi au loc în ea deopotrivă dragostea pentru o femeie şi dragostea pentru meseria lui, eu le iubesc deopotrivă pe-amîndouă, chiar dac-a fost ceva trecător, nu trebuie să ne afecteze cu nimica, e ceva mai solid care ne leagă, îi spunea Emil, dincolo de certurile mărunte rămîne puterea dragostei şi încrederea, o să facem lucruri frumoase noi doi, o să creştem copii deştepţi şi o să fim nişte bunici tineri, nu vreau să vorbim despre bătrîneţe acuma, a protestat ea şi el a sărutat-o pe păr, acolo, în timpul dansului, ai băut cam mult, Emil, sînt beat de dragoste, fată dragă, şi orchestra cînta şi ea era fericită...

Pe la patru dimineaţa, semnalul de alarmă îl smulse brutal din căldura patului. Anda îi încolăci braţele pe după gît.

— Mai stai un singur minut.

— Nu pot, fată dragă. Trebuie să ajung printre cei dintîi. Eu am fost acela care-a susţinut că timpul de alarmare poate fi scurtat...

— Într-o zi am să te întreb la cine ţii mai mult : la mine sau la navă ?

— În ziua aia o să-ţi răspund că la amîndouă deopotrivă, rîse Emil desprinzîndu-i uşor mîinile. Hai, că trebuie să-i dau zor.

Anda avea uneori toana să-l ajute la îmbrăcat ca pe un copil. Îi încheia butonii la cămaşă, îi arunca pe după gît cravata gata înnodată, îi aducea pantofii şi se apleca să-i lege şireturile. Cu ajutorul ei fu gata într-o clipă.

— Ce mai iei cu tine ? N-ai uitat nimica ? întrebă ea pentru a zecea oară.

— O fotografie de-a ta, răspunse el tandru.

10

— Aşa ceva nu vezi nici în filme, vere, a fost ca la război, de cînd sînt n-am mai pomenit un tămbălău ca ăsta. Dormeam duşi cu toţii cînd s-a dat alarma, pînă seara tîrziu muncisem ca să ambarcăm muniţie şi să avem toate pregătite pentru plecare. Aici nu-i ca la atelier la voi, apeşi pe buton şi strungul porneşte şi mai fumezi o ţigară şi gata piesa. Aici tragi cu spinarea, dacă te doare inima pentru navă, şi află că pe noi ne doare, vrem să dovedim că nu sîntem aşa de ageamii cum încearcă unii să ne scoată. Hai, n-o face pe nebunu că ştii despre cine e vorba ; granguru, vere, da cred că de data asta i-am tăiat chefu să mai zică c-o fi şi-o păţi, că meseria lui e să ne facă să tragem bine şi dac-am tras bine cine mai are treabă cu noi ? Îţi spun asta şi nu trebuia să ţi-o spun, e ca şi cum ţi-aş spune un banc şi-aş vinde de pontu din prima figură. Dacă ai răbdare o să-ţi cînte nenea tot ce-a fost, fără floricele şi fără laudă. Nici n-ar fi nevoie de laudă, cînd adevăru-a fost aşa frumos.

Cum îţi spun, pe la ceasurile patru s-a dat alarma şi al nostru a fost primu ofiţer care-a intrat în port. Parcă dormise la punctu de control. Ne-a întrebat voios, ca la zile mari, dacă sîntem gata, dacă-l doare pe vreunu ceva, da noi sănătoşi tun, nici unu nu suferă, şi chiar de l-o fi durut pe vreunu o măsea sau mai ştiu eu ce, pentru un fleac de-ăsta n-ar fi scăpat el ocazia să ne luăm revanşa, că am ajuns ca la fotbal, e un adevărat meci între noi şi nava şapte, ce dacă al lor e comandant de divizion ? Întîi că n-a fost numit definitiv şi chiar dacă ar fi, tot al nostru e mai bun. Peste asta nu poa' să treacă nici granguru, cît e el de hapsîn cu calificativele alea.

Ia-mă-ncet, vere, că altfel povestirea se strică, eu pot să-ţi spun şi-n două vorbe cum a fost, am ieşit în mare şi am reuşit, da asta-i prea puţin, întîi că din vorbele astea n-ai cum să-i vezi pe tunari cu dinţii strînşi aşteptînd să treacă reactoru şi nici să vezi fumu de la proiectile și să-ți țiuie urechile de atîta bubuit și să nu poți să te bucuri destul cînd vezi acolo, sus, mingiile alea albe şi pufoase crescînd pe lîngă manşă, da pînă acolo mai este, am făcut manevra de plecare, o manevră în forță cum numai al nostru ştie să facă, era zor mare, trebuia să ajungem urgent în larg, unde trecea convoiu, si-atunci al nostru a dat comanda şi cînd am pornit, a sărit apa de la elice trei metri pe cheu, iar care n-a știut din vreme să se țină a căzut în fund, așa s-a zmucit nava din loc. Al nostru stătea pe comandă cu cascheta trasă pe ochi și parcă era Marte, zeu războiului, dacă voi de la atelier cunoașteți persoana; era încruntat și-i dirija pe băieți numai din ochi și habar n-ai tu cum îl ascultă băieții! Secundu stătea pe lîngă el, tot așa, cu șapca pe ochi, crede el că ăsta-i tot secretu comandantului, să poarte șapca pe ochi, da e atent și cîrcotaş și are grijă de navă şi d-aia nu ne supărăm cînd ne freacă ridichea pentru tot felul de chițibușuri, secundu trebuie să fie soacra navei, spune al nostru, şi dacă spune el așa, așa este, s-a mîntuit.

Am ieșit în larg şi era o mare de s-o mănînci pe pîine, vere, liniștită cum n-am văzut în viața mea. Nu-ți mai spun ce bucurie pe ăia cu rău de mare, erau siguri că de data asta n-au să rămînă porții la bucătărie, ba bucătaru ne-a făcut cu ochiu și a spus că a avut el grijă să asigure și ceva suplimente în caz că se ivesc amatori. Noi i-am răspuns că sîntem bucuroși şi de-atît, că putem să mîncăm în linişte porția regulamentară, că nu mai trebuie să ținem farfuria în mînă ca să nu se răstoarne de balans și nici să tragem cu coada ochiului la vecinu care se simte rău şi trebuie să iasă numaidecît pe punte. Și nu uita că bucătarul nostru nu-i om de rînd, a lucrat în civilie la „Ambasador“, dac-ai auzit de numele ăsta, hai nu da cu cotu că pot și eu să dau la o adică, știu că tu eşti om umblat și nu-ți bei şprițu decît din pahare cu picior.

Hai că-ți povestesc şi cu aplicația, parcă pîn-acuma nu tot de asta am vorbit, ori ți-era gîndul la Leana de n-ai priceput atîta lucru, da lasă-mă mai întîi să-ți zugrăvesc cadru, că altfel ți-o dau gata în două minute și-i piere tot farmecu, voi ăștia de la atelier n-aveți pic de simț poetic, are dreptate Ionescu-Tun al nostru că numai marinaru ambarcat înțelege marea și poezia ei. Nu ți-am spus de Ionescu-Tun că n-am avut ocazia, da află că el și ingineru sînt cei mai cu doxă bărbați din cîți am întîlnit, şi asta ți-o spune unu ca mine, care n-am trăit așa, lîngă poala mămichii... Păi Ionescu-Tun e artileristu navei, el îi comandă pe tunari şi pe rachetiști și tot el știe rostu la centrala de tragere, numa mașini electronice, faci o sută de aparate de radio și tot îți mai rămîn piese dacă te-apuci să umbli-n ele. Controlează tensiunea cu degetu, da degeaba-ți spun eu ție, ar trebui un electrician adevărat să prețuiască ce-i de prețuit în asta; destul să-ți spun că la inspecție el nu era de față, bolnav săracu printr-o stațiune la capătu țării, habar n-avea ce se petrece la noi aici și după cît mă duce pe mine capu, dacă era el aici n-ar fi lăsat să se-ntîmple toată chestia cu granguru și cu calificativu ăla. Unii spun că granguru, cît e el de electronic, nu-i suflă-n ciorbă lui Ionescu-Tun, și dacă-s doi inși la fel de tobă de carte, trebuie să știi că-i mai bun ăla care freacă toată ziua puntea vaporului cu tălpile, nu ăla de stă-n birou şi coboară pe cheu numai la controale și chestii d-astea.

Uite ce e, dacă ești grăbit, las povestea pentru altă dată, n-o s-o stric de dragu nu-ştiu-cui, ți-am spus că se poate povesti şi-n trei cuvinte, da-i piere farmecu. Și dacă-i așa mai bine-o păstrez pentru sufletul meu, e destul de frumoasă și puțin îmi pasă că un ageamiu ca tine nu vrea s-o asculte...

Păi atunci dă-mi voie, vere, să fac o paranteză, ştiu că n-ai răbdare, dar trebuie să-ți spun un lucru ca să pricepi mai bine istoria. Într-o vreme, după chestia cu granguru, eram cu toții la pămînt, nu ne mai ardea de nimic, ți-am mai zis eu, au fost cîteva zile pe care-aş face mai bine să le uit. Da așa-i omu făcut, să nu ducă-n vecii vecilor o supărare; ai văzut că și țîncu ăla de un an merge ce merge, se poticnește și zdup cu fundu de pămînt, țipă nițel și-i trece și se scoală iar, asta-i a omului, după ce-a căzut se scoală și-o ia de la capăt. Poate nu-ți place comparația cu țîncu, nu zic că e de milioane, da tu știi că nu-s meșter la vorbă, tot șpilu e să pricepi ideea, și ideea asta este: ne-am ridicat de jos mai îndîrjiți, mai puși pe fapte mari, și-a mai venit, tocmai la vreme, artileristu nostru, Ionescu-Tun, un fel de împărat în meseria tunurilor și rachetelor. De-l vezi, nu pare prea grozav, da ce-i în bila lui, nu mă-ntreba. În două zile ne-a pus pe jăratic, vere, are omulețu ăsta o tărie-n el și știe ce vrea și cînd a apărut el pe vapor, al nostru parcă s-a mai îmbunat, și Ionescu-Tun după el tot timpu și uită-te la asta, verifică ailaltă, vaporu zumzăia ca un stup harnic, ne-am pregătit la sînge, ca pentru zece aplicații, și după asta a urmat ce-a urmat.

Ei, dac-am ieșit în larg s-a dat ordin să luăm o formație ce nu s-a pomenit, am ocupat toată marea, nava șapte la mijloc, noi în stînga și nava șase în dreapta, tocmai la orizont, de-abia o vedeai, și goneam vere ca la foc. Iar al nostru știe să țină la formația la milimetru, ca-n filme, are el meșteșugul lui, numa din mașini o jonglează, de mergem în linie ca soldații la paradă. Și numai ce ne-am pomenit cu avioanele, c-așa era tema, convoiu pe care-l atacam era păzit strașnic și noi trebuia să trecem cu bine de toată paza asta, s-a dat alarma aeriană că le-au văzut frații pe ecran, tunurile-au fost gata cît ai zice pește și p-ormă să te ții, veneau reactoarele cu manșa după ele, noi bum-bum și dă-i și omoară, și mă crezi sau nu mă crezi, după vreo duzină de lovituri avionu care ne ataca pe noi a rămas fără manșă, a nimerit-o drept în mijloc și s-a spart ca un balon, să dea dracu dac-am mai văzut așa ceva. Ne-a felicitat amiralu prin radio și al nostru i-a spus lui Ionescu-Tun că tunarii au zece zile permisie, așa e de cînd lumea, ăla care atinge manșa s-a lipit de permisie, ca să-i îndemne și pe alții să facă la fel.

Cînd a apărut convoiu era aproape seară, şi mai trecusem noi prin multe : ne-au atacat vedetele şi bum-bum şi bum-bum, ai noştri, care ştiu să tragă şi pe furtună, au lucrat ţintele aşa, în joacă, după aia alarmă chimică şi dă-i cu furtunu pe punte, să spălăm substanţele cu care ne atinsese inamicu, şi treaba asta o făceam cu costumu de protecţie, habar n-ai ce plăcere-i cu coaja aia pe tine, năduşeşti în două minute, ochelarii de la mască se aburesc, spinarea-ţi arde de parc-ai fi făcut baie şi dă-i cu furtunu şi tot aşa...

După asta a apărut convoiu, cum îţi spun, şi Ionescu-Tun a stat în comandă vreun sfert de ceas ; noi nu prea ştiam ce se petrece, am primit ordin să intrăm în adăposturi şi să închidem peste tot, aşa se face la lansare, stăteam acolo şi aşteptam, pe urmă am auzit turbinele suplimentare, asta-i ca la sfîrşitu lumii, vere, îţi urlă urechile două săptămîni. Auzeam mereu huruitu maşinăriilor din centrala de tragere, din adăpostu nostru s-aude bine asta, lucrau ăia ca nebunii, cred că curgea apa de pe ei ca de pe noi care stăteam în adăposturi şi aşteptam ; iar cînd am auzit că se deschid capacele hangarelor, au un sunet de-ţi ronţăie creierii, ni s-a făcut pielea găinii, vere, ne-nchipuiam ce se petrece acolo sus, unde toate merg automat, nici ţipenie de om pe punte, şi dacă ai ceva defect, dac-ai uitat ceva deschis, e jalea lu Dumnezeu, da nu era nimica, am controlat la sînge, ştiam că nu-i glumă şi după vreo trei minute ne-a dat liber din adăposturi, lansarea se făcuse fără rachetă, doar aşa, din aparate, da să ştii că şi după asta se poate vedea cum a mers treaba, fiindcă mai tîrziu amiralu a felicitat pe gama şapte şi gama opt pentru succes. Înţelegi tu, nici ăia de la nava şapte nu s-au lăsat mai prejos, nu-i nimica, deocamdată e meci nul, o să vedem la lansarea reală care iese deasupra. Eu unu pot să jur, vere, că nu-i om pe nava noastră care să nu dorească din toată inima revanşa ; pentru asta sîntem gata să mai năduşim vreo două luni de zile, şi-atunci o să dovedim că granguru a greşit-o şi fac pariu că o să-i pară rău că s-a dat la echipaju nostru... Şi dacă mai rînjeşti aşa te ating la muzicuţă, ăsta nu-i un echipaj oarecare, vere, tot oameni tot unu şi unu, şi să nu te mire dacă ne-oi vedea într-o bună zi pozaţi la gazetă, în frunte cu al nostru cu şapca lui trasă pe ochi şi cu secundu tot aşa, că aşa crede el că-i stă bine marinarului...

Şi am uitat să-ţi mai spun că ieri l-am auzit pe al nostru rîzînd, cred că e prima dată cînd rîde după inspecţia aia, şi cînd a rîs el parcă s-a luminat toată marea, a rîs tot echipaju şi ni s-a luat la toţi o piatră de pe inimă.

Partea a cincea

1

Începuseră ploile lungi, morocănoase, de noiembrie; vîntul de miază-noapte se strecura prin toate cotloanele, pătrundea în firicele perfide chiar prin geamurile bine închise, fluiera ascuţit, pe mai multe tonuri şi te izbea fără veste îndată ce ieşeai pe uşa blocului; băltoacele de pe spaţiile verzi erau mereu înfiorate de vîrtejuri mărunte, iar dincolo de dig ţişneau spectaculos, ca fîntîni arteziene izbucnite pentru o clipă, exploziile albe ale valurilor, singurul alb în această atmosferă cenuşie. Alteori se aşternea ceaţa peste port şi peste mare, ceaţa care dura cu săptămînile; microscopice picături reci se lipeau de gene, jilăveau aşternuturile scoase în balcon şi transformau sarea din solniţe într-un soi de gelatină; o perdea diafană ascundea timpuriu siluetele trecătorilor zgribuliţi şi rari, şi mai era sirena farului de ceaţă, nautofonul, cu urletul lui prelung, întrerupt brusc, de parcă dihania care striga spre pustiul de dincolo de dig încerca să-şi asculte propriul ecou, repetat de zare şi diminuat de cortina aceea imponderabilă; un urlet neliniştitor, intermitent, pătrunzînd pretutindeni şi ducîndu-te cu gîndul la nenorocirile posibile din larg. Pe străzile mute, paşi fără ecou; ferestre opace, parcă ascunzînd încăperi pustii; oameni posomorîţi, înfăşuraţi în hainele de ploaie pe care vîntul încerca să le smulgă de pe ei...

— Bucureştiul nu simte nimic din toate astea, spuse Sandi. Noiembrie la mare: ce poate fi mai trist şi mai urît? Totdeauna fug de vremea asta, am un soi de alergie, simt nevoia să mă duc unde-i mişcare multă şi oamenilor nu le pasă de ce se-ntîmplă afară; unde lumea nu face deosebirea dintre zi şi noapte, trăind într-o lumină continuă şi strălucitoare; de fiecare dată cînd mă întorc de-acolo îmi trebuie multe zile ca să mă readaptez...

O rafală de vînt zgudui geamurile şi Anda simţi aerul rece înfăşurîndu-i genunchii ca o cîrpă udă; un fior îi scutură umerii înfăşuraţi în puloverul gros, de schior, cu care venea de cîteva zile la birou. Harta lumii, cu mari pete de albastru sugerînd oceane, începu să unduiască lent, de parcă oceanele de hîrtie înviaseră subit. Anda le contemplă îndelung, pe gînduri. După ziua aceea petrecută cu Emil, înainte de aplicaţie, una dintre puţinele cu adevărat fericite, lucrurile reintraseră pe făgaşul dinainte; Emil plecase pentru o săptămînă şi ziua aceea păruse o excepţie, un accident; nu, o singură zi din zece sau din douăzeci oferă prea puţin combustibil pentru a alimenta speranţele de fericire ale unei fete de douăzeci de ani. Iarăşi după-amieze şi seri de singurătate, iarăşi tăcerile lui, nu, nu-i asta ce mi-am dorit, poate sînt eu prea pretenţioasă, poate cer prea mult de la viaţă, dar nu cer prea mult, cer atît cît îmi poate oferi, şi depinde de mine să-mi ofere şi altceva decît monotonia traiului de acum...

— Numai cine trăieşte aici îl poate înţelege deplin pe Ovidiu, urmă Sandi aprinzîndu-şi ţigara. O vreme ca asta nu-ţi poate inspira decît poeme triste: „*Tristissima noctis imago*“, îţi aminteşti? Nopţile, ah, nopţile aici sînt mai triste decît oriunde, n-am prea văzut oameni aventurîndu-se din case după căderea serii, şi asta se întîmplă ridicol de devreme, aş prefera noaptea polară, un amurg continuu, cel puţin n-ai cum să percepi deosebirea dintre zi şi noapte, la mine la far aşa am obiceiul, astup geamurile ca să nu-mi dau seama cînd se înserează, aprind focul şi las uşa deschisă la sobă, sting lumina şi pe pereţi se întretaie lumini şi umbre, un cinema abstract, prielnic ideilor care nu se pot traduce în cuvinte, pe urmă ascult Monte Carlo la radio, pe Riviera sezonul e încă în toi, stelele de cinema cu umerii goi se plimbă pe sub leandri, acolo leandrii cresc pe marginea străzii ca la noi salcîmii, mi-a povestit un prieten, și oamenii n-au sobe prin case...

Anda asculta numai pe jumătate, completînd restul cu închipuirea ; ce bine-i să visezi, să faci să dispară registrul de materiale și întrebarea ce-ai să găsești în piață la ora patru, cînd pînă și cei mai puțini norocoși dintre precupeți și-au terminat marfa și tarabele stau goale sub ploaie.

— N-am prins niciodată Monte Carlo.

— Aparatul meu îl prinde, am antena montată sus, pe vîrful farului, lîngă paratrăznet, prind și Noua Zeelandă dacă vreau, ai să te convingi. Cînd vii să te convingi ? întrebă el brusc. De exemplu acuma. Sînt în tură liberă. Mi-ai promis o vizită și nu te-ai ținut de cuvînt ; eu nu insist, nici nu mă supăr, dar tristețea și toamna și ceața sînt mai ușor de suportat în doi...

Tăcu, fumînd și privind în tavan, apoi strivi țigara în scrumieră dînd acestei operații o atenție mult mai mare decît merita ; aflase că Emil e plecat în larg pentru mai multe zile și socotea că a sosit momentul decisiv. Deodată își ridică privirea spre ea, privirea aceea de un albastru intens, așa cum era cerul odată, demult, înaintea acestei toamne triste :

— Vii ?

Anda tresări și nu știu ce să răspundă. El se ridică privind-o tot așa, intens, drept în ochi, se retrase spre ușă cu ochii mereu la ea și-i spuse hotărît :

— Te aștept la mașina de patru. Las motocicleta în pădurice, pentru orice eventualitate. Cobori la bifurcație și-o iei la stînga. După ce pleacă autobuzul vin și eu, cu motocicleta, înțelegi ? Să nu-ntîrzii, că plouă !

Anda vru să protesteze dar el ieșise deja, se ducea să asculte radio Monte Carlo, și Emil era departe, era acolo, undeva în ploaia cenușie, cu nava, cu oamenii, cu rachetele, cu problemele lui de viață și de moarte, la cine ții mai mult, la navă sau la mine, la amîndouă, dar nu se pot iubi două lucruri deodată la fel de intens, pe una o preferi totdeauna, pe mine mă cunoști de cinci luni iar nava, acolo e sufletul tău, pentru mine rămășițele, binevoiești uneori să-mi acorzi un crîmpei din sufletul tău, dar și-atunci numai pentru un minut sau pentru o oră, pe urmă taci lîngă mine, îmi mîngîi umerii și taci, știu că te gîndești și știu și unde, nici măcar la altă femeie, te gîndești la navă, de parcă marina a început cu tine, eu sînt un fel de auxiliar, dar uite un om pentru care nu sînt deloc auxiliar, în felul lui reținut, distant, aleargă după mine de atîtea luni...

La trei și douăzeci și cinci Anda strînse registrul și-l încuie cu gesturile de totdeauna în casa de fier.

La trei și jumătate semnă condica, încercînd să pară calmă.

La patru fără douăzeci era în stația de autobuz.

Mașina veni, cei cîțiva pasageri, necunoscuți, urcară, și Anda urcă la rîndul ei fără să privească în dreapta și-n stînga. Șoferul fuma, rezemat de volan ca un om istovit. Pasagerii luară bilete vorbind încet, ca în biserică. Pe urmă șoferul aprinse farurile și porni motorul.

— Ploaia asta te orbește, spuse el celui care se așezase pe capota motorului. Și pe mare e urgie în lege.

— Să mergi încet, nene, spuse un cetățean cu servietă și pălărie de piele. Încet dar sigur.

Încet dar sigur, Anda porni la drumul acela care i se părea a fi un anume pas în viața ei. Mașina defilă prin fața blocurilor cufundate în negură. Cînd opri la prima stație, dinspre mare se auzi mugetul sîcîitor al nautofonului și oamenii din mașină se zgribuliră fără voie.

— Vai de cei de pe mare, spuse femeia în negru care se așezase lîngă ea. Pe vremea asta se întîmplă multe nenorociri.

Anda nu-i răspunse. Încerca să se gîndească la Monte Carlo.

2

Un val uriaș se sparse chiar pe punte, la prova, și stropi mari duruiră în peretele din față al comenzii. Canoniera făcu un salt spre stînga, înclinîndu-se brusc, și vuietul motoarelor se potoli pentru o clipă. Valeriu încearcă să protejeze mașinile, gîndi Emil, acum elicele au ieșit din apă, turația poate crește primejdios de mult, dar are grijă Valeriu, cum simte omul ăsta marea și mașina sau legătura dintre una și cealaltă, a naibii bezna, acum numai aparatele ne pot salva, se apleacă la ecranul radiolocatorului, pe cercul acela slab verzui se rotea fără-ncetare linia luminoasă care făcea să iasă din întuneric două puncte strălucitoare, simetric unul față de celălalt, sîntem singuri pe toată marea, gîndi Emil, numai noi, trei nave, trei echipaje și furtuna, nu-i nimica, de data asta școala mării și-a arătat toate secretele, ce poate fi mai greu pe mare decît furtuna asta și ploaia ca o pînză și noaptea, nimeni nu cutează să plece în larg, pescarii s-au retras de mult, cargourile aflate în marș au ieșit undeva, la larg, se feresc de țărm fiindcă aici, la liman, le pîndește primejdia cea mai mare...

Mihalcea, palid, stătea în comandă încercînd să-și țină echilibrul ca un marinar încercat. Poate-i e teamă, dar n-am ce să-i fac, acum ar fi cel mai prost moment să-i vorbesc despre teamă, totul trebuie să i se pară natural, în firea lucrurilor, lasă-l să se deprindă cu meseria, să vadă și greul, nu numai șapca pe-o ureche și chica și fetele din Turnu-Măgurele care mor după locotenenții de marină...

— A trecut o oră, tovarășe comandant, spuse Mihalcea căutînd să pară calm. Permiteți să mai fac punctul cu radiofarul C...

— Încearcă, Mihalcea, dar spune operatorului să fie atent, avem balans mare și e greu de stabilit unghiul exact. Să rotească antena încet și să controleze de mai multe ori pînă ajunge pe tăria maximă.

— Am înțeles, spuse Mihalcea și intră în cabina de navigație. Se simțea mai sigur acolo, în cămăruța din spatele comenzii, bine luminată, plină de zumzetul aparatelor, acolo unde nu răzbăteau decît vagi ecouri ale luptei pe care-o dădea nava cu valurile și cu vîntul și cu ploaia deasă ca o perie de sîrmă.

— Cîteodată o ia razna, spuse maistrul timonier în chip de scuză. Simt că n-o pot stăpîni.

— Asta cînd ies cîrmele din apă, îi explică Emil. N-are nimica, totul e să păstrezi direcția principală. La nevoie, o mai ajutăm din motoare. Dar deocamdată nu-i nevoie, se poartă destul de bine. Ştii ce-i afară? Se uită la cadranul anemometrului. Forţa opt. Asta se simte şi pe transatlantice. Nu chiar ca la noi, bine-nţeles, zîmbi. N-ai obosit?

— Puţin, spuse maistrul timonier. Stau aici de vreo șase ore. Caporalul e la pămînt.

— Ai vrea să fii acuma pe pămînt, nu-i așa?

O nouă bubuitură surdă, undeva în babord. Nava vibră prelung, ca o cutie de rezonanţă, şi Emil simţi că-i fuge puntea de sub picioare. Veni grămadă peste timonier care, la rîndul lui, se prăbuşi spre stînga, pînă ajunse cu braţele întinse înainte, orbeşte, la peretele căptușit cu plută. Pe urmă nava se îndreptă și începu să se încline invers, spre tribord, dar acum erau pregătiţi şi rămaseră bine înfipţi pe picioare, la locurile lor.

— Într-adevăr, mai bine-i pe pămînt, recunoscu timonierul. Se pipăi la frunte. Sînge, se miră el. Nici n-am simţit. Cred că m-am lovit de portavoce.

— Pînă te-nsori uiţi de asta, îl asigură Emil cotrobăind în dulăpiorul de medicamente. Uite nişte vată cu spirt. Ustură dar trece.

Trece. Toate trec, gîndi. Pînă şi furtuna asta, urgia de afară trebuie să aibă un sfîrşit. Cu toate că îmi place, a devenit pentru mine un fel de drog, mă afund în ea ca să uit furtuna dinăuntru şi nu ştiu care-i mai aprigă. Îmi place furtuna, sînt un om al neliniștii, aventura mării, pentru asta am fost creat și rămîn mereu cu faţa spre adevăr, dar nu pot singur, marina nu-i o meserie a oamenilor singuri, aici totul se petrece în colectiv, chiar şi furtuna asta e o treabă a tuturor şi dac-aş şti că-mi place numai mie şi-mi trebuie numai mie și toţi ceilalţi sînt tîrîţi într-o aventură care nu le e necesară... Dar nu, nu cred, trebuie şi furtuna, furtuna care să-i oţelească, să-i facă invincibili, pe ei ca și pe mine, un culcuş călduţ te moleşeşte, îţi stinge agerimea, te face vulnerabil la cele mai mici atingeri, or eu, dimpotrivă, vreau un echipaj invulnerabil, oare cum au suportat ei lovitura aceea nemeritată, pe care eu însumi am suportat-o cu greu, nu sînt invulnerabil, nici eu și nici ei, dar poate tocmai de incidentul ăsta era nevoie ca de un impuls suplimentar aplicat unui proiectil aflat în zbor, bucuria finală e mai deplină cînd a fost obținută cu greu, pentru ea plătim un preț mare noi, cei de-aici, oare va exista bucuria asta pînă la urmă, cum să nu existe, dacă pînă și eu mă îndoiesc de ea e tragic, nu, nu mă-ndoiesc, măcar eu știu sigur că nu mă-ndoiesc, dar ei, cum să pătrund în sufletul lor, să-i cercetez, să aflu adevărul capital, rezistă ei, sînt ei alături de mine, înțeleg ei totul ?

Fluierul de avertizare al portavocii țiui ascuțit și Emil apropie urechea de plăcuța cu litere frumos ștanțate *„puntea de comandă“*.

— 'Ova'... 'andant... se auzi neclar prin șuierul vîntului de sus... 'va'... 'apte... 'ne spre noi !

— Bine, spuse Emil. Cum te simți, omule ?

— Merge... Ud pîn-la piele. 'Ntaua de ploaie... 'geaba. Rafale...

— Nu ți-e rău ?

— ...Uitat răul de mare... frig... noapte... parcă-i în cosmos...

— Bine, fii tare. Ți-am redus cartul cu o oră.

— ...'Țumesc... nu era nevoie... Nava șapte vine spre noi !

Emil se aplecă spre ecranul radiolocatorului. Se vedea bine că nava din dreapta își schimbase drumul și se apropia pieziș, parcă încercînd să le taie calea. Ce s-o fi întîmplat ? se întrebă Emil așteptînd lîngă radiotelefonul deocamdată mut.

— O sută unsprezece către gama opt, se auzi în difuzor glasul contraamiralului. Am un bolnav la bord... ulcer perforat, spune felcerul. Trebuie operat în cîteva ore. Cu elicopterul e imposibil pe furtuna asta. Apelez la tine, Armașule. A bătut nordul, șalupa nu poate să răzbată. Numai tu ai șanse să intri teafăr în port. Cam șaptezeci la sută șanse, așa-i ?

— Nouăzeci la sută, spuse Emil. Am mai pățit-o în șaizeci și patru, cu remorcherul...

— Asta-i mai sigură ca remorcherul, dar starea mării... Încearcă, Armașule. E singura cale.

— Cine-i ?

— Reporterul. Nu știam că-i suferind... Pornește turbinele, scoate din ele ce poți. Turbine mai găsim noi...

— Am înțeles. Vin spre dumneavoastră, spuse Emil și făcu semn timonierului : Cinci puncte dreapta ! O să ne apropiem de pămînt, fie că vrem sau nu vrem.

— Cinci puncte dreapta, repetă timonierul ca un ecou.

Urmă o jumătate de oră de chin. Cele două nave, navigînd paralel, păstrau între ele oarecare distanță, ca nu cumva valurile să le împingă una împotriva celeilalte. Mergeau cu viteză redusă spre nord, ținînd piept furtunii. Marinarii de la nava șapte lăsară la apă șalupa de salvare și în lumina crudă a reflectoarelor se vedeau cinci sau șase oameni, în picioare în șalupă, încercînd s-o protejeze de loviturile valurilor, care o depărtau uneori primejdios de mult, și-atunci se vedeau trupurile încordate ale acelor oameni, ca niște lanțuri deznădăjduite, încercînd să păstreze legătura între șalupă și navă, apoi valurile o repezeau către bordul înalt, într-o mișcare neprevăzută și iute, gata s-o strivească — și-atunci oamenii se interpuneau între navă și alcătuirea fragilă din placaj și aluminiu, devenind amortizoare vii în calea șocului acela sălbatic. Un talaz uriaș luă șalupa pe coama lui și-o aruncă spre navă și-n lumina albă se văzură așchii din parapetul ei sărind în toate părțile. Reporterul fu coborît în brațe ; șalupa țîșni spre nava opt, ocolind-o ca să ajungă la adăpost, în bordul de sub vînt ; aici același chin, aceiași mușchi deveniți oțel și cauciuc și lanț și pernă amortizoare ; șalupa acum sălta pînă la nivelul punții canonierei, acum dispărea în abisul negru de dedesubt, înghițită de beznă...

Parîma aruncată cu îndemînare de ajutorul șefului de echipaj își ajunse ținta ; marinarul din șalupă improviză la iuțeală un nod marinăresc și reporterul fu ridicat la bord. Un semn și șalupa se depărtă într-o jerbă de spumă albă ; în pîntecele canonierei începură să vuiască turbinele de atac ; prin întuneric se vedeau valurile uriașe cum rămîneau tot mai repede în urmă, ca o turmă de bivoli cu spinările negre în plină goană. Printre spinările acestea negre, nava aproape că nu mai simțea balansul ; viteza imprimată de turbine o făcea să se înfigă ca un ac în valuri, să le străpungă, să le spintece, să le sară sau să-și strecoare prova ascuțită prin miezul lor clocotitor ; pe puntea de la prova, inundată tot timpul de spuma fosforescentă, se vedea la lumina fulgerelor capacul negru al vinciului sau coama parapetului sparge-val unde mugeau zece cataracte odată...

— Gama opt, acostezi chiar lîngă far, la prima dană. Acolo te așteaptă o ambulanță și medicii. Folosește toate rezervele de viteză !

— Am înțeles, spuse Emil cu mîna pe telegrafele mașinilor. Viteza maximă ! Viteza maximă !

Secundul intră în comandă cu un aer grav.

— Cum e ? întrebă Emil cu sufletul la gură.

— Rău, tovarășe comandant. Delirează. Şi arde ca o sobă.

— Mă duc la el. Tu rămîi aici. Telefonează-mi cînd ajungem la travers de far.

— Am înțeles.

Emil făcu o mișcare spre ușă, dar se întoarse și riridică receptorul intercomunicației :

— Alo, mașina ! Cum merge ?

Glasul calm al șefului-mecanic îl făcu să se destindă o clipă, înaintea orelor de încordare care-l așteptau :

— Am atins turația maximă prevăzută în proiect și am depășit-o cu zece la sută. Deocamdată merge bine.

— Încă cinci la sută, se rugă Emil. Măcar unu la sută. Viața unui om atîrnă de turbinele tale, Valeriu !

— Încercăm, spuse liniștit inginerul.

3

Sandi ațipise de-a curmezișul patului și în lumina schimbătoare a sobei părul de pe pieptul lui gol semăna cu o mică junglă aurie. Comparația îi venise Andei prin asociație de idei : Sandi se purta ca un sălbatic cînd făcea dragoste, o posedase repetat, cu un fel de furie rece ; cînd ea îi reproșase asta, în cuvinte ocolite, el a rîs destins : Da, fetițo, simt că de fiecare dată mă răzbun pe cineva, plătesc o poliță, recuperez un refuz anterior. Cum, ai fost vreodată refuzat ? Foarte rar, fetițo, dar tocmai asta m-a durut mai mult de fiecare dată... Pe urmă ațipise ca un animal liniștit, care-și digeră succesul în acea catalepsie nevinovată ce urmează marii vînători...

N-avea de ce să regrete escapada asta, radio Monte Carlo murmura în continuare valsurile celebre şi tangourile havaiene şi bossa nova... Se învîrti prin cameră cam plictisită. O contraria indiferenţa cu care el adormise, ar fi vrut să fie alături de ea, treaz, conștient, dacă nu cumva Cinzano-ul acela din sticla abia începută fusese de vină ; dar Cinzano merge tocmai bine cu vocea aceasta de tenor, o melodie sentimentală căreia nici nu trebuie să-i înţelegi versurile ca să descifrezi sensul — trăieşte intens clipa de faţă, ia de la viaţă ce-ţi poate ea oferi, ba nu, astea erau versurile pe care i le fredonase el, mîngîind strunele chitarei, un fel de incantaţie, un ritual barbar atenuat, ca un preludiu pentru dezlănţuirea senzuală de mai apoi...

Se apropie de fereastră. Ce bine-i să priveşti în beznă şi în ploaie de la o fereastră, dintr-o cameră caldă şi luminată slab, să te uiţi la fulgere şi să nu-ţi pese de ele ! Numai că de aici, ochiul nu putea vedea şuvoaiele de apă care brăzdau pămîntul, se vedea doar un hău negru de jur împrejur, întretăiat de zigzagurile descărcărilor electrice, marea strălucind, norii coborîţi mult deasupra apei... Deodată tresări. Într-o fulgerare de o clipă zări pe mare o formă lungă, un fel de rechin negru lunecînd iute printre brazdele albe de spumă, singura prezenţă vie în pustiul acela fremătător.

— Sandi, Sandi ! Vino repede. Mi-e teamă !

Dintr-un salt el ajunse lîngă ea, la fereastră. Privi îndelung forma neagră, luminată scurt în răstimpuri ; după sclipirea orbitoare din nori, bezna părea şi mai adîncă, şi ce mai rămînea din forma aceea era jerba de scîntei albăstrui stăruind ca o cometă deasupra coşurilor.

— Motoarele în regim maxim... murmură el. Aşa ceva nu se-ntîmplă în fiecare zi... Ia stai !

Se îmbrăcă cu înfrigurare, sub privirile neliniştite ale Andei. Îşi trase la nimereală pantalonii, iar peste pieptul gol îşi aruncă bluza de motociclist.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă ea.

— Aşteaptă-mă o clipă. Mă duc jos, la staţie, să aflu despre ce e vorba.

— Nu mă lăsa singură aici.

— O clipă numai. Nu vine nici dracu, se strîmbă el. Fii cuminte. O să încui ușa pe dinafară.

Îl auzi cum coboară val-vîrtej scările de piatră. Pe urmă rămase șuieratul vîntului și tangoul interminabil, venit de undeva, de departe, unde leandrii cresc pe marginea străzii ca salcîmii. Se uită iarăși afară, spre mare. Umbra aceea încununată de scînteieri albastre nu se mai vedea. Reveni cu privirile în camera mică, cochetă, la pereții acoperiți cu tăieturi din reviste — stele de cinema făcînd plajă, automobile stacojii, cu forme ciudate, vapoare ancorate sub palmieri ; în pîlpîirea focului toate căpătau viață pe rînd, pentru o clipă, picioarele lungi și bronzate schițau pași de samba, frunzele palmierilor păreau că freamătă, pe valurile albastre treceau sclipiri fugare... Chitara, agățată-n cui deasupra patului, părea un cap comic și asimetric, un uriaș jovial zîmbind cu gura pînă la urechi... Radio Monte Carlo transmitea acum un moment vesel, se auzeau rîsetele sănătoase, calme, ale unei săli pline, ca o cascadă bine temperată, oameni frumos îmbrăcați rîzînd cuviincios de-o glumă, pozele din perete zîmbeau, la volanul mașinilor roșii se vedeau surîsuri, un nou hohot izbucni în sala aceea imensă, după un șir de vorbe precipitate și neînțelese...

— Îmbracă-te repede, spuse Sandi trîntind ușa. Soldații de la stația radio au ascultat convorbirea. Nava căpitanului Armașu intră în port cu viteză maximă. Au un rănit sau un bolnav la bord. Spitalul a transmis că totul e gata pentru operație...

Mai întîi rămase mută, neînțelegînd limpede despre ce este vorba. Apoi avu senzația fizică a primejdiei, a spaimei cuprinzînd-o ca un suflu rece ; stăpînită de o groază nebună începu să se îmbrace cu gesturi înfrigurate, încheind greșit nasturii, nimerind greu butonierele ; rochia pîrîi la cusături cînd încercă s-o tragă pe cap, pantofii luceau dușmănos în lumina crudă a becului fără abajur, care ucisese romantismul cămăruței cu chitară și poze colorate pe pereți.

Sandi fu gata înaintea ei ; echipat de plecare, cu nasturii bluzei negre de piele încheiați pînă sus, cu casca de motociclist cumpănită-n mînă ca o căldăruşă ; aşternuse pătura albastră pe pat îndreptîndu-i cutele ; evita s-o privească, să-i admire genunchii rotunzi pe care-i sărutase nebun cu cîteva minute înainte ; stătea cam cu spatele, se uita la pozele de pe pereţi şi o privea numai în răstimpuri. În cele din urmă ea fu gata, cu pardesiul strîns în jurul trupului, cu ochii încercănaţi, tristă şi tăcută. El mai aruncă o privire prin încăpere şi zări sub pernă batista ei cu chenare roz, strînsă cocoloş. O luă cam cu două degete şi i-o întinse tot aşa, fără s-o privească :

— Era să uiţi asta aici.

Anda întinse mîna cu un gest automat, luă batista şi-o înfundă în buzunar. La radio se auzea acum un blues, un motiv prelucrat după „Rapsodia albastră" : un cîntec de dragoste, povestea unui vis, o taină ascunsă dincolo de cuvinte, strălucind doar uneori în acordul suav al viorilor...

Şi deodată, Anda simţi o durere cumplită sfîşiindu-i inima. Îl privi cu ură pe omul acesta blond, care părea mai înalt în bluza strîmtă şi neagră, încheiată pînă sus ; pe omul acesta cu ochi indiferenţi, care aştepta nemişcat în faţa ei, şi gestul lui de adineauri căpăta o nouă semnificaţie : cu cîtă grijă a pus totul la loc, vrînd să şteargă orice urmă a trecerii ei pe aici, trecere, trecere, pentru el nu era decît o aventură, un moment trecător, repede uitat ; pur şi simplu o alunga, n-avea nevoie de ea, prezenţa ei aici îl încurca grozav, tot ce voia era s-o ducă acasă, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic, pentru el n-avea nici o importanţă că...

Se repezi la el şi-l pălmui repede, fără vlagă, aiurea, parcă nu izbutea să-şi coordoneze mişcările, îl lovi cu pumnii în piept şi se răni în fermoarul de la buzunar, el rămînea nemişcat şi asta o scotea şi mai tare din minţi, laşule, laşule, îi striga interior, vrei să scapi de mine, de el, de toţi, ai pentru asta bluza ta de piele şi motocicleta şi grija să nu uit nimic la tine, nimeni n-a uitat vreodată ceva la tine...

Se opri, istovită, cu ochii înotînd în lacrimi, rănită de privirea lui rece, mută, inexpresivă ; obrazul lui era inert ca o mască, doar puţin rumenit în stînga, unde-l nimerise cu dosul palmei ; nu schiţase nici un gest de împotrivire, nu întrebase nimic, i se păruse firească explozia ei de furie, de furie neputincioasă ; oare omul acesta nu simte într-adevăr nimic ?

— Hai să mergem, spuse el răguşit. Poate ajungem înaintea lor.

Ea o luă înainte, poticnindu-se de prag, şi el o susţinu apucînd-o de braţ ; era prea istovită să se mai împotrivească, îl urmă, pipăind orbeşte treptele cu piciorul, şi el tăcea...

Pe urmă, totul se desfăşură ca într-un coşmar şi Anda avea să retrăiască de multe ori, în memorie, clipele acelea de frică aproape inconştientă, de nerăbdare deznădăjduită, de spaimă şi de îngrijorare. Motocicleta udă, proptită de-un colţ al clădirii, şi Sandi înjurînd în timp ce se străduia zadarnic s-o pornească. A intrat apă la carburator, îi explică meşterind cu şurubelniţa, pe întuneric. Pe urmă drumul prost pavat, cu mari băltoace prin care motocicleta străbătea vitejeşte, şi sfîrîitul apei sărite pe cilindrul supraîncălzit. Roţile zdroncăneau prin gropi, uneori derapau, şi numai printr-o minune Sandi izbutea să-şi recîştige echilibrul ; ploaia o izbea drept în faţă, lumina crudă a farului scotea din beznă un copac, o cotitură neaşteptată, urma o frînă bruscă, zmucitura o împingea spre spatele lui Sandi, îl simţea rigid şi îngheţat, preocupat exclusiv de drumul acela îngrozitor, pe care numai un as îl putea întreprinde cu viteza asta, mai mersese cu motocicleta pe ploaie şi ştia ce-nseamnă să alergi pe o şosea udă, dar asta nu era nici măcar o şosea, de ce-am venit, de ce-am venit, se întreba mereu mecanic, întrebarea asta i se rotea prin minte de parcă era incapabilă să se gîndească la altceva, îşi aminti de o poveste a Iulianei, despre soţia unui cunoscut care plecase la plimbare cu iubitul ei cu motocicleta şi avuseseră un accident mortal, soţul nici măcar n-a vrut s-o vadă, dragă, au venit rudele ei şi au înmormîntat-o, auzi dragă ce om, nici moartă să n-o ierte...

— Totul e să ajungem înaintea lui, îi strigă Sandi cînd ajunseră la asfalt. Dacă nu era ploaia asta... şi drumul ăsta împuțit, la vară-l pietruiesc cu mîinile mele, o să cer două camioane de nisip, nu-i chip să-l... Vorbea fără să întoarcă capul şi Anda vedea nelămurit casca aceea albă cu dungă albastră, nu, albastrul nu se vedea, se vedea doar o fîşie neagră care dădea impresia că dedesubt nu mai e nimic, parcă stau în spatele unei fantome, şi goana sporită a motocicletei şi picăturile izbind-o nemilos în obraji ; din față apărură două lumini galbene, Sandi reduse viteza și făcu semnal nerăbdător cu farurile, era autobuzul de Constanța, ea își întoarse fața instinctiv, să nu fie recunoscută.

— Stinge lumina, mortule, răcni Sandi de parcă şoferul putea să-l audă în frîntura de clipă cît trecuseră unul pe lîngă altul. Anda n-avusese vreme să vadă cu coada ochiului decît un lung animal gălbui sclipind pe alături, pe urmă reluară goana aceea şi motorul stropit mereu de ploaie sfîrîia ca o tigaie încinsă. Dacă nu era ploaie, strigă iarăși Sandi, poate aveam vreo șansă, mă silesc cît pot, cred că e zece și jumătate...

De după o cotitură, dindărătul unui pîlc de copaci, apărură deodată două faruri ; Anda auzi țipătul cauciucurilor tîrîte pe asfaltul ud, pe urmă zmucitura scurtă și amețitoare dinaintea căderii, un zăngănit de fier şi pămîntul moale, rece ca gheața, răcorindu-i fruntea. Rămase nemișcată, încercînd să se dezmeticească ; auzi un vuiet de motor ambalat la maximum, apoi ridică puțin capul și zări prin ploaie camionul care mergea iute în marşarier, măturînd cu farurile şoseau udă, pe urmă farurile o orbiră și ea își acoperi fața cu cotul. Auzi uşa mașinii trîntită cu putere și pași alergînd pe asfalt, apoi o voce necunoscută :

— Ești norocos mă, fir-ar mă-ta a dracu, ce alergi aşa ca nebunu pe ploaia asta, ţi s-a urît cu viața şi mă bagi și pe mine-n pușcărie, te-ai lovit ? Hai ajută să ridicăm rabla, ce rablă că n-a pățit nimica, știi să cazi, altu-n locul tău se făcea piftie. Parcă mai erai cu cineva, hai repede să nu vină vreo maşină, nu vreau să am încurcături cu miliția, în zece ani de meserie n-am călcat o pisică, te-ai lovit la cap, unde fugi așa ca tîmpitu ?

— Anda, Anda, scoală-te. N-ai nimic, nu-i aşa ? Te doare ceva ?

Ar fi vrut că rămînă acolo, pe brazda aceea udă, să nu mai știe de nimeni.

— Hai, încearcă să te ridici, zise Sandi. Apucă-te de gîtul meu... N-ai nimic, nu-i așa ? repetă el prostește.

Își reveni din spaimă abia cînd în depărtare sclipi alburiu orașul, cu luminile lui contopite prin ploaia care tot mai cădea. Sandi gonea iarăși ca un apucat, dar ei nu-i mai păsa de nimica, tot ce dorea era s-ajungă acasă, să-și spele noroiul acela aspru de pe mîini și de pe obraji și din suflet. Evitară strada principală, precauțiune inutilă fiindcă la ora asta tot nu era nimeni prin oraș ; Anda se gîndi la ce-i povestise Emil odată, despre geamul luminat la care se uită cei ce se-ntorc din larg, la oaza de liniște și confort pe care-o reprezintă geamul acela pentru oamenii uzi și înghețați și arși de vînt și istoviți de veghe prelungă, dar pentru ea geamul acela luminat însemna neșansa, însemna descoperirea întregii crime, însemna sfîrșitul. Îl văzu de la colțul bulevardului, nu, nu se înșela, geamul ei, luminat... O clipă avu speranța absurdă că a uitat lumina aprinsă la plecare, dar nu, își aminti cu precizie momentul în care apăsase pe comutator, dimineața, înainte de a ieși. Vru să se gîndească la minciuna posibilă drept răspuns la întrebarea aspră, scurtă, răsunînd ca o sentință, dar își dădu seama că nu va avea putere să mintă.

— Oprește, îi spuse lui Sandi. Nu mai e nimic de făcut.

El opri motorul și motocicleta mai lunecă tăcută prin ploaie cîțiva metri. Apoi Anda coborî încercînd să-și îndrepte îmbrăcămintea.

— Îmi pare rău, spuse el. Putea să nu se întîmple asta. Nu știu care-i cu ghinionul, tu sau eu. Mîine îți telefonez să-mi spui cum te-ai descurcat.

Încercă s-o îmbrățișeze, dar se vedea bine că gestul e silit, mai mult îndeplinirea unei datorii decît o pornire firească. Anda se feri de brațul lui și plecă fără un cuvînt, ca halucinată, de-a dreptul peste fîșiile de apă strînse din loc în loc pe trotuar, intră în holul luminat și pustiu, urcă scările și scoase cheia de la intrarea apartamentului. Descuie. Liniște. Înaintă în vîrful picioarelor, cu inima bătînd. Uită să-și scoată pantofii plini de noroi, haina tăvălită, gluga șiroind de apă. În sufragerie nimeni. Deschise ușa de la dormitor.

— Emil !

El se trezi cu greutate și îndreptă spre ea priviri grele ca plumbul, parcă fără să înțeleagă.

— Unde-ai fost ? întrebă ca prin vis. Ai tăi nu știu nimic de tine. Erau îngrijorați.

— Emil !

— N-am dormit de treizeci de ore. O să-mi explici mîine. Dacă există vreo explicație. Mai bine du-te și liniștește-i pe bătrîni. I-am lăsat plîngînd. Și rămîi acolo în noaptea asta. E tîrziu.

Se afundă iarăși în somnul lui trudit, greu ca plumbul. Anda plînse îndelung, stînd în picioare lîngă pat și ascultîndu-i respirația grea, sacadată. Apoi se gîndi la vorbele lui din urmă. Ce-o fi vrut să spună ? Oricum, nu mai pot rămîne aici în noaptea asta. Dar de ce-a spus că e tîrziu ? Tîrziu pentru ce ? Își schimbă hainele și ieși. Pe obrajii ei, lacrimile se amestecau cu picăturile de ploaie.

4

Prin fereastră se vedea un ochi pătrat de cer și, ca un fulger negru încremenit, ramul scheletic al unui salcîm.

— Tot mai plouă afară, șopti soția reporterului.

Stătea pe marginea patului, cu mîinile încrucișate în poală, și-l privea.

— Ai început să încărunțești, zîmbi reporterul.

Ea își duse cu un gest automat mîna la tîmplă, acolo unde observase, azi-dimineață, primele fire albe, și-i zîmbi :

— Ieri mi-a telefonat iarăși contraamiralul. Mi-a vorbit așa frumos despre tine... Căuta să mă încurajeze. I-am răspuns că sînt liniștită acum și că tu te simți bine. O să vină duminică să te vadă, așa a spus.

— Om bun, zise reporterul încet. Mulţi oameni buni. Aşa-i descoperi, în cazuri de-astea. Au pus în pericol motoarele navei şi nava şi tot echipajul, ca să mă salveze.

— Un gest normal din partea lor.

— Normal, dar care totuşi spune mult. Am înţeles că ţin la mine cu toţii, că fac parte dintre ei. O carte ca asta n-o poate scrie un spectator din afară.

— Lasă cartea, zise ea repede. Las-o acum. Nopţile de scris şi ţigările te-au adus aici. Ştiu că goleai scrumiera înainte de culcare, dar dimineaţa număram mucurile. Mă îngrozeam şi mi-era teamă să-ţi spun. Nu voiam să te tulbur cu nimica. Dar mai bine nu te lăsam şi n-ajungeai aici...

— Sînt în afară de orice pericol. Mi-a spus doctorul şi i-am spus şi amiralului. Hai, nu plînge, că se uită oamenii ăştia, o rugă el şi-o mîngîie pe mînă.

Ea îi luă mîna fierbinte şi şi-o puse pe obraz. El îi şterse lacrimile cu degetul.

— Ai slăbit tare, şopti femeia. Nu-ţi mai dau voie, să ştii.

— Nu-mi mai dai voie, acum? Acum, cînd cred că am aflat cheia? Aici în spital m-am gîndit tot timpul. M-am gîndit atît de intens încît uitam durerea. Şi cred că ştiu. O să fie o carte pătimaşă, o carte aspră. Mărturia unui om neliniştit, bîntuit de întrebări, o pledoarie pentru bine şi adevăr. Oamenii, citind-o, să devină mai frumoşi. Nişte eroi ideali, perfecţi în omenia lor. Nu mediocri, nu cenuşii, nu slabi. Oameni aşa cum ar trebui să fie toţi şi cum au să fie odată şi-odată, eliberaţi de egoism, de meschinărie, de invidie, de duritate, o carte despre lumea de mîine...

— Ar trebui să plecaţi, spuse sora. Se vede după faţă că are febră. În fiecare seară face febră. Mă duc să chem medicul de gardă.

5

— De data asta a fost o petrecere pe cinste, vere, aşa ceva n-au să vadă cei de la atelier nici de acu într-o sută de ani. Eram pe mare, că asta ni-i meseria, şi era nor și ziceam că nu-i nimica, numa șefu de echipaj m-a tras deoparte după masa de prînz, ce să mă mai fac cu reuma asta, zice, parcă am ace de patefon în șale, să știi flăcăule că vine-o drăcovenie ce nu s-a pomenit, fă dumneata bine și leagă tot ce-i de legat, zice, controlează bărcile de salvare să nu se fi slăbit vreo chingă și uită-te la grenadele din tribord, mai strînge șuruburile de fixare, și vezi ancora și vezi aia și vezi ailaltă.

Trei ceasuri în șir am alergat ca bezmeticu de la prova la pupa, șefu de echipaj e un om dulce da are el dichisu lui de om bătrîn, nu-i place să-i facă alții treaba, ori pune el mîna ori mă lasă pe mine, singur pe mine, că am prins drag de meserie și vede că mă pricep, să mor dacă mă laud, vere, da există lucruri pe care le fac cu drag și treaba mea de pe punte e unu din lucrurile astea. Abia spre seară m-a slăbit moșu, cred că obosise și el și nu mai putea de șale, mi-a venit vremea de pensie, zice, da tare o să-mi fie greu, o viață pe mare, ia vezi flăcăule sticlele cu diluant din magazie, că o să ne joace la noapte ca pe urși și n-o să știi unde să fugi mai întîi, ei brava, asta-i vorba lui, ei brava, hai acu la mine-n cabină să-ți dau un strop de rom special, și să trag și eu unu, ție să-ți dea curaj și mie putere, am curaj, tova' maistru, ei brava, știu că ai curaj da noaptea asta n-o să dormi nici atîtica, să-mi razi mie mustața de n-o fi așa. Și cînd se jură moșu pe mustață să știi că nu-i de glumă, vere, acuma eu eram pregătit sufletește, reumatismele moșului nu mint, am mai văzut d-astea, da ce-a fost nu se potrivea cu nimica din ce știam eu despre mare.

A început pe la miezu nopții, era să cad din hamac și am auzit valu bubuind în bordaj și-am zis hait, avea dreptate moșu, și încă ce mai dreptate, ne-a tăvălit toată noaptea și-a doua zi pînă seara și seara vine ordin să-l ducem pe reporter acasă, că-i bolnav și dacă nu-l operează-n cîteva ceasuri se curăță omu. Eu am avut un unchi care-a dat în primire tot așa, din ulcer perforat și știam cum vine treaba, da moșu zice numai un nebun s-ar apuca să intre-n port pe vremea asta, e imposibil, băiete, în trei'j'doi tot așa era să se scufunde torpiloru nostru, asta-i canonieră nu torpilor, tova' maistru, și are putere de zece ori mai mare. Taci flăcăule, zice, marea e mare și-i parșivă și-o să ne pomenim cu peștii-n comandă, pe furtuna asta nu treci de dig nici cu submarinu, știi tu ce curenți se fac la intrare, ai, știi că digu soarbe spre el tot ce plutește, da te-ai întins la vorbă, flăcăule, și trebuie să vină ăia cu șalupa, așa a fost, au venit cu șalupa sau cu ce mai rămăsese din șalupă după ce-o izbise de nava șapte, ține-o, împinge-o, tot așa pînă l-am luat pe reporter în brațe și l-am dus sub punte, în cabina comandantului. Al nostru nu prea intră pe-acolo cînd sîntem pe mare, habar n-am cînd doarme, vere, ziua și noaptea și în tot momentu îl vezi sus, cu șapca pe ochi, și nici glasu nu-i tremură. Nu i-a tremurat nici atunci, în capu digului ; eu ședeam la prova, la vinci, cu mîna pe stopă, aveam ordin ca în caz de ceva să dau drumu ancorei ; valuri mari, îți dai seama, dacă ne-mpingea prea tare-n dig, nădejdea era în ancoră, cît s-o prinde de iute pe fund, stăteam cu mîna pe stopă și mă uitam cînd la comandă, cînd la digu care se apropia de noi, cu chenar de spumă albă ; dacă-l lovea un val mai mare, săreau stropii-n sus cît catargu, îi vedeam în lumina farului ca un fum alb și odată s-a lăsat prova-n jos și s-a înfipt într-o umbră neagră care-a crescut fără veste în babord și al nostru mi-a strigat prin megafon, ține-te bine, prova, și într-o clipită m-am trezit fleașcă și sărătură scîrboasă în loc de aer și pălăria de furtună pa și pusi, unde dracu s-o mai găsești după aia, da încolo nimic, făcusem rondou, asta era tot, după aia s-a calmat brusc și al nostru mi-a dat ordin să pregătesc bandula pentru acostare. Are al nostru un ochi ceva de speriat, la milimetru ne-a adus, da eu n-aveam cum să știu asta dinainte, am stat acolo că așa era ordin, gata să desfac stopa, da n-a fost nevoie și nu s-a mirat nimeni ; după ce primejdia trece ți se pare normal că ai scăpat teafăr, da nu mă-ntreba ce simțeam atunci, la prova, cu scăfîrlia goală și udă, cu dinții strînși, strepeziți de sărătură, cu urechea la comandă ca să aud ordinu ; ce-i drept, mă legasem zdravăn de mijloc cu o parîmă pe care-o trecusem prin turnichetu din babord, știam eu ce știam despre rondou de la intrare şi află că noaptea, pe pipăite, la caz că se-ngroaşă gluma, ştii să legi parîmele mai abitir ca ziua-n amiaza mare. Asta ca să am mîinile libere şi să dau drumu urgent la ancoră cînd o zice al nostru funda ancora, da el n-a zis fiindcă la urma urmei nu era nevoie, găsise şi de data asta locu cel mai potrivit pe unde să se strecoare nesupărat, cu navă cu tot, că asta-i dibăcia lui şi dacă-i el pe comandă n-ai probleme, orice-ar fi.

Cînd am dat legăturile la cheu, abia atunci am simţit că-mi vine ameţeală de atîta linişte şi mergeam pe punte ca beat, după legănatu ăla de-o noapte şi-o zi. Gata să dau la boboci, pe viaţa mea dacă-ţi mint atîtica. L-am scos pe reporter pe cheu şi de acolo ni l-au luat sanitarii, au trîntit uşile la maşină, maşina urla de te treceau răcorile, şi duşi au fost, am aflat că l-au operat chiar în seara aia, l-au scăpat pe bietu om de necaz, şi asta cu ajutoru nostru, a venit a doua zi secretaru consiliului politic la noi şi ne-am aliniat la pupa să-l primim, un om foarte de treabă după cîte îl arată firea, rîdea la al nostru şi-i spunea ei, Armaşule, ai pierdut aplicaţia dar nu-i nimic, pentru voi asta a fost cea mai bună aplicaţie, intrarea în port pe furtună, tur de forţă, aşa zicea şi rîdea şi al nostru stătea încruntat şi noi ne miram că nu se bucură, secretaru e nou venit da se pricepe la oameni, îi zice ştiu eu că eşti modest, dar ai făcut treabă de zile mari, Armaşule, uite scrisoarea de la soţia reporterului, s-o pui în albumul navei şi o s-o publicăm şi la gazetă ca să afle toată marina de ce-aţi fost voi în stare. Te felicit, Armaşule, zice, da al nostru cere voie să vorbească şi spune nu eu, tovarăşe căpitan rangu-ntîi, echipajul tot, oamenii ăştia pe care m-am străduit să-i învăţ cum să se poarte pe furtună, soldaţii de la motoare, maistrul timonier, semnalizatorul, radiometristul, ajutorul şefului de echipaj care-a stat acolo la ancoră... Şi crede-mă vere că ne-a spus la toţi pe nume şi fiecare tresărea şi roşea şi zîmbea şi lăsa ochii-n jos, pe nici unu nu l-a uitat al nostru, şi-atunci secretaru a dat braţele-n lături uite-aşa şi a spus vă îmbrăţişez pe toţi, tovarăşi, sînt mîndru de voi şi tovarăşul contraamiral mi-a spus prin radio să vă transmit felicitările şi mulţumirile lui, atunci am aplaudat toţi şi-am strigat ura cu toate că în front nu se prea obişnuieşte să aplauzi şi nici nu era sărbătoare să strigi ura, şi secretaru aplauda cu noi odată și rîdea şi a dat mîna cu al nostru...

Uite, mi se pune-un nod în gît cînd îţi povestesc, îi e dat omului să trăiască cîte-un moment de ăsta pe care nu-l uită toată viaţa, şi parcă ce ştiam noi ce-o să se întîmple, eu unul, ca să fiu sincer, aveam grijă să nu mă zboare peste bord, atîta, mă gîndeam dac-o să reziste nodu ăla, şi cînd venea valu îmbrăţişam vinciu şi p-ormă ciuleam urechea s-aud comanda, da n-a fost nici o comandă...

Da acuma toate astea au trecut şi vine altă drăcie, vere, parcă-i un făcut să n-avem liniște. Ce să-ţi povestesc, ţi-am spus că al nostru nu prea era în apele lui atunci, după întoarcere, a venit dimineaţa la bord, l-a primit cum se cuvine pe secretar, pe urmă s-a încuiat în cabină şi n-a mai ieşit de-acolo, noi ne-am văzut de treabă ca de obicei, după furtună sînt multe chiţibuşuri pe-o navă, n-am simţit cum trece timpu. da seara al nostru a dormit la bord şi-a doua seară la fel şi tot aşa de-o săptămînă. Ieri m-am dus la el, raportez, tova' comandant, daţi-mi cămaşa să v-o duc la spălat, cu rufele echipajului, n-o ieşi ea ca la „Nufăru", da orişicît. A scos-o şi mi-a dat-o, avea alta curată în dulap şi i-am scos butonii de la asta şi n-am avut de lucru şi i-am zis poate vă e soţia plecată undeva, atunci mi-a spus să ies dracului afară c-o să-mi dea un picior în fund dacă mă bag unde nu-mi fierbe oala, aşa mi-a spus, vere, el care vorbeşte cu noi aşa frumos, cred că e fiert tare, o fi păţit ceva acasă, se-ntîmplă, da e păcat, un om ca el ar trebui să aibă drum neted și să calce numai pe flori, da uite că viaţa-i scoate-n cale spini şi-mi pare rău de el da nu pot să-i spun asta, eu sînt soldat şi parcă ţi-am mai zis eu ţie, soldatu chiar dacă nu zice, gîndește. Fiindcă şi-n haina de soldat se-ascunde tot un om.

Acum ne pregătim de lansarea reală şi tare-aş vrea să-i băgăm în cofă pe ăia de la nava șapte, ai înţeles că sîntem mai valoroşi ca ei şi s-ar bucura niţel al nostru şi aş renunţa, vere, la cinci zile de permisie cu foi de drum, numa să-l mai aud o dată rîzînd, că tare-i cătrănit şi tare nu merită să fie cătrănit !

6

Mergeau încet pe faleza măturată de vîntul aspru : era frig dar Valeriu ar fi vrut ca drumul să nu se termine niciodată. Vorbeau despre lucruri mărunte şi el nu izbutea să-şi desprindă privirile de la ea. O cunoscuse cu cîteva zile înainte, la cinematograf, era la rînd în faţă şi fata venise ultima, cu o privire disperată către mulţimea care se îmbulzea la casă. Unul ? a întrebat-o mai mult din ochi şi fata a zîmbit şi lumea s-a luminat deodată, erau bilete cu locuri şi s-au pomenit în sală unul lîngă altul. Îi privise pe furiş profilul delicat, cu nasul cîrn şi pistruiat abia vizibil, părul blond-auriu tuns scurt, ochii albaştri care-i atrăgeau privirile ca un magnet. Purta o rochie foarte simplă, albastră cu guleraş alb şi ţinea pe genunchi un uriaş pulover alb împletit de mînă. În pauza de după jurnal au schimbat cîteva vorbe, fusese o completare cu recitalul unui cîntăreţ francez pe care ea îl mai ascultase şi-l admira, nu, el nu cunoştea melodiile, dar cîntă într-adevăr bine şi i-ar fi plăcut să audă un disc : pe urmă a început filmul şi la o scenă violentă, ea s-a înclinat spre el căutînd parcă protecţie şi el a luat-o, firesc, de mînă, şi au stat mînă-n mînă pînă cînd luminile s-au aprins peste muzica triumfală a unui happy-end. În drum spre ieşire Valeriu a întrebat-o dacă ar vrea să meargă împreună şi altă dată, da, cu mare plăcere, nu numaidecît la cinema, o plimbare în aer liber de pildă, ador plimbările în aer liber, a răspuns fata, pe mine mă cheamă Valeriu, încîntată, mie prietenii îmi spun Gabi, atunci pe mîine, duduie Gabi, pe mîine dar fără duduie sună prea oficial, Gabi şi gata, foarte bine, atunci pe mîine, Gabi... pe mîine Valeriu...

În cîteva zile se închegase între ei o prietenie strînsă ; aveau impresia că se cunosc de-o veșnicie ; vorbeau despre lucrurile cele mai diferite și se simțeau grozav de bine împreună.

— Să mergem la Constanța, la operetă, într-o seară, propuse el.

— Săptămîna asta nu pot. Conspectez. Am luat de la cineva un curs de istorie universală și trebuie să i-l dau repede înapoi.

— O săptămînă de conspecte, brr ! Bine că s-a terminat cu sezonul.

— Sezonul ? N-am fost de zece ori la plajă toată vara, mărturisi fata. Își alungă cu dosul palmei o șuviță aurie pe care vîntul i-o juca mereu pe frunte. Trebuie să mă duc la coafor, zise fără nici o legătură. Cînd am ceva important de făcut, uit de mărunțișurile zilnice.

— Și eu la fel, spuse încet Valeriu. Esențialul în primul rînd. Mi se pare că prin asta trăim cu adevărat, prin lucrurile majore...

— M-am întrebat de-atîtea ori dacă e bine, spuse Gabi. Uneori mi-e rușine, dar nu pot să mă schimb. Și colega de cameră mă ia la rost cîteodată — ți-am spus că ne împăcăm foarte bine, deși e mai mare ca mine cu vreo trei ani — îmi spune fii și tu mai feminină, dar dacă vrei să fii feminină înseamnă să renunți la ce-ai hotărît odată sau să amîni mereu și să pierzi vremea la croitoreasă și la coafor și să stai în fața oglinzii și mi se pare nedemn pentru cineva să tot stea în fața oglinzii. Așa că... mă neglijez cu bună știință.

— Nu s-ar spune, rîse Valeriu. Cînd te-am văzut atunci, la cinema, credeam că ești un manechin de la casa de mode. În vara asta a fost de cîteva ori parada modei aici.

— Da ? Habar n-aveam.

— Așa n-am eu habar cînd e meci de fotbal. Iar de parada modei am auzit cu totul întîmplător. Încep să cred că ne potrivim.

— Și eu cred, spuse fata. Și-mi pare bine.

El o strînse uşor de braţ, un gest timid de afecţiune, dar oricît de timid era gestul, fata îl înţelese şi strînse braţul la rîndul ei şi mîna lui Valeriu simţi prin stofa pardesiului căldură şi netezime şi-l străbătu un fior nemaiîntîlnit pînă atunci.

— Şi cum vine asta, că semănam cu un manechin ? schimbă ea vorba. Mergeam ţeapănă, pîndind cu coada ochiului dacă se uită lumea la mine ? Că manechinele aşa obişnuiesc...

— Nu, rîse Valeriu. Nu din punctul ăsta de vedere. De fapt ţi-am făcut un compliment. Unul ocolit, dar bine intenţionat şi absolut sincer.

— Am înţeles de la-nceput. Eşti drăguţ, Valeriu. Iartă-mă, am şi eu micile mele răutăţi. Vreau să scot de la oameni totul, să-i fac să-şi ducă gîndul pîn-la capăt. Deformaţie profesională. La noi, la psihiatrie...

— N-am fost niciodată un subiect potrivit pentru teste, Gabi. Prefer să fac eu însumi teste, asupra altora. Şi vreau să încep cu tine.

— Mă supun cu dragă inimă. Numai să nu fii prea indiscret.

— Am aerul ? întrebă el

— Aştept prima întrebare.

— Îţi place dansul ?

— La nebunie.

— Asta înseamnă zece puncte, după sistemul meu. Cînd o fată întruneşte o sută de puncte, o iau de nevastă.

— Şi ai găsit multe fete cu o sută de puncte ?

— Nici una pînă acum, mărturisi el.

— Înseamnă că următoarele nouă întrebări nu seamănă cu prima.

— Eşti curioasă ?

— Nu. Interesată.

Rîseră amîndoi, Valeriu se gîndi că restul de nouă întrebări au să urmeze într-un ritm destul de rapid. Ea se uită pe furiş la ceas.

— E aproape zece, spuse. Astăzi mi-am trădat programul. *Mister* Fogg o să se supere.

— Ce caută la tine ?

— Eu l-am adus, zise fata foarte serioasă. L-am tăiat dintr-o carte şi l-am atîrnat pe perete, deasupra mesei. Sub el, programul. Nu-ţi mai spun cum l-a primit colega mea. Mă crede puţin ţicnită.

— Îi dai destule motive, rîse Valeriu. Auzi, *mister* Fogg !

— Un stimulent eficace pentru cineva lipsit de voinţă ca mine. Mă gîndesc la precizia cu care-şi respecta el planul şi asta-mi dă un permanent sentiment de vinovăţie. Uneori evit să-l privesc. Mi-e ruşine. Alteori învăţ cîte o jumătate de noapte şi cînd termin, scot limba la el.

— Eşti o victimă a exploziei tehnico-ştiinţifice, rîse el. O persoană cu înfăţişarea ta ar trebui să stea la balcon şi să asculte serenade.

— Nu pot să sufăr magnetofoanele portative. Colega mea are unul. I-am interzis să-l folosească în prezenţa mea.

— Eu locuiesc singur şi am cărţi de matematică pînă şi-n cuier. Numai că n-am portretul lui *mister* Fogg, aşa că n-am la cine să scot limba.

— Vorbeşti serios ? întrebă repede fata. Razele lunii pătrundeau prin părul ei ciufulit şi-l făceau să semene cu o aureolă. Ţi-ar place să ai un portret al lui ?

— E eroul meu preferat.

Fata se strînse mai mult lîngă el.

— Abia acum am descoperit asta, adăugă Valeriu.

— Abia acum ai stricat tot, se supără fata.

— Este exact ce urmăream. Nu te supără atîtea coincidenţe ? Devine monoton.

— Ador monotonia, spuse fata. Te predispune la linişte şi la înfăptuiri grandioase. Se uită iarăşi la ceas. Şi cu asta am pus punct. *Mister* Fogg o să mă certe.

— Îl urăsc de moarte, spuse Valeriu. Pe sîmbătă atunci, la ora opt. Poate ştii că pe vremea lui nu exista sfertul academic.

— Ştiu, spuse fata şi-i întinse mîna. La ora opt, sîmbătă. *Mister* Fogg n-ar fi uitat să precizeze unde.

— Trec prin faţa vilei. Sper că n-o să mă ia paznicul la ochi dacă mă-nvîrtesc pe-aici o jumătate de oră.

— Nu-nţeleg de ce vrei să vii cu o jumătate de oră înainte.

El zîmbi, se întoarse şi plecă. După doi paşi se uită înapoi. Fata rămăsese în pragul vilei, pe treapta unde o lăsase şi se uita pur şi simplu după el şi nimeni nu mai făcuse asta pîn-acum.

— Auzi, spuse el şi se opri în loc.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă ea ruşinată că a surprins-o.

— E cam mult pînă sîmbătă. O sută douăzeci de ore.

— Într-adevăr.

— Cînd te-ntorci seara, de la cantină, am putea, o jumătate de ceas... În fiecare seară, la opt, sînt aici. După treizeci de minute te las cu *mister* Fogg şi cu conspectele şi eu mă întorc la ale mele.

— Bine, spuse Gabi uitînd să adauge că de fapt ea nu mănîncă seara la cantină.

Se despărţiră iarăşi şi din colţul străzii el se întoarse spre ea. O văzu tot acolo, rezemată de tocul uşii. Ea îi făcu un semn amical, el îi făcu un semn amical, apoi ea dispăru înăuntru şi el plecă spre casă mormăind un cîntec pe care nu-l mai cîntase de-o mie de ani.

Ajuns acasă, Valeriu văzu că cineva strîngea rufele de pe frînghie.

— Bună seara, spuse.

— Bună seara, răspunse Anda.

E lată, gîndi Valeriu. De-o săptămînă stă aici. Şi domnul Armaşu doarme de-o săptămînă la vapor. Trebuie să existe o legătură între aceste două fapte.

7

— Alo, Eveline ? Eu sînt...

— Ţi-ai mai amintit de vechii prieteni, Emil ?

— Nu-ţi pare bine ?

— Mai încape vorbă ! Unde eşti ?

— La autogară. Acuma am sosit. Aş vrea să te văd.

— Drăguţ din partea ta. Şi eu aş vrea să te văd, Emil. Cred că nici n-o să te mai recunosc. A trecut atîta vreme de cînd...

— Să nu exagerăm, Eveline. Şase luni.

— Ţi se pare puţin ? o auzi rîzînd în telefon. Cît e ceasul ?

— Cinci şi cinci.

— La cinci şi jumătate sînt la librăria „Tomis‘.

Emil simţi cum se crispează tot.

Acolo, în drum ?

— Nuţi place ? E cel mai la-ndemînă. Uşor de ajuns şi pentru tine, şi pentru mine.

— Bine. Te aştept...

Închise telefonul, contrariat. Ce-o fi cu Eveline ? Altădată îl invita la ea îndată ce-i auzea glasul : Unde eşti ? Vino-ncoace şi scuză-mă, la mine e cam deranj. Iarăşi ? o tachina el. Chiar niciodată nu izbuteşti să aranjezi cît de cît ?... Suna la uşa apartamentului ei mic şi cochet, totdeauna sclipind de curăţenie, ea îi deschidea zîmbind, se sărutau în vestibul, apoi îl poftea în sufragerie, avea locul lui acolo, într-un fotoliu mic tapisat în verde cu discrete flori aurii, lîngă combina muzicală de unde se revărsau discret acordurile unei uverturi din Verdi, ea aducea sticla cu vişinată şi păhărelele de cristal masive, tăiate în multe faţete sclipind ca diamantele în lumina dulce a lampadarului...

Nu cumva are... pe cineva ? Dar de ce acceptă să se întîlnească cu mine ? O cunoaşte atîta lume ; nu s-ar hazarda Eveline pentru... Atunci ce se întîmplă cu ea ?

— Nimic, ce să se întîmple ? răspunse Eveline auzindu-i întrebarea. Nimic deosebit, în orice caz. Te rog să mă ierţi că am întîrziat. La mine se zugrăveşte şi pînă mia-m dezgropat hainele de sub moloz...

Emil răsuflă uşurat.

— Nu s-ar zice că au stat sub moloz, zîmbi.

Era foarte elegantă în mantoul larg, descheiat de sus şi pînă jos, sub care se vedea rochia mulată pe corp, din acelaşi material fin, de culoarea castanei. Rochia se rotunjea sobru în jurul gîtului ei superb, protejat de un batic subţire ca un abur. Îşi strînsese părul într-un coc înalt, care-i lăsa libere urechile mici şi ceafa albă ca marmora. Nu se fardase, nu se farda niciodată, numai pleoapele şi le subliniase cu o părere de albastru, care-i evidenţia şi mai mult albeaţa mată a obrazului şi strălucirea ochilor căprui.

— Frumoasă ca totdeauna, reluă Emil.

— Găseşti ? zîmbi ea cu cochetărie. În schimb tu ai slăbit un pic.

Începuse să bureze. Mergeau în acelaşi pas, ea aproape la fel de înaltă ca şi el, cu pantofii mici, ca de păpuşă, bocănind subţirel pe trotuar. Emil o apucă de cot :

— Hai să intrăm undeva. Văd că plouă de-a binelea.

— Cînd eram în liceu adoram cofetăriile.

— Nu mi-ai spus asta niciodată, făcu el dezamăgit.

Nu intrase de ani de zile într-o cofetărie. Se simţea mult mai la-ndemînă la bar. Un pahar de vermut cu gheaţa ca un clopoţel sunînd la fiecare mişcare, o ţigară aprinsă cu gesturi lente, prilej de apropiere şi de priviri ochi-în-ochi, muzica tonomatului cu sunet plin, vibrant — totul făcut pentru a crea atmosferă... Dar la cofetărie, printre elevi de profesională şi fete în uniformă de şcolăriţe mîncînd cu religiozitate îngheţată, bătrîne doamne împopoţonate, la bîrfeală în faţa unei ceşti de cafea, soldaţi în permisie, aplecaţi conspirativ asupra paharelor de suc care conţin de fapt mastică, nu se simţea prea la-ndemînă.

— Plus că nu-i voie nici să fumezi, îşi întregi el gîndul cu glas tare.

— Puţină abstinenţă nu strică, rîse Eveline. Tot aşa mult fumezi ? Hai la „Mimoza“, că-i mai aproape.

Îi îndeplini dorinţa, cam îmbufnat. Se aşezară, tot la sugestia ei, la o masă din colţ. O fată rumenă, cam bondoacă, purtînd coade sub boneţica albă, veni să şteargă la iuţeală cristalul de pe masă, pe care mai stăruiau urme de pahar.

— Ce doriţi ?

— Două cafele, ceru Emil posomorît.

Fata se depărtă dupăind mărunt cu picioarele ei robuste. Emil scoase pachetul cu ţigări, îl puse la loc în buzunar, îşi îndreptă manşetele. Eveline tăcea şi-l examina cu un zîmbet uitat parcă pe obrazul ei frumos.

— Ce-ai mai făcut în vremea asta? o întrebă el în sfîrşit.

— Nimic important, Emil. Am îmbătrînit un pic.

— O spui din cochetărie. Arăţi minunat. M-aş îndrăgosti de tine, dacă n-aş fi gata îndrăgostit.

Zîmbetul ei se accentuă.

— Minţi frumos, Emil. Dar şi o minciună frumoasă rămîne tot minciună. Cum merge căsnicia?

El simţi că i se taie răsuflarea. Abia izbuti să articuleze:

— Cum, ştiai?

— Nu te mira. Cînd o persoană te interesează, afli totul despre ea. Cînd nu te interesează, o întrebi: Ce-ai mai făcut în vremea asta?

— E un reproş?

— N-am ce să-ţi reproşez. Tu cu viaţa ta, cu casa ta, cu căminul tău... Voiam să te felicit cînd am aflat. Am pus mîna pe telefon, şi cînd ţi-am auzit glasul, am renunţat. Nu voiam să te tulbur. Nu se cade să întuneci fericirea cuiva. Mai ales dacă ţi-a fost drag.

— A fost?

— A fost şi... mai este încă. Ceea ce complică puţin lucrurile. Dar să lăsăm gramatica. Mai bine spune-mi ce-ai păţit. Te apasă ceva, Emil. Se vede de la o poştă.

Fata veni cu cafelele. Emil o ajută să descarce de pe tavă ceştile şi paharele cu apă. Privi în jur. În cofetărie era lume puţină, mai mult femei, care vorbeau cu glas coborît.

— Trebuie neapărat să mă apese ceva? întrebă el încordat.

— Degeaba te ascunzi. Te cunosc prea bine ca să mă înşel. Am eu semnele mele. Primul e chiar prezenţa ta aici. De ce ai venit tocmai azi, Emil?

— Mi-era dor de tine.

— Iarăşi minţi, zîmbi ea. Nici tu nu crezi ce spui. Nu ţi-a fost dor timp de şase luni şi-acuma, deodată... Găseşte şi tu ceva mai elegant. Şi mai plauzibil. De fapt, nu-mi trebuie talent de vrăjitor ca să ghicesc. E simplu. Mi se pare că ţi-a venit rîndul să plăteşti.

— Să plătesc ?

— Tu nu ştiai că-n viaţă totul se plăteşte ? Ai zdrobit cîteva inimi, Emil. Printre care, nu mă ascund, şi pe a mea. Acum, a apărut cineva care te-a zdrobit pe tine. Ţi-a venit rîndul, asta-i. Nu era să-ţi meargă la infinit !

Emil tăcu. Azvîrli cuburile de zahăr în ceaşcă, unul cîte unul, privind bulele de aer care se iscau ca la o mică experienţă chimică, şi mestecă îndelung cu linguriţa.

— Să-ţi spun ceva, Emil, zise ea cu acelaşi zîmbet fermecător. E o jignire grozavă să dispari subit îndată ce ai găsit altă femeie. Eram prieteni buni noi doi. Sau aşa credeam eu. Credeam, naiva de mine, că între noi era şi altceva decît patul acela. Eşti un bărbat tipic. Ai dat peste altă femeie şi ai părăsit-o pe cea dinainte. Pînă aici, nimic surprinzător.

— Eveline !

— Nu încerca să negi. Ştii bine că ăsta-i adevărul. Iar mai departe, s-a întors puţin roata. Acuma tu eşti cel părăsit. Şi cauţi o ieşire. Sau o reparaţie. În situaţia asta, nu mă mai mir că ai îndrăzneala să mă cauţi, după o jumătate de an de tăcere.

— Judeci greşit, Eveline.

— Judec lucid, Emil. La început încercam să te scuz, să inventez motive pentru dispariţia ta. Nu-mi place rolul de femeie părăsită. Tu mi-ai dat rolul ăsta şi a trebuit să-l primesc. Chiar dacă nu-mi place. De ce-ai venit acuma ? Prezenţa ta mă umileşte. Ce vrei de la mine ?

— Nu ştiu. Nu vreau nimic. Simţeam nevoia să te văd, atîta. Sînt trist şi...

— Şi căutai veselia la mine ? O salvare poate ? Un refugiu în calea amărăciunilor vieţii ? Nu fi copil !

— Mă gîndeam că... pentru tot ce ne lega odinioară...

— Nu, Emil. Sînt prea lovită de soartă ca să mai pot face concesii. Ce-a fost s-a terminat. Te-am iubit ca o nebună. Sau ca o proastă. Prevedeam un sfîrşit oarecare. Sfîrşitul a venit. Şi ştii bine că după sfîrşit nu mai urmează nimic.

— Atunci de ce-ai mai... ? Puteai să-mi închizi telefonul. Ceartă-mă, o merit. Şi pe urmă iartă-mă. Dacă n-ai fi fost dispusă să ierţi, nu veneai.

— Am venit numai ca să-ţi spun toate acestea. Acum vreo lună mă gîndeam să te sun. Sau să-ţi scriu. Dar m-am răzgîndit. Trebuia să faci tu pasul. Răbdarea mea a fost răsplătită. Acum mă simt perfect. Nici măcar nu te urăsc. Îmi eşti indiferent, atît.

— Eveline ! mai încercă el disperat.

— Nu-mi mai telefona niciodată. Poate mă mărit. Poate sînt cu... cineva. Poate nu sînt cu nimeni şi nici nu vreau să mai fiu. Uneori şi singurătatea e un medicament. Se ridică încet, privindu-l cu acelaşi zîmbet atît de diferit de adevărata ei stare sufletească. Iartă-mă că nu-ţi pot asculta destăinuirile. Sînt sătulă de probleme. De ale mele în primul rînd. Încearcă şi tu să dregi lucrurile care te-au supărat. Şi ţine minte că şi femeile au suflet. Mulţumesc pentru cafea. Nu-i nevoie să mă conduci. Nu-ţi spun la revedere. Fără revedere, Emil.

Se întoarse atît de brusc, încît pulpanele mantoului fluturară ca două aripi, şi porni spre uşă. Emil încercă s-o urmeze, dar ea nu întoarse nici o clipă privirea. Paşii ei răsunau ferm în liniştea cuviincioasă a cofetăriei.

Emil privi minute-n şir micul afiş de sub cristalul de pe masă : *„Nu lăsaţi chibriturile la îndemîna copiilor !“* Ce absurd, gîndi. Ce absurd !

8

N-are rost să mă gîndesc acum la asta, nu trebuie, ce-o mai fi cu oamenii mei, au terminat de încărcat alimentele, trebuie să-l scutur puţin pe şeful de echipaj, dar şi pe mine ar trebui să mă scuture cineva puţin, de cînd cu întîmplarea asta nu am linişte, ce naiba e de făcut, vine lansarea şi te pomeneşti că tocmai cînd trebuie să fiu mai atent, în clipa aceea decisivă, îmi fuge gîndul într-acolo şi s-a zis cu lansare şi cu calificativ şi cu tot, au să mă-njure oamenii, dar ei nu ştiu ce lucru groaznic mi s-a întîmplat mie, ce lucru tragic, tragic şi ridicol totodată, te pomeneşti că lumea a şi aflat şi-şi dă coate pe unde trecem, eu sau ea... Dar am zis că nu mă mai gîndesc, dar la ce naiba să mă gîndesc, e ceva mai important pe lume în clipa asta pentru Emil Armaşu decît fericirea lui Emil Armaşu ? Poate am pornit-o cu stîngul de la început, hai să vedem unde e greşeala, nu i-am asigurat distracţii, dar parcă eu m-am distrat, n-am făcut decît să muncesc ca un zănatic, să nu ştiu ce-i odihna, să stau pe capul oamenilor, dar ce-i pasă ei de oamenii mei, nu-i pasă dar mie-mi pasă, aici e o parte din viaţa mea, jumătate, teoretic, dar dac-o luăm una peste alta e mult mai mult de jumătate, săptămîni întregi pe mare, şi restul timpului, zi de zi, aici, vin acasă numai să dorm şi să mănînc, dar aşa e viaţa marinarului, ar însemna ca toate nevestele de marinari să facă la fel, ăsta-i riscul, dacă le place să meargă cu un marinar de braţ pe stradă, marinar nu-nseamnă numai uniformă frumoasă şi leafă bună, dar ele cînd se mărită nu ştiu asta, pretind totul şi în schimb uite ce se-ntîmplă... Hai să zicem c-a fost un accident... Dar asta se poate repeta, e greu pînă se-ntîmplă o dată... Dar ea recunoaşte că a greşit, regretă şi jură că... Şi ce dacă jură, jurămintele s-au făcut ca să fie călcate, unde naiba am citit asta, te iubesc Emil şi te-aş urma pînă la capătul lumii, spunea Eveline, şi uite ce s-a ales din iubirea ei, oare Eveline la fel ar fi făcut, te mai iubesc şi acum, te-am iubit ca o proastă, de ce proastă, totul se plăteşte...

Dacă e vorba să plătim, am datorii destule, îşi spuse cu gîndul la fata din micul port dunărean, secretara de la căpitănie. Avea cozile blonde şi ochii albaştri ca un cer de vară. Cînd el se întorcea pe-nserat, după o zi de luptă cu sloiurile, o vedea pe cheul pustiu, în vînt, cum îşi strîngea pardesiul pe lîngă trupul firav, aşteptînd pînă se termina manevra de acostare, manevră grea, printre sloiurile îngrămădite în amonte, la cot, şi curenţii parşivi care furau prova şi-o depărtau înainte ca marinarul de la manevră să arunce bandula... Jumătate de ceas în vîntul acela rece şi tăios, uneori el însuşi îşi prelungea plăcerea aşteptării şi certitudinea că ea e acolo şi-l aşteaptă, îşi făcea de lucru pe punte, dădea ordine inutile oamenilor, îi învăţa lucruri pe care ei le ştiau foarte bine şi ea aştepta, răbdătoare, în sfîrşit cobora şi-o dojenea de formă, ţi-am spus să nu mă mai aştepţi aici, în frig. Marina, dar nu pot să stau acasă, zîmbea ea şi-şi lipea obrazul de al lui, un obraz rece ca sticla, pe urmă căldura godinului bine încins, plita înroşită pe care aburea vinul fiert cu aromă de scorţişoară şi trupul ei fierbinte şi jurăminte şi ia-mă cu tine, te iau, minune blondă, o singură dată lipsise de pe cheiul pustiu şi el simţi e ceva neplăcut străpungîndu-l, se deprinsese cu silueta aceea tăcută, cu aşteptarea de cîine credincios şi-acuma o învinovăţea, a găsit-o dîrdîind lîngă godinul încins, avea febră, i-a făcut frecţie şi i-a dat aspirină ca la copiii mici, dizolvată într-o linguriţă cu apă, dar în zilele următoare iarăşi silueta subţire nemişcată pe ţărm... A plecat într-o noapte, pe neaşteptate, fără să-şi ia rămas bun de la ea, e mai bine aşa, gîndise făţarnic, o scutesc de emoţiile despărţirii, de fapt se temea de deznădejdea ei, de făgăduielile mincinoase, mă-ntorc peste o lună, nu te mai întorci. Emil, ai să mă uiţi, nu te uit, minunea mea blondă, se întorsese după trei ani, la căpitănie tot ea, în hol, dădea informaţii, tot blondă şi frumoasă, ceva mai împlinită, şi alături o fetiţă cu ochi albaştri, va să zică tot ai venit, Emil, te-ai ţinut de cuvînt, uite-o pe fiică-mea, Puşa, spune domnului cum te cheamă, iartă-mă, minunea mea blondă, am fost un ticălos, iar eu am fost o proastă, Emil, te-am blestemat atunci, eram un copil, aveam şaptesprezece ani, te-am blestemat să nu fii fericit, spune-mi, eşti fericit, dar tu eşti fericită, mulţumită, Emil, e destul atîta, sînt mulţumită dar tu nu mi-ai răspuns, n-am ce să-ţi răspund, Marina, cred că fericirea nu există decît în basmele pentru copii şi lasă-mă să te mai privesc o dată-n ochi, e prea tîrziu, Emil, aş fi vrut să mă răzbun dar cred că o să mă răzbune viaţa, nu fi rea, Marina, nu-s rea dar trag nădejde că o să plăteşti odată lacrimile şi gîndurile mele...

— Tovarăşe comandant, a venit reporterul.

— S-aştepte... Cum ? Care reporter ?

— Reporterul pe care l-am adus atunci...

Emil dădu buzna pe scări şi şeful de cart abia avu vreme să-i facă loc. Urcă pe punte şi-l revăzu pe omul acela care-i devenise drag, totdeauna nutrim o afecţiune pentru oamenii pe care i-am ajutat, poate ca răspuns la afecţiunea lor, sau ne arătăm cordiali ca să nu le dăm prilejul să-şi arate ei recunoştinţa, gîndi Emil, şi strînse mîna reporterului îndelung, l-ar fi îmbrăţişat, dar omul arăta atît de solemn în costumul lui negru, cu cămaşă albă, ca un nuntaş, era ras proaspăt şi slăbise niţel...

— ...Dar încolo eşti foarte bine, îl admiră Emil. Hai la mine-n cabină şi spune-mi cum te simţi.

— Nu mai cobor că sînt grăbit, mă aşteaptă soţia la poartă, tovarăşe căpitan. Am venit doar să vă strîng mîna, dumitale şi băieţilor, şi să-ncerc să spun ce simt acum, deşi e al naibii de greu să spui exact ce simţi...

— Nici o vorbă despre asta. Ne-am făcut datoria Ne-am bucurat cu toţii aflînd că operaţia a mers bine...

— Datorită dumitale şi navei şi caporalului ăla voinic care tot înjura şi mă ţinea ca pe un prunc, de nu era el ager m-aţi fi pescuit din mare, dacă pe o mare ca aia poate fi cineva pescuit, îl auzeam ca prin vis, înjura al naibii de frumos, îi auzeam înjurăturile şi asta era semn că mai exist, că trăiesc, o sfeclisem cînd mi-am dat seama că e vorba de ulcer perforat, sufeream mai demult dar asta m-a dat gata, aveam febră şi mi se părea că zbor şi cad şi iar zbor şi pe urmă înjurăturile caporalului ăla, poate nici nu era caporal, dar aşa-mi închipuiam eu, că avea glas puternic şi braţe tot aşa, îl visam caporal pe băiatul ăla care m-a luat în braţe şi înjura furtuna şi m-a trecut peste balustradă...

— Este, e caporal, rîse Emil. L-am avansat atunci, după ce s-a terminat toată istoria aia. Mai făcuse el lucruri frumoase şi înainte.

— Tare-aş vrea să-l văd, tovarăşe căpitan. Uite aşa avea nişte mîini şi m-a purtat ca pe un prunc şi înjura de mama focului... Aş vrea să-l îmbrăţişez, tovarăşe căpitan...

— Îmi pare rău, dar e plecat. Ştii, e ajutorul şefului de echipaj, şi şeful de echipaj mai are niţel şi iese la pensie, îmi dau seama, nu mai poate şi nu-i reproşez, ar fi păcat după o viață-ntreagă de marinărie, dar munca e muncă şi vaporul nu iartă şi toată greutatea cade pe caporalul dumitale, munceşte pînă dă în brînci şi a venit vinerea trecută că are nuntă-n familie. Eu ştiam că n-are fraţi și nici surori, iar la nunta unui amic nu se pleacă cu una cu două, dar m-am făcut că-l cred, băiat bun, i-am dat trei zile, i-aş fi dat cinci dar trebuie să plecăm în larg... Specificul marin, știi...

Știu și îţi urez succes, din inimă vă urez tuturor succesul pe care-l meritaţi, echipajul ăsta e-n stare de minuni, poate vin cu dumneavoastră să fac un reportaj. O acţiune ca asta nu vezi în fiecare zi...

— Ei da, ne-am pregătit nu glumă, pot să spun că ies în mare cu fruntea sus şi cu inima-mpăcată : am făcut tot ce-am putut.

Reporterul tăcu dar nu părea de loc grăbit cum spusese la început ; vorbi cu cîţiva marinari, dădu mîna cu toți cei care ieșeau pe punte, spuse cîteva cuvinte calde fiecăruia şi în cele din urmă i se adresă confidenţial lui Emil :

— Adun mereu material pentru carte. Romanul meu total începe să capete culoare. Am reușit să înțeleg cîte ceva din specificul marin de care vorbeam odată. Vreau să cred că am descoperit o nouă tehnică. Fac introducerea, expun viaţa şi caracterul personajelor, spun tot ce știu despre ele, uzînd de un pretext simplu : o poveste de dragoste. Nimic senzaţional, nimic spectaculos. Viaţa și-atîta. Iar după asta, închei cartea. Nu acțiunea mă interesează, vreo poveste nemaiîntîlnită, la rubrica de fapte diverse găsești povești de astea cîte vrei : copii care-şi gonesc părinţii, părinţi care nu-și recunosc copiii, regăsirea după douăzeci de ani și așa mai departe. Astea sînt excepţii. Pe mine mă interesează banalul, viața însăși, așa cum e de obicei. Plus specificul marin, firește...

— Specificul marin, spuse Emil trist. Am aflat și eu cîte ceva, între timp. Am aflat că specificul marin nu îngăduie jumătăţi de măsură, e o profesie căreia trebuie să i te dăruieşti total. Cu riscul de a pierde altceva. Mi se pare că marea e de un egoism feroce : te absoarbe cu totul și te vrea numai pentru ea.

— N-aş spune asta, făcu reporterul. Cunosc zeci de oameni care-şi împacă foarte bine pasiunea pentru mare cu dragostea, cu căsnicia, dacă la asta te referi.

— La asta mă refer. Dragostea cedează în faţa mării.

— Nu totdeauna, spuse Valeriu care auzise ultimele cuvinte. O dragoste rezistentă nu cedează. Dragostea adevărată, cu temelie solidă. Singura care poate fi numită dragoste !

Plecaseră în zori şi Emil citise cu o bucurie lăuntrică buletinul meteorologic : vîntul în creştere, cer acoperit... Ştia că toată brigada aşteaptă cu interes rezultatul acestei încercări supreme, lansarea, ca pe scorul unui meci disputat cu şanse egale de doi parteneri la fel de puternici, un joc, numai că un joc prelungit mult în timp, un joc de răbdare şi de ambiţie, un turnir, cine învinge a avut dreptate, Miti rîdea cînd era vorba despre asta, dar Emil dimpotrivă, ştia că miza e mai mare decît calificativul acela, erau la mijloc competenţa lui, credinţa lui în succesul final, credinţa bazată pe fapte pozitive, pe un adevăr bine cunoscut şi dovedit nu o dată, totuşi se temea şi echipajul îl vedea acum, în timpul marşului spre raionul de lansare, mai crispat, mai frămîntat, mai încordat ca oricînd.

Reporterul tuşi, respiră adînc şi se întoarse spre el :

— Ce aer tare ! Ca pe munte.

— Ei da, marea te purifică, întări Emil. Aici ne uităm necazurile noastre de bieţi pămînteni. Totul rămîne acolo, departe, pe ţărmul care nu se mai vede. Devenim altceva, mai linear, mai limpede. Încearcă să pui asta în romanul dumitale. Au să te acuze de patriotism local. Ce, numai marinarii ? Aviatorii cînd decolează, medicii cînd intră în sala de operaţie, chimiştii cînd se închid în laborator...

— Nu-i tot una, zise reporterul. Ştii bine că nu-i tot una.

— De ce nu-i tot una ? Argumentează.

Reporterul se gîndi o clipă, căutînd să-și contureze cît mai limpede această idee care deschidea o nouă perspectivă pentru cartea lui. Era încă în concediu medical dar voia cu orice preț să fie de față la lansare, aici, pe nava pe care-o simțea a lui, între oamenii pe care-i prețuia. Cu infinite rugăminți și cu promisiuni ferme că va rămîne liniștit în cușetă tot timpul marșului, izbutise să ajungă la bord. Acum stătea pe comandă, asculta șuieratul vîntului prin păienjenișul de oțel de deasupra capului și căuta argumente.

— Raportul dintre fapte e altul, zise. Medicul operează și pe urmă se duce la restaurant. Pilotul aterizează și apoi devine un cetățean oarecare. Dar dumneata, după o acțiune, rămîi aici, între oamenii care ți-au adus succesul sau insuccesul, între aparatele care te-au slujit sau nu. Rămîi aici cu cei pe care i-ai condus, rămîi cu privirile lor, cu întrebările lor, cu gîndurile lor...

Începuse să ningă des, cu fulgi mărunți, aproape invizibili, care se topeau îndată ce atingeau blindajul cenușiu. Reporterul strănută de două ori și-și strînse fularul în jurul gîtului.

— Ai răcit nițel, zise Emil. Cred că sînt vreo trei grade sub zero. Prima ninsoare din iarna asta. Topor e de părere că așa o să meargă toată luna.

Reporterul strănută din nou. Emil îl apucă de braț :

— Ce-ar fi să te duci la mine-n cabină ? Te chem îndată ce intervine ceva. Deocamdată nu-i nimic important de văzut aici.

— Mulțumesc, spuse reporterul. Acum douăzeci de ani făceam baie în copca cu gheață. Vine o vreme cînd trebuie să te mulțumești cu puțin.

— Pe etajeră găsești un roman bun. Marinăresc, firește. Și oprește ventilatorul cînd intri. L-am lăsat mergînd. Am fumat cam mult după-amiază.

Reporterul surîse și coborî scărița. Emil ordonă semnalizatorului să aprindă luminile de poziție. Departe, în negura înserării, se vedea clipind mărunt lumina de la catarg a navei șapte. În stînga, spre țărm, plafonul de nori era aureolat de o văpaie alb-albăstruie — luminile

Constanţei — ca de o cale lactee coborîtă la nivelul mării. Secundul ieşi din cabina de navigaţie îndesîndu-şi cascheta pe cap.

— Nu te mai încape, Mihalcea ? Ar trebui să te tunzi mai scurt.

— Acuma, iarna ? protestă moale secundul. Raportez că peste zece minute ajungem în raionul de ancorare. Stăm acolo pînă mîine la şase...

— Pînă mîine la şase, repetă Emil. Ai controlat tot ?

— Absolut, tovarăşe comandant. După instrucţiuni.

— Instrucţiunile nu sînt totul. De-aia mai sîntem şi noi pe-aici. Să facem ceva peste ele, dacă se poate. Ne trebuie certitudini, Mihalcea.

— Le avem, spuse mîndru secundul. De data asta nu m-am mai păcălit. Porţile de la hangare...

— Ei, vezi ?

— Nimic nu ne scapă, se lăudă secundul. Sută la sută pregătiţi !

— Nu ţi-e frig ? îl întrebă Emil.

— Mie ? Cîndva am făcut sport de performanţă.

— Cîndva... Să înţeleg că te-ai lăsat din motive de vîrstă ?

— Ei, făcu Mihalcea roşind. Nu pot să boxez cu marinarii din echipaj. Prestigiul, tovarăşe comandant, explică el. Mai ales dacă-i unul mai tare decît mine...

— În schimb ai performanţe de altă natură.

Secundul luă binoclul şi începu să cerceteze fără rost orizontul pustiu. În ultimul timp făcuse cîteva victime printre funcţionarele din oraş. Circulau multe zvonuri despre amorurile lui.

— Te cam incomodează subiectul ăsta, insistă Emil.

— Lumea vorbeşte multe, tovarăşe comandant. Nu prea avem vreme să alergăm după fete.

— Pînă nu faci foc nu iese fum, spuse Emil.

— Lucruri trecătoare, fără implicaţii. O singură dată era s-o încurc, cu povestea aia...

— Care poveste ?

— Dacă nu m-aţi fi ajutat la vreme, acuma eram însurat.

— A, vorbeşti de fata din Măgurele ? Ai scăpat, da. Dar te previn că n-o să-ţi meargă la infinit. Odată şi-odată trebuie să plăteşti.

— Să plătesc ? rîse secundul. Înseamnă că trebuie să mă gîndesc bine. Ca să ies cu un preţ onorabil. Nu uitaţi că sînt pe jumătate oltean. Şi nu mă păcălesc uşor...

Emil îl fulgeră cu privirea, întrebîndu-se dacă asta n-a fost o aluzie, dar secundul zîmbea nevinovat.

— E momentul să ancorăm, spuse el cu vocea îngroşată de importanţă.

— Bine. Adîncimea, curenţii, starea fundului ?

Secundul era pregătit cu toate detaliile şi i le înşiră, mîndru de competenţa lui.

— Începi să devii adevărat secund, îl lăudă Emil. Fundul e nisipos şi avem vînt puternic. Lăsăm ambele ancore, ca să fim siguri că nu derapează. Îţi încredinţez manevra !

— Am înţeles, spuse Mihalcea cu entuziasm.

— Ce bine-ar fi să pot încredinţa cuiva şi manevra asta atît de delicată, să pot da unui înlocuitor misiunea aceasta simplă şi totuşi greu de înfăptuit : să ia o hotărîre. Îţi încredinţez... E adevărat, am neglijat-o, dar ea trebuia să înţeleagă şi să aştepte pînă ies la liman. E prea nerăbdătoare, nerealistă... Vrea ca toate zilele să fie duminici. Nu înţelege că viaţa e complicată, alcătuită din împrejurări de tot felul şi că, navigînd printre ele ca printre sloiuri, trebuie să-ţi păstrezi sensul de marş, unul singur, cel drept şi firesc. Or pe ea a abătut-o din drum întîia adiere de vînt. Şi nu cred să existe cineva pe lumea asta care să-i asigure o viaţă cu totul lipsită de adieri !

10

Lumea din cartier vorbise o săptămînă, două, apoi tăcuse. Prezenţa Andei acasă la părinţi încetă curînd să mai aţîţe curiozitatea acestor oameni cumsecade dar mărginiţi, care presimţiseră în evoluţia căsniciei ei un subiect copios. Doreau ceva senzaţional, dar senzaţionalul nu se produse; aşteptau de pe o zi pe alta ca la poarta familiei Cornea să se arate soţul — înfuriat, sau umilit, ferm sau rugător, triumfînd sau cerînd iertare — oricum, numai să vină şi să realimenteze interesul tot mai anemic al străzii pentru dramă. Dar drama se desfăşura îndărătul unor uşi închise. Presupuneri şi comentarii prudente, atîta; nimeni nu ştia ceva precis; doar mama gemenilor încercase să tatoneze terenul consolînd-o pe madam Cornea în termeni total nepotriviţi cu situaţia reală: Nu-i nimica vecină, poate-i mai bine aşa. O să-şi găsească fata norocul, ai să vezi dumneata. Păcat că n-a nimerit-o de prima dată, dar decît o soartă ca asta... Tăcuse, aşteptînd o confirmare sau o replică sau măcar un comentariu oarecare, dar mama Andei se prefăcu neutră: Treaba lor, vecină. Eu nu mă mai amestec. Am făcut tot ce am putut pentru fată, îmi pare rău că are necazuri, dar nu pot să mă bag în viaţa ei, s-o influenţez. Aştept şi eu să văd ce se întîmplă. Nu vreau să mă blesteme mai tîrziu că i-am dat un sfat nepotrivit...

Trecu o lună şi lucrurile mergeau tot aşa, pe această cărare strîmbă şi întortocheată, prin ceaţa incertitudinilor. Aparent, Anda era liniştită: se ducea la birou, venea acasă, făcea piaţa sau ajuta în gospodărie, dar mama ei vedea în toate gesturile fetei, în toate mişcările, o febrilitate nouă, diferită de cea pe care i-o dăduse totdeauna firea ei neastîmpărată; o nervozitate în mişcări, în gesturi, în răspunsuri, un elan suspect în rezolvarea miilor de mici treburi casnice; Anda se străduia cu disperare să-şi umple timpul cu ceva, să se lase absorbită de o treabă oarecare, să evite gîndurile şi remuşcările. Dar seara! Seara, după ce stingea lumina şi se culca în patul acela rece, între cearşafurile atît de bine apretate încît păreau aspre şi stăteau departe de trup, gîndurile tăbărau iarăşi, haită hulpavă, să-i zguduie sufletul, să-l cerceteze, să-l rostogolească pe-o parte şi pe alta, să-i scormonească toate ascunzişurile. Se gîndea uneori că ar trebui să se ducă la Emil, singură, cu fruntea plecată, să-i ceară iertare, să-şi recunoască vina, să-i jure că altă dată...

Dar dacă el a scos-o definitiv din inimă ? Dacă umilința ei n-ar fi pentru el decît triumful răzbunării, satisfacția că o vede îngenuncheată, strivită de propria-i lașitate, cu glasul stins de rușine !

Iartă-mă, Emil, am greșit, n-o să se mai întîmple niciodată. De unde să știu eu că n-o să se mai întîmple ? Te asigur, am reflectat, Emil. Trebuia să reflectezi înainte. Crede-mă, îți dau cuvîntul meu... Cuvîntul ? Care cuvînt, cel pe care l-ai călcat o dată ?...

Primi scrisoarea Iulianei ca pe-o posibilă rază de lumină pe cerul mohorît sub care-și ducea, de-o vreme, viața. I-o adusese poștașul acela bătrîn duhnind discret a țuică fiartă cu scorțișoară, un fel de confident al cartierului, îi oferise și ea o țuică să se-ncălzească, și bătrînul rîsese, prima ninsoare domnișoară, dacă mai durează o să fiu dat afară pentru beție în timpul serviciului, dar dăduse pe gît țuica fără prea multe proteste și plecase cu vorba lui măruntă și sîcîitoare, sper că v-am adus vești bune, la toată lumea vreau s-aduc vești bune...

Dragă Anda, scria Iuliana, *ți-aș fi scris mai demult dar o gripă stupidă a dat peste mine și-mi amărăște zilele și-mi mărește singurătatea. Stau în casă cu un pled pe genunchi și-ți scriu și cred că am o caligrafie imposibilă, iartă și tu unei persoane suferinde. Mă gîndesc că balurile au început, știi bine ce ne distram pe chestia asta, ei, dar nu știi cu cîtă plăcere îmi amintesc de ele, balurile noastre un pic stupide și monotone, cu aceleași melodii învechite și cu berea și cu Perinița la miezul nopții și cu locotenenții înclinîndu-se stîngaci în fața asistentelor de la sanatoriu, și ce ne mai omoram să ne facem toalete și cum mai comentam luni de zile care cu ce era îmbrăcată ! Aici e așa de diferit, te duci la bal și nimeni nu te ia în seamă, am fost o singură dată și am plecat după două ceasuri. Nic e obosit de învățătură și s-a făcut posac, pe urmă i-au intrat în cap niște idei stupide în legătură cu domnul acela, ți-am mai scris despre el, nu vrea să mă mai lase la serviciu și era singurul loc unde mai puteam schimba și eu o vorbă cu cineva, Nic al meu e gelos, dacă poți să-și închipui una* *ca asta, ne certăm mereu și mă simt așa de singură, singură într-un oraș cu două milioane de locuitori...*

Trebuie să-ți spun ceva în legătură cu Sandi. Te-am mințit, dragă Anda, cînd ți-am vorbit despre el, știam mult mai multe, în primul rînd știam că el e motociclistul din poveștile care-au zguduit orașul, un crai, omul care și-a făcut din goana după aventuri un sport, te duce mai întîi cu povești despre artiștii pe care-i cunoaște, despre strălucirea vieții din Capitală, ai grijă să nu-l crezi, îi place să inventeze, ciupește din reviste un nume, un amănunt, și știe să-l înflorească ; după ce-a cunoscut o femeie — cunoscut în toate sensurile — nu-i mai pasă de ea, a și pus ochii pe alta, și te conjur, ferește-te de el pînă nu-i prea tîrziu ! E-n stare să-ți distrugă echilibrul sufletesc și să-ți întoarcă spatele cu indiferență. o studentă s-a aruncat de la etaj pentru el și a rămas schiloadă pe viață, alta a avut un copil cu el și Sandi al nostru nu l-a recunoscut decît în fața tribunalului. cînd i s-au arătat dovezi precise...

Ai să mă-ntrebi de ce nu ți-am spus toate astea atunci, la început. Pentru că te invidiam, erai tare în fața bărbaților, mai tare decît mine, eu n-am avut tăria să-i rezist lui Sandi și mă simțeam un pic umilită față de tine, aș fi vrut să guști și tu o asemenea umilință, mărturisesc, am fost rea prietenă, dar sper că nici acum nu-i prea tîrziu ca să te ajut...

Așadar Sandi... Și ce frumos fusese pînă la un punct, pînă la care ? Vorbele lui, poveștile despre lumea strălucitoare a teatrului, dar erau povești pe care le spusese și altora, fac parte din arsenalul lui, nici măcar nu mi-a telefonat a doua zi, să afle ce a urmat, soarta mea îi era indiferentă, cine eram eu decît una dintre zecile de aventuri, fata cu registrul de materiale, de m-aș fi limitat la registrul acela de materiale, dar el insistase, ei și ce dacă, nu era obligatoriu să reușească, dar cum să-i spun lui Emil adevărul întreg, cum să-i explic, există oare vreo explicație ?

Mai privi o dată scrisoarea Iulianei, strigătul acela dictat de-o spaimă fără nume, spaima singurătății și a lipsei de dragoste, numai ce-ai pierdut prețuiești cu adevărat, spaima inutilității și a viselor mincinoase ca toate visele...

11

La trei dimineața, Mihalcea bătu la ușa cabinei comandantului. Bătu cam tărișor, gîndindu-se că două ore de cînd comandantul coborîse în cabină nu-s un timp tocmai suficient pentru somnul de noapte al unui om trudit.

— Intră ! Ce s-a întîmplat, Mihalcea ?

— Raportez că vine șalupa de comandament. Cu tovarășul contraamiral. A anunțat prin radio că acostează în babord.

— Pe vremea asta ? se miră Emil. Ce e pe-afară ?

— Vîntul crește, tovarășe comandant.

— Se simte și aici, mormăi Emil. Dar cerul ?

— Se văd cîteva stele, spre sud. Parcă s-a mai subțiat plafonul de nori...

— Bine. Du-te sus că vin și eu imediat.

Emil se îmbrăcă și urcă repede pe punte, încercînd să ghicească ceva în întunericul opac. Numai croncănitul tot mai distinct al pistoanelor șalupei. Nici o luminiță. Contraamiralul a luat în serios aplicația, își zise. Vrea să facă manevra fără lumini...

Marinarii de pe șalupa de comandament își cunoșteau meseria. În ciuda vîntului puternic și a valurilor, șalupa acostă fără dificultăți. O siluetă masivă urcă scara cu îndemînare și sări pe punte.

— Tovarășe contraamiral... începu Emil să raporteze, echipajul canonierei purtătoare de rachete opt...

— Bună seara, Armașule, sau bună dimineața, rîse Dobrescu în întuneric. Ce, numai tu să faci manevre noaptea ?

— E o mișcare de maestru, spuse Emil cu sinceră admirație.

— Nu încerca să mă măgulești. Crezi că aveam eu curaj să mă amestec ? Maistrul de pe șalupă, el a adus-o şi ţi-a lipit-o ca la carte. Ştii obiceiul meu: pasager. Cînd ici, cînd colo.

Emil aruncă o privire spre umbra neagră a şalupei care se legăna cumplit undeva, mai jos de puntea navei lui. În răstimpuri, prin foşnetul valurilor auzea glasurile joase ale celor de pe şalupă :

— Ţine bine !

— Mai apropie niţel cu cangea !

Uneori şalupa dispărea cu totul undeva, în jos ; i se mai vedea nelămurit catargul şi un crîmpei din acoperişul cabinei. Pe urmă, fără veste, sălta pe coama unui val, umbra ei creştea ameninţător, se auzea scrîşnetul baloanelor din cauciuc de automobil tîrîte pe oţelul bordajului şi gîfîitul oamenilor care-şi urmau munca lor primejdioasă :

— Filează parîma ! Acuma, trage !

Un marinar de pe şalupă întinse ceva peste balustradă.

— Ce-i asta, vere ? se auzi un glas.

— Servieta tovarăşului amiral. Fii atent !

— Lasă vere, ce, ţi-e frică ? Ai grijă de tine, să nu faci o baie. Un pretenar de-al meu, la Capu Horn...

— Mai puţină vorbă, spuse Emil.

— Cum stai, Armaşule ? întrebă contraamiralul.

— Cred că bine. La şase ridicăm ancora...

Dobrescu se îndreptă spre şalupă :

— Mulţumesc, nea Florică. A fost ca la Zidul-morţii. Poţi să aprinzi luminile de manevră. Liber pînă mîine seară. Ţi-o fi ajungînd cît ai colindat.

— Vă mulţumesc, spuse maistrul. Tocmai bine, am vreme să demontez motorul din babord. Cam bate...

— Măi, ce oameni, se supără în glumă contraamiralul.

— Mola prova, comandă maistrul şi şalupa se depărtă cu un vuiet intens, ca o explozie prelungită.

— Ce istorie mai e şi asta, cu Capul Horn? întrebă Dobrescu.

— Poveşti de-ale lor, spuse Emil pe ton de scuză. Ajutorul şefului de echipaj...

— A, ăsta-i omul care n-a navigat decît pe lacul Cişmigiu ? rîse contraamiralul. Mi-a povestit Blăjan... Aşa-i, băiete ?

— Da, vă raportez, strigă fostul navigator pe Cişmigiu.

— Bine. Ai grijă de servietă.

— Am dus-o în comandă, vă raportez.

— Măi, ce oameni, spuse iarăşi contraamiralul.

Prezenţa masivă a contraamiralului făcea să pară şi mai strîmtă cabina de comandă a canonierei. Fumînd ţigară după ţigară, comandatul brigăzii urmărea fără-ncetare tot ce se petrecea la bord şi nu numai la bord : cu ajutorul aparetelor obţinea informaţii despre celelalte nave şi despre mersul ţintelor...

— O radiogramă de la şase-zero, spuse sergentul Velicu.

Dobrescu luă formularul scris cu litere mărunte şi elegante, despărţite între ele, trădînd mîna unui radist experimentat. Citi, se încruntă şi-l chemă pe Emil în camera hărţilor, încăperea alăturată comenzii, unde era mai linişte.

— Ia citește, Armașule.

Emil parcurse şi el radiograma. Era semnată de Miti şi propunea comandantului brigăzii să se amîne lansarea rachetelor, din cauza condiţiilor meteorologice total nefavorabile.

— Ce zici ? întrebă contraamiralul.

Emil reflectă. N-ar fi vrut să trădeze prietenia pe care i-o purta lui Miti, dar nici nu putea admite fără rezerve o părere pe care ideile lui, principiile lui o respingeau cu violenţă.

— Războiul nu se duce numai pe vreme bună, spuse el fraza pe care-o repetase de zeci de ori, în cele mai variate împrejurări, un fel de crez, o linie de conduită, un ţel şi un ghid totodată. Fireşte, s-ar putea invoca unele paragrafe din instrucţiuni, dar asta, știţi...

— De ce te-ai oprit ? Du-ţi gîndul pînă la capăt, îl îndemnă contraamiralul.

— Ar însemna să ne ascundem după deget. Să ne furăm singuri căciula. Odată și-odată tot va trebui să știm dacă rachetele se pot lansa și pe o mare ca asta.

— Daaa, făcu Dobrescu tărăgănat.

— La ora zece ar trebui să avem țintele la bătaia maximă a rachetelor. La și zece, lansăm. Mare de gradul șapte. Ar fi o experiență unică.

— Știi cît costă o rachetă ?

— Știu.

Tăcură. Emil se gîndi la oamenii săi, îi trecu în revistă pe toți, de la Ionescu-Tun, care aștepta în fața calculatorului electronic, și pînă la maistrul radiometrist, tinerelul acela cu obraz de fată, care-i în stare să conducă trei-patru ținte deodată și să le determine cu precizie matematică distanța și drumul și viteza. Toți pregătiți, toți gata să ia parte la această încercare supremă a priceperii lor, un examen așteptat cu înfrigurare, un moment temut și dorit...

Tăceau. Contraamiralul se gîndea la Blăjan, care participa la o ședință importantă la București. Din punct de vedere tehnic, lansarea poate fi amînată, ar zice Blăjan, dar n-ar fi drept. Omul ăsta și-a făcut un țel din marea rea ; are dreptul la o șansă, asta-i șansa lui, omenește n-ar trebui să i-o refuzăm... Omenește, dar dacă irosim rachetele ? Știi cît costă o rachetă ? l-ar întreba. Știți cît costă demnitatea unui om ? ar răspunde Blăjan. Știți cît costă încrederea lui într-o idee și confirmarea acestei idei ? Și, mai ales, încrederea oamenilor care l-au crezut, care l-au ascultat, care l-au urmat și acum așteaptă rezultatul trudei lor ?... Dar dacă nu reușește ? Tovarășe amiral, cîndva aveați mare încredere în oameni, nu cred că v-ați schimbat de atunci...

— Automatele fac totul sau aproape totul, spuse Emil către reporter. Dar omul... omul nu poate fi niciodată înlocuit. Uite, calculul prim, făcut de mașinile electronice la precizie de metri. Unui contabil i-ar fi trebuit trei luni ca să facă atîtea socoteli cîte-a făcut mașina în zece secunde. Dar mai e undeva prichindelul ăla, cu nasul lui cîrn vîrît în ecran, cu ochișorii ăia frumoși dilatați la maximum, ăsta-i specificul marin, succesul meu și al navei întregi depinde de ochii ăștia, de un omuleț cu înfățișare de fată și glas subțire...

— Circa trei minute, spuse glasul subţire prin interfon.

— Eşti sigur, Negulescu ? întrebă Emil.

— Am controlat de trei ori, tovarăşe comandant. Abaterea e constantă într-un bord şi-n altul. Provine de la valuri şi se anulează.

— Are dreptate, interveni Ionescu-Tun. Erori alternative, se anulează prin compensare.

— Acum... două minute treizeci... se auzi iarăşi glasul acela subţire.

— Bine...

Ionescu-Tun stătea în faţa calculatorului electronic şi urmărea rotaţia cifrelor pe cadranele slab luminate.

— Terminat controlul automat, spuse el sec. Gata de start.

— Bine, spuse Emil. Echipajul în adăposturi !

În difuzorul radiotelefonului se auzi glasul lui Miti :

— Gama opt, începeţi numărătoarea inversă. Zece !

— Nu se poate, spuse încet Ionescu-Tun.

— Negulescu, cum stăm ?

— Nouăzeci şi două de secunde, tovarăşe comandant. Nouăzeci şi una... Nouăzeci...

— Nouăzeci, repetă artileristul şi mînui butoanele pentru programarea calculatorului.

Emil apăsă pe butonul cronometrului.

— Gama opt, start ! strigă Miti în difuzor.

— E prea devreme, spuse Emil. Prea devreme !

— Gama opt, îţi ordon să execuţi startul !

— E prea devreme, repetă Emil. Cred că ai abatere la aparate.

— Emil, nu te juca cu focul, strigă Miti uitînd să mai folosească limbajul cifrat. Start cînd îţi spun !

Emil privi prin hubloul rotund din babord. Văzu valurile, apoi nava şapte gonind. Parcă-i un lup, gîndi. Și a noastră arată la fel acum... Pe urmă, nava se înclină spre tribord şi prin ochiul acela rotund nu se mai văzu decît cerul, un cer albastru ca de vară, punctat ici şi colo de nori albi, pufoşi. Și iarăşi, în cîmpul vizual, nava şapte... învăluită în fum. Semnalizatorul strigă fără să-şi desprindă privirea de la periscop :

— Nava şapte a lansat !

Emil simţi mîna contraamiralului pe umăr.

— Armaşule, îţi dai seama ce faci ?

— Perfect, tovarăşe contraamiral. Aparatele mele dau alte...

— Bine, dar el e navă comandant.

— Dacă ordonaţi, lansez chiar acum. Dar consemnez în jurnalul de bord că am predat comanda.

— Fii calm, băiete, spuse Dobrescu. Nu-ţi ia nimeni comanda. Numai că...

Făcu un gest de renunţare cu mîna şi se aplecă asupra ecranului de radiolocaţie, protejat de un tub lat de cauciuc.

— Negulescu, cum stăm ? întrebă Emil.

— Cincisprezece secunde.

— Bine.

— Tovarăşe comandant, racheta vine spre ţintă... Ah !

— Ce s-a întîmplat ?

— A trecut mai departe.

— A trecut mai departe, spuse tare Emil.

— Văd, făcu contraamiralul fără să-şi desprindă ochii de la aparat. Păcat. Dacă nu era marea agitată...

În radiotelefon se auzi o voce necunoscută :

— Ciclopul către toţi. Telecamera a înregistrat totul. Racheta a atins catargele ţintei, le-a retezat cu aripa dar n-a explodat. S-a autodistrus dincolo de ţintă.

Emil îşi imagină cu precizie toată întîmplarea : micul avion lansat prea de departe, cîştigînd viteză... Încercarea de a-i corecta traiectoria, cîrmele orizontale la înclinaţia maximă, într-un efort cumplit al întregii maşini năpustite asupra ţintei, trecerea razantă pe deasupra...

— Ce-nseamnă cîţiva metri oftă el. Dacă mai aştepta două-trei secunde...

— Zece... nouă... opt... număra Ionescu-Tun.

Emil privi iute prin hublou. Orizontul părea aplecat de-o parte, fiindcă nava înainta pieziş, printr-o zonă de valuri laterale ; jerbe de apă se sfărîmau de blindajul comenzii, şuviţe tremurătoare se scurgeau pe sticla groasă... Un talaz uriaş se înălţa în calea navei.

— Zero ! strigă artileristul.

Emil ridică mîna :

— Stai să treacă valul ăsta... Acuma... start !

Un bubuit prelung ca un muget sau ca un horcăit îi asurzi pentru o clipă. Întreaga navă se cutremură. O flacără portocalie clipi dincolo de geamuri și în clipa următoare o ceață alb-cenușie învălui comanda. Cînd fumul se risipi, racheta nu se mai vedea.

— Racheta a plecat, raportă Ionescu-Tun.

— Bine...

În comandă se auzea numai zumzetul aparatelor și tictacul cronometrelor. Emil vedea ceafa roșie, tunsă mărunt, a contraamiralului, încadrată de protecția neagră de cauciuc. Secundele treceau. Nimeni nu vorbea. Cineva, poate timonierul, oftă adînc. Ceafa amiralului, tunsă mărunt. Apoi țipătul lui Negulescu în interfon :

— Ținta lovită !

...Și contraamiralul, destins deodată, desprinzîndu-și fața obosită de la ecran :

— Îți mulțumesc, Armașule. Ai reușit. Am reușit. Și ție, Ionescu. Mulțumesc tuturor. Bravo băieți !

12

Fulguia rar și vîntul de est, o rămășiță a crivățului care bîntuise marea atîtea zile, le frigea fețele. Miti îl luă de braț cu un gest prietenesc și spuse :

— Cred că șefu-ăl mare s-a molipsit de la tine. Nerăbdător și iute. Nici n-am ajuns bine-n port și a și făcut propunerea de numire.

— E operativ, spuse Emil. Nici nu-ndrăznesc să mă bucur. Mai ales de față cu tine.

— Nu-ți port pică, rîse Miti. Aș fi nedrept. Meritai din plin, am spus-o de la început. Meritai mai mult decît mine...

— Nici dumneavoastră nu sînteți de compătimit, spuse Valeriu. „Bine“ la lansare, pe o mare ca asta...

— Data viitoare îmi iau revanșa, spuse Miti zîmbnid. În orice caz, dreptatea ta a ieșit la lumină.

Emil tăcea. Valeriu vorbi în locul lui :

— Cred că nici tovarăşul Stîrcu n-o să mai obiecteze de data asta.

— Lasă-l să obiecteze, spuse Miti. E-n firea lui. Adevărul e că voi aţi făcut din ţintă o strecurătoare, nu el !

Valeriu şi Miti izbucniră în rîs. Numai proaspătul comandant de divizion, ofiţerul care obţinuse „foarte bine" la lansarea reală a rachetei, omul victorios, nu rîdea. În gînd îi răsunau frînturi din „Rapsodia albastră" şi vedea nelămurit imaginea unui obraz ud de ploaie şi de lacrimi.

— De ce taci, învingătorule ? strigă Miti.

— Nu poţi fi învingător pe toate liniile, murmură Emil Armaşu. Poate că ăsta-i specificul marin...

De acelaşi autor:

MARINAR DE FRUNTE
versuri
1956

●

ECHIPAJUL NAVEI R-305
nuvelă
1961

●

CATARGE LA ORIZONT
nuvelă
1963

●

PASAGERUL CLANDESTIN
povestire
1965

●

NE-AŞTEAPTĂ MAREA
roman
1968

●

VIGILENŢI LA DATORIE
schiţe
1968

●

VEDETA 70 ATACĂ
povestire
1969

●

CU BRICUL „MIRCEA"
ÎN JURUL EUROPEI
note de călătorie
1970

●

STĂPÎNUL OCEANULUI
ficţiune ştiinţifică
1971

Bun de tipar 03.03.1971. Apărut 1971. Hîrtie scris
tip I A mată de 80 g/m². Format 540×840/16
Coli tipar 17,5. B 326

Tiparul executat sub comanda nr.
10 074 la Combinatul poligrafic „Casa
Scînteii", București, Republica So-
cialistă România

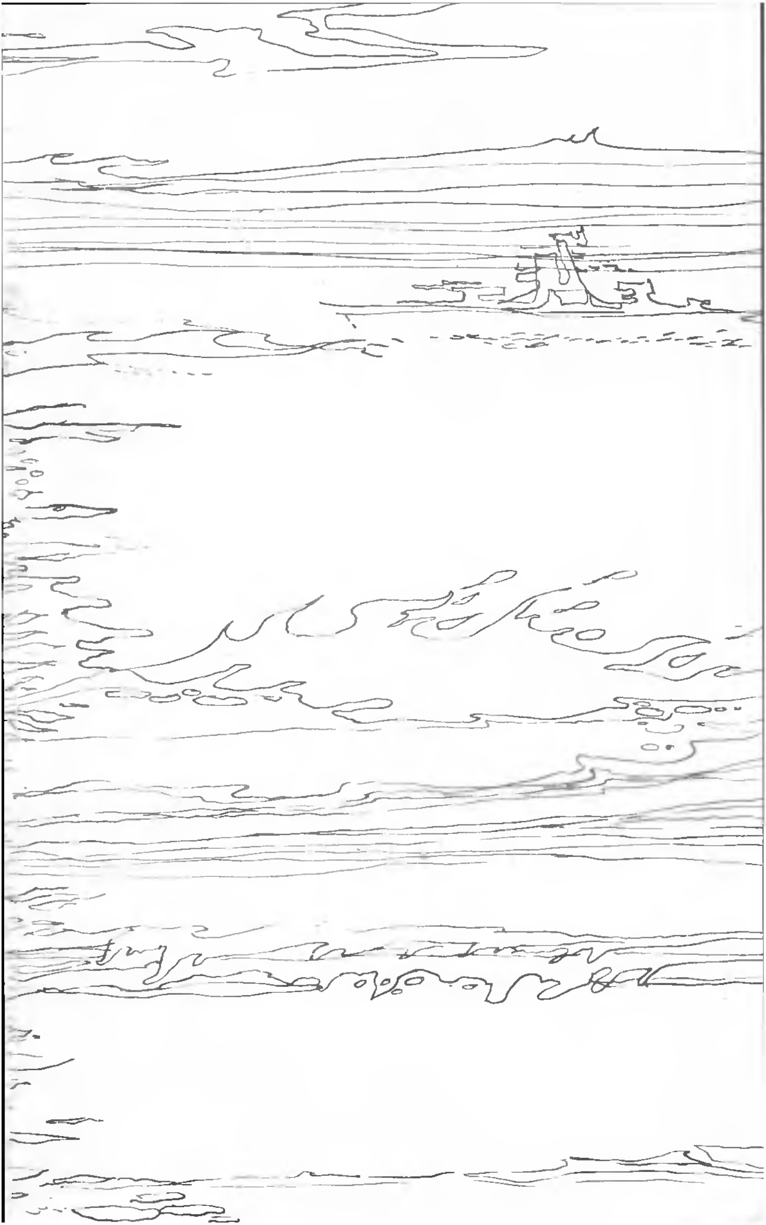

Lei 8,75